VOOR JONGEREN · 13–21 JAAR

Islam voor iedereen

Verhalen, weetjes en puzzels

📖 33 verhalen over jongeren

💡 40 thema's uit het leven

🧩 130+ puzzels

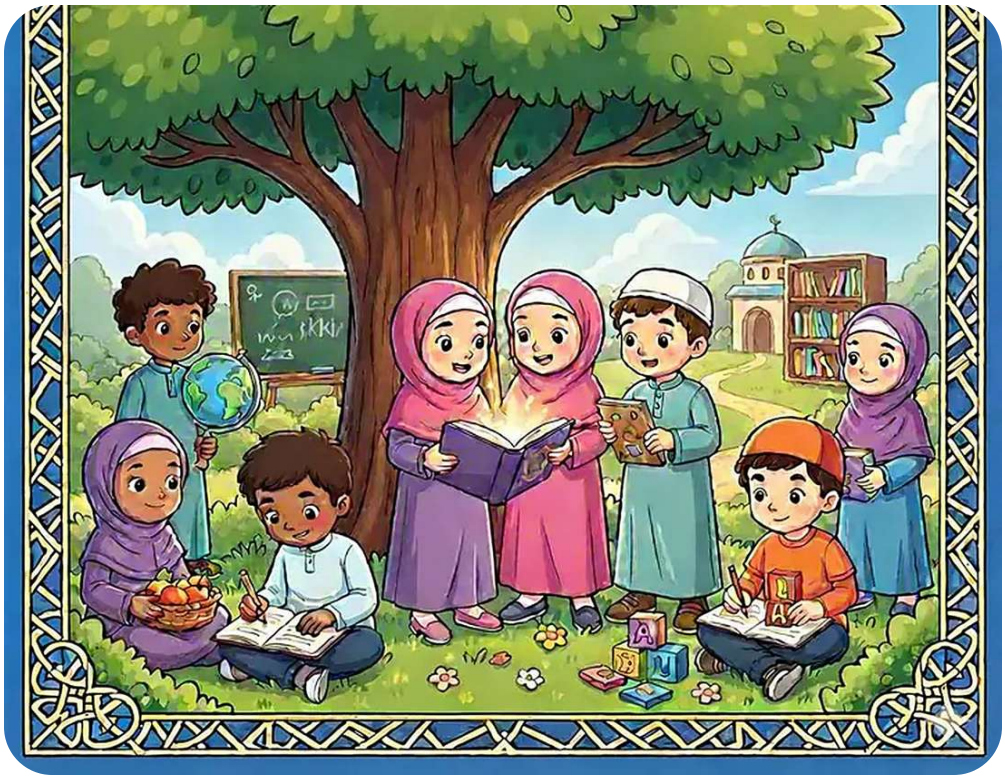
✅ met antwoorden

Fatih Koçoğlu

voor jongeren · 13–21 jaar

Islam voor iedereen

Verhalen, weetjes en puzzels: 33 verhalen over jongeren, 20 keer “Wist je dat?”, slim in het leven en meer dan 130 puzzels

Fatih Koçoğlu

Islam voor Iedereen – Verhalen, weetjes en puzzels
Tekst en concept: Fatih Koçoğlu
© 2026 Fatih Koçoğlu, Gent. Alle rechten voorbehouden.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur, behalve het kopiëren van werkbladen voor gebruik in de eigen klas.

Eerste druk: 2026
Illustraties: ontworpen door de auteur, gemaakt met behulp van digitale beeldgeneratie en bewerkt door de auteur.
Hadith-bronnen staan bij elke tekst vermeld. De verhalen zijn fictie; de stukjes geschiedenis zijn echt.

Ook verkrijgbaar: *Islam voor Iedereen – Het grote doeboek* (voor kinderen) en *Islam voor Iedereen – Kennisboek secundair*.
Gratis spelletjes en werkbladen in 20 talen: **islamvooriedereen.be**

Inhoud

Deel 1 · 33 verhalen **7**

1. De lange gang · Islam: Vrede (Salaam) 8
2. Het raam van meneer Cools · Allah: Één & Barmhartig 12
3. Vijf woorden · De Koran 16
4. Het rechte pad · Soera Al-Fatiha 22
5. Eén zuil tegelijk · De Vijf Zuilen 26
6. Koud water · Wudu (Wassing) 30
7. De jongen die alles nadoet · Profeten 36
8. Tweehonderdveertien likes · Soera Al-Ikhlas 40
9. De jas · Zakaat 44
10. Nummer zestien · Geduld (Sabr) 50
11. Het park om tien uur · Soera Al-Falaq 54
12. De kar op de gang · Respect voor Ouders 58
13. De kat onder de container · Zorg voor Dieren 64
14. Twee emmers · Respect voor Natuur 68
15. De groepschat · Soera An-Nas 72
16. Het schild · Ramadan 78
17. De naam die niemand kon zeggen · Tolerantie & Diversiteit 82
18. Drie dingen · Soera Al-Kawthar 86
19. De fietshoek · Kennis & Leren 92
20. Goedemorgen, meneer Vanhees · Vriendelijkheid 96
21. De week zonder · Dankbaarheid (Shukr) 100
22. De rij · De Moskee 106
23. Drie seconden · De Engelen 110
24. De steen op het pad · Het Paradijs 114
25. Vier uur · Soera Al-Asr 120
26. De portefeuille · Halal & Haram 124
27. De kras · Gelijkheid & Rechtvaardigheid 128
28. Een halve dag · Soera Al-Kafirun 134
29. Het derde bord · Eid al-Adha 138
30. Voor hij vertrekt · Hadj 142
31. Welke kant? · De Qibla 148
32. Twee keer · Soera Al-Inshirah 152
33. Eén gewone dinsdag · De Goede Moslim 156

Inhoud (vervolg)

Deel 2 · Wist je dat? 163

1. De islamitische kalender 164
2. Arabische woorden in het Nederlands 166
3. Cijfers en algebra 168
4. Moskeeën in de wereld 170
5. Patronen en kalligrafie 172
6. Halal op het etiket 174
7. Geld en sparen 176
8. Sport en beweging 178
9. Op reis naar Mekka 180
10. Eten uit de moslimwereld 182
11. De maan en de sterren 184
12. Islam in België 186
13. Kleren en kleding 188
14. Talen van moslims 190
15. Dieren in de Koran 192
16. Gastvrijheid en buren 194
17. Sociale media en manieren 196
18. Gezond blijven 198
19. Boeken en bibliotheken 200
20. Helpen als vrijwilliger 202

Deel 3 · Slim in het leven 205

1. Groeten over de hele wereld 206
2. De vijf gebedstijden 207
3. Water: van de put tot de kraan 208
4. Specerijen en de handel 209
5. Uitvindingen uit de islamitische wereld 210
6. Afval sorteren 211
7. Veilig op de fiets 212
8. Koken: meten en wegen 213
9. Ambachten en handwerk 214
10. Het weer en de seizoenen 215
11. Trekvogels op reis 216
12. Van zaadje tot plant 217
13. Op de markt 218
14. Met bus, tram en trein 219
15. Beroepen: wat wil jij worden? 220
16. Vrienden maken en ruzie oplossen 221
17. Tijd lezen en plannen 222
18. Een brief of mail schrijven 223
19. Feesten in de wereld 224
20. Hulp bij nood: 112 225

Deel 4 · Grote puzzels 227

Kruiswoordraadsels over de geschiedenis 228
Grote woordzoekers 232
Doolhoven 234
Patronen om te kleuren 236

Antwoorden 241

Voor de leerkracht

Dit boek is gemaakt voor jongeren van 13 tot 21, ook in het buitengewoon secundair onderwijs: jongeren die leren voor een job en voor zelfstandig leven. Ze willen ernstig genomen worden, maar hebben baat bij korte zinnen, duidelijke structuur en veel herhaling.

Daarom spelen de verhalen zich af in hun eigen wereld: de speelplaats, de stage, de groepschat, de nachtwinkel, de refter. Elke les verbindt zo'n herkenbaar moment met een waarde uit de islam en met een echt stukje geschiedenis.

Zo is het boek opgebouwd

Deel 1 · 33 verhalen	Elke les vier bladzijden: het verhaal in drie delen (met moeilijke woorden uitgelegd), een stukje geschiedenis met zes vragen, en een puzzelpagina. Om de drie lessen volgt een puzzelpauze: zoek de 7 verschillen en een doolhof.
Deel 2 · Wist je dat?	Twintig onderwerpen over islam in de wereld van nu: kalender, halal op het etiket, geld en sparen, sociale media, islam in België … Met woordenschat, invuloefening, juist of fout en een kruiswoordraadsel.
Deel 3 · Slim in het leven	Twintig korte onderwerpen voor zelfstandigheid: tijd plannen, met de bus, een mail schrijven, 112 bellen, ruzie oplossen …
Deel 4 · Grote puzzels	Grote woordzoekers, kruiswoordraadsels over de geschiedenis, doolhoven en geometrische kleurplaten om tot rust te komen.
Antwoorden	Achteraan staan alle antwoorden: vragen, woordzoekers, kruiswoorden, codes, verschillen en doolhoven.

Tip voor de klas: lees het verhaal samen, deel per deel. Stop na elk deel en vraag: wat zou jij doen? De praatvraag onderaan het verhaal is een goede start voor een klasgesprek.

Notities

DEEL 1

33 verhalen

Jongeren, keuzes en de islam: van de speelplaats tot de stageplaats. Met geschiedenis, vragen en puzzels.

De lange gang

Deel 1 · De gang

De school van Samir heeft een lange gang. Elke ochtend loopt hij daar naar zijn klas. Links de kapstokken. Rechts de ramen. Samir is vijftien. Hij praat niet veel. Maar in zijn schrift schrijft hij wel veel. Die ochtend heeft hij zijn schrift bij zich. Er staat iets in dat niemand mag lezen. Dan komt Jonas voorbij met een blikje cola. Hij botst tegen Samir aan. Het blikje valt. De cola loopt over het schrift. De blauwe letters worden vlekken. Jonas kijkt. Jonas lacht. „Sorry hoor," zegt hij. Maar hij lacht nog. Dan loopt hij door. Samir staat stil. Zijn oren worden warm. Zijn handen worden vuisten. Hij wil Jonas duwen. Hard. Hij doet het niet. Hij draait zich om en loopt naar de wc. Daar staat hij lang bij de kraan. Zijn handen trillen.

> **Samir wordt heel boos. Maar hij slaat niet.**

vuisten = handen stijf dicht · **trillen** = een beetje schudden

Deel 2 · De keuken van opa

Thuis zegt Samir niets. Hij eet niet veel. Hij kijkt naar de tafel. Opa ziet het. Opa ziet altijd alles. „Wat is er, jongen?" Samir haalt zijn schouders op. Opa wacht. Opa is goed in wachten. Dan vertelt Samir het toch. Over de gang. Over de cola. Over het lachen. Opa knikt langzaam. „Ik was ook vijftien," zegt hij. „Er was een jongen. Hij pestte mij. Op een dag heb ik hem geslagen." Samir kijkt op. „En toen?" „Toen was het stil," zegt opa. „Maar ik heb er veertig jaar spijt van gehad." Opa schenkt thee in. „Vrede is niet bang zijn," zegt hij. „Vrede is: sterk zijn. Boos worden kan iedereen. Rustig blijven bijna niemand." „Morgen groet jij hem eerst." Samir schudt zijn hoofd. „Waarom ik?" Opa glimlacht. „Omdat jij het kan. Hij nog niet."

> **Vrede is niet bang zijn. Vrede is sterk zijn.**

spijt = het doet nog pijn van binnen · **pesten** = altijd plagen

Deel 3 · De volgende ochtend

De volgende ochtend is de gang weer lang. Samir ziet Jonas bij de kapstokken. Jonas ziet Samir ook. Jonas maakt zijn rug recht. Hij wacht op ruzie. Samir loopt naar hem toe. Zijn hart gaat snel. Hij blijft staan. Hij haalt adem. „Hey," zegt Samir. „Salaam." Jonas kijkt hem aan. Hij zegt niets. „Mijn schrift was nat," zegt Samir. „Dat was rot. Echt rot. Maar ik wil geen ruzie met jou." Het is even stil. Heel even. Dan zegt Jonas zacht: „Sorry, man." Meer niet. Geen handdruk, geen groot gesprek. Ze lopen samen de klas in. En de gang is gewoon weer een gang. Samir voelt zich licht. Alsof hij iets zwaars heeft neergezet. Die avond vraagt opa niets. Hij kijkt alleen naar Samir. En hij glimlacht.

> **Samir groet eerst. En het wordt rustig.**

adem halen = diep in- en uitademen · **licht** = niet meer zwaar

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen in die gang?

LES 1 · ISLAM: VREDE (SALAAM) **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Mekka, het jaar 630

In 630 keerde de Profeet terug naar Mekka, de stad die hem jaren had bestreden. De stad gaf zich bijna zonder strijd over. Hij vergaf zijn vroegere vijanden en zei: „Vandaag is er geen verwijt. Ga, jullie zijn vrij."

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat loopt er over het schrift van Samir?

☐ verf ☐ cola

2. Wie helpt Samir nadenken?

☐ de juf ☐ zijn opa

3. Wat zegt opa dat vrede is?

☐ stil zijn ☐ sterk zijn

4. Wie groet er eerst, de volgende ochtend?

☐ Jonas ☐ Samir

5. In welk jaar keerde de Profeet terug naar Mekka?

☐ 570 ☐ 630

6. Wat deed hij met zijn vroegere vijanden?

☐ hij vergaf hen ☐ hij strafte hen

⭐ Onthoud dit

Salaam = vrede. Vrede begint bij mij.

📜 Hadith

„Groet elkaar met salaam." (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 1 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ GLIMLACH ☐ RESPECT ☐ SALAAM ☐ MOSKEE ☐ VERGAF ☐ DELEN
☐ SAMIR ☐ JONAS ☐ MEKKA ☐ OPA

H	M	N	I	R	S	G	O	P	A	K	V
W	M	E	S	B	A	L	E	G	E	V	Z
S	S	W	M	G	L	I	R	K	S	E	J
D	Z	V	O	C	A	M	E	J	N	R	O
C	R	P	S	V	A	L	S	U	E	G	N
W	N	R	K	K	M	A	P	A	N	A	A
L	T	B	E	S	L	C	E	B	P	F	S
L	T	A	E	A	M	H	C	H	D	S	G
H	R	L	B	M	I	C	T	I	G	U	S
S	S	E	I	I	W	J	M	E	K	K	A
L	K	F	K	R	D	D	E	L	E	N	T
T	I	K	A	B	L	A	O	I	P	V	B

🔗 Verbind het woord met de uitleg

vuisten ●	● het doet nog pijn van binnen
trillen ●	● altijd plagen
spijt ●	● niet meer zwaar
pesten ●	● handen stijf dicht
adem halen ●	● diep in- en uitademen
licht ●	● een beetje schudden

LES 2 · ALLAH: ÉÉN & BARMHARTIG HET VERHAAL

Het raam van meneer Cools

Deel 1 · De bal

Na school spelen ze voetbal op de parking. Nour is zestien. Zij trapt het hardst van iedereen. Haar vrienden roepen: „Nour! Hier!” Nour krijgt de bal. Ze neemt aanloop. Ze trapt zo hard als ze kan. De bal vliegt hoog over de auto’s. Dan hoort ze het geluid. Glas. Veel glas. Het raam van de garage van meneer Cools. Het is even heel stil. Dan roept iemand: „Lopen!” Iedereen loopt weg. Nour ook. Bij de hoek blijft ze staan. Haar hart bonkt in haar keel. Ze kijkt om. Er is niemand. Niemand heeft haar gezien. Thuis zegt ze niets. Ze eet haar bord leeg en gaat naar haar kamer.

> **Nour loopt weg. Maar het gaat niet weg.**

parking = plaats voor auto’s · **aanloop nemen** = eerst een paar stappen zetten

Deel 2 · De nacht

Die nacht slaapt Nour niet. Elke keer als ze haar ogen dichtdoet, hoort ze het glas weer vallen. Ze denkt: niemand heeft het gezien. En dan denkt ze: dat is niet waar. Allah heeft het gezien. Allah ziet alles. Dat maakt haar bang. Is dit te erg? Kan dit nog vergeven worden? Om twee uur gaat haar deur open. Mama komt binnen en gaat op het bed zitten. „Je hebt vandaag niet gelachen," zegt mama. Dan vertelt Nour alles. De bal. Het glas. Het weglopen. Mama luistert. Mama zegt niets. Als Nour klaar is, zegt mama rustig: „Allah is barmhartig. Hij vergeeft graag. Dat is zelfs een van Zijn namen: Ar-Rahman. Maar vergeving begint bij eerlijk zijn."

> **Vergeving begint bij eerlijk zijn.**

barmhartig = lief en vergevend · **Ar-Rahman** = de Barmhartige

Deel 3 · De deur

De volgende ochtend staat Nour voor de deur. Ze steekt haar hand uit. Ze trekt hem terug. Drie keer. Dan belt ze aan. Meneer Cools doet open. Hij is oud. Hij kijkt haar aan en zegt niets. „Ik heb uw raam kapotgemaakt," zegt Nour. „Met een bal. En ik ben weggelopen. Het spijt me." Het is stil. Nour telt in haar hoofd. Een. Twee. Drie. Dan zegt meneer Cools: „Kom binnen." Hij zet thee. „Weet je wat het moeilijkste is? Niet het raam. Aanbellen. Dat heb jij gedaan." Zaterdag veegt Nour het glas op. Meneer Cools vertelt over zijn vrouw. Sinds zij gestorven is, belt er bijna niemand meer aan. Op de weg naar huis zegt Nour zacht: „Alhamdulillah." Allah is barmhartig. En soms lijkt een mens een beetje op Hem.

> **Het moeilijkste is aanbellen. Dat heeft Nour gedaan.**

aanbellen = op de bel drukken · **spijt** = het doet nog pijn van binnen

💬 **Praatvraag:** wanneer is sorry zeggen het moeilijkst?

LES 2 · ALLAH: ÉÉN & BARMHARTIG **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De beelden rond de Ka'ba

Voor de islam stonden er rond de Ka'ba honderden beelden van steen en hout. Veel stammen aanbaden die beelden. In 630 werden ze weggehaald. Sindsdien aanbidt men er alleen Allah, de Ene.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar spelen ze na school voetbal?

☐ in het park ☐ op de parking

2. Wat raakt de bal?

☐ een auto ☐ het raam van de garage

3. Wat doet Nour eerst?

☐ ze belt meteen aan ☐ ze loopt weg

4. Wat doet Nour de volgende ochtend?

☐ ze belt aan bij meneer Cools ☐ ze blijft thuis

5. Wat stond er vroeger rond de Ka'ba?

☐ bomen ☐ beelden

6. Wie aanbidt men sindsdien bij de Ka'ba?

☐ alleen Allah ☐ de beelden

⭐ Onthoud dit

Allah is Één. Allah is barmhartig.

📜 Hadith

„Allah is barmhartig voor wie barmhartig is." (Tirmidhi)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 2 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ BARMHARTIG ☐ SCHEPPING ☐ BISMILLAH ☐ VERGEVING ☐ BEELDEN
☐ COOLS ☐ KAABA ☐ NOUR ☐ RAAM ☐ BAL

J	V	E	R	G	E	V	I	N	G	K	D
T	R	S	E	D	I	C	O	O	L	S	L
U	B	C	A	E	R	C	B	B	L	I	S
B	E	H	Z	B	M	F	A	T	V	J	J
I	E	E	M	K	G	G	R	R	A	A	M
S	L	P	N	O	S	B	M	F	U	E	T
M	D	P	O	K	Z	A	H	M	S	N	H
I	E	I	U	A	H	L	A	W	D	T	W
L	N	N	R	A	C	O	R	I	N	D	T
L	J	G	G	B	F	M	T	K	O	C	R
A	P	N	O	A	L	E	I	O	I	E	H
H	F	J	J	C	J	R	G	D	T	R	J

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

4 = A · 8 = I · 11 = R · 13 = N · 14 = S · 15 = J · 16 = E · 17 = K · 18 = D · 20 = L · 21 = B · 22 = T · 23 = M · 24 = G · 26 = U

5	16	22		23	19	16	8	20	8	15	17	14	22	16		8	14								
4	4	13	21	16	20	20	16	13		18	4	22		5	16	16	1	22							
13	19	26	11		24	16	18	4	4	13															

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

Vijf woorden

Deel 1 · De les op woensdag

Elke woensdag is er koranles in de moskee. Rachid is veertien. Hij zit achteraan. Achteraan is het veiligst. De anderen lezen vlot. Hun vingers glijden over de regels. Rachid kijkt naar zijn eigen bladzijde. De letters dansen. Ze blijven niet stilstaan. „Rachid," zegt meneer Karim. „Jouw beurt." Rachid begint. Het gaat traag. Hij zegt een woord verkeerd. Hij probeert het opnieuw. Weer verkeerd. Achter hem fluistert iemand iets. Twee jongens lachen zacht. Rachid voelt zijn gezicht warm worden. Hij doet het boek dicht. „Ik moet naar het toilet," zegt hij. Hij komt niet meer terug. Thuis vraagt zijn zus hoe het was. Rachid zegt: „Ik ga niet meer."

Rachid loopt weg. Lezen doet pijn.

de letters dansen = je ziet ze door elkaar · **fluisteren** = heel zacht praten

Deel 2 · Vijf woorden

De week daarna belt er iemand aan. Het is meneer Karim. Rachid wil naar boven lopen. Maar meneer Karim zegt: „Kom eens zitten." Hij is niet boos. Hij gaat gewoon zitten. Hij haalt geen groot boek uit zijn tas. Hij haalt een blaadje en een pen. Hij schrijft vijf woorden op. „Deze week alleen deze vijf," zegt hij. „Niet meer. Niet minder." Rachid kijkt hem aan. „Vijf woorden? De anderen lezen bladzijden." Meneer Karim glimlacht. „De Koran is geen wedstrijd," zegt hij. „Allah kijkt niet wie het snelst is. Allah kijkt wie het blijft proberen." „Weet je hoe de Koran gekomen is? Niet in één nacht. Beetje bij beetje. Driëëntwintig jaar lang. Waarom zou jij dan sneller moeten?"

> **De Koran is geen wedstrijd.**

wedstrijd = wie het snelst is · **beetje bij beetje** = stap voor stap

Deel 3 · Bladzijde één

Elke avond leert Rachid zijn vijf woorden. Soms lukken er maar drie. Soms vergeet hij ze de volgende dag. Dan begint hij gewoon opnieuw. Zijn zus overhoort hem. Ze lacht nooit. Dat helpt. Na een maand leest hij een hele regel. Na twee maanden kent hij een korte soera helemaal uit het hoofd. Op een woensdag is hij weer aan de beurt. Zijn handen zijn koud. Hij begint. Het gaat traag. Heel traag. Maar er lacht niemand. De klas is stil en luistert. Meneer Karim zegt niets. Hij knikt alleen. Na de les wast Rachid zijn handen. Hij legt het boek op de hoge plank. Voorzichtig, met twee handen. Hij kan nog altijd niet snel lezen. Maar hij is niet meer weggelopen. En dat is ook een bladzijde.

> **Vijf woorden per week is ook vooruit.**

uit het hoofd = zonder te kijken · **plank** = een plaats in de kast

💬 **Praatvraag:** wat vind jij moeilijk om te leren?

LES 3 · DE KORAN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De Koran op papier

Eerst leerden mensen de Koran vooral uit het hoofd. Kalief Abu Bakr liet alle verzen verzamelen. Rond 650 liet kalief Uthman er één vaste tekst van maken en kopieën naar de grote steden sturen.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar is er elke woensdag koranles?

☐ in de moskee ☐ op school

2. Hoe voelt lezen voor Rachid?

☐ het is makkelijk ☐ het doet pijn

3. Hoeveel woorden geeft meneer Karim hem?

☐ vijf ☐ vijftig

4. Wat kent Rachid na twee maanden uit het hoofd?

☐ een korte soera ☐ de hele Koran

5. Hoe leerde men de Koran eerst?

☐ van een computer ☐ uit het hoofd

6. Wie liet één vaste tekst maken?

☐ Uthman ☐ Bilal

⭐ Onthoud dit

De Koran is het woord van Allah. Ga er rustig mee om.

📜 Hadith

„De beste van jullie leert de Koran en geeft ze door.” (Boechari)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 3 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ WOENSDAG ☐ ARABISCH ☐ WOORDEN ☐ RACHID ☐ UTHMAN ☐ KORAN
☐ LEZEN ☐ KARIM ☐ KOPIE ☐ BOEK

S	O	Z	S	R	V	K	T	W	L	M	I
M	Z	A	D	A	S	I	B	P	W	F	L
A	U	J	L	O	V	G	A	O	F	P	W
R	R	A	C	H	I	D	A	B	D	T	O
A	D	F	S	O	A	W	N	N	L	G	O
B	L	K	O	R	A	N	D	P	E	S	R
I	W	O	E	N	S	D	A	G	Z	F	D
S	K	T	U	T	H	M	A	N	E	L	E
C	O	O	P	D	R	O	V	A	N	N	N
H	P	S	K	A	R	I	M	B	P	R	V
S	I	D	R	J	S	O	W	A	K	N	R
C	E	T	T	N	S	I	H	B	O	E	K

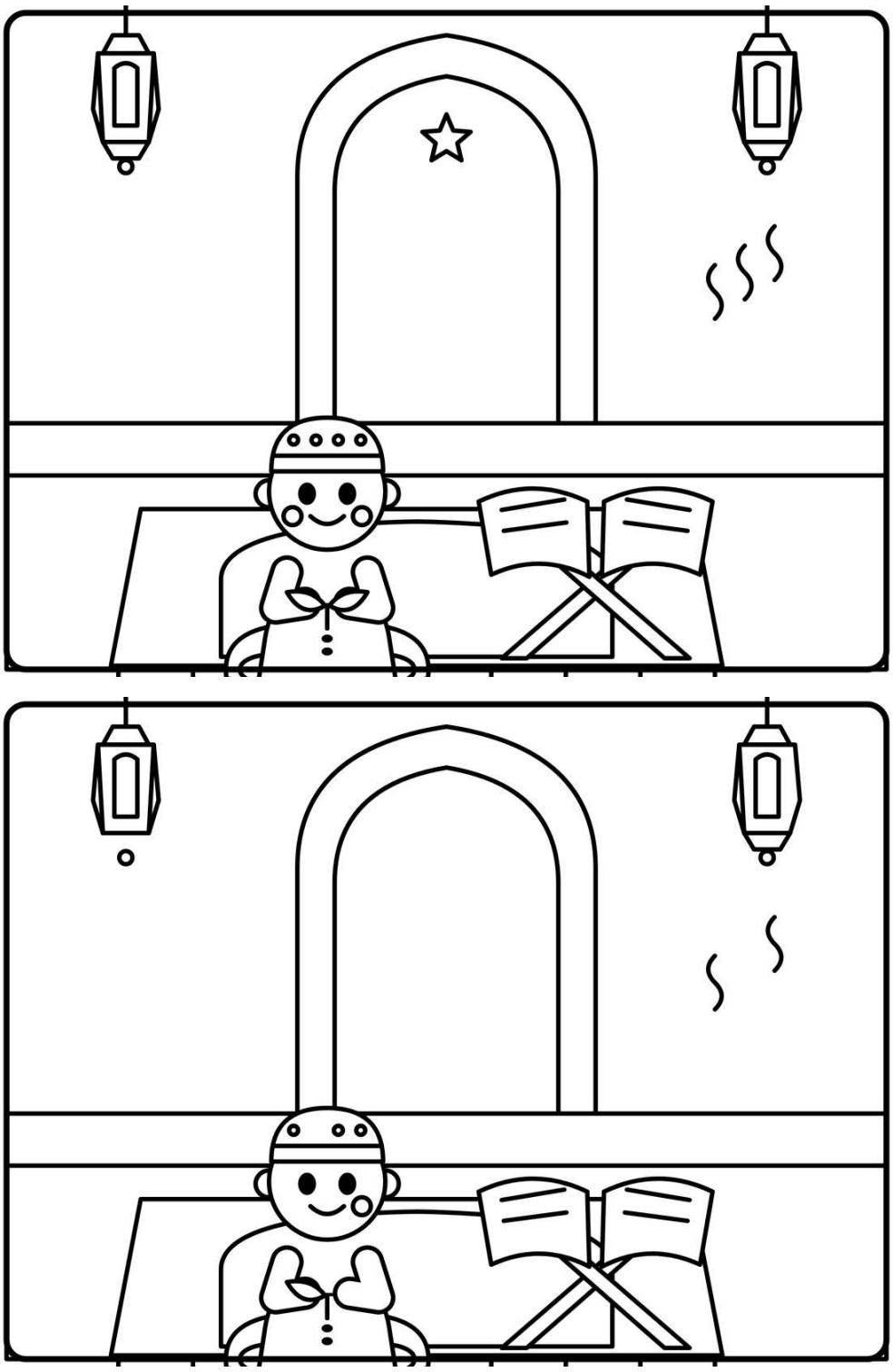
🔗 Verbind het woord met de uitleg

de letters dansen	je ziet ze door elkaar
fluisteren	wie het snelst is
wedstrijd	stap voor stap
beetje bij beetje	een plaats in de kast
uit het hoofd	zonder te kijken
plank	heel zacht praten

PUZZELPAUZE 1 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

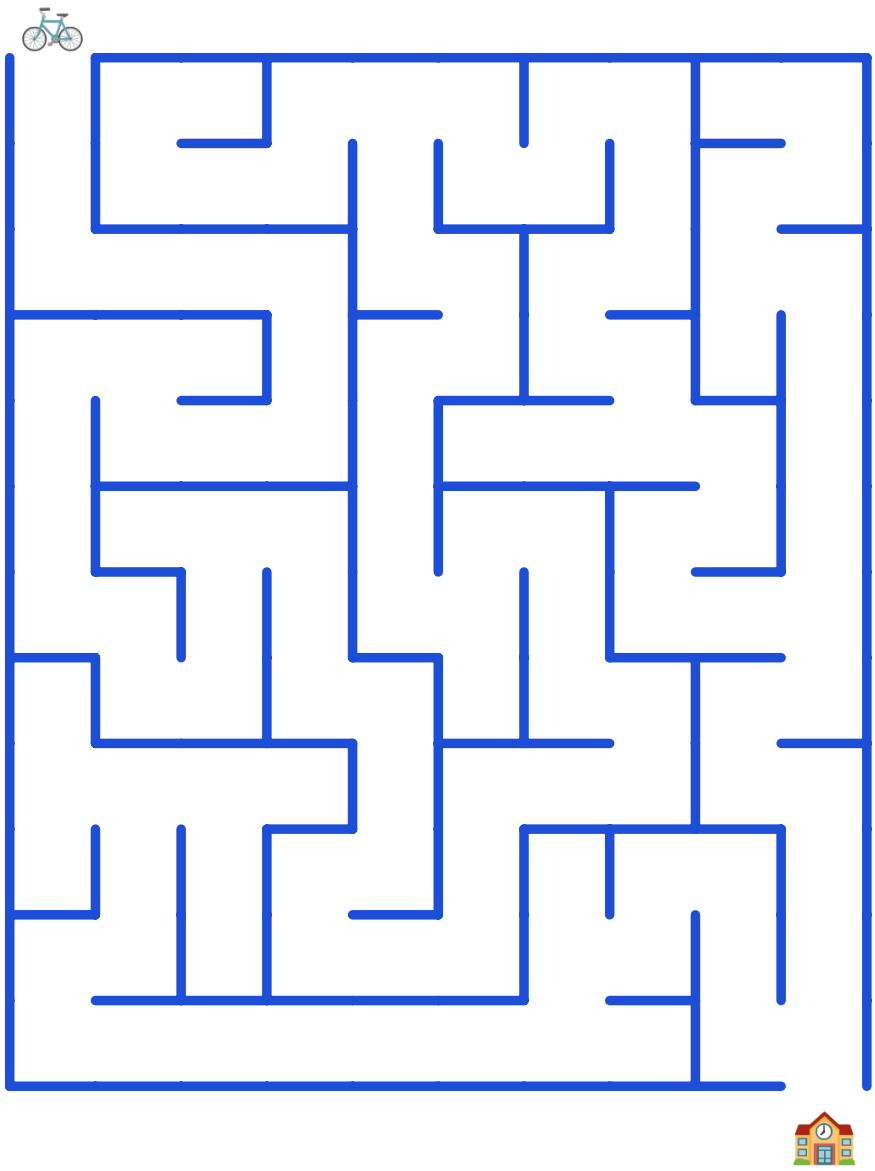
Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 1 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Fiets naar school

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

WDGEOASN → _____

HSCABAIR → _____

OWNDREO → _____

IRCHDA → _____

MAHTUN → _____

ANOKR → _____

LES 4 · SOERA AL-FATIHA HET VERHAAL

Het rechte pad

Deel 1 · De nachtwinkel

Na school gaan ze naar de nachtwinkel. Idris, Kevin en Yassin. Elke dag hetzelfde. Kevin loopt achter de rekken. Hij pakt een zak chips. Hij stopt hem in zijn jas. Gewoon zo. „Jouw beurt," zegt hij tegen Idris. „Een zak. Meer niet. Niemand kijkt." Idris is vijftien. Hij wil erbij horen. Zijn hand ligt al op de zak chips. Zijn hart bonkt in zijn oren. Achter de toonbank zit een oude man. Hij kijkt naar zijn telefoon. Hij ziet niets. Idris denkt: het is maar een zak chips. En dan denkt hij: nee. Het zijn geen chips. Het is welke weg ik neem. Hij legt de zak terug op het rek. Hij loopt naar buiten, met lege handen. Kevin roept iets lelijks achter hem aan.

> **Het gaat niet om chips. Het gaat om je weg.**

nachtwinkel = winkel die 's avonds open is · **rek** = plank in de winkel

Deel 2 · Zeven regels

Thuis is Idris boos op zichzelf. Niet omdat hij het niet deed. Maar omdat hij het bijna wel deed. Hij hoort Kevin nog roepen. Morgen zit hij misschien alleen op de speelplaats. ’s Avonds doet hij wudu. Koud water op zijn gezicht en zijn armen. Dan gaat hij staan om te bidden. Hij zegt Al-Fatiha, zoals altijd. Zeven regels. Snel. Zonder te denken. Hij kent ze al sinds hij zes was. Maar bij één regel stopt hij. „Ihdina s-siraat al-moestaqiem.” Leid ons op het rechte pad. Hij heeft die zin duizend keer gezegd. Vanavond hoort hij hem voor het eerst. Hij denkt: dat heb ik zelf gevraagd. Vandaag kreeg ik het antwoord. En ik heb bijna nee gezegd.

> **Leid ons op het rechte pad. Idris vroeg het zelf.**

wudu = wassen voor het gebed · **het rechte pad** = de goede weg

Deel 3 · Maandag

Maandag is de speelplaats groot en koud. Kevin kijkt niet naar hem. Idris gaat op de lage muur zitten. Alleen. Na tien minuten komt Yassin erbij. Hij zegt niets over vrijdag. Hij zegt: „Heb je wiskunde gemaakt?” Later, bij de fietsen, zegt hij zacht: „Ik wou het eigenlijk ook niet. Ik durfde alleen niet als eerste.” Idris knikt. Meer hoeft niet. Hij was dus niet de enige. Hij was alleen de eerste. ’s Avonds bidt hij weer. Zeven regels, elke dag opnieuw. Maar nu zegt hij ze langzamer. „Leid ons op het rechte pad.” Hij weet nu: dat vraag je niet één keer. Je vraagt het elke dag. Want elke dag is er een winkel. En elke dag is er een hand. durven = de moed hebben · als eerste = voor alle anderen

> **Je vraagt het rechte pad elke dag opnieuw.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 4 · SOERA AL-FATIHA **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Het eerste woord

Rond 610 zat de Profeet in de grot Hira, op een berg bij Mekka. Daar bracht de engel Djibriel hem de eerste woorden van de Koran. Het allereerste woord betekent: lees.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar gaan de jongens naartoe?

☐ naar de nachtwinkel ☐ naar het zwembad

2. Wat stopt iemand stiekem in zijn zak?

☐ geld ☐ chips

3. Wat doet Idris met de chips?

☐ hij eet ze op ☐ hij legt ze terug

4. Wie komt maandag bij hem zitten?

☐ Yassin ☐ een leerkracht

5. In welke grot kwam de eerste openbaring?

☐ Hira ☐ Thawr

6. Wat betekent het allereerste woord?

☐ eet ☐ lees

⭐ Onthoud dit

Al-Fatiha = de opening. We lezen ze in elk gebed.

📜 Hadith

„Zonder Al-Fatiha is er geen gebed." (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 4 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ FATIHA ☐ YASSIN ☐ GEBED ☐ IDRIS ☐ KEVIN ☐ ALLAH ☐ HULP
☐ HIRA ☐ GROT ☐ PAD

W	K	O	S	L	F	S	V	D	B	S	P
D	H	K	B	C	U	F	G	G	A	R	N
O	U	S	M	R	E	Z	W	S	A	T	F
I	L	V	E	H	G	E	B	E	D	T	A
D	P	T	K	I	L	Y	E	D	A	P	T
R	M	U	E	R	Z	A	J	C	G	N	I
I	N	M	V	A	N	S	D	I	P	N	H
S	F	W	I	B	B	S	N	M	A	F	A
H	C	L	N	Z	L	I	I	T	D	T	H
P	M	O	O	S	R	N	P	G	R	O	T
M	V	A	L	L	A	H	J	A	A	W	R
D	O	G	T	I	U	G	L	P	J	W	D

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

2 = H · 14 = G · 17 = T · 18 = P · 19 = E · 21 = J · 23 = V · 24 = O · 25 = U · 26 = D

| | | | | | | | | | | |

LES 5 · DE VIJF ZUILEN HET VERHAAL

Eén zuil tegelijk

Deel 1 · Geen echte moslim

Over twee weken begint de ramadan. In de klas gaat het over niets anders. „Ik vast alle dagen," zegt Adnan. „Ik ook," zegt Amira. „Vorig jaar ook al." Malik zegt niets. Malik is vijftien en hij vast niet. Hij bidt ook niet. Thuis doet niemand dat. Dan draait Adnan zich om. „En jij, Malik? Vast jij ook?" Malik haalt zijn schouders op. Adnan lacht. „Jij bent toch geen echte moslim." Hij zegt het als een grapje. Maar Malik hoort er geen grapje in. Die middag zegt Malik niets meer. Hij denkt de hele dag hetzelfde: misschien heeft Adnan wel gelijk. Ik doe niets van alles.

> **Malik denkt dat hij niets kan. Dat is niet waar.**

vasten = niet eten en drinken overdag · **een grapje** = iets om te lachen

Deel 2 · De vijf zuilen

Op vrijdag loopt Malik toch de moskee binnen. Hij weet zelf niet goed waarom. Hij gaat helemaal achteraan zitten. Na het gebed komt er een oude man naast hem. Het is meneer Hamza. Hij veegt hier de vloer. „Jij zit hier voor het eerst," zegt hij. Malik kijkt naar de grond. „Ik hoor hier niet," zegt hij. „Ik bid niet. Ik vast niet. Ik heb geen geld voor zakaat. Ik kan niets van die vijf zuilen." Meneer Hamza staat op. „Kom eens mee naar buiten." Ze staan op de binnenkoer. Hij wijst naar de zuilen van het gebouw. „Kijk. Eén zuil is nog geen huis. Maar het is ook geen niets." „Geloof jij dat er één Allah is?" Malik knikt. „Dat is zuil één. Die staat al. Je wist het alleen niet."

> **Eén zuil is nog geen huis. Maar het is al iets.**

zuil = pijler waarop een dak steunt · **binnenkoer** = plein bij een gebouw

Deel 3 · Eén per keer

Malik begint met één gebed per dag. Het gebed bij zonsondergang. Maghrib. Alleen dat ene. Meer niet. Soms vergeet hij het. Dan doet hij het de dag daarna gewoon opnieuw. Na twee maanden zijn het er twee per dag. In de ramadan vast hij geen dertig dagen. Hij vast er drie. De eerste dag is lang. De derde gaat beter. Van zijn zakgeld geeft hij twee euro in de doos bij de deur van de moskee. Twee euro is niet veel. Maar het is niet nul. Een jaar later staat Malik weer op de binnenkoer. Hij telt de zuilen van het gebouw. Vijf. Hij telt ook zijn eigen zuilen. Er staan er drie. De vierde staat half. Meneer Hamza veegt en zegt niets. Hij glimlacht alleen. 1 2 345

> **Begin met één. De rest komt later.**

zakgeld = geld dat je van thuis krijgt · **nul** = helemaal niets

💬 **Praatvraag:** met welke zuil zou jij beginnen?

LES 5 · DE VIJF ZUILEN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De eerste oproep tot gebed

Bilal was een slaaf. Abu Bakr kocht hem vrij. Bilal had een mooie, sterke stem. Hij werd de eerste die de adhan riep, de oproep tot het gebed.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat zegt Adnan tegen Malik?

☐ goed gedaan ☐ dat hij geen echte moslim is

2. Wie helpt Malik verder in de moskee?

☐ de directeur ☐ meneer Hamza

3. Waarmee begint Malik?

☐ met alles tegelijk ☐ met één gebed per dag

4. Hoeveel zuilen heeft de islam?

☐ tien ☐ vijf

5. Wie riep als eerste de adhan?

☐ Bilal ☐ Abu Bakr

6. Wie kocht Bilal vrij?

☐ Abu Bakr ☐ niemand

⭐ Onthoud dit

Vijf zuilen: sjahada, salah, zakaat, sawm, hadj.

📜 Hadith

„De islam is gebouwd op vijf zuilen.” (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 5 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ ZUILEN ☐ ZAKAAT ☐ MOSKEE ☐ SALAH ☐ MALIK ☐ ADNAN ☐ HAMZA ☐ ADHAN ☐ HADJ ☐ STEM

S	H	W	T	U	T	O	U	N	D	A	W
S	C	N	P	U	W	O	P	W	H	V	H
E	N	Z	D	L	F	A	M	T	E	R	W
S	A	L	A	H	S	Z	A	K	A	A	T
H	B	O	Z	M	A	L	I	K	K	F	B
I	D	N	F	A	D	H	A	N	F	L	N
S	F	H	H	L	M	O	S	K	E	E	W
Z	F	Z	U	I	L	E	N	I	E	P	O
D	S	F	B	I	K	G	F	V	A	L	M
S	T	S	H	A	M	Z	A	E	F	E	E
U	E	J	L	I	F	H	A	D	J	S	I
B	M	A	D	N	A	N	M	W	C	T	R

🔗 Verbind het woord met de uitleg

vasten ●	● iets om te lachen
een grapje ●	● niet eten en drinken overdag
zuil ●	● plein bij een gebouw
binnenkoer ●	● helemaal niets
zakgeld ●	● pijler waarop een dak steunt
nul ●	● geld dat je van thuis krijgt

LES 6 · WUDU (WASSING) HET VERHAAL

Koud water

Deel 1 · De gang, alweer

Deniz staat weer op de gang. Derde keer deze maand. In het atelier was hij bezig met zijn kastje. Drie weken werk. Bijna klaar. Hij had het zelf geschuurd en gelakt. Toen stootte iemand ertegen. Het plankje brak in twee. Iemand lachte. Kort maar hard. Deniz weet niet meer precies wat hij deed. Hij weet nog dat hij schreeuwde. En dat er iets tegen de muur vloog. „Naar buiten," zei de leerkracht. Meer niet. Iedereen keek. Nu staat hij hier, tegen de radiator. Zijn handen doen pijn van het knijpen. In zijn hoofd is het warm en luid. Ze noemen hem „de kwaaie". En vandaag denkt hij: ze hebben gelijk.

Boos zijn mag. Maar waar laat je het?

atelier = werkplaats op school · **knijpen** = heel hard vasthouden

Deel 2 · Koud water

Meneer Yildiz komt de gang op. Hij geeft islamles en hij ziet alles. Hij vraagt niet wat er gebeurd is. Hij zegt: „Kom. Was je handen." „Mijn handen zijn niet vuil," zegt Deniz. „Dat weet ik," zegt meneer Yildiz. Bij de kraan draait hij het koude water open. „Drie keer je handen. Rustig tellen." Eén. Twee. Drie. „Nu je mond. En je neus." „Nu je gezicht. Drie keer." „Je armen, tot aan je ellebogen." „Met natte handen over je hoofd en je oren." „En je voeten, tot aan je enkels." Bij de voeten merkt Deniz iets. Zijn adem gaat anders. Langzamer. Het is niet meer luid in zijn hoofd. „Dit heet wudu," zegt meneer Yildiz. „Boosheid is als vuur. Water doet vuur uit."

> **Boosheid is als vuur. Water doet vuur uit.**

kraan = waar het water uit komt · **adem** = de lucht die je in- en uitademt

Deel 3 · Zes weken later

Zes weken later. Weer in het atelier. Iemand duwt tegen zijn tas. Alles valt. Deniz voelt het weer komen. Warm in zijn nek. Vuisten. Zijn stoel schuift al naar achter. Dan hoort hij zichzelf zeggen: „Ik ga even mijn handen wassen." Hij loopt naar de toiletten. Koud water. Drie keer. Rustig tellen. Eén. Twee. Drie. Als hij terugkomt, raapt hij zijn spullen op. Hij gaat zitten. Hij werkt verder. Er is niets gebeurd. En dat is precies wat er gebeurd is. Het lukt niet altijd. Soms vergeet hij het en gaat het toch mis. Maar nu weet hij waar hij naartoe kan. En 's avonds wast hij zich ook. Niet omdat hij boos is, maar omdat hij gaat bidden. Zoals het hoort.

> **Niets gebeurd. En dat is de winst.**

de toiletten = de wc's · **rapen** = van de grond oppakken

💬 **Praatvraag:** wat doe jij als je heel boos wordt?

LES 6 · WUDU (WASSING) **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Water voor een hele stad

Water was belangrijk in islamitische steden: om te drinken en om je te wassen. In Istanbul bouwde bouwmeester Sinan lange waterleidingen, aquaducten. Zo kwam er water bij de moskeeën en fonteinen in de hele stad.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waarom staat Deniz op de gang?

☐ hij werd boos en schreeuwde ☐ hij was ziek

2. Wie helpt hem tot rust komen?

☐ meneer Yildiz ☐ de directeur

3. Wat moet Deniz doen bij de kraan?

☐ zijn handen en gezicht wassen ☐ een brief schrijven

4. Wat doet water volgens meneer Yildiz met boosheid?

☐ niets ☐ het dooft het, zoals bij vuur

5. Wie bouwde aquaducten in Istanbul?

☐ Ibn Sina ☐ Sinan

6. Waar kwam het water terecht?

☐ alleen in paleizen ☐ bij moskeeën en fonteinen

⭐ Onthoud dit

Wudu = wassen voor het gebed. Het maakt je ook rustig.

📜 Hadith

„Reinheid is de helft van het geloof." (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 6 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ FONTEIN ☐ RUSTIG ☐ YILDIZ ☐ HANDEN ☐ WATER ☐ DENIZ ☐ KRAAN
☐ GEBED ☐ SINAN ☐ WUDU

T	T	B	R	S	U	G	R	F	R	M	O
H	R	E	C	B	Z	E	F	U	U	T	O
R	H	Z	R	R	E	B	P	U	S	Y	N
V	P	W	C	H	U	E	C	D	T	I	K
W	A	T	E	R	M	D	Z	E	I	L	G
U	R	N	U	K	R	A	A	N	G	D	N
D	F	O	N	T	E	I	N	I	M	I	E
U	F	L	G	C	T	H	V	Z	J	Z	N
E	S	U	O	W	I	S	I	N	A	N	K
V	P	V	S	O	V	R	W	G	M	H	G
U	T	H	A	N	D	E	N	S	U	F	S
L	R	B	M	D	P	F	J	C	R	M	I

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

4 = U 6 = G 10 = A 14 = B 17 = N

17 15 24 7 22 6 24 14 24 4 21 18 • 24 17 18 10 7

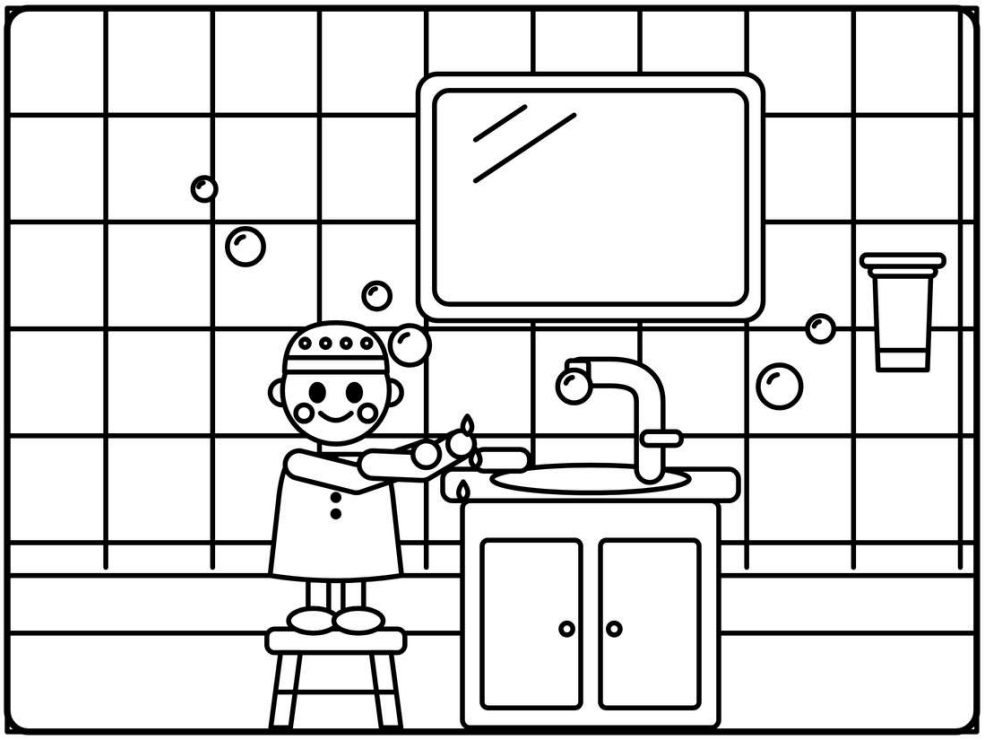
15 22 18 24 8 15 17 22 7 •

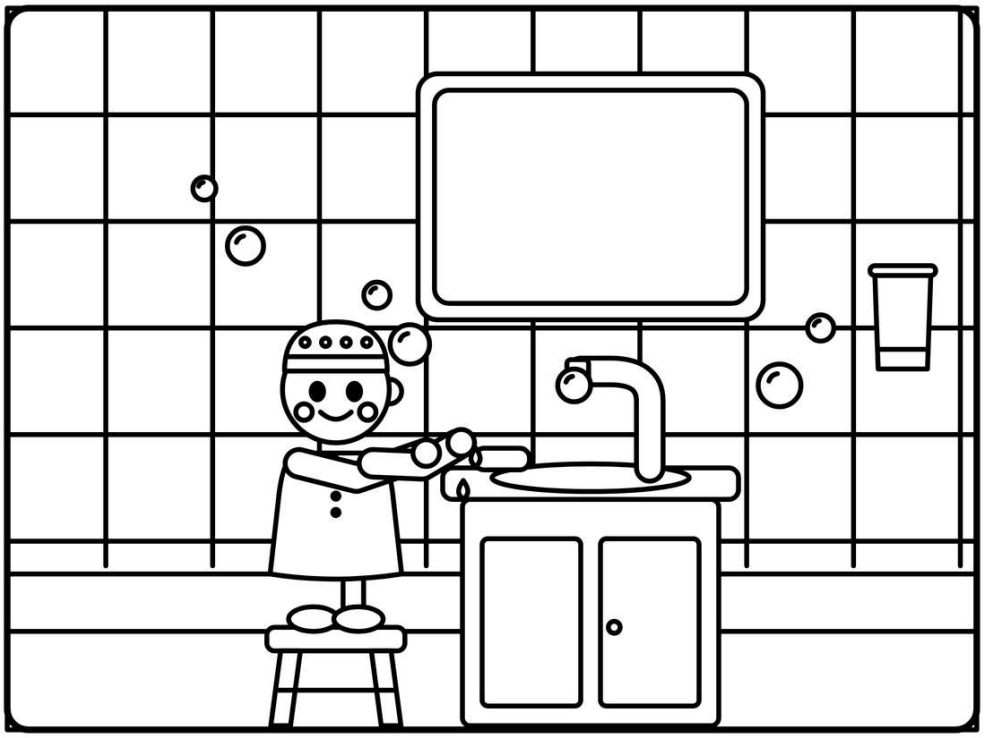
Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

PUZZELPAUZE 2 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

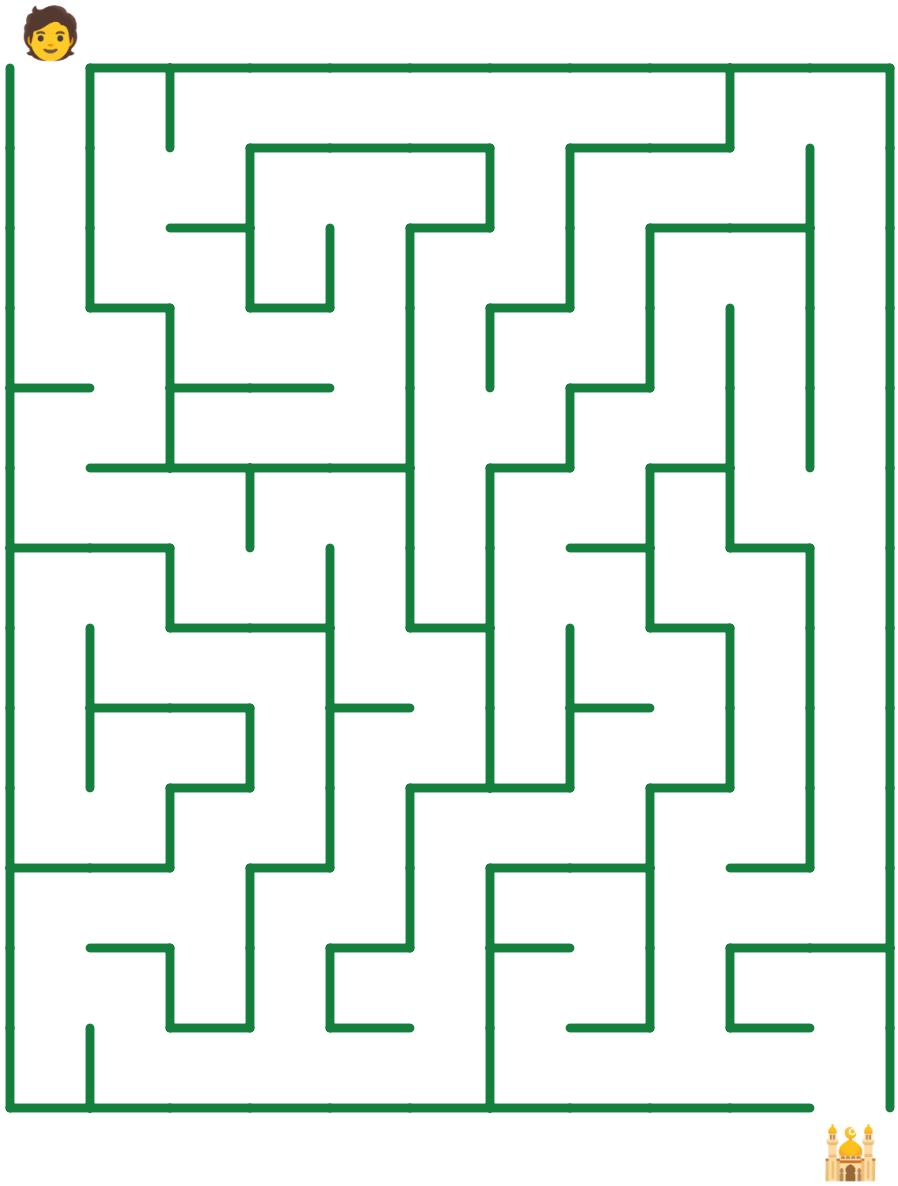

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 2 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Naar de vrijdaggebed

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

NIOTFEN → _____ **GISTUR →** _____ **DIIZYL →** _____

NAEHDN → _____ **ETAWR →** _____ **ZIEND →** _____

De jongen die alles nadoet

Deel 1 · Op de bus

Sami is dertien. Emre is zeventien. Sami loopt overal achter Emre aan. Hij heeft dezelfde jas gekocht. Hij zegt dezelfde woorden. Hij loopt zelfs op dezelfde manier. Emre vindt het soms vervelend. Op de bus naar huis zit Sami vooraan. Emre zit achteraan bij het raam. Bij de derde halte stappen drie jongens op. Groot. Luid. Ze kennen Sami. Eén van hen pakt zijn pet af. Hij houdt hem hoog in de lucht. „Springen," zegt hij. „Spring er maar naar." De hele bus kijkt. Of kijkt net niet. Sami draait zich om. Hij zoekt Emre met zijn ogen. Emre kijkt naar buiten. Naar de winkels. Naar de regen. Naar alles behalve naar Sami.

Emre kijkt weg. Dat is ook een keuze.

halte = plaats waar de bus stopt · **vervelend** = niet leuk

Deel 2 · De les over de profeten

De dag daarna is er islamles. Het gaat over de profeten. Noeh bouwde jarenlang aan zijn boot. De mensen lachten hem uit. Hij bleef bouwen. Ibrahim stond alleen tegenover iedereen. Hij bleef zeggen wat waar was. Moesa moest naar de farao gaan. Hij was bang. Hij ging toch. En Mohammed, vrede zij met hem, beschermde altijd de zwakste in de groep. Dan zegt de leerkracht één zin. „Een profeet keek nooit weg." Emre kijkt naar zijn bank. Hij ziet de bus weer voor zich. Hij ziet de pet in de lucht. En hij ziet zichzelf naar de regen kijken. Dan denkt hij aan Sami en zijn jas. Als hij mij nadoet, wat doet hij dan na?

> **Een profeet keek nooit weg.**

farao = de koning van Egypte vroeger · **beschermen** = veilig houden

Deel 3 · Dezelfde bus

Een week later. Dezelfde bus. Dezelfde drie jongens bij de derde halte. Deze keer is het de rugzak van Sami. Ze gooien hem naar elkaar over. Sami staat ertussen en zegt niets. Emre voelt zijn hart in zijn keel. Hij denkt: hou je erbuiten. En dan staat hij toch op. Hij loopt naar voren. Rustig. Hij pakt de rugzak uit de lucht en geeft hem aan Sami. „Laat hem gerust," zegt hij. Meer niet. Hij roept niet. Hij duwt niet. Het is even stil. Dan gaat er iemand zitten. De bus rijdt gewoon verder. Emre gaat naast Sami zitten. Ze zeggen niets over wat er gebeurd is. Maar de dag daarna zit Sami er weer. Emre is geen profeet. Dat weet hij goed. Maar hij weet nu wat hij moet doen als iedereen wegkijkt.

> **Emre is geen profeet. Maar hij kijkt niet meer weg.**

rugzak = boekentas op je rug · **gerust laten** = met rust laten

💬 **Praatvraag:** wie doet jou na? En wat ziet die dan?

LES 7 · PROFETEN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De Profeet als kind

De Profeet Mohammed werd rond 570 in Mekka geboren. Hij groeide op als wees: zijn vader en moeder stierven toen hij nog klein was. Iedereen noemde hem al-Amin: de betrouwbare.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat pakken de jongens de eerste keer af?

☐ zijn fiets ☐ de pet van Sami

2. Wat doet Emre eerst?

☐ hij helpt meteen ☐ hij kijkt weg

3. Wat leert de les over profeten?

☐ een profeet keek nooit weg ☐ een profeet was altijd rijk

4. Wat doet Emre een week later?

☐ hij geeft de rugzak terug aan Sami ☐ hij lacht mee

5. Waar werd de Profeet geboren?

☐ in Mekka ☐ in Medina

6. Wat betekent al-Amin?

☐ de rijke ☐ de betrouwbare

⭐ Onthoud dit

Eerste profeet: Adam. Laatste profeet: Mohammed.

📜 Hadith

„Ik ben gestuurd om goed gedrag compleet te maken.” (Ahmad)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 7 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ PROFEET ☐ GEDULD ☐ ALLAH ☐ ADAM ☐ EMRE ☐ SAMI ☐ AMIN
☐ WEES ☐ BUS ☐ PET

F	P	I	I	G	P	T	A	M	Z	I	N
W	R	B	W	W	K	G	E	S	A	M	I
E	O	A	M	I	N	O	A	R	R	P	N
E	F	D	B	H	G	P	E	M	P	S	U
S	E	U	B	S	F	C	M	A	F	D	F
U	E	F	U	K	P	L	R	M	U	L	G
R	T	S	S	H	H	P	E	T	N	V	E
M	J	S	V	A	A	O	N	A	A	B	A
I	U	G	E	D	U	L	D	L	V	T	D
D	I	R	F	K	J	M	F	L	L	S	A
E	V	N	V	C	T	L	E	A	Z	I	M
F	B	S	H	U	C	W	W	H	A	N	Z

🔗 Verbind het woord met de uitleg

halte	boekentas op je rug
vervelend	plaats waar de bus stopt
farao	met rust laten
beschermen	veilig houden
rugzak	niet leuk
gerust laten	de koning van Egypte vroeger

LES 8 · SOERA AL-IKHLAS HET VERHAAL

Tweehonderdveertien likes

Deel 1 · Het filmpje

De klas van Younes helpt bij de voedselbank. Dozen inpakken, dozen dragen. Younes brengt een doos naar mevrouw De Wilde. Ze is oud en woont op de tweede verdieping. Er is geen lift. Halverwege roept Bram: „Wacht even!” Hij haalt zijn telefoon boven. „Doe nog eens. Ik film het.” Younes tilt de doos opnieuw op. Hij kijkt in de camera. Hij lacht erbij. ’s Avonds staat het filmpje online. Tweehonderdveertien likes. „Respect man.” „Goed bezig.” Younes leest alle reacties. Twee keer. Hij voelt zich warm en groot. Mevrouw De Wilde ziet het filmpje niet. Zij weet alleen dat haar doos boven staat.

> **Younes helpt. En hij laat het goed zien.**

voedselbank = geeft eten aan arme mensen · **reacties** = wat mensen schrijven

Deel 2 · Voor wie?

Een week later belt de school weer. Mevrouw De Wilde heeft opnieuw hulp nodig. Wie kan er zaterdag? Younes kijkt naar het bericht. Hij denkt: gaat Bram ook mee? Bram gaat niet mee. Bram moet werken. En dan merkt Younes iets aan zichzelf. Zonder Bram is het ineens veel minder leuk. Zonder camera heeft hij minder zin. Dat gevoel bevalt hem niet. ’s Avonds bidt hij. Hij zegt Al-Ikhlas, zoals altijd. „Qoel hoewa llaahoe ahad.” Zeg: Hij is Allah, de Enige. In de les zei de leerkracht: „Ikhlas is iets doen voor Allah alleen. Niet om gezien te worden.” Younes ligt lang wakker met één vraag: voor wie deed ik het eigenlijk?

> **Voor wie doe jij het eigenlijk?**

ikhlas = iets doen voor Allah alleen · **bevallen** = leuk vinden

Deel 3 · Zaterdag

Zaterdag om negen uur staat Younes beneden. Alleen. Zonder Bram. Zijn telefoon ligt thuis op zijn bureau. Hij draagt vier dozen naar boven. Twee trappen. Vier keer. Niemand filmt. Niemand kijkt. Mevrouw De Wilde zet thee. Ze praat over haar man en over vroeger. Younes luistert en zegt niet veel. Als hij weggaat, zegt ze: „Dank je, jongen.” Dat is alles. Op de trap naar beneden voelt hij iets. Het is niet warm en groot zoals bij de likes. Het is stiller. En zwaarder. En beter. Thuis pakt hij zijn telefoon. Hij post niets. Er is niets om te posten. Niemand heeft het gezien. Dat is precies het punt. Allah heeft het gezien. Dat is genoeg. 1

> **Niemand zag het. Allah wel. Dat is genoeg.**

posten = op internet zetten · **het punt** = waar het echt om gaat

💬 **Praatvraag:** doe jij iets goeds ook als niemand het ziet?

LES 8 · SOERA AL-IKHLAS **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Geven zonder iets terug te vragen

Abu Bakr was een rijke koopman in Mekka. Hij gaf veel van zijn geld om mensen vrij te kopen, zoals Bilal. Hij vroeg er niets voor terug. Hij deed het alleen voor Allah.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat draagt Younes naar boven?

☐ dozen ☐ stoelen

2. Wie filmt hem de eerste keer?

☐ de juf ☐ Bram

3. Wat neemt hij zaterdag niet mee?

☐ zijn telefoon ☐ zijn jas

4. Wie ziet zijn hulp op zaterdag?

☐ niemand, alleen Allah ☐ de hele school

5. Wat deed Abu Bakr met zijn geld?

☐ mensen vrijkopen ☐ een paleis bouwen

6. Voor wie deed hij het?

☐ alleen voor Allah ☐ om bekend te worden

⭐ Onthoud dit

Allah is Één. Niemand is gelijk aan Allah.

📜 Hadith

„Al-Ikhlas is zoveel waard als een derde van de Koran.” (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 8 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 9 woorden uit het verhaal

☐ ZATERDAG ☐ ABUBAKR ☐ IKHLAS ☐ YOUNES ☐ ALLAH ☐ DOZEN
☐ ECHT ☐ BRAM ☐ VRIJ

F	V	P	A	B	F	B	Z	U	B	G	G
U	Z	I	L	U	L	M	P	Z	A	C	Z
I	A	S	L	A	I	K	H	L	A	S	B
B	T	F	A	W	K	R	J	G	I	I	N
R	E	D	H	W	V	V	R	I	J	I	T
A	R	V	M	C	Z	E	C	H	T	S	S
M	D	T	A	D	R	V	H	H	S	K	T
T	A	E	R	O	A	W	P	O	W	C	E
L	G	H	V	Z	N	G	N	O	O	Z	H
N	P	J	G	E	E	K	M	M	P	E	H
P	B	O	P	N	Z	Y	O	U	N	E	S
L	M	A	B	U	B	A	K	R	S	R	C

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

10 = M · 11 = Z · 15 = N · 19 = L · 20 = A · 24 = G · 25 = S

15 21 6 10 20 15 9 · 11 20 24 · 4 6 18 · 20 19 19 20 4

1 6 19 · 9 20 18 · 21 25 · 24 6 15 14 6 24

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

De jas

Deel 1 · Rode handen

Het vriest al drie weken. Iedereen komt met een dikke jas naar school. Behalve Tarik. Tarik draagt elke dag hetzelfde vest. Dun. Grijs. Met een gat bij de mouw. In de klas gaat hij bij de radiator zitten. Hij houdt zijn handen erboven. Zijn vingers zijn rood en stijf. Hij zegt er nooit iets over. Die week doet de school een actie. Geld inzamelen voor kinderen ver weg. Er staat een grote doos op de gang. Iman doet er vijf euro in. Iedereen ziet het. Ze voelt zich goed. Die avond denkt ze er nog aan. Vijf euro voor kinderen ver weg. En twee meter naast haar: rode handen.

> **Ver weg helpen is goed. Dichtbij kijken ook.**

vriezen = heel koud, onder nul · **inzamelen** = samen geld verzamelen

Deel 2 · Hoe geef je?

Thuis vertelt Iman het aan haar broer Hakan. Hakan is achttien en zegt meestal weinig. „Koop dan een jas voor hem," zegt hij. „Je hebt spaargeld genoeg." Iman ziet het al voor zich. Ze geeft de jas in de klas. Tarik kijkt verbaasd. Iedereen klapt. Hakan schudt zijn hoofd. „En wie voelt zich dan goed?" vraagt hij. „Hij? Of jij?" Iman zegt niets terug. „Zakaat is niet: kijk eens wat ik doe. Zakaat is: die ander moet warm zijn. De rest is niet belangrijk." „Hoe dan?" vraagt Iman. Hakan haalt zijn schouders op. „Zo dat hij nooit weet dat jij het was."

> **Geven is makkelijk. Goed geven is moeilijk.**

spaargeld = geld dat je opzij legt · **verbaasd** = verrast

Deel 3 · Zonder naam

Zaterdag koopt Iman een jas. Donkerblauw, met een kap. Ze betaalt met haar eigen spaargeld. Maandag gaat ze naar mevrouw Aydin, de zorgjuf van de school. „Deze jas is over," zegt Iman. „Hij past niet meer. Misschien kan iemand hem gebruiken." Mevrouw Aydin kijkt haar even aan. Ze vraagt niets. Ze knikt alleen. Twee weken later komt Tarik binnen. Hij draagt een donkerblauwe jas met een kap. Iemand vraagt: „Nieuw?" Tarik zegt: „Gewoon, van thuis." Hij gaat zitten. Niet bij de radiator. Iman zegt niets. Ze kijkt naar zijn handen. Ze zijn niet meer rood. Niemand weet het. Tarik weet het niet. En Iman vindt dat precies goed.

> **De beste gift is de gift zonder naam.**

zorgjuf = juf die leerlingen helpt · **over** = te veel, niet meer nodig

💬 **Praatvraag:** hoe kun je geven zonder iemand te beschamen?

LES 9 · ZAKAAT **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De schatkist van Umar

Kalief Umar leidde de moslims vanaf het jaar 634. Onder hem werd de schatkist van de gemeenschap goed geregeld. Met de zakaat werden armen, wezen en reizigers geholpen.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat draagt Tarik elke dag?

☐ een dun vest ☐ een dikke jas

2. Wie geeft Iman advies over helpen?

☐ haar broer Hakan ☐ de directeur

3. Hoe geeft Iman de jas door?

☐ met een grote brief ☐ zonder haar naam erbij

4. Weet Tarik wie de jas gaf?

☐ nee ☐ ja

5. Wie liet een schatkist maken?

☐ kalief Ali ☐ kalief Umar

6. Wie werd met de zakaat geholpen?

☐ alleen rijke mensen ☐ armen en wezen

⭐ Onthoud dit

Zakaat = delen. Wie deelt, wordt niet armer.

📜 Hadith

„Geven maakt je bezit niet minder.” (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 9 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ SCHATKIST ☐ ZAKAAT ☐ SADAQA ☐ DELEN ☐ GEVEN ☐ TARIK
☐ HAKAN ☐ IMAN ☐ UMAR ☐ JAS

K	N	H	R	S	A	D	A	Q	A	T	R
K	W	S	U	G	H	H	N	W	U	A	J
T	C	C	V	I	G	L	Z	J	B	R	A
L	Z	H	N	W	P	V	F	B	T	I	S
F	Z	A	K	A	A	T	T	F	V	K	N
O	I	T	V	B	F	G	M	F	K	T	J
L	M	K	H	S	E	T	D	J	Z	H	G
U	A	I	A	O	P	N	P	U	C	H	E
M	N	S	K	O	D	E	L	E	N	S	V
A	P	T	A	P	H	L	W	T	I	M	E
R	R	Z	N	R	E	K	A	U	C	A	N
D	I	B	V	N	T	U	D	P	N	R	H

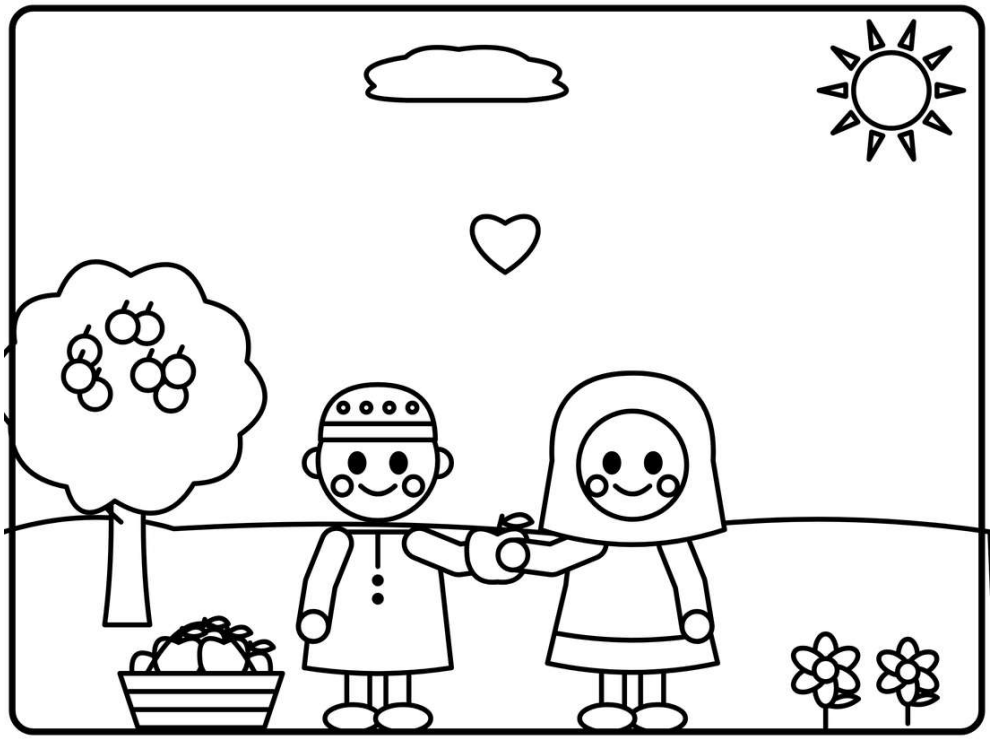
🔗 Verbind het woord met de uitleg

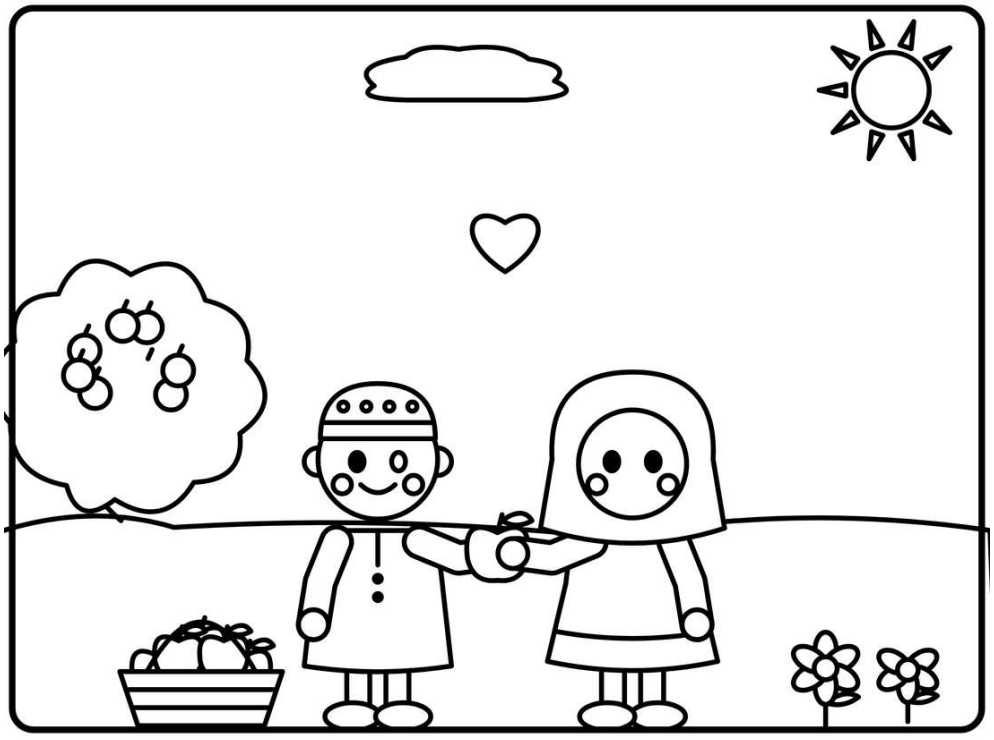
vriezen	te veel, niet meer nodig
inzamelen	heel koud, onder nul
spaargeld	samen geld verzamelen
verbaasd	geld dat je opzij legt
zorgjuf	juf die leerlingen helpt
over	verrast

PUZZELPAUZE 3 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

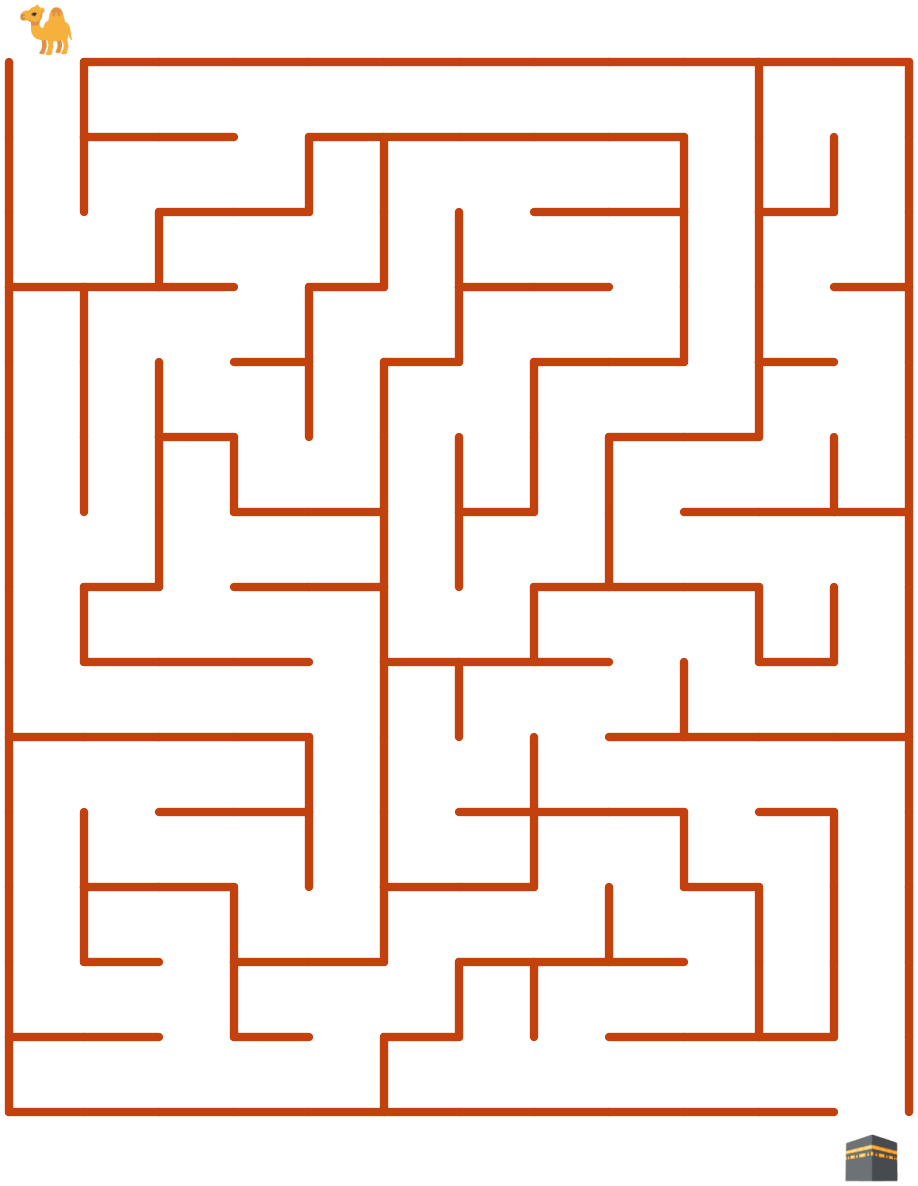

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 3 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Van Medina naar Mekka

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

AITSTCHKS → _____

ATAKZA → _____

SQDAAA → _____

NLDEE → _____

EVENG → _____

RKATI → _____

LES 10 · GEDULD (SABR) HET VERHAAL

Nummer zestien

Deel 1 · Nummer elf

Selim is zeventien en zoekt een stageplaats. Een garage, een winkel, een keuken: alles is goed. Hij heeft een lijst met nummers. Elke dag belt hij er drie. Zijn stem trilt altijd bij de eerste zin. „Goedemiddag, ik ben Selim. Ik zoek stage.” En dan komt bijna altijd hetzelfde: „Sorry jongen. We hebben geen plaats.” Bij nummer elf legt hij de telefoon neer. Hij kijkt lang naar zijn lijst. Nog zestien nummers. Allemaal hetzelfde, denkt hij. De volgende dag zegt hij tegen meneer Peeters: „Ik stop ermee. Ik blijf gewoon thuis.” Meneer Peeters zegt niet dat het niet mag. Hij zegt: „Kom morgen even naar het lokaal. Ik wil je iets vertellen.”

Elf keer nee. Selim wil stoppen.

stage = werken en leren in een bedrijf · **lijst** = namen onder elkaar

Deel 2 · Sabrun jamil

De volgende dag zit Selim in het lokaal. Meneer Peeters schenkt thee in twee bekers. „Ken jij het verhaal van Yaqub?" vraagt hij. Selim schudt zijn hoofd. „Yaqub was een profeet. Hij verloor zijn zoon. Jaren wist hij niet waar Yusuf was. Jaren. Niet elf telefoontjes." „En wat deed hij dan?" vraagt Selim. „Hij zei twee woorden: sabrun jamil. Dat betekent: mooi geduld." „Mooi geduld?" „Ja. Geduld zonder boos te worden. Geduld dat blijft proberen. Niet stil zitten wachten. Doorgaan." Meneer Peeters schuift de lijst naar hem toe.

> **„Er staan nog zestien nummers op.**

profeet = boodschapper van Allah · **doorgaan** = niet stoppen

Deel 3 · De garage

De dag daarna belt Selim nummer twaalf. Geen plaats. Nummer dertien: geen antwoord. Nummer veertien: „Probeer volgend jaar." Nummer vijftien is een garage aan de ring. „We hebben al iemand," zegt de man. Selim zegt netjes dank u en hangt op. Bij nummer zestien duurt het lang. Dan zegt een stem: „Kom morgen maar eens langs." De eerste week mag Selim alleen vegen. Vegen en gereedschap aangeven. Op donderdag denkt hij weer: ik stop ermee. Maar hij denkt ook aan die twee woorden. Sabrun jamil. Mooi geduld. Hij veegt op vrijdag ook. Na een maand mag hij banden wisselen. Na drie maanden staat hij onder een auto. Sabr is niet wachten tot het vanzelf komt. Sabr is rustig blijven bij nummer vijftien.

> **Sabr is rustig blijven bij nummer vijftien.**

gereedschap = sleutels en tangen · **banden** = de rubberen wielen

💬 **Praatvraag:** waar moet jij lang op wachten?

LES 10 · GEDULD (SABR) **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Drie moeilijke jaren

Vanaf 617 mocht niemand in Mekka nog handelen met de moslims: de boycot. Drie jaar lang hadden ze weinig eten. In 619 stierven ook zijn vrouw Khadidja en zijn oom Abu Talib. Toch bleef de Profeet geduldig.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat zoekt Selim?

☐ een fiets ☐ een stageplaats

2. Hoeveel keer krijgt hij nee, voor hij bijna stopt?

☐ twee keer ☐ elf keer

3. Hoe noemt zijn leerkracht dat soort geduld?

☐ sabrun jamil ☐ salaam aleikoem

4. Wat mag hij eerst doen in de garage?

☐ zelf auto's herstellen ☐ vegen

5. Hoelang duurde de boycot?

☐ drie jaar ☐ drie dagen

6. Wie stierven er in 619?

☐ Bilal en Umar ☐ Khadidja en Abu Talib

⭐ Onthoud dit

Sabr = geduld. Allah is met wie geduldig is.

📜 Hadith

„Geduld is licht." (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 10 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ PROBEREN ☐ KHADIDJA ☐ GEDULD ☐ RUSTIG ☐ GARAGE ☐ BOYCOT
☐ SELIM ☐ STAGE ☐ ALLAH ☐ SABR

T	D	G	A	M	R	J	T	P	D	R	L
T	H	A	F	O	S	G	K	F	O	T	F
W	F	K	K	A	T	A	S	E	L	I	M
O	S	H	B	P	A	R	A	R	O	S	T
D	L	A	O	R	G	A	T	U	B	H	R
A	K	D	Y	O	E	G	M	S	L	C	K
R	G	I	C	B	B	E	C	T	K	Z	A
F	E	D	O	E	R	K	S	I	S	R	E
F	D	J	T	R	K	M	H	G	F	H	F
J	U	A	D	E	R	T	S	A	B	R	B
U	L	T	A	N	O	B	P	Z	C	S	Z
R	D	D	T	C	R	A	L	L	A	H	I

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

4 = N · 5 = G · 8 = T · 10 = J · 21 = V · 22 = L · 24 = E

18	13	20	25		11	18		25	17	18	8	11	5		20	22	11	10	21	24	4

20	11	10		4	17	12	12	24	25		21	11	10	3	8	11	24	4

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

LES 11 · SOERA AL-FALAQ HET VERHAAL

Het park om tien uur

Deel 1 · Twee stukke lantaarns

Op vrijdag werkt Ilyas tot laat in de winkel van zijn oom. Om tien uur mag hij naar huis. De kortste weg gaat door het park. Er staan drie lantaarns. Twee zijn stuk. De bomen maken schaduwen die bewegen. Ilyas is zestien. Hij is groot. Maar in dat park gaat zijn hart sneller. Hij loopt harder. Hij kijkt niet om. Thuis zegt hij er niets over. Wat moet hij zeggen? Dat hij bang is in het donker? Boven hoort hij zijn zusje Nesrin roepen. Nesrin is zeven. Zij kan niet slapen. „Mama, laat het licht op de gang aan!” Ilyas gaat naar zijn kamer. Hij denkt: zij durft het tenminste te zeggen.

> **Bang zijn mag. Ook als je zestien bent.**

lantaarn = straatlamp · **schaduw** = donkere vlek van iets

Deel 2 · Twee soera's

Mama gaat bij Nesrin op het bed zitten. Ilyas blijft in de deur staan. Hij luistert. „Ik leer je twee soera's," zegt mama. „Al-Falaq en An-Nas. Die beschermen je." „Qoel a'oedhoe bi-Rabbi l-falaq." „Wat betekent dat?" vraagt Nesrin. „Zeg: ik zoek bescherming bij de Heer van de dageraad." „En wat is de dageraad?" „Het eerste licht van de dag. Het licht dat na elke nacht komt." Nesrin zegt de zin drie keer na. Bij de derde keer klinkt ze al rustiger. In de deur staat Ilyas nog altijd stil. Hij kent die soera al sinds de basisschool. Maar in het park zei hij nooit iets. Hij liep alleen sneller.

> **Ik zoek bescherming bij de Heer van de dageraad.**

bescherming = veilig gehouden worden · **dageraad** = het eerste licht

Deel 3 · De volgende vrijdag

De volgende vrijdag is het weer tien uur. Weer het park. Weer twee stukke lantaarns. Bij de ingang blijft Ilyas even staan. Dan zegt hij het zacht, voor zichzelf. „Qoel a'oedhoe bi-Rabbi l-falaq." De schaduwen bewegen nog altijd. Het park wordt niet plots licht. De angst gaat niet helemaal weg. Maar hij wordt kleiner dan Ilyas. En Ilyas loopt. Hij rent niet. Thuis klopt hij bij Nesrin aan. „Ken je hem al helemaal?" vraagt hij. Ze zegt hem op, met twee foutjes. Dan vraagt Nesrin: „Was jij ook bang?" Ilyas denkt even na. „Ja," zegt hij. „Soms nog." Die nacht blijft de ganglamp uit. De deur staat alleen op een kier. Na elke nacht komt de dageraad. Daarom heet die soera zo.

> **Na elke nacht komt de dageraad.**

op een kier = een klein beetje open · **foutje** = kleine fout

💬 **Praatvraag:** waar word jij een beetje bang van?

LES 11 · SOERA AL-FALAQ **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Drie dagen in de grot

In 622 vertrok de Profeet in het geheim uit Mekka, samen met Abu Bakr. Ze verstopten zich drie dagen in de grot Thawr. Abu Bakr was bang. De Profeet zei: „Wees niet bedroefd, Allah is met ons."

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar loopt Ilyas doorheen?

☐ een donker park ☐ een winkelstraat

2. Wie moet hij ophalen?

☐ zijn opa ☐ zijn zusje Nesrin

3. Welke soera leerde zijn mama hem?

☐ Al-Falaq ☐ Al-Fatiha

4. Wat doet Ilyas in het park?

☐ hij zegt de soera ☐ hij rent weg zonder na te denken

5. Hoe heet de grot waar ze zich verstopten?

☐ Thawr ☐ Hira

6. Wat zei de Profeet tegen Abu Bakr?

☐ „Ren weg." ☐ „Allah is met ons."

⭐ Onthoud dit

Al-Falaq = de dageraad. Na het donker komt er licht.

📜 Hadith

„Er is geen betere bescherming dan deze twee soera's." (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 11 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ BESCHERMING ☐ NESRIN ☐ FALAQ ☐ LICHT ☐ ANGST ☐ ILYAS ☐ ALLAH
☐ THAWR ☐ PARK ☐ BANG

F	T	O	A	N	G	S	T	L	H	K	H
I	T	L	U	U	W	K	O	C	L	W	R
R	H	I	M	N	U	F	F	W	V	Z	Z
V	A	C	V	P	U	T	U	N	F	L	U
Z	W	H	J	I	C	E	Z	E	R	T	R
P	R	T	D	L	I	J	J	S	N	K	B
P	P	Z	F	A	L	A	Q	R	A	B	A
A	B	F	L	L	Y	I	K	I	L	T	N
R	I	K	O	D	A	B	O	N	L	Z	G
K	K	N	D	O	S	T	V	H	A	F	L
J	D	B	K	T	J	C	P	U	H	B	M
B	E	S	C	H	E	R	M	I	N	G	A

🔗 Verbind het woord met de uitleg

lantaarn	veilig gehouden worden
schaduw	straatlamp
bescherming	donkere vlek van iets
dageraad	kleine fout
op een kier	een klein beetje open
foutje	het eerste licht

LES 12 · RESPECT VOOR OUDERS HET VERHAAL

De kar op de gang

Deel 1 · Kwart over vijf

De moeder van Amina poetst ’s avonds op school. Van vijf uur tot negen uur. Overdag weet niemand dat. Op een woensdag blijft de klas langer. Er is een taak af te maken. Om kwart over vijf gaat de deur open. Daar is de kar. En daar is haar moeder. Blauwe jas. Emmer. Dweil. „Zeg,” lacht iemand achteraan, „die poetst hier zeker elke dag?” Amina kijkt naar haar blad. Ze zegt niets. Helemaal niets. Ze doet alsof ze die vrouw niet kent. Haar moeder kijkt één keer op. Dan gaat ze verder met dweilen. Zij zegt ook niets.

> **Amina zwijgt. Dat doet meer pijn dan woorden.**

poetsen = schoonmaken · **dweil** = doek om de vloer te wassen

Deel 2 · De telefoon in de keuken

Thuis is het stil aan tafel. Amina eet bijna niets. Haar moeder vraagt niets over school. Later belt mama met oma. Amina hoort het vanuit de gang. „Ja, het gaat goed met haar. Ze werkt hard. Ze is slim. Volgend jaar doet ze stage." Geen woord over vanmiddag. Geen woord over de klas. Alleen goede dingen. Zoals altijd. Amina gaat naar haar kamer. Ze denkt aan de les van vorige week. Iemand vroeg de Profeet: wie verdient mijn goedheid het meest? Het antwoord was vier keer kort. „Je moeder, dan je moeder, dan je moeder, dan je vader." Amina schaamde zich een halve dag. Haar moeder heeft zestien jaar niets gezegd.

> **Je moeder, dan je moeder, dan je moeder, dan je vader.**

zich schamen = je klein voelen · **goedheid** = lief en goed doen

Deel 3 · Donderdagavond

De volgende avond gaat Amina naar school. Niet voor les. Het is kwart over zes. In haar tas zit een thermos met thee. Ze vindt haar moeder in gang B. „Wat doe jij hier?" vraagt haar moeder. „Helpen," zegt Amina. Zij duwt de kar. Haar moeder dweilt. Ze praten over niets bijzonders. Over de buren. Over de prijs van olie. Bij de trap komt er iemand voorbij. Een jongen uit haar klas. Hij kijkt van Amina naar de kar. Amina zegt: „Dit is mijn moeder." Meer niet. Rustig gezegd. De jongen zegt: „Hallo mevrouw." En hij loopt verder. Dat is alles. Op de weg naar huis zegt haar moeder niets over gisteren. Ze legt alleen haar hand op Amina's rug. Meer moet dat niet zijn.

> **„Dit is mijn moeder." Meer moest het niet zijn.**

thermos = fles die drank warm houdt · **gang** = lange doorgang

💬 **Praatvraag:** wat kun jij deze week voor je ouders doen?

LES 12 · RESPECT VOOR OUDERS **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Opgevoed door zijn oom

De Profeet verloor zijn ouders toen hij nog klein was. Eerst zorgde zijn grootvader Abdoel-Moettalib voor hem, daarna zijn oom Abu Talib. Abu Talib beschermde hem zijn hele leven lang.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat doet de moeder van Amina op school?

☐ ze poetst ☐ ze geeft les

2. Wat doet Amina eerst als ze haar ziet?

☐ ze zwijgt ☐ ze zwaait vrolijk

3. Hoe praat mama over oma aan de telefoon?

☐ met boze woorden ☐ alleen met goede woorden

4. Wat zegt Amina donderdagavond?

☐ niets ☐ „Dit is mijn moeder."

5. Wie zorgde na zijn grootvader voor hem?

☐ zijn oom Abu Talib ☐ zijn buurman

6. Hoelang beschermde Abu Talib hem?

☐ zijn hele leven ☐ één week

⭐ Onthoud dit

Respect = vriendelijk spreken, luisteren en helpen.

📜 Hadith

„Je moeder, dan je moeder, dan je moeder, dan je vader." (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 12 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ LUISTEREN ☐ RESPECT ☐ OUDERS ☐ MOEDER ☐ HELPEN ☐ AMINA
☐ ZEGEN ☐ TALIB ☐ DOEA ☐ OOM

Z	T	L	F	K	N	C	O	C	O	W	R
L	E	U	G	H	J	H	G	F	O	O	M
J	O	I	M	O	U	D	E	R	S	T	G
K	I	S	E	M	R	U	B	E	T	A	S
O	O	T	M	A	M	I	N	A	L	L	R
D	C	E	Z	O	O	K	R	F	O	I	M
O	J	R	E	A	O	R	E	E	W	B	O
E	O	E	G	R	M	M	S	L	N	W	E
A	A	N	E	U	J	G	P	C	E	S	D
T	Z	O	N	U	B	O	E	T	Z	T	E
S	L	L	J	N	D	M	C	L	R	I	R
H	E	L	P	E	N	L	T	O	J	G	F

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

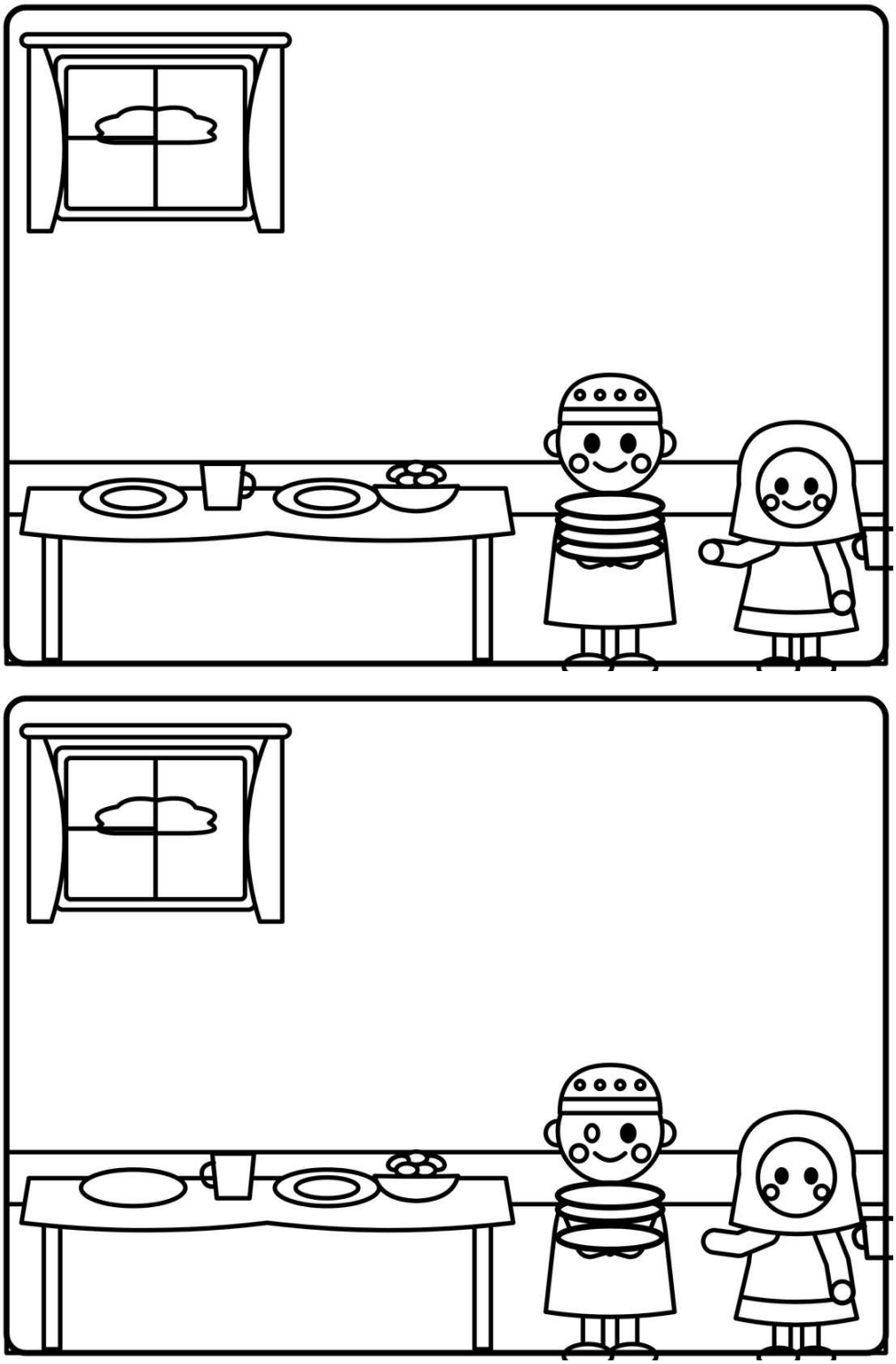
4 = S 6 = N 7 = H 15 = M 18 = O 25 = R

” _ _ _

PUZZELPAUZE 4 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

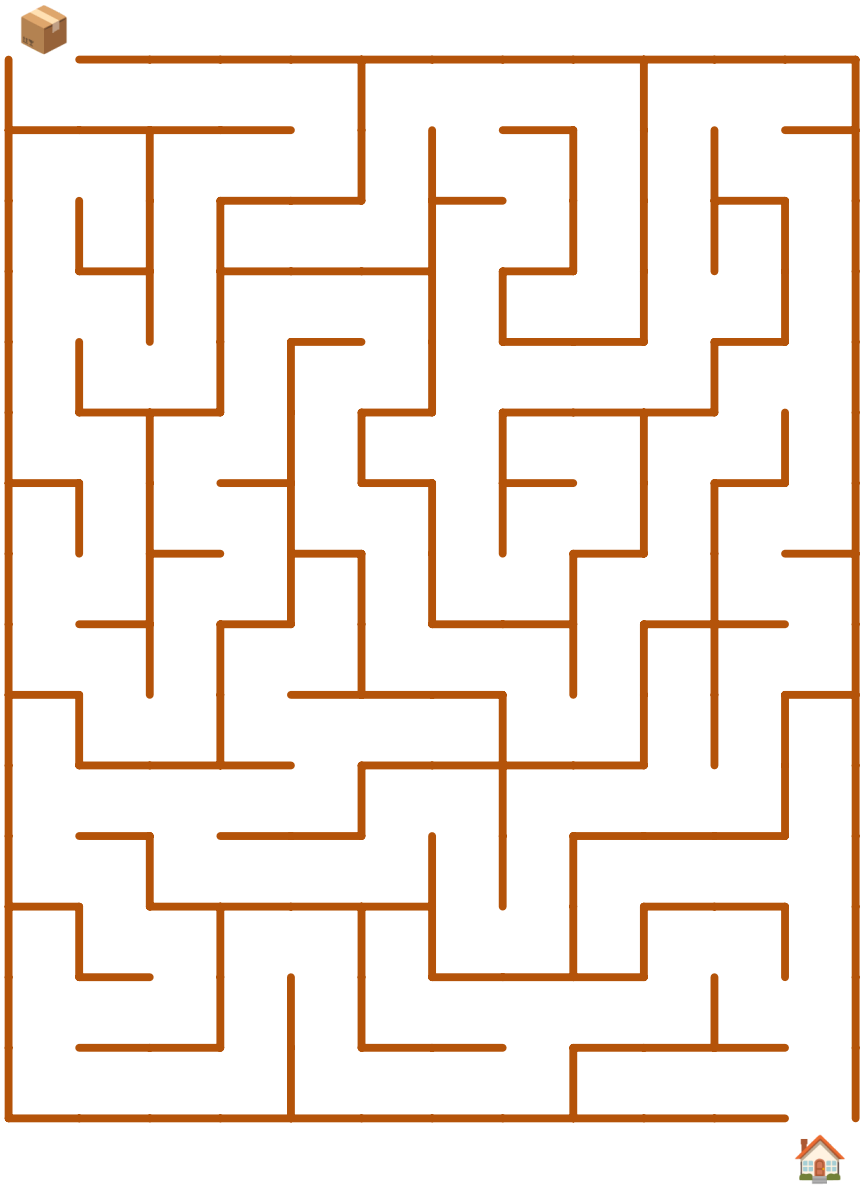
Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 4 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Breng het pakket bij oma

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

RLSUINETE → **ERECTPS →** _____ **SDEUOR →** _____

_____

DEMREO → _____ **NEPLEH →** _____ **MINAA →** _____

LES 13 · ZORG VOOR DIEREN HET VERHAAL

De kat onder de container

Deel 1 · Achter de flats

Achter de flats staan de containers. Daar hangen ze vaak rond na school. Onder de laatste container woont een kat. Mager. Grijs. Met één oor dat scheef staat. Niemand weet van wie hij is. Op een dinsdag pakt Sam een steentje. „Kijk," zegt hij. „Nu komt hij eruit." De eerste keer mist hij. De tweede keer niet. De kat maakt een geluid dat Kerim nooit eerder gehoord heeft. Hij schiet weg langs de muur. Zijn achterpoot sleept een beetje. De anderen lachen. Kerim lacht mee. Maar het voelt niet als lachen. Het voelt als iets in zijn maag.

> **Kerim lacht mee. Maar het voelt niet zo.**

container = grote vuilnisbak · **mager** = heel dun

Deel 2 · Het bakje

’s Nachts hoort Kerim dat geluid nog. Telkens als hij zijn ogen dichtdoet. Hij denkt aan de les over dieren. Over een man die een hond zag. Een hond die bijna doodging van dorst. De man haalde water uit een put en gaf het aan het dier. „Voor elk levend wezen is er beloning,” zei de Profeet daarover. Elk levend wezen. Ook een magere kat. Ook een kat waar niemand van is. De volgende dag neemt Kerim een bakje. Water erin. En wat kip van gisteren. Hij zet het naast de container. De kat komt niet. Kerim wacht tien minuten en gaat weg. Hij kijkt nog één keer om.

> **Voor elk levend wezen is er beloning.**

put = diep gat met water · **beloning** = wat je terugkrijgt

Deel 3 · Elke avond

De dag daarna is het bakje leeg. Kerim vult het opnieuw. En de dag daarna weer. Op de vijfde avond blijft hij zitten. Stil, op de stoeprand. Hij beweegt niet. Na een tijd komt de kat naar buiten. Langzaam. Hij drinkt lang. Zijn achterpoot staat nog altijd scheef. Kerim vertelt het aan zijn buurvrouw. Zij kent iemand van het dierenasiel. Twee dagen later wordt de poot verzorgd. Als Sam weer een steentje pakt, zegt Kerim: „Laat hem gerust. Hij doet jou toch niks.” Sam zegt eerst nog iets terug. De week daarna zegt hij niets meer. De kat laat zich nooit aaien. Dat wil hij niet. Maar elke avond staat het bakje er. En elke ochtend is het leeg.

> **Elke avond het bakje. Elke ochtend leeg.**

stoeprand = rand van het voetpad · **dierenasiel** = huis voor dieren

💬 **Praatvraag:** welk dier zou jij willen helpen?

LES 13 · ZORG VOOR DIEREN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Een weide voor oude paarden

In islamitische steden gaven mensen vroeger geld voor goede doelen: een waqf. Volgens oude bronnen bestond er in Damascus zelfs een weide voor oude en zieke paarden. Zo konden dieren die niet meer konden werken, rustig leven.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar woont de kat?

☐ in een boom ☐ onder een container

2. Wat doet Sam eerst?

☐ hij gooit een steentje ☐ hij geeft eten

3. Wat zet Kerim stiekem neer?

☐ een bakje water ☐ een fiets

4. Wie helpt uiteindelijk mee?

☐ de buurvrouw ☐ de directeur

5. Hoe heet geld voor een goed doel?

☐ een waqf ☐ een boete

6. Waarvoor was de weide in Damascus?

☐ een markt ☐ oude en zieke paarden

⭐ Onthoud dit

Dieren voelen pijn en dorst. Wees vriendelijk voor hen.

📜 Hadith

„Voor elk levend wezen is er beloning." (Boechari)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 13 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ DIEREN ☐ ZORGEN ☐ WATER ☐ KERIM ☐ PAARD ☐ PIJN ☐ GOED
☐ WAQF ☐ SAM ☐ KAT

L	S	O	V	Z	U	C	B	I	K	V	C
I	V	F	N	P	W	H	C	P	E	L	D
I	T	B	U	F	Z	Z	R	I	R	W	N
D	N	Z	V	I	R	O	M	J	I	C	J
A	W	A	T	E	R	R	I	N	M	E	G
G	B	P	U	C	M	G	M	F	R	Z	C
R	A	Z	M	B	K	E	H	F	V	G	V
Z	L	N	C	H	A	N	V	S	G	O	F
N	W	A	Q	F	T	D	I	E	R	E	N
P	H	A	S	L	F	A	J	M	A	D	G
A	P	A	A	R	D	Z	T	N	G	F	L
P	O	O	M	H	C	W	H	S	H	K	W

🔗 Verbind het woord met de uitleg

container	wat je terugkrijgt
mager	grote vuilnisbak
put	rand van het voetpad
beloning	heel dun
stoeprand	huis voor dieren
dierenasiel	diep gat met water

LES 14 · RESPECT VOOR NATUUR HET VERHAAL

Twee emmers

Deel 1 · De tuinslang

Op zaterdag wast Musa de bestelwagen van zijn vader. Dat is zijn taak. Hij doet het graag. Hij rolt de tuinslang uit. Hij draait de kraan helemaal open. Dan pakt hij de spons en de emmer met zeep. Het inzepen duurt lang. De slang blijft ondertussen liggen. Het water loopt en loopt. Over de tegels, langs de stoep, de goot in. Twintig minuten lang. Achter het keukenraam staat opa. Hij drinkt zijn thee en kijkt naar buiten. Hij zegt niets. Als de wagen blinkt, draait Musa de kraan dicht. Hij is tevreden. De wagen is schoon. Hij denkt geen seconde aan het water.

De wagen is schoon. De goot is nat.

goot = gootje langs de straat · **inzepen** = met zeep wassen

Deel 2 · Eén put, veertig families

’s Avonds vraagt opa of Musa even komt zitten. Hij schenkt thee in twee glazen. „In ons dorp was één put,” zegt opa. „Eén put voor veertig families.” „Ik was zo oud als jij. Elke ochtend voor school haalde ik water. Twee emmers. Drie kilometer heen en terug.” „En als de put droog stond?” vraagt Musa. „Dan wachtten we op de regen.” Het is even stil in de keuken. „De Profeet zag ooit een man wassen bij een rivier,” zegt opa. „Een rivier, jongen. Water genoeg. Toch zei hij: verspil niet.” Opa zet zijn glas neer. „Wat vanmiddag in de goot liep, was bij ons genoeg voor een week.”

> **Verspil niet. Ook niet bij een rivier.**

put = diep gat met water · **verspillen** = meer gebruiken dan nodig

Deel 3 · De emmer

De zaterdag daarna staat Musa weer buiten. Deze keer met twee emmers. De slang zet hij maar twee keer kort open. Inzepen doet hij met de emmer. Afspoelen doet hij snel en gericht. De wagen blinkt evengoed. En het duurt niet langer dan anders. Dat verbaast hem zelf het meest. ’s Avonds poetst hij zijn tanden. Zonder na te denken draait hij de kraan dicht terwijl hij borstelt. Zijn broertje kijkt. „Waarom doe je dat?” „Zomaar,” zegt Musa. „Probeer maar eens.” Op maandag druppelt de kraan in de toiletten. Musa meldt het bij het onthaal. ’s Middags komt iemand hem maken. Achter het keukenraam heeft opa alles gezien. Hij zegt niets. Hij knikt alleen. Sommige dingen hoef je niet twee keer te zeggen.

> **Dezelfde wagen. De helft van het water.**

afspoelen = met water schoonspoelen · **onthaal** = balie bij de ingang

💬 **Praatvraag:** waar verspil jij iets zonder het te merken?

LES 14 · RESPECT VOOR NATUUR **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De tuinen van Al-Andalus

Van 711 tot 1492 woonden er moslims in Spanje. Dat gebied heette Al-Andalus. Ze legden kanalen aan en plantten bomen en bloemen. In het paleis Alhambra in Granada stromen de fonteinen nog altijd.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat wast Musa op zaterdag?

☐ zijn fiets ☐ de bestelwagen van zijn vader

2. Wat laat hij te lang lopen?

☐ de tuinslang ☐ de radio

3. Waarover vertelt opa?

☐ een dorp met maar één put ☐ een dorp met veel water

4. Wat gebruikt Musa daarna?

☐ emmers in plaats van de slang ☐ nog meer water

5. Hoe heette het islamitische Spanje?

☐ Arabië ☐ Al-Andalus

6. Welk paleis heeft nog altijd fonteinen?

☐ het Alhambra ☐ de Ka'ba

⭐ Onthoud dit

De aarde is ons huis. Zorg ervoor en verspil niet.

📜 Hadith

„Wie een boom plant, doet een goede daad." (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 14 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ ANDALUS ☐ NATUUR ☐ WATER ☐ AARDE ☐ EMMER ☐ MUSA ☐ BOOM ☐ TUIN ☐ OPA ☐ PUT

F	D	S	S	T	T	B	C	M	U	S	A
F	J	J	N	A	B	O	O	M	N	J	A
Z	I	E	H	N	D	H	N	A	F	V	N
S	W	T	T	N	A	T	U	U	R	Z	D
T	U	I	N	C	A	G	W	L	D	E	A
D	L	P	U	T	A	I	A	M	V	M	L
K	O	I	I	F	R	Z	T	M	E	M	U
E	P	S	B	T	D	N	E	J	I	E	S
D	O	A	F	K	E	W	R	F	M	R	V
R	P	I	V	U	K	M	P	J	T	A	J
H	A	M	Z	K	N	G	U	S	F	I	G
N	T	B	E	S	I	L	T	B	H	E	D

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

1 = D · 2 = T · 6 = G · 12 = V · 14 = A · 16 = R · 18 = E · 26 = N

1	18	11	18	13	19	1	18		7	14	6	18	26		1	18

22	18	13	19	2		12	14	26		22	18	2		7	14	2	18	16

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

LES 15 · SOERA AN-NAS HET VERHAAL

De groepschat

Deel 1 · Veertig berichten

Om kwart over vier komt het eerste bericht. In de groepschat van de klas. „Ik heb gehoord dat Zeynep geld gepakt heeft. Uit een jas aan de kapstok." Meer staat er niet. Geen bewijs. Alleen: ik heb gehoord dat. Binnen een uur staan er veertig berichten. Sommige met een lachend gezichtje. Sommige met drie uitroeptekens. Hind leest alles mee. Ze schrijft zelf niets in de groep. Maar ze stuurt het door naar twee vriendinnen. Gewoon, om te laten zien wat er gebeurt. Het duurt drie seconden. Het voelt als niets. Het is toch maar een bericht?

> **Doorsturen duurt drie seconden.**

groepschat = berichtengroep op de telefoon · **bewijs** = wat het zeker maakt

Deel 2 · De stoel ernaast

De volgende dag zit Zeynep vooraan. Niemand zegt iets tegen haar. Niemand zegt iets over haar. Iedereen schuift alleen een beetje weg. De stoel naast haar blijft leeg. In de refter ook. Hind ziet het. Ze zegt niets. Om vier uur komt meneer Coene de klas in. „Het geld is gevonden," zegt hij. „Het was achter de radiator gevallen." Meer legt hij niet uit. Er is ook niets meer uit te leggen. Er was niemand die iets gepakt had. In de groepschat wordt het stil. Geen nieuwe berichten. Niemand schrijft sorry. Iedereen doet alsof het nooit gebeurd is.

> **Er was niets gebeurd. Behalve bij Zeynep.**

refter = eetzaal op school · **radiator** = verwarming aan de muur

Deel 3 · De fluistering

Die nacht ligt Hind lang wakker. Ze denkt aan de les over An-Nas. Over de fluisteraar die fluistert in de harten van de mensen. Heel zacht. Bijna niet te horen. Zo was het ook begonnen. „Ik heb gehoord dat..." En zij had het doorgestuurd. In drie seconden. 's Ochtends wacht Hind bij de fietsenstalling. Als Zeynep komt, zegt ze het gewoon. „Ik heb dat bericht doorgestuurd. Het was niet waar. Het spijt me." Zeynep zegt eerst niets. Dan: „Jij bent de enige die het zegt." Ze worden geen beste vriendinnen. Maar ze zitten die dag wel samen in de refter. Hind heeft nu één regel: wat ik niet zelf gezien heb, stuur ik niet door.

> **Wat ik niet zelf gezien heb, stuur ik niet door.**

fluisteren = heel zacht praten · **fietsenstalling** = plek voor de fietsen

💬 **Praatvraag:** wat doe jij als iemand iets doorstuurt over een ander?

LES 15 · SOERA AN-NAS **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De afscheidspreek

In 632 sprak de Profeet tot een grote menigte op de vlakte van Arafat. Hij zei dat het leven, het bezit en de eer van mensen heilig zijn. Iemands eer beschadigen met roddels mag dus niet.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar staat het bericht over Zeynep?

☐ in de groepschat ☐ in de krant

2. Wat stuurt Hind door?

☐ niets ☐ het bericht

3. Wat blijkt er echt gebeurd te zijn?

☐ niets, het was onwaar ☐ Zeynep had echt gestolen

4. Wat besluit Hind aan het einde?

☐ niet meer zomaar doorsturen ☐ meer berichten sturen

5. Waar hield de Profeet zijn laatste toespraak?

☐ in Bagdad ☐ op de vlakte van Arafat

6. Wat is volgens de toespraak heilig?

☐ alleen geld ☐ iemands leven, bezit en eer

⭐ Onthoud dit

An-Nas = de mensen. Allah beschermt ons hart.

📜 Hadith

„O Jij die de harten leidt, houd mijn hart vast op Uw geloof.” (Tirmidhi)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 15 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ GROEPSCHAT ☐ BERICHT ☐ ZEYNEP ☐ ARAFAT ☐ ANNAS ☐ SORRY
☐ HART ☐ RUST ☐ HIND ☐ EER

M	J	T	O	F	A	R	A	F	A	T	U
O	J	N	C	S	E	L	J	G	O	R	K
O	G	R	O	E	P	S	C	H	A	T	Z
M	E	G	I	T	V	Z	H	L	S	G	U
N	N	H	C	S	M	E	A	V	S	D	V
J	S	O	R	R	Y	Y	R	I	P	M	S
G	R	F	S	J	D	N	T	Z	U	S	H
J	U	H	I	T	B	E	R	I	C	H	T
Z	S	E	E	R	T	P	N	Z	N	H	L
F	T	W	L	U	I	S	Z	B	N	I	D
V	O	K	Z	N	A	W	M	M	O	N	G
I	W	P	O	A	N	N	A	S	J	D	B

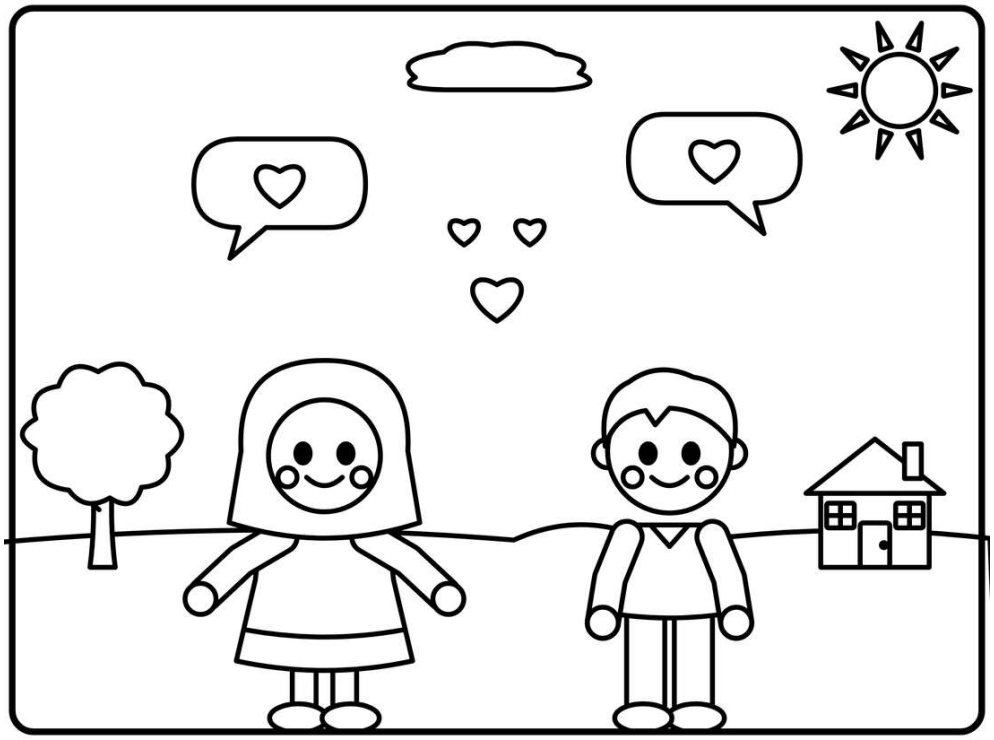
🔗 Verbind het woord met de uitleg

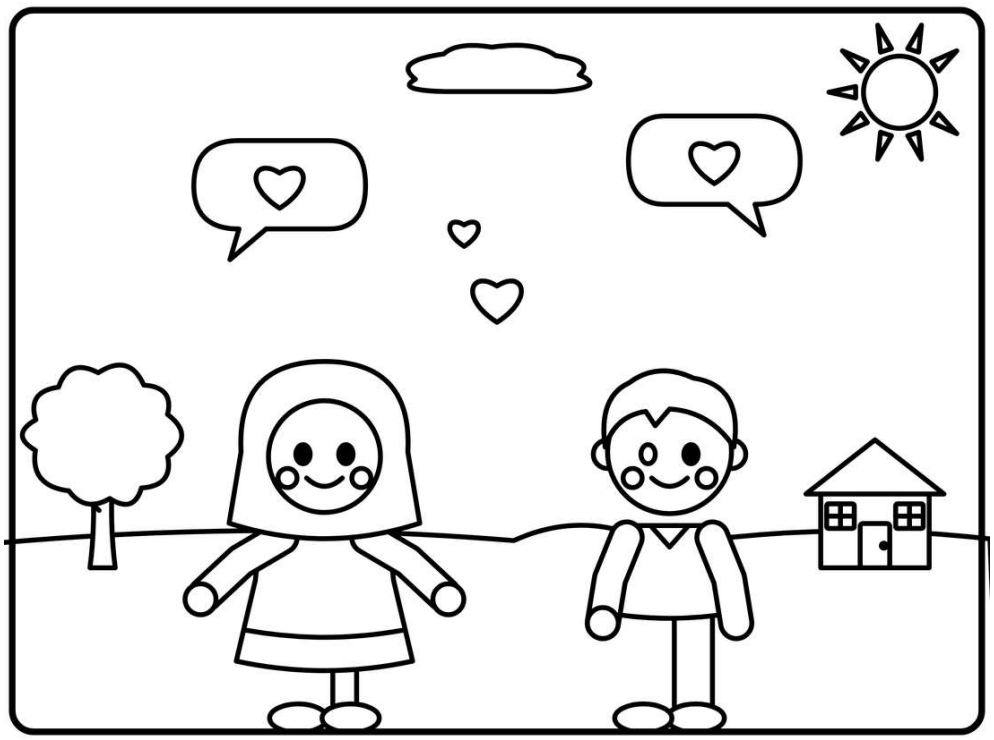
groepschat	plek voor de fietsen
bewijs	eetzaal op school
refter	verwarming aan de muur
radiator	heel zacht praten
fluisteren	berichtengroep op de telefoon
fietsenstalling	wat het zeker maakt

PUZZELPAUZE 5 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

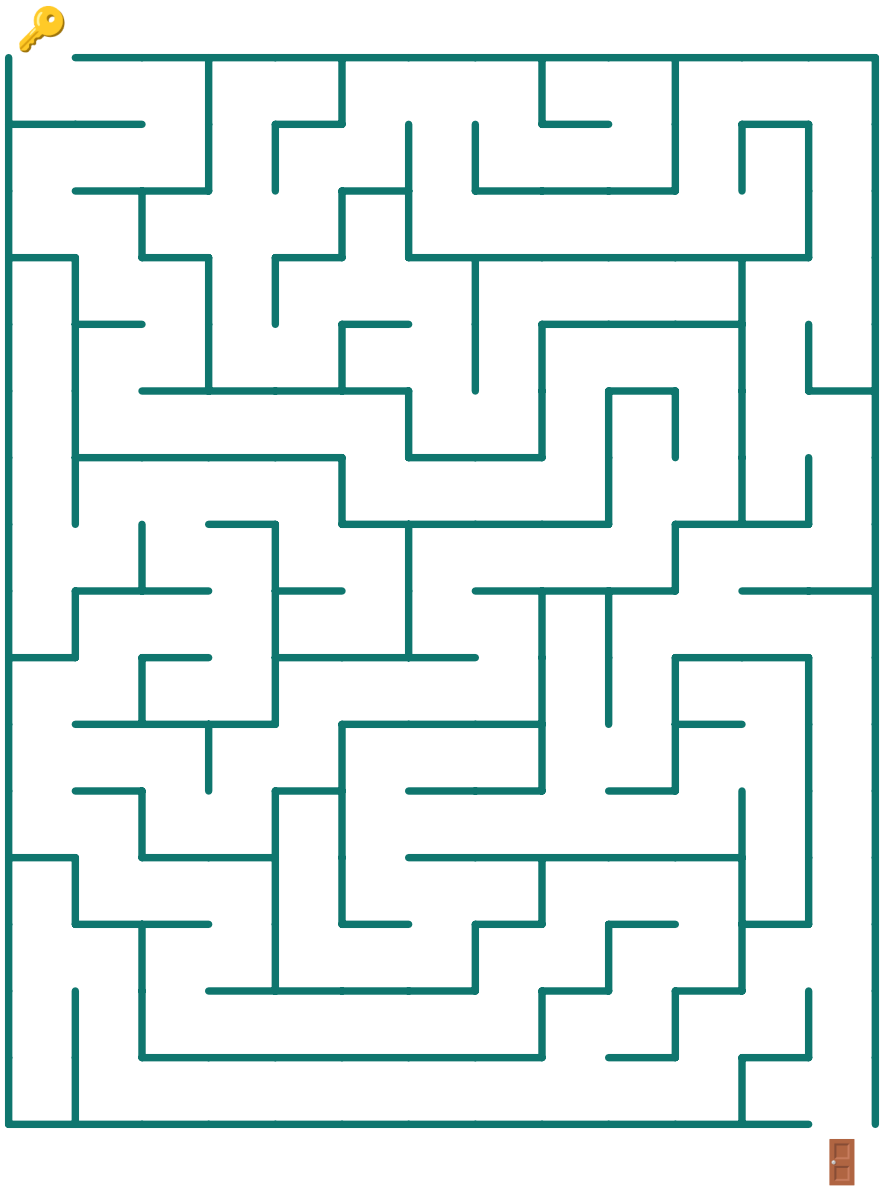

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 5 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Vind de uitgang

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

STOPHCRAGE → _____

CIBERHT → _____

ZPEEYN → _____

ATFARA → _____

ASANN → _____

SRYRO → _____

LES 16 · RAMADAN HET VERHAAL

Het schild

Deel 1 · Dag drie, kwart voor twee

Het is dag drie van de ramadan. Enes is vijftien en vast dit jaar de hele maand. Om half vijf 's ochtends stond hij op. Brood, olijven, een glas water. Daarna sliep hij nog een uur. Om kwart voor twee zit hij in de wiskundeles. Zijn hoofd is zwaar. Zijn mond is droog. De cijfers op het bord blijven cijfers. Achter hem tikt Brahim op zijn schouder. „Zeg, welke oefening zijn we?" En dan hoort Enes zichzelf roepen. „Laat me met rust!" Harder dan hij wilde. Veel harder. De klas wordt stil. Brahim draait zich om en zegt niets meer. Enes kijkt naar zijn blad. Hij heeft geen honger meer. Alleen spijt.

Zijn maag is leeg. Zijn hoofd is vol.

suhoor = het eten voor de ochtend · **droog** = zonder vocht

Deel 2 · Voor de iftar

Thuis is het bijna zeven uur. De tafel staat vol. De dadels liggen klaar. Nog twintig minuten. Enes zit in de keuken bij zijn oma. „Ik was lelijk vandaag," zegt hij. „Ik had honger. Ik werd boos." Oma snijdt rustig verder. „Weet je wat de Profeet zei?" vraagt ze. „Vasten is een schild." „Een schild?" „Ja. Iets wat je beschermt. Tegen lelijke woorden. Tegen ruzie. Tegen dingen waar je later spijt van hebt." Ze legt het mes neer. „Een schild gebruik je niet om iemand mee te slaan." Enes zegt niets terug. Hij denkt aan de schouder van Brahim.

> **Vasten is een schild.**

dadels = zoete vruchten · **schild** = iets dat je beschermt

Deel 3 · Kwart voor twee, dag vier

De volgende dag. Weer wiskunde. Weer kwart voor twee. Zijn mond is nog altijd droog. Achter hem tikt iemand op zijn schouder. Enes voelt het meteen komen. Dat warme, korte ding in zijn nek. Hij haalt adem. Eén keer. Dan draait hij zich om. „Oefening zeven," zegt hij gewoon. Meer is er niet gebeurd. En dat is precies de bedoeling. 's Avonds bij de iftar geeft hij het bord met dadels eerst aan zijn zusje. De ochtend daarna zoekt hij Brahim op. „Sorry voor gisteren." „Was niks," zegt Brahim. Maar Enes weet dat het wel iets was. Honger heeft hij nog altijd. Maar nu weet hij waar het schild voor dient. iftar = de maaltijd bij zonsondergang · bedoeling = waar het om gaat

> **Nu weet Enes waar het schild voor dient.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 16 · RAMADAN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De eerste nacht van de Koran

De eerste verzen van de Koran kwamen in de maand ramadan, rond 610. Dat gebeurde in een bijzondere nacht: Laylat al-Qadr. Daarom lezen moslims in de ramadan extra veel in de Koran.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Op welke dag van de ramadan speelt het verhaal?

☐ dag dertig ☐ dag drie en vier

2. Wat roept Enes in de klas?

☐ goedemorgen ☐ „Laat me met rust!”

3. Wat zegt oma dat vasten is?

☐ een spel ☐ een schild

4. Wat doet Enes de volgende dag anders?

☐ hij roept opnieuw ☐ hij haalt eerst rustig adem

5. In welke maand kwamen de eerste verzen?

☐ sjawwal ☐ ramadan

6. Hoe heet die bijzondere nacht?

☐ Laylat al-Qadr ☐ Eid al-Fitr

⭐ Onthoud dit

Ramadan = vasten, bidden en delen.

📜 Hadith

„Het vasten is een schild.” (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 16 · PUZZELS → EN ↓

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ WISKUNDE ☐ RAMADAN ☐ VASTEN ☐ SCHILD ☐ BRAHIM ☐ IFTAR
☐ NACHT ☐ ENES ☐ QADR ☐ OMA

U	W	F	R	K	F	M	A	H	G	L	E
H	I	R	U	I	V	A	S	T	E	N	H
V	S	R	S	F	Z	V	V	E	N	P	C
Q	K	O	O	T	S	N	G	Z	A	U	E
A	U	T	B	A	C	C	W	M	C	F	K
D	N	K	R	R	H	O	C	O	H	O	N
R	D	L	A	W	I	A	J	O	T	H	A
Z	E	S	H	D	L	S	U	M	E	A	O
R	J	T	I	S	D	E	W	A	N	G	K
P	D	E	M	B	K	B	N	K	E	I	B
W	R	A	M	A	D	A	N	J	S	G	J
S	U	H	E	V	N	V	A	M	V	T	H

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

4 = V · 7 = D · 11 = W · 19 = U · 20 = N · 24 = H

20	19		11	17	17	5		17	20	17	26		11	23	23	6		24	17	5

26	18	24	2	13	7		4	3	3	6		7	2	17	20	5	.

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

LES 17 · TOLERANTIE & DIVERSITEIT HET VERHAAL

De naam die niemand kon zeggen

Deel 1 · De nieuwe

In november komt er een nieuwe jongen in de klas. Hij komt uit Oekraïne. Hij is hier drie weken. „Zeg eens hoe je heet," zegt meneer Coene. De jongen staat op. „Oleksandr," zegt hij. Achteraan zegt iemand het na. Expres helemaal verkeerd. Met een gek geluid. Er wordt gelachen. Oleksandr gaat weer zitten. Hij zegt niets. Hij kijkt naar zijn bank. In de refter zit hij alleen. Met een boterham en zijn telefoon. Yassin ziet het wel. Yassin heeft ook meegelachen. Niet hard. Maar meelachen is ook lachen. 's Avonds denkt hij er nog aan. Aan die jongen die hier drie weken is. En die nu al weet hoe onze klas lacht.

> **Meelachen is ook lachen.**

expres = met opzet · **refter** = eetzaal op school

Deel 2 · Volken en stammen

Woensdag is er islamles. Meneer Yildiz leest een vers voor. „Wij hebben jullie tot volken en stammen gemaakt, zodat jullie elkaar leren kennen." Hij legt het boek neer. „Er staat niet: zodat jullie elkaar uitlachen. Er staat: zodat jullie elkaar leren kennen." Yassin kijkt naar buiten. Hij denkt aan zijn eerste dag hier. Vier jaar geleden. Nieuwe stad, nieuwe school. Twee weken lang sprak niemand tegen hem. Hij denkt ook aan zijn eigen naam. De helft van de leerkrachten zegt hem verkeerd. Yassin verbetert dat al lang niet meer. Na de les blijft hij nog even zitten. Hij weet niet goed wat hij moet doen. Maar hij weet wel wat hij niet meer wil doen.

> **Zodat jullie elkaar leren kennen.**

vers = een regel uit de Koran · **volken** = groepen mensen

Deel 3 · Hoe zeg je dat?

Donderdag in de refter. Yassin neemt zijn bord en gaat zitten. Niet bij zijn vrienden. Bij Oleksandr. „Hoe zeg je jouw naam echt?" vraagt hij. Oleksandr kijkt op. Hij zegt het langzaam. Yassin probeert het. Fout. Hij probeert het opnieuw. Bijna. De derde keer knikt Oleksandr. En dan lacht hij. Voor het eerst. „En jij?" vraagt Oleksandr. „Hoe zeg jij jouw naam?" Yassin zegt het zoals thuis. Het klinkt anders dan op school. „Zo dus," zegt hij. „Niemand zegt het zo." Ze eten verder. Ze praten weinig. Maar ze zitten er wel samen. Twee weken later zegt Oleksandr zijn eerste hele zin in de klas. De helft lacht niet meer. Dat is nog niet iedereen. Maar het is een begin.

> **Elkaar leren kennen. Daar begint het mee.**

bord = schaal om van te eten · **een begin** = de eerste stap

💬 **Praatvraag:** wie in jouw klas ken je eigenlijk nog niet?

LES 17 · TOLERANTIE & DIVERSITEIT **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Het handvest van Medina

In Medina woonden moslims, joden en andere groepen samen. De Profeet liet een geschreven afspraak maken: het handvest van Medina. Daarin stond dat alle groepen elkaar moesten beschermen.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar komt de nieuwe jongen vandaan?

☐ uit Oekraïne ☐ uit Spanje

2. Wat doet de klas eerst met zijn naam?

☐ sommigen lachen erom ☐ ze schrijven hem netjes op

3. Wat leest meneer Yildiz voor?

☐ een brief ☐ een vers uit de Koran

4. Wat vraagt Yassin in de refter?

☐ waar woon je ☐ hoe zeg je je naam

5. Hoe heet de afspraak van Medina?

☐ het verdrag van Parijs ☐ het handvest

6. Wat moesten alle groepen doen?

☐ elkaar vermijden ☐ elkaar beschermen

⭐ Onthoud dit

Verschillend zijn mag. Voor Allah zijn we gelijk.

📜 Hadith

„Niemand is beter door waar hij vandaan komt.” (Ahmad)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 17 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ OLEKSANDR ☐ HANDVEST ☐ RESPECT ☐ GELIJK ☐ REFTER ☐ YASSIN
☐ MEDINA ☐ SAMEN ☐ NAAM ☐ VERS

A	N	P	D	O	R	E	F	T	E	R	P	H
B	U	Z	N	L	G	F	W	C	F	B	B	A
A	V	S	Z	E	E	E	S	U	A	R	O	N
C	E	A	H	K	H	U	L	B	M	F	S	D
T	R	M	F	S	M	E	D	I	N	A	N	V
N	S	E	I	A	P	B	H	N	J	K	U	E
C	E	N	F	N	D	P	I	H	I	K	V	S
G	Z	D	K	D	R	S	V	P	V	B	J	T
U	A	P	O	R	S	S	C	O	K	C	N	K
E	N	C	A	A	B	R	E	S	P	E	C	T
H	A	D	Y	P	F	E	E	K	N	Z	K	C
C	A	B	O	K	G	E	E	K	D	N	T	Z
A	M	U	P	A	T	N	U	K	O	M	J	P

🔗 Verbind het woord met de uitleg

expres	met opzet
refter	de eerste stap
vers	eetzaal op school
volken	een regel uit de Koran
bord	groepen mensen
een begin	schaal om van te eten

LES 18 · SOERA AL-KAWTHAR HET VERHAAL

Drie dingen

Deel 1 · Alles is niks

Reda klaagt. Elke dag opnieuw. Zijn telefoon is drie jaar oud. Zijn schoenen zijn geen echte. De flat is te klein en de lift doet het nooit. „Iedereen heeft alles," zegt hij. „En wij hebben niks." Zijn moeder zegt eerst nog iets terug. Later zegt ze niets meer. Ze zet gewoon zijn bord neer. Op vrijdag houdt meneer Yildiz hem na. Niet om te straffen. Om iets te vragen. „Ik geef je een opdracht," zegt hij. „Schrijf elke avond drie dingen op die vandaag goed waren." Reda kijkt hem aan. „Drie? Er is niks goed." „Schrijf dan drie keer niks," zegt de meester.

> **Reda ziet alleen wat er niet is.**

klagen = altijd zeggen wat er slecht is · **opdracht** = wat je moet doen

Deel 2 · Drie keer niks

De eerste avond schrijft Reda: niks, niks, niks. De tweede avond ook. De derde avond zit hij lang met zijn pen. Hij wil niet weer hetzelfde schrijven. Dat voelt dom. Dus schrijft hij: warm water. Vanmorgen was het water warm. Dat is niet niks. De vierde avond: de bus kwam meteen. De vijfde: mama maakte soep. De zesde: niemand riep iets op de speelplaats. Na twee weken merkt hij iets vreemds. Overdag let hij er al op. Hij zoekt de drie dingen terwijl ze gebeuren. In de islamles hoort hij Al-Kawthar. „Innaa a'taynaaka l-kawthar." Wij hebben jou overvloed gegeven. Overvloed, denkt Reda. Ik?

> **Wij hebben jou overvloed gegeven.**

vreemd = raar · **overvloed** = veel meer dan genoeg

Deel 3 · De keuken

In maart komt Joris mee naar huis. Een jongen uit de klas. Voor een taak. Reda schaamt zich een beetje. De lift doet het weer niet. Vier trappen. Maar in de keuken blijft Joris staan. „Wat ruikt het hier lekker," zegt hij. En: „Zit je hier altijd met je moeder?" Reda knikt. „Elke avond." „Bij ons eet iedereen apart," zegt Joris. Reda kijkt naar zijn eigen keuken. De tafel met de barst erin. De pot op het vuur. Zijn moeder. Die avond schrijft hij zijn drie dingen. Nummer één: onze keuken. Hij leest het na en lacht om zichzelf. Een jaar geleden had hij dat nooit geschreven. Overvloed is niet: veel hebben. Overvloed is: zien wat je hebt.

> **Overvloed is: zien wat je hebt.**

barst = scheur in iets · **apart** = alleen, niet samen

💬 **Praatvraag:** welke drie dingen waren vandaag goed?

LES 18 · SOERA AL-KAWTHAR **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Alles delen in Medina

Toen de moslims uit Mekka naar Medina kwamen, hadden ze bijna niets. De mensen van Medina, de ansar, deelden hun huizen en hun eten met hen. Elke nieuwkomer kreeg een broer in Medina.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waarover klaagt Reda?

☐ over bijna alles ☐ over niets

2. Wat moet hij elke avond doen?

☐ drie keer rennen ☐ drie goede dingen opschrijven

3. Wat schrijft hij de eerste avond op?

☐ „niks, niks, niks” ☐ een lang verhaal

4. Wat is in maart zijn nummer één?

☐ een nieuwe telefoon ☐ onze keuken

5. Hoe heten de helpers van Medina?

☐ de kaliefen ☐ de ansar

6. Wat deelden ze met de nieuwkomers?

☐ niets ☐ huizen en eten

⭐ Onthoud dit

Kawthar = heel veel goeds. Bid en deel.

📜 Hadith

„Wie de mensen niet bedankt, bedankt Allah niet.” (Tirmidhi)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 18 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ KAWTHAR ☐ KEUKEN ☐ KLAGEN ☐ MAART ☐ ANSAR ☐ BROER ☐ GOED
☐ REDA ☐ BLIJ ☐ NIKS

M	W	W	S	B	U	U	A	B	L	C	W	T
V	K	U	R	W	I	D	J	N	G	N	B	B
S	I	L	U	B	E	U	B	S	J	K	L	I
M	I	H	A	R	O	T	R	N	Z	S	I	K
R	A	P	I	G	T	R	O	I	J	G	J	S
B	M	R	K	R	E	G	E	K	B	E	I	I
T	M	F	A	A	N	N	R	S	M	V	J	F
L	R	A	L	E	W	W	D	B	S	W	H	H
E	M	H	K	P	H	T	A	D	V	G	D	R
T	H	U	T	B	K	G	H	C	J	E	K	W
Z	E	V	F	L	J	R	F	A	O	G	M	D
K	D	A	N	S	A	R	I	G	R	W	C	I
A	D	L	T	Z	W	Z	S	M	L	U	R	I

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

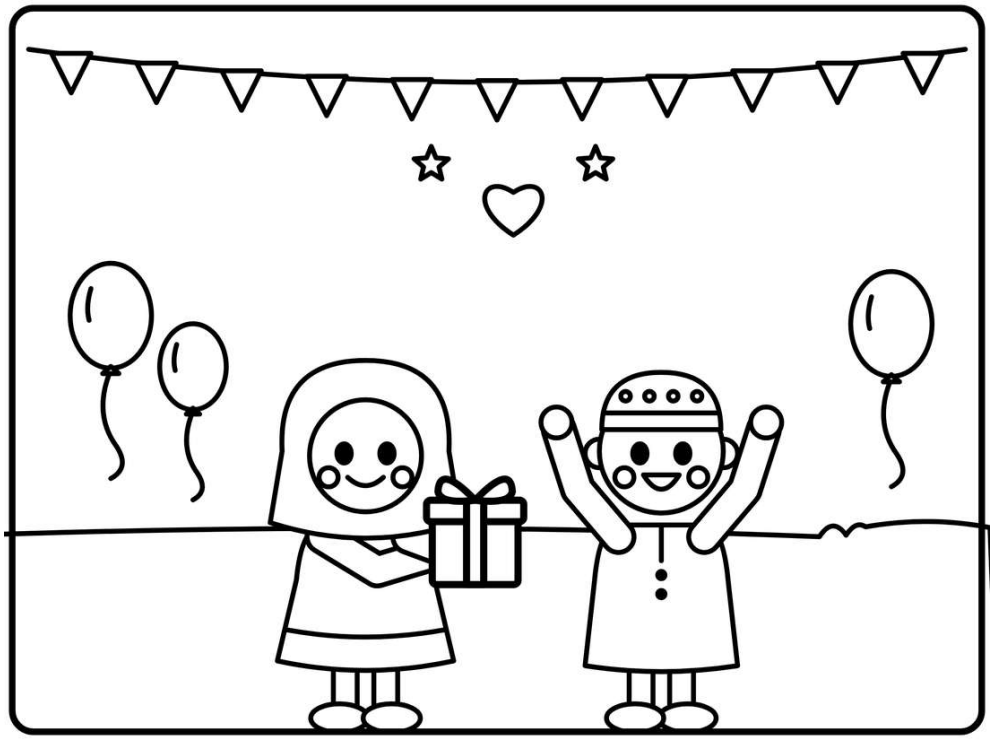
2 = O · 5 = W · 9 = H · 10 = I · 12 = B · 13 = R · 17 = N · 20 = J · 21 = V · 23 = T

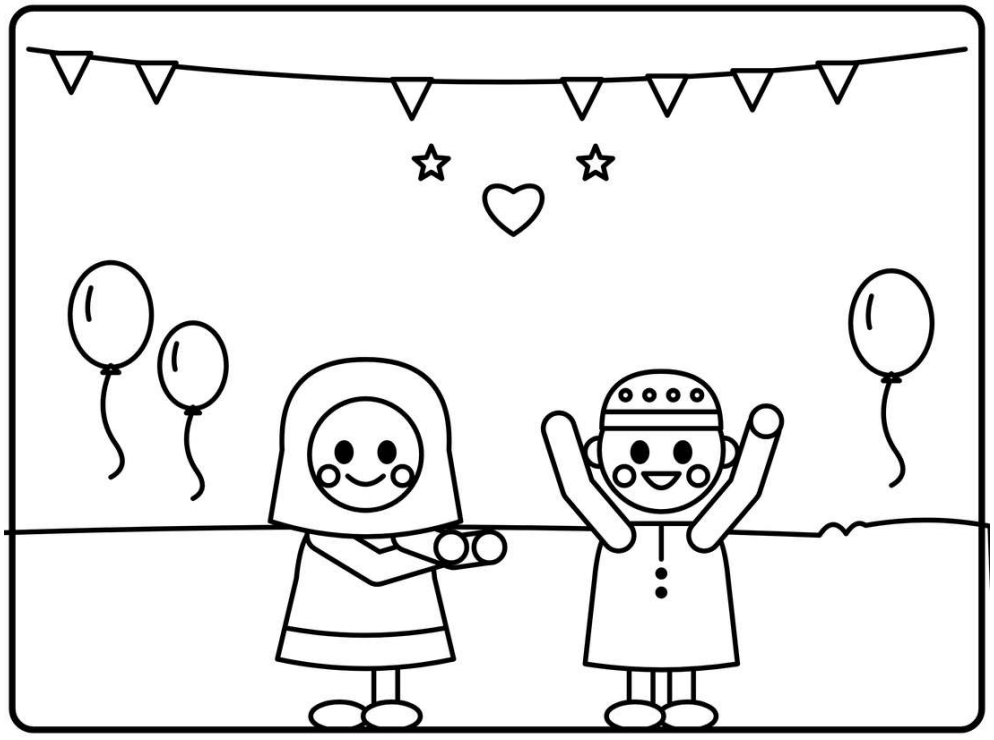
2	21	24	13	21	3	2	24	1		10	25		:		18	10	24	17		5	14	23		

PUZZELPAUZE 6 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

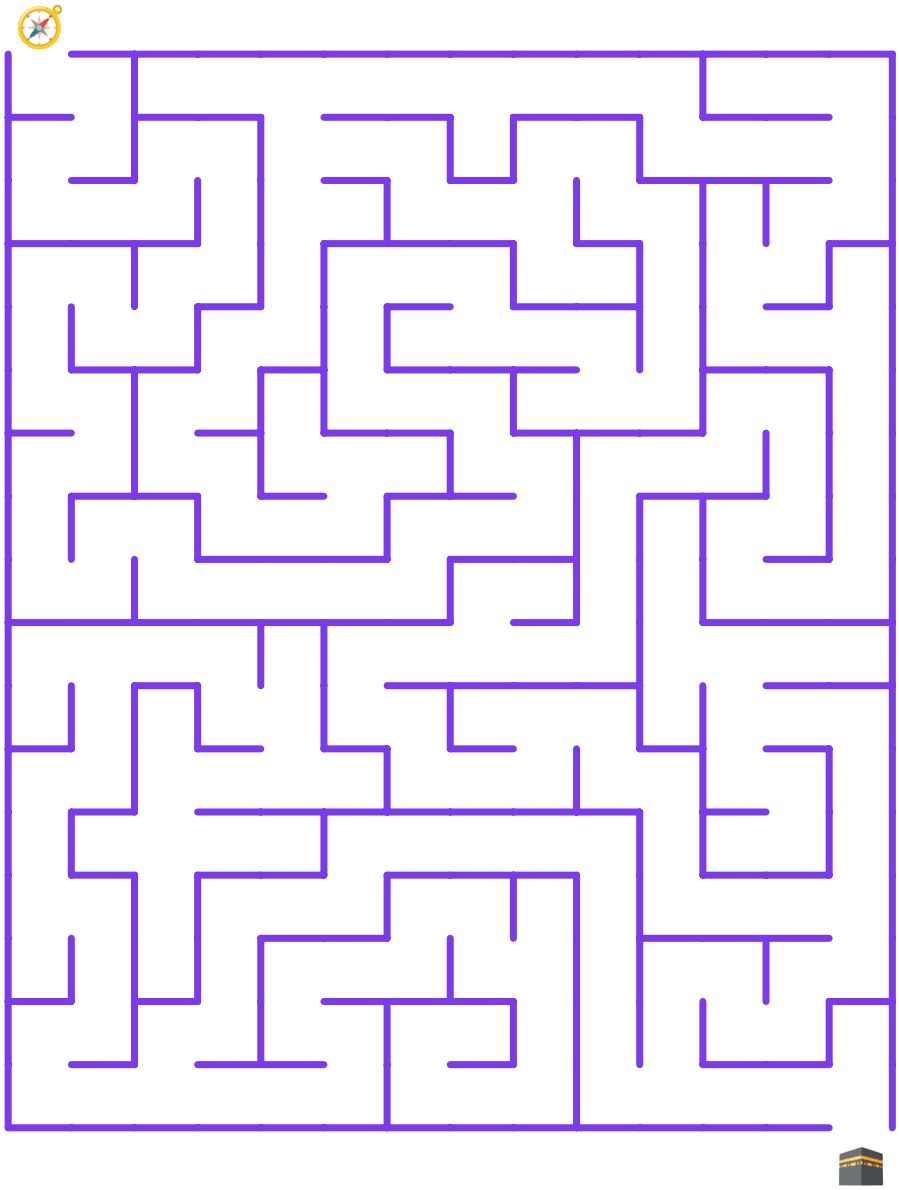

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 6 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Zoek de qibla

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

RHAWTKA → **KUEENK →** _____ **EKNLAG →** _____

_____

RTMAA → _____ **AASRN →** _____ **BEORR →** _____

LES 19 · KENNIS & LEREN HET VERHAAL

De fietshoek

Deel 1 · Vier op twintig

Sofian is zeventien. Lezen gaat moeilijk. Toetsen gaan nog moeilijker. Op dinsdag krijgt hij zijn toets terug. Er staat een rood cijfer bovenaan. Vier op twintig. Hij vouwt het blad dubbel. Nog een keer dubbel. Dan steekt hij het onderin zijn tas. „Niet erg," zegt de leerkracht. „Volgende keer." Sofian knikt. Hij zegt niets. Op de speelplaats denkt hij één zin. Steeds dezelfde zin. Ik ben gewoon dom. Hij weet dat hij dat niet moet denken. Maar het komt vanzelf. Elke dinsdag opnieuw. Thuis vraagt niemand naar de toets. Dat is soms het ergste.

> **Een cijfer zegt niet alles over een mens.**

toets = kleine test · **rapport** = papier met je punten

Deel 2 · De ketting

Woensdagmiddag staat er iemand bij de fietsen. Meneer Yildiz. Zijn ketting is eraf. Hij trekt eraan. Er gebeurt niets. Sofian komt voorbij en blijft staan. „Mag ik?" vraagt hij. Hij draait het wiel een halve slag. Hij duwt de ketting op het tandwiel. Hij tilt de fiets op en trapt één keer rond. Klaar. Nog geen twee minuten. „Hoe wist jij dat?" vraagt meneer Yildiz. Sofian haalt zijn schouders op. „Gewoon. Dat weet ik." „Dat is ook kennis," zegt de meester. „De Profeet zei: kennis zoeken is een plicht. Hij zei niet: alleen kennis uit een boek." „Lezen blijft moeilijk voor jou. Daar blijven we aan werken. Maar dit is ook iets waard."

> **Kennis staat niet alleen in boeken.**

tandwiel = rond wiel met tandjes · **plicht** = iets wat je moet doen

Deel 3 · Uitleggen is moeilijker

Vanaf oktober is er de fietshoek. Elke woensdag, tijdens de middag. Sofian en twee jongens uit het eerste jaar. Hij dacht dat het makkelijk zou zijn. Zelf doen is makkelijk. Uitleggen is iets heel anders. „Je moet eerst de band eraf," zegt hij. „Hoe dan?" vraagt de kleinste. En dan moet Sofian nadenken. Hoe doe ik dat eigenlijk? Hij zoekt woorden die hij nooit gebruikt. Soms komt er geen woord en wijst hij het gewoon aan. Na drie weken plakt de kleinste helemaal alleen een band. Hij kijkt op, met olie op zijn wang, en lacht. Sofian voelt iets in zijn borst. Zoiets voelde hij nog nooit na een toets. Zijn rapport is nog altijd niet goed. Maar dit weet hij nu zeker: wie iets doorgeeft, leert het pas echt.

> **Wie iets doorgeeft, leert het pas echt.**

een band plakken = een lek maken · **uitleggen** = zeggen hoe iets werkt

💬 **Praatvraag:** waar ben jij goed in? Wie kun jij dat leren?

LES 19 · KENNIS & LEREN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Het Huis van Wijsheid

In Bagdad stond vanaf de negende eeuw het Huis van Wijsheid. Geleerden vertaalden er boeken uit het Grieks en het Perzisch. Ze leerden er over sterren, rekenen en geneeskunde.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat krijgt Sofian op dinsdag terug?

☐ zijn fiets ☐ zijn toets

2. Wie heeft een probleem met zijn ketting?

☐ meneer Yildiz ☐ de directeur

3. Waar helpt Sofian vanaf oktober?

☐ in de keuken ☐ in de fietshoek

4. Wat leert Sofian daar?

☐ wie iets doorgeeft, leert het pas echt ☐ uitleggen is makkelijk

5. In welke stad stond het Huis van Wijsheid?

☐ Bagdad ☐ Gent

6. Wat deden de geleerden er?

☐ voetballen ☐ boeken vertalen

⭐ Onthoud dit

Kennis is licht. Elke dag iets nieuws leren is goed.

📜 Hadith

„Kennis zoeken is een plicht voor elke moslim.” (Ibn Madja)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 19 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ FIETSHOEK ☐ WIJSHEID ☐ KETTING ☐ KENNIS ☐ SOFIAN ☐ YILDIZ
☐ BAGDAD ☐ LEREN ☐ FIETS ☐ TOETS

T	K	N	L	G	P	B	I	U	L	C	R	N
O	E	I	D	E	O	A	K	E	N	N	I	S
E	T	L	C	F	W	I	J	S	H	E	I	D
T	T	E	T	S	N	U	N	G	E	W	V	D
S	I	R	I	U	C	M	O	G	M	R	L	L
F	N	E	F	I	E	T	S	H	O	E	K	E
I	G	N	G	P	S	P	F	O	N	G	T	T
E	I	G	B	M	L	E	Y	A	A	A	S	I
T	L	D	A	K	T	C	I	I	S	O	U	P
S	K	L	G	E	D	F	M	U	L	H	F	H
V	C	J	D	I	O	W	K	S	W	D	P	E
H	M	T	A	S	J	T	L	S	U	V	I	B
M	D	A	D	O	P	E	O	F	N	T	A	Z

🔗 Verbind het woord met de uitleg

toets	papier met je punten
rapport	iets wat je moet doen
tandwiel	rond wiel met tandjes
plicht	een lek maken
een band plakken	kleine test
uitleggen	zeggen hoe iets werkt

Goedemorgen, meneer Vanhees

Deel 1 · De brombeer

Meneer Vanhees is de conciërge. Hij loopt de hele dag met een sleutelbos. En hij is altijd boos. „Niet door de natte gang!" „Deur dicht! Het tocht!" „Die fiets staat verkeerd!" Op maandag roept hij tegen Rania. Zij liet de deur openstaan. Hij roept het door de hele gang. Rania wordt vuurrood. Ze zegt niets terug. Ze loopt door. In de refter doet Yasmine hem na. De stem, de sleutelbos, alles. De hele tafel ligt in een deuk. Rania lacht het hardst van allemaal. Ze noemen hem de brombeer. Zo heet hij al jaren.

> **Iedereen kent zijn stem. Niemand kent hem.**

conciërge = wie het gebouw verzorgt · **in een deuk** = heel hard lachen

Deel 2 · Het experiment

Woensdag, islamles. Meneer Yildiz schrijft één zin op het bord. „Allah is zachtmoedig en houdt van zachtmoedigheid." „Ook tegen mensen die niet zachtmoedig zijn tegen jou," zegt hij erbij. Rania vindt dat niet eerlijk. Híj roept toch? Waarom moet zíj aardig zijn? Maar 's avonds denkt ze er nog aan. En dan bedenkt ze een experiment. Twee weken lang zegt ze elke ochtend: „Goedemorgen, meneer Vanhees." Wat hij ook doet. Wat hij ook roept. Dag één: niets. Dag twee: niets. Lees rustig verder op de volgende bladzijde. Dag vijf: hij kijkt niet eens op. Rania voelt zich dom. Maar ze stopt niet.

> **Zachtmoedig zijn, ook als de ander het niet is.**

zachtmoedig = rustig en zacht · **experiment** = iets uitproberen

Deel 3 · Tweeëntwintig jaar

Dag negen bromt hij iets. Rania weet niet wat. Maar het is iets. Dag twaalf zegt hij: „Morgen." Meer niet. Maar hij zegt het. Op vrijdag regent het hard. Rania ziet hem in gang B. Hij dweilt dezelfde plek voor de derde keer. „Zal ik de deur openhouden?" vraagt ze. Hij kijkt op. „Graag." Ze houdt de deur open. Hij rijdt de kar door en blijft dan staan. „Tweeëntwintig jaar werk ik hier," zegt hij. „Weet je hoeveel mensen goedemorgen zeggen?" Hij houdt drie vingers omhoog. Rania weet niet wat ze moet antwoorden. Ze had nooit gedacht: waarom is hij zo? Als ze weggaat, roept hij nog iets. „Pas op bij de trap. Daar is het glad." Hij is nog altijd streng. Maar hij is niet meer de brombeer. Hij is meneer Vanhees.

> **Hij is niet de brombeer. Hij is meneer Vanhees.**

brommen = zacht en boos praten · **glad** = je kunt uitglijden

💬 **Praatvraag:** wie op school groet jij eigenlijk nooit?

LES 20 · VRIENDELIJKHEID **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Taif, het jaar 619

In 619 ging de Profeet naar de stad Taif om hulp te vragen. De mensen daar joegen hem weg en gooiden stenen. Toch vroeg hij Allah niet om hen te straffen. Hij bleef vriendelijk.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat is meneer Vanhees op school?

☐ de directeur ☐ de conciërge

2. Hoe noemen leerlingen hem?

☐ de brombeer ☐ de kapitein

3. Wat doet Rania twee weken lang?

☐ elke ochtend goedemorgen zeggen ☐ hem ontwijken

4. Hoelang werkt hij al op school?

☐ twee jaar ☐ tweeëntwintig jaar

5. In welk jaar ging de Profeet naar Taif?

☐ 1453 ☐ 619

6. Vroeg hij om straf voor de mensen van Taif?

☐ ja ☐ nee

⭐ Onthoud dit

Vriendelijk zijn kost niets. Een glimlach is al genoeg.

📜 Hadith

„Allah is zachtmoedig en houdt van zachtmoedigheid.” (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 20 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ CONCIERGE ☐ GLIMLACH ☐ GROETEN ☐ VANHEES ☐ AARDIG ☐ ELKAAR
☐ STENEN ☐ RANIA ☐ ZACHT ☐ TAIF

K	H	Z	R	S	I	J	E	S	O	E	I	I
Z	S	A	B	A	B	F	S	T	E	N	E	N
A	P	K	E	G	I	H	P	E	J	I	C	F
C	G	N	V	T	A	I	F	T	E	S	O	T
H	G	L	E	G	R	O	E	T	E	N	N	B
T	H	F	I	A	T	G	P	E	N	G	C	R
I	D	F	P	M	A	N	K	C	I	E	I	V
L	O	H	V	S	L	L	B	D	E	N	E	A
B	Z	R	Z	P	C	A	R	P	L	M	R	N
O	D	A	B	E	E	A	C	N	K	F	G	H
N	K	N	W	M	A	G	U	H	A	S	E	E
H	C	I	I	K	E	J	A	M	A	A	B	E
F	N	A	B	C	O	G	D	V	R	H	K	S

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

2 = V **3 = S** **10 = N** **12 = H** **13 = J** **16 = T** **17 = A** **19 = D** **20 = B** **23 = I**

12 23 13 23 3 10 23 26 16 19 26

20 18 8 15 20 26 26 18 12 23 13 23 3

15 26 10 26 26 18 2 17 10 12 26 26 3

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

De week zonder

Deel 1 · Maandag, de ketel

In januari vriest het al twee weken. Op maandagavond maakt de ketel een geluid. Daarna doet hij niets meer. Geen verwarming. Geen warm water. Mama belt de huisbaas. „Volgende week," zegt hij. „Eerder lukt niet." Dus koken ze water in twee grote potten. Eén voor de afwas. Eén om je te wassen. Met een kannetje over je hoofd. Ilhan is zestien. 's Ochtends is zijn haar nat en koud. Op de bus trekt hij zijn muts diep over zijn oren. Als iemand vraagt waarom hij zo stil is, zegt hij: „Niks. Slecht geslapen." Hij is boos. Op de ketel. Op de huisbaas. Op alles.

> **Warm water lijkt normaal. Tot het weg is.**

ketel = toestel dat water warm maakt · **huisbaas** = wie het huis verhuurt

Deel 2 · Waarvoor alhamdulillah?

Woensdagavond eten ze soep. Iedereen houdt zijn jas aan. Mama zegt: „Alhamdulillah." Gewoon, zoals altijd. Ilhan legt zijn lepel neer. „Waarvoor alhamdulillah?" zegt hij. Harder dan hij bedoelde. Mama wordt niet boos. Ze denkt even na. „Voor de pot met warm water," zegt ze. „Voor de dekens. Voor de soep. Voor dat we hier samen zitten." Donderdag leest meneer Yildiz soera Qoeraysj. Vier korte verzen. „Die hen voedde tegen honger en veilig maakte tegen angst." Ilhan rekent het uit in zijn hoofd. Wij hebben geen honger. Wij zijn niet bang. Wij hebben het koud. Dat is niet hetzelfde.

> **Geen honger. Geen angst. Alleen koud.**

deken = warme doek op je bed · **verzen** = regels uit een soera

Deel 3 · De eerste warme douche

Maandag komt de man van de verwarming. Hij werkt twee uur. Dan tikt de ketel weer. 's Avonds staat Ilhan onder de douche. Het water is warm. Gewoon warm. Hij blijft er lang onder staan. Langer dan nodig. En dan zegt hij het hardop. „Alhamdulillah." Alleen. In de badkamer. Tegen niemand. Hij voelt zich er even gek bij. Maar hij meent het. Zeven dagen kou voor één warme douche. Dat lijkt veel. Maar hij weet nu iets wat hij daarvoor niet wist. Je ziet pas wat je hebt als het even weg is. En je hoeft daar niet op te wachten. douche = waar je je onder wast · menen = het echt zo bedoelen

> **Je hoeft niet te wachten tot iets weg is.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 21 · DANKBAARHEID (SHUKR) — GESCHIEDENIS EN VRAGEN

🕰️ Uit de geschiedenis: De bron Zamzam

Mekka ligt in een droge woestijn. Volgens de overlevering vond Hadjar daar water voor haar zoontje Ismail: de bron Zamzam. Pelgrims drinken nog altijd van dat water, en zeggen alhamdulillah.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat gaat er kapot?

☐ de ketel ☐ de fiets

2. Hoe warmen ze water op?

☐ in de zon ☐ in twee grote potten

3. Wat leest meneer Yildiz voor?

☐ soera Qoeraysj ☐ soera Al-Fatiha

4. Wat zegt Ilhan onder de eerste warme douche?

☐ niets ☐ alhamdulillah

5. Hoe heet de bron in Mekka?

☐ Zamzam ☐ Hira

6. Voor wie zocht Hadjar water?

☐ haar zoontje Ismail ☐ de koning

⭐ Onthoud dit

Shukr = dankbaarheid. Je hoeft niet te wachten tot iets weg is.

📜 Hadith

„Wie niet dankt voor weinig, dankt ook niet voor veel.” (Ahmad)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 21 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ POTTEN ☐ DOUCHE ☐ ZAMZAM ☐ SHUKR ☐ ILHAN ☐ KETEL ☐ WATER ☐ ZEGEN ☐ WARM ☐ BRON

H	D	M	N	N	F	W	B	L	K	B	P	U
D	J	O	O	O	W	N	C	L	G	C	M	Z
K	V	R	U	V	L	S	H	U	K	R	T	B
E	B	T	K	C	O	C	N	E	J	A	D	S
T	C	M	A	W	H	N	W	A	E	T	J	Z
E	B	Z	E	F	E	E	A	Z	E	G	E	N
L	H	R	A	T	S	F	T	H	H	S	M	F
I	K	F	P	M	M	O	E	N	P	R	R	R
D	V	N	N	B	Z	C	R	U	A	B	J	D
P	H	E	I	L	H	A	N	W	C	U	B	S
R	H	T	C	A	U	L	M	U	E	F	C	G
P	O	P	N	J	P	P	O	T	T	E	N	R
Z	M	N	H	J	R	L	U	J	A	I	T	E

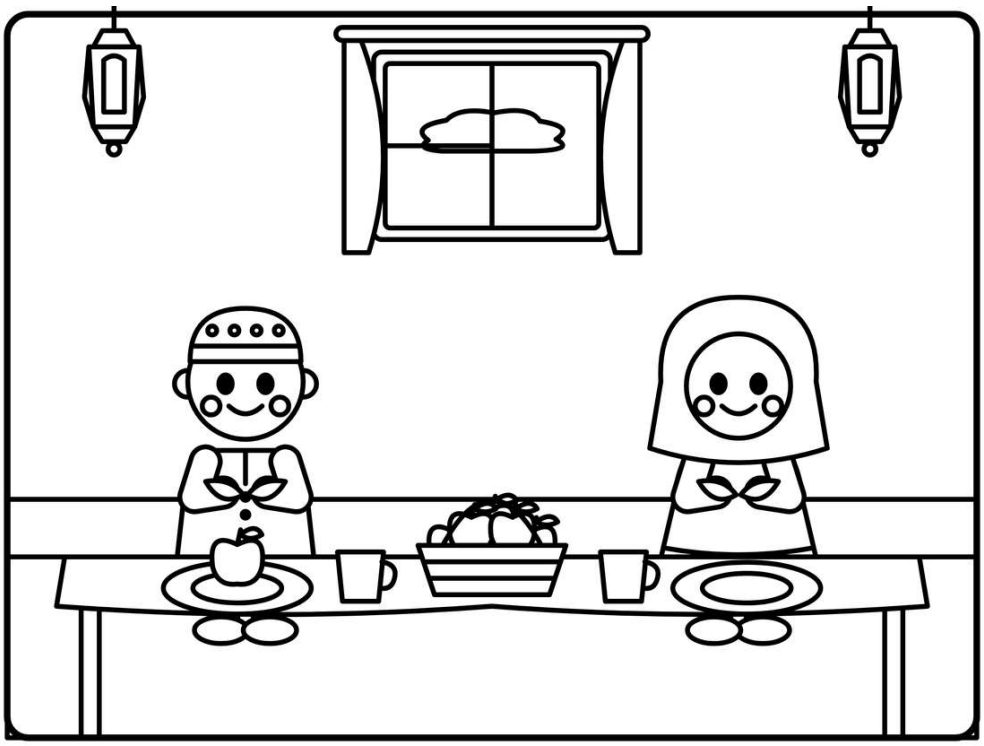
🔗 Verbind het woord met de uitleg

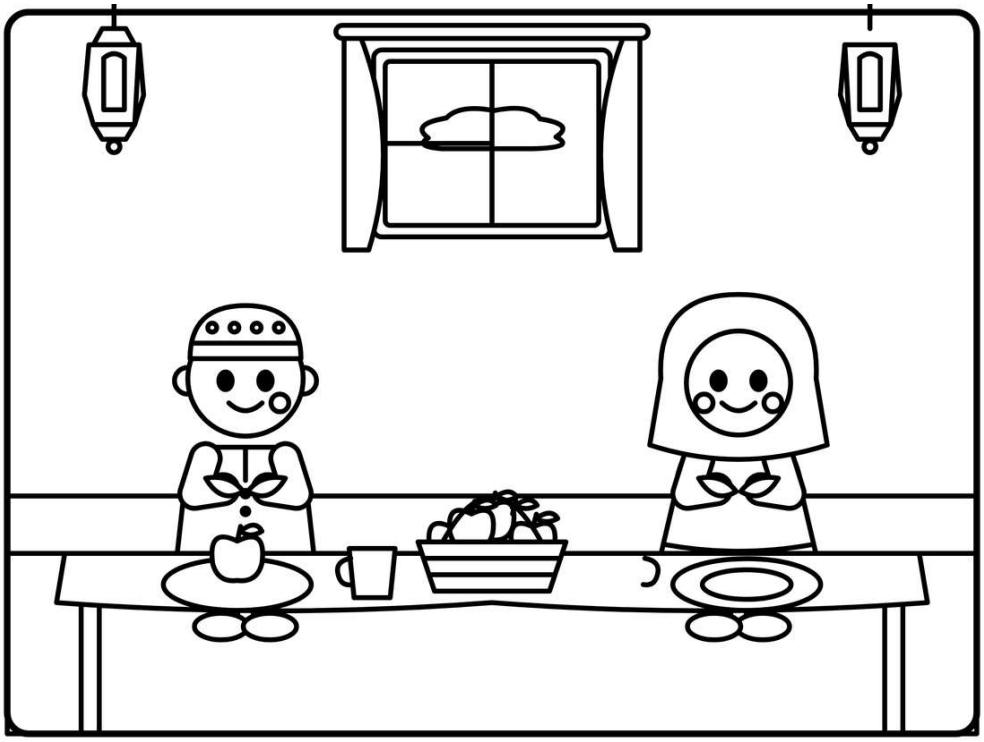
ketel	toestel dat water warm maakt
huisbaas	warme doek op je bed
deken	regels uit een soera
verzen	wie het huis verhuurt

PUZZELPAUZE 7 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

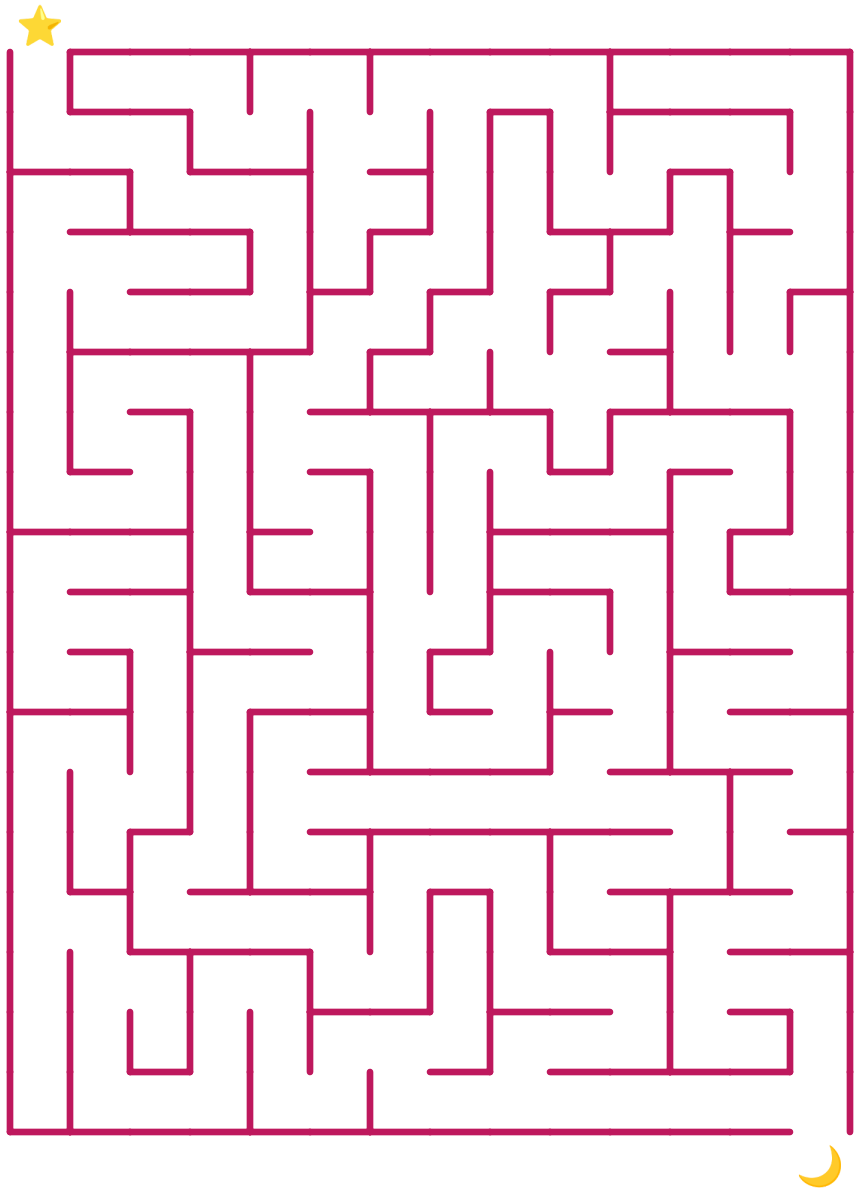

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 7 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Van ster naar maan

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

PNTETO → _____ **HDUEOC →** _____ **ZMZAMA →** _____

HRSKU → _____ **AIHNL →** _____ **KETLE →** _____

LES 22 · DE MOSKEE HET VERHAAL

De rij

Deel 1 · Sneller

Op zaterdag werkt Zaid in de bakkerij. Van zes uur ’s ochtends tot twee uur. Meneer Chakir is de baas. Hij praat in korte zinnen. „Sneller.” „Netjes stapelen.” „Niet zo.” Hij zegt nooit goed of slecht. Hij zegt gewoon wat er anders moet. Zaid is zestien. Hij denkt dat de baas hem niet ziet. Gewoon een jongen die dozen draagt. Op een zaterdag valt er een plaat brood. Vijftien broden op de vloer. Meneer Chakir kijkt ernaar. Hij zegt één woord: „Opruimen.” En hij loopt door. Zaid raapt alles op. Zijn oren gloeien de hele ochtend.

> **Zaid denkt dat de baas hem niet eens ziet.**

bakkerij = waar brood gemaakt wordt · **plaat** = grote bakplaat

Deel 2 · Schouder aan schouder

Vrijdagmiddag gaat Zaid mee met zijn oom. De moskee zit vol. Ze schuiven aan in de achterste rij. „Schouder aan schouder," zegt de imam. „Sluit de rij." Zaid schuift op tot zijn arm de arm raakt van de man naast hem. Dan kijkt hij opzij. Het is meneer Chakir. In werkkleren. Met bloem op zijn mouw. Rechts van Zaid staat een oude man met schoenen die versleten zijn. Ze buigen samen. Ze knielen samen. In de soedjoed liggen alle hoofden op dezelfde hoogte. Niemand staat vooraan in die rij. Niemand staat achteraan. Er is alleen een rij.

> **In de rij staat iedereen op dezelfde lijn.**

soedjoed = met je hoofd op de grond · **versleten** = oud en kapot

Deel 3 · Vier woorden

Na het gebed draaien de mensen zich om. Ze geven elkaar een hand. Meneer Chakir draait zich naar Zaid. Hij pakt zijn hand en zegt: „Salaam aleikoem, Zaid." Zaid weet niet wat hij moet zeggen. De baas kent zijn naam. Dat had hij nooit gedacht. De zaterdag daarna is er niets veranderd. „Sneller." „Netjes stapelen." Precies hetzelfde. Maar om twee uur, bij de deur, zegt meneer Chakir nog iets. „Goed gewerkt vandaag." Vier woorden. Meer niet. De eerste keer in vier maanden. Buiten de moskee is er een baas en een jongen van zestien. In de rij is dat er niet. Zaid denkt daar de hele weg aan. de rij = waar iedereen naast elkaar staat · bloem = meel voor brood

> **Vier woorden. De eerste keer in vier maanden.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 22 · DE MOSKEE **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕌 Uit de geschiedenis: De moskee van de Profeet

Bij zijn aankomst bouwde de Profeet eerst de moskee van Quba. Daarna bouwde hij in Medina, samen met anderen, zijn eigen moskee. De muren waren van leem en het dak van palmtakken. Hij droeg zelf stenen, net als iedereen.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar werkt Zaid op zaterdag?

☐ in de bakkerij ☐ in een garage

2. Met wie gaat Zaid vrijdag naar de moskee?

☐ met zijn oom ☐ met zijn baas

3. Wie staat naast hem in de rij?

☐ meneer Chakir, zijn baas ☐ zijn leerkracht

4. Wat zegt meneer Chakir zaterdag bij de deur?

☐ „Goed gewerkt vandaag.” ☐ „Sneller.”

5. Waarvan was het dak van zijn moskee in Medina?

☐ palmtakken ☐ glas

6. Wat deed de Profeet zelf?

☐ stenen dragen ☐ alleen kijken

⭐ Onthoud dit

In de moskee bidden we samen. Iedereen is welkom.

📜 Hadith

„De liefste plaatsen bij Allah zijn de moskeeën.” (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 22 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ VRIJDAG ☐ MOSKEE ☐ CHAKIR ☐ GELIJK ☐ GEBED ☐ SAMEN ☐ ZAID
☐ LEEM ☐ PALM ☐ RIJ

H	P	I	N	R	W	V	L	J	S	J	M	P
R	F	L	P	M	R	R	W	I	H	L	B	A
J	T	G	B	C	A	K	I	J	A	R	F	U
L	U	Z	F	R	J	C	V	P	H	O	I	E
Z	O	I	H	I	S	W	F	R	W	L	L	J
K	P	V	L	I	F	D	G	E	B	E	D	N
V	I	E	R	W	I	A	U	V	F	A	N	F
R	G	Z	I	A	R	R	S	A	M	E	N	G
I	F	H	Z	W	I	V	N	U	J	Z	F	L
J	I	K	C	K	V	C	F	T	M	F	N	S
D	O	I	A	M	O	S	K	E	E	B	U	W
A	K	H	V	F	T	A	E	S	K	D	O	F
G	C	H	J	Z	N	L	W	G	C	O	D	T

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

14 = K 17 = E 23 = I 26 = N

18 23 17 22 · 10 11 11 22 13 17 26 · 13 17

17 17 22 7 16 17 · 14 17 17 22 · 23 26 · 18 23 17 22

19 2 2 26 13 17 26 ·

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

LES 23 · DE ENGELEN HET VERHAAL

Drie seconden

Deel 1 · Ik doe toch niks

Ayoub praat veel. Dat weet iedereen. Hij is snel. Hij is grappig. In de klas lachen ze om hem. Hij slaat nooit iemand. Hij pakt nooit iets af. „Ik doe toch niks," zegt hij altijd. Maar zijn woorden zijn scherp. Hij geeft mensen namen. Namen die blijven hangen. Nabil zit naast hem. Nabil werkt traag. Dat is nu eenmaal zo. „Daar is Nabil de traagste," zegt Ayoub. De klas lacht. Nabil lacht mee. Maar zijn ogen lachen niet. Ayoub ziet dat wel. Hij ziet het en hij lacht verder.

Woorden slaan niet. Toch doen ze pijn.

scherp = het doet pijn · **traag** = niet snel

Deel 2 · Rechts en links

Woensdag gaat de les over de engelen. „Iedereen heeft er twee bij zich," zegt de meester. „Eén rechts en één links. Rechts schrijft je goede daden op. Links schrijft de andere op." Ayoub lacht. „Die van links heeft veel werk." De klas lacht mee. Zoals altijd. De meester lacht niet mee. Hij wacht tot het stil is. „Er wordt verteld dat de engel links even wacht voor hij schrijft. Wie in die tijd spijt heeft en het goedmaakt, daarvan schrijft hij niets op." Ayoub zegt niets meer. Hij kijkt naar zijn linkerschouder. Er is niets te zien. Natuurlijk niet. Maar hij denkt aan de ogen van Nabil.

> **Wie snel spijt heeft, krijgt een kans.**

spijt = het doet je van binnen pijn · **goedmaken** = herstellen

Deel 3 · Drie seconden

's Middags gebeurt het weer. Nabil laat zijn map vallen. Alles ligt op de grond. En Ayoub voelt de zin al komen. Hij hoort zichzelf bijna beginnen. Hij stopt. Hij weet zelf niet goed waarom. Hij bukt en raapt de bladen op. „Sorry voor vanmorgen," zegt hij erbij. „Dat was stom van mij." Nabil haalt zijn schouders op. „Laat maar." Meer zegt hij niet. Maar aan de bushalte komt hij naast Ayoub staan. Ze praten over voetbal. Dat hadden ze in maanden niet gedaan. Sindsdien heeft Ayoub een gewoonte. Als er een scherpe grap opkomt, telt hij eerst tot drie. De grappen die die drie seconden niet halen, waren toch geen grappen. map = mapje met bladen · gewoonte = iets wat je altijd doet

> **Tel eerst tot drie.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 23 · DE ENGELEN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Djibriel en de Koran

De engel Djibriel bracht de Koran naar de Profeet. Dat duurde 23 jaar, van 610 tot 632. Elke ramadan herhaalden ze samen alles wat er al gekomen was.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat doet Ayoub op de speelplaats?

☐ een scherpe grap maken ☐ hij helpt Nabil

2. Waarover gaat de les op woensdag?

☐ over de dieren ☐ over de engelen

3. Wat doet Ayoub daarna?

☐ hij zwijgt verder ☐ hij zegt sorry

4. Wat doet Ayoub voortaan eerst?

☐ meteen roepen ☐ tot drie tellen

5. Hoelang duurde het voor de hele Koran er was?

☐ 23 jaar ☐ 3 dagen

6. Wat deden ze elke ramadan?

☐ niets ☐ alles samen herhalen

⭐ Onthoud dit

Engelen zijn van licht. Ze schrijven onze daden op.

📜 Hadith

„De engelen zijn geschapen uit licht." (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 23 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ DJIBRIEL ☐ RAMADAN ☐ ENGEL ☐ LICHT ☐ WOORD ☐ AYOUB ☐ NABIL ☐ SPIJT ☐ DRIE ☐ GOED

P	B	W	P	U	Z	B	H	H	N	M	D	H
V	D	N	P	N	L	I	D	V	J	V	G	N
P	P	T	A	C	B	R	L	U	M	S	J	A
U	Z	R	P	B	O	Z	I	M	D	E	H	Y
V	R	O	V	O	I	G	O	D	J	U	O	O
J	N	S	W	L	C	L	E	T	I	H	G	U
N	C	J	I	G	I	O	Z	W	B	V	K	B
K	I	P	Z	O	G	C	H	N	R	T	F	B
O	S	P	I	J	T	R	H	S	I	L	A	N
T	I	U	U	P	R	M	M	T	E	U	C	B
R	A	M	A	D	A	N	D	G	L	H	F	V
L	E	P	N	A	O	V	N	M	I	R	M	W
E	G	K	D	R	I	E	Z	F	S	H	R	D

🔗 Verbind het woord met de uitleg

scherp	niet snel
traag	herstellen
spijt	het doet pijn
goedmaken	het doet je van binnen pijn

LES 24 · HET PARADIJS HET VERHAAL

De steen op het pad

Deel 1 · De gewoonte van oma

Oma woonde bij hen in huis. Op de kamer naast de keuken. Vorig voorjaar is ze gestorven. Rayan is vijftien. Hij praat er niet veel over. Maar hij denkt er vaak aan. Wat hij zich het beste herinnert, zijn de kleine dingen. Als ze samen naar de winkel liepen, bukte oma soms zomaar. Een steen. Een stuk glas. Een scherf. Ze pakte het op en gooide het in de bak. „Waarom doe je dat, oma?" „Zodat niemand valt," zei ze dan. Altijd hetzelfde antwoord. Rayan vond het toen een beetje raar. Nu vindt hij het niet raar meer.

> **Oma raapte altijd iets op van het pad.**

scherf = stuk gebroken glas · **gestorven** = niet meer in leven

Deel 2 · Is mijn oma daar?

In de les gaat het over het Paradijs. Over tuinen met groene bomen. Over rivieren en rust. Over: geen verdriet en geen pijn. Rayan luistert stil. Dan steekt hij zijn hand op. „Meester," zegt hij. „Is mijn oma daar?" De meester antwoordt niet meteen. Hij gaat zitten op de rand van zijn bureau. „Dat weet alleen Allah," zegt hij. „Wij hopen het. En we maken doea voor haar." Dan vertelt hij over een man die een tak van de weg haalde, zodat niemand erover zou struikelen. „Daarvoor werd hem vergeven," zegt hij. „Het Paradijs is dichterbij dan de veter van je schoen." Rayan zit heel stil. Hij denkt aan een steen op de stoep.

> **Dichterbij dan de veter van je schoen.**

doea = vragen aan Allah · **struikelen** = bijna vallen over iets

Deel 3 · Twee vingers

Op de weg naar huis ziet hij het. Bij de fietsenstalling ligt een fles. Kapot. Scherven op de tegels. Rayan loopt er eerst voorbij. Tien stappen. Vijftien. Dan draait hij zich om. Hij pakt de scherven met twee vingers op. Voorzichtig. Stuk voor stuk. Hij gooit ze in de vuilnisbak. Niemand ziet het. Er is ook niets te zien. De week daarna doet hij het weer. En de week daarna ook. Hij vertelt het aan niemand. Soms, als hij bukt, zegt hij zacht haar naam. Hij weet niet of oma hem ziet. Maar hij draagt haar gewoonte verder. En een gewoonte leeft langer dan een mens. scherven = stukken glas · verder dragen = blijven doen

> **Een gewoonte leeft langer dan een mens.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 24 · HET PARADIJS **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Tuinen met rivieren

De Koran beschrijft het Paradijs als tuinen waaronder rivieren stromen. In Al-Andalus maakten mensen tuinen met water, schaduw en bloemen. De tuinen van het Alhambra doen daar nog altijd aan denken.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat deed oma altijd op het pad?

☐ iets scherps oprapen ☐ geld zoeken

2. Wat vraagt Rayan zich in de les af?

☐ wanneer de les stopt ☐ of zijn oma in het Paradijs is

3. Wat zegt de meester over het Paradijs?

☐ het is heel dichtbij ☐ het is heel ver weg

4. Wat doet Rayan bij de fietsen?

☐ hij fietst snel weg ☐ hij raapt glas op

5. Hoe beschrijft de Koran het Paradijs?

☐ een grote stad ☐ tuinen met rivieren

6. Welke tuinen doen daar nog aan denken?

☐ die van de school ☐ die van het Alhambra

⭐ Onthoud dit

Djanna = het Paradijs. Ook kleine goede daden tellen.

📜 Hadith

„Het Paradijs is dichterbij dan de veter van je schoen.” (Boechari)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 24 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ ALHAMBRA ☐ DJANNA ☐ RIVIER ☐ RAYAN ☐ ALLAH ☐ GOED ☐ DAAD
☐ GLAS ☐ OMA ☐ PAD

R	I	C	S	O	R	S	T	V	D	G	R	W
I	I	Z	E	U	E	B	G	F	B	O	A	D
P	B	V	H	U	U	J	A	A	R	E	Y	P
N	P	C	A	A	I	R	Z	L	C	D	A	A
V	L	M	I	R	B	D	R	L	H	A	N	B
U	E	S	K	M	I	D	Z	A	A	L	V	S
Z	A	L	A	C	C	V	A	H	E	C	P	P
C	F	H	C	I	D	K	I	A	B	N	A	O
C	L	D	V	G	J	J	P	E	D	T	D	R
A	E	R	S	P	L	C	A	W	R	Z	J	C
C	I	F	T	E	F	A	W	N	Z	O	M	A
O	I	L	S	W	W	D	S	H	N	A	V	F
W	U	H	D	R	I	K	V	C	W	A	F	E

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

1 = W 2 = R 4 = M 14 = O 15 = S 20 = G

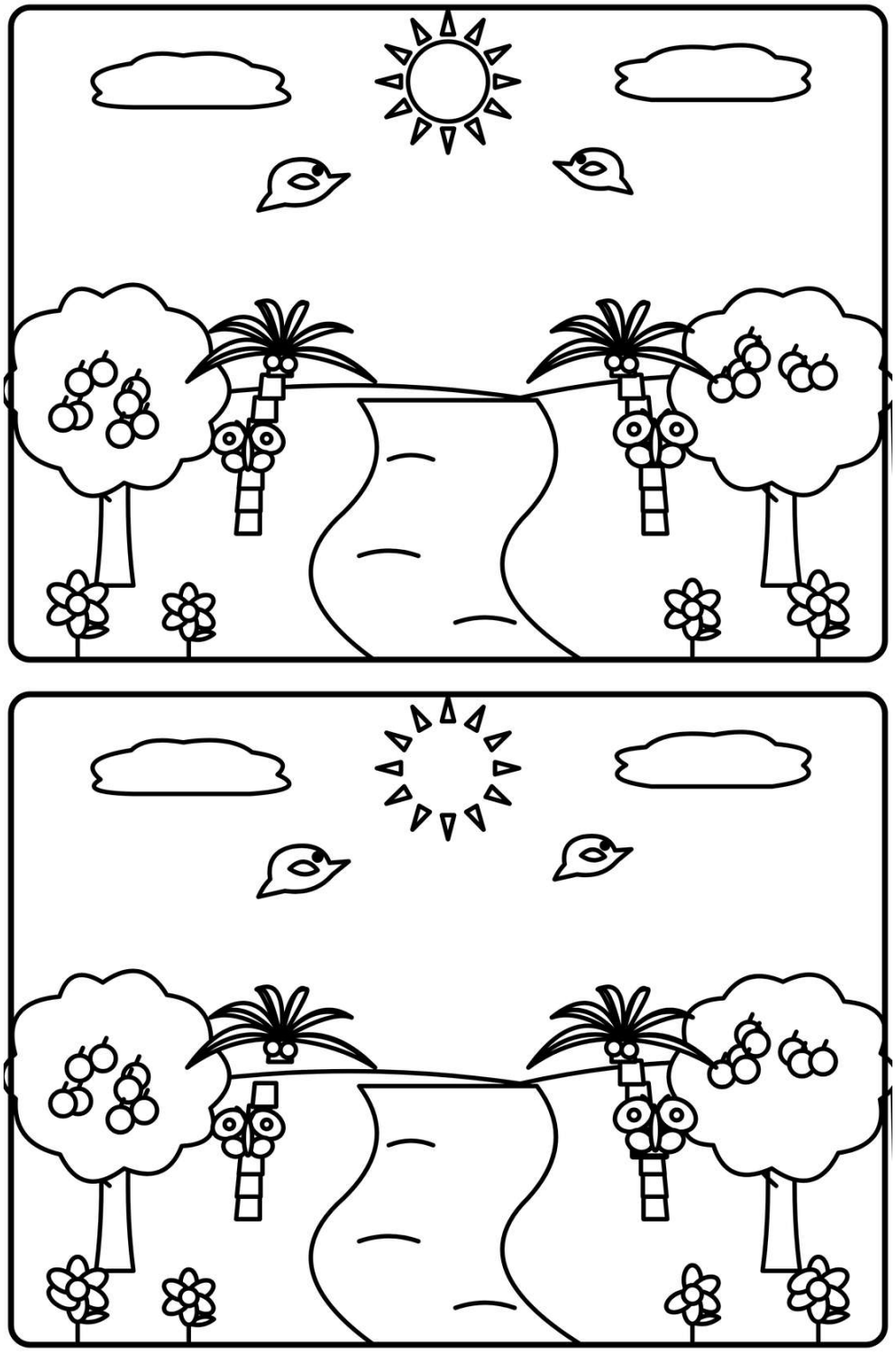
16	16	18		20	16	1	14	14	18	8	16		24	16	16	11	8
24	17	18	20	16	2		9	17	18		16	16	18		4	16	18	15

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

PUZZELPAUZE 8 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

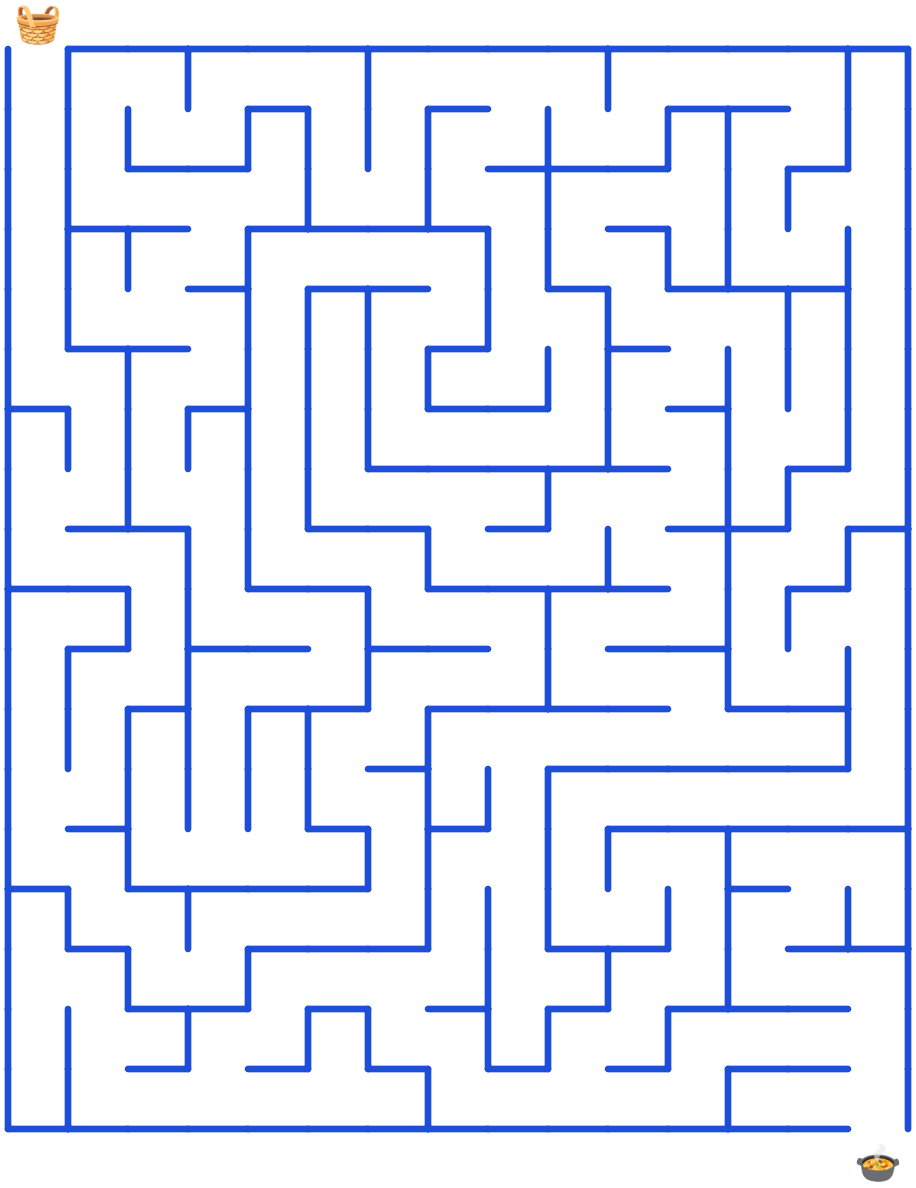
Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 8 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Naar de voedselbank

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

AHABLMAR → **NNAADJ →** _____ **VEIIRR →** _____

_____

NYAAR → _____ **HLAAL →** _____ **GDEO →** _____

LES 25 · SOERA AL-ASR HET VERHAAL

Vier uur

Deel 1 · Vijf minuten

Adem moet vrijdag zijn stageverslag afgeven. Hij heeft de hele week de tijd. Maandag na school gaat hij op zijn bed liggen. „Vijf minuten," zegt hij tegen zichzelf. Hij pakt zijn telefoon. Filmpje. Nog een filmpje. Iemand die een auto uit elkaar haalt. Iemand die een cake maakt. Iemand die roept in een spel. Als hij opkijkt is het half twaalf. Vier uur voorbij. Hij weet niet eens meer wat hij gezien heeft. Niets is blijven hangen. Alsof hij die uren niet gehad heeft. Dinsdag gebeurt hetzelfde. Woensdag ook. Het verslag ligt nog altijd leeg op tafel.

> **Vier uur voorbij. En hij weet niet waaraan.**

verslag = tekst over wat je gedaan hebt · **blijven hangen** = onthouden

Deel 2 · Bij de tijd

Donderdag leest de meester soera Al-Asr. Drie korte verzen. Meer niet. „Bij de tijd! De mens lijdt zeker verlies." Adem hoort dat ene woord: verlies. Hij denkt aan maandag. En aan dinsdag. „Behalve wie vier dingen doet," zegt de meester. Hij schrijft ze op het bord. „Eén: geloven. Twee: goede daden doen. Drie: elkaar de waarheid zeggen. Vier: elkaar helpen om geduld te houden." Bij vier blijft Adem hangen. „Dat betekent," zegt de meester, „dat je het alleen niet volhoudt. Je hebt iemand nodig die zegt: kom." Adem denkt: tegen mij zegt niemand kom. En dan denkt hij: ik ook tegen niemand.

> **Je houdt het alleen niet vol.**

verlies = je raakt iets kwijt · **volhouden** = niet opgeven

Deel 3 · Om acht uur terug

Donderdagavond doet Adem iets nieuws. Hij geeft zijn telefoon aan zijn zusje. „Geef hem me om acht uur terug." „Waarom?" vraagt ze. „Gewoon. Doe maar." Twee uur zit hij aan tafel. Het is niet leuk. Het gaat traag. Maar om acht uur is de helft af. Vrijdag geeft hij zijn verslag af. Niet het beste van de klas. Maar het is af. En het is van hem. Daarna doet hij nog iets. Hij stuurt Mo een bericht. Mo is ook nog niet begonnen. „Kom, we doen het samen. Ik geef mijn gsm weg om zes uur. Doe jij dat ook." Mo stuurt eerst een lachend gezichtje. Daarna stuurt hij: ok. Adem heeft niet meer tijd gekregen. Hij is hem alleen anders gaan gebruiken.

> **Niet meer tijd. Alleen anders gebruikt.**

gsm = mobiele telefoon · **af** = helemaal klaar

💬 **Praatvraag:** waar gaat jouw tijd naartoe zonder dat je het merkt?

LES 25 · SOERA AL-ASR **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Een kalender vanaf de hidjra

De moslims telden eerst de jaren niet op één vaste manier. Kalief Umar besliste: we tellen vanaf de hidjra, de reis naar Medina in 622. Dat is jaar 1 van de islamitische kalender.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat moet Adem afgeven?

☐ zijn fiets ☐ zijn stageverslag

2. Hoeveel tijd is hij kwijt aan zijn telefoon?

☐ vier uur ☐ tien minuten

3. Welke twee gaven vergeten mensen vaak?

☐ tijd en gezondheid ☐ geld en eten

4. Wat stuurt hij naar Mo?

☐ „Kom, we doen het samen." ☐ niets

5. Vanaf welke gebeurtenis telt de kalender?

☐ de geboorte van Umar ☐ de hidjra

6. Wie besliste dat?

☐ kalief Ali ☐ kalief Umar

⭐ Onthoud dit

Asr = de tijd. Geloven, goed doen, waarheid spreken, elkaar helpen volhouden.

📜 Hadith

„Twee gaven vergeten veel mensen: tijd en gezondheid." (Boechari)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 25 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 9 woorden uit het verhaal

☐ TELEFOON ☐ KALENDER ☐ VERSLAG ☐ GEDULD ☐ HIDJRA ☐ SAMEN ☐ TIJD ☐ ADEM ☐ ASR

S	A	W	L	N	S	S	H	I	D	J	R	A
A	D	B	G	L	R	P	A	D	R	B	V	B
M	E	Z	T	W	N	P	G	S	J	K	O	F
E	M	W	E	M	L	M	D	P	R	N	G	W
N	S	B	L	V	E	R	S	L	A	G	K	G
J	W	U	E	J	K	A	L	E	N	D	E	R
W	M	M	F	G	V	L	H	R	C	O	I	F
G	V	I	O	E	Z	N	H	Z	A	H	L	M
I	R	Z	O	D	P	S	D	T	F	N	K	K
M	F	G	N	U	A	D	R	Z	I	V	D	S
L	D	M	G	L	T	J	W	V	U	J	U	N
N	N	U	T	D	Z	C	C	H	B	C	D	G
I	K	C	U	C	C	A	U	I	P	A	W	W

🔗 Verbind het woord met de uitleg

verslag	mobiele telefoon
blijven hangen	je raakt iets kwijt
verlies	helemaal klaar
volhouden	onthouden
gsm	tekst over wat je gedaan hebt
af	niet opgeven

LES 26 · HALAL & HARAM HET VERHAAL

De portefeuille

Deel 1 · Op de stoep

Hicham stapt af aan halte negen. Het regent een beetje. Naast de vuilnisbak ligt iets bruins. Hij denkt eerst: een handschoen. Het is een portefeuille. Hij kijkt links. Hij kijkt rechts. De straat is leeg. Binnenin zitten briefjes. Hij telt ze niet, maar hij ziet genoeg. Honderdtachtig euro, misschien meer. Er zit ook een bankkaart in. En een identiteitskaart met een foto. Een oudere vrouw. Grijs haar. Bril. Godelieve Maes, staat erbij. Hicham wil al maanden nieuwe voetbalschoenen. Vijfentachtig euro. Hij steekt de portefeuille in zijn tas.

> **Niemand heeft het gezien. Behalve hij zelf.**

portefeuille = geldbeugel · **briefjes** = papieren geld

Deel 2 · Er is niets tussen

Thuis eet hij bijna niets. De tas staat naast zijn stoel. Hij weet precies wat erin zit. ’s Avonds denkt hij aan de les. De meester zei het één keer, heel kort. „Wat halal is, is duidelijk. Wat haram is, is ook duidelijk.” Hicham probeert er iets tussen te zoeken. „Ik hou het gewoon even bij.” „Misschien komt ze het zelf halen.” „Zij heeft een kaart, ik heb niks.” Maar er is niets tussen. Er is alleen: van haar of van mij. En het is niet van hem. Hij haalt de identiteitskaart eruit. Er staat een adres op. Een straat die hij kent. Vijftien minuten lopen.

> **Er is niets tussen halal en haram.**

duidelijk = je ziet het meteen · **adres** = waar iemand woont

Deel 3 · Vijftien minuten

Om acht uur belt hij aan. Het duurt lang voor er iemand opendoet. Een kleine vrouw met een stok. Ze kijkt naar hem. Dan naar zijn hand. „Ik heb dit gevonden bij halte negen.” Ze pakt de portefeuille met twee handen vast. „Ik heb de hele avond gezocht,” zegt ze. „Mijn kaart zit erin. En mijn bankkaart.” Ze haalt er twintig euro uit. „Voor jou,” zegt ze. Hicham schudt zijn hoofd. „Dank u. Maar nee.” Niet omdat het niet mag. Gewoon omdat hij het niet wil. Op de weg naar huis regent het nog altijd. Hij heeft nog steeds geen nieuwe schoenen. Maar hij loopt die avond makkelijker dan met nieuwe schoenen. stok = stok om op te steunen · schudden = nee zeggen met je hoofd

> **Zonder nieuwe schoenen. En toch lichter.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 26 · HALAL & HARAM **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Eerlijk op de markt

In Medina kwam er een markt. De Profeet liep er soms zelf rond. Eén keer stak hij zijn hand in een hoop graan: bovenop droog, vanonder nat. Hij zei: „Wie bedriegt, hoort niet bij ons."

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat vindt Hicham op de stoep?

☐ een portefeuille met geld ☐ een sleutel

2. Wie heeft het zien gebeuren?

☐ niemand ☐ de hele klas

3. Wat doet Hicham ermee?

☐ hij houdt het geld ☐ hij brengt hem terug

4. Wat biedt de vrouw hem aan?

☐ een fiets ☐ twintig euro

5. Wat voelde de Profeet onder in het graan?

☐ het was nat ☐ er zat goud

6. Wat zei hij over bedriegen?

☐ bedriegen mag ☐ wie bedriegt, hoort niet bij ons

⭐ Onthoud dit

Halal = het mag. Haram = het mag niet. Er zit niets tussen.

📜 Hadith

„Wat halal is, is duidelijk. Wat haram is, is duidelijk." (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 26 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ GEVONDEN ☐ EERLIJK ☐ HICHAM ☐ HALAL ☐ HARAM ☐ HALTE
☐ STOEP ☐ MARKT ☐ GRAAN ☐ GELD

T	Z	H	K	M	C	H	K	H	F	O	M	S
G	W	G	N	M	E	E	H	J	C	M	Z	L
T	M	E	G	U	N	V	P	A	K	H	A	A
F	R	V	F	P	P	H	F	J	R	L	Z	G
O	O	O	G	E	L	D	I	H	A	A	T	E
O	S	N	G	F	O	L	J	H	J	O	M	P
C	T	D	P	V	R	Z	D	V	A	O	B	V
N	O	E	T	E	E	W	H	P	G	L	M	A
I	E	N	E	V	M	H	I	V	R	I	T	F
T	P	T	V	D	A	Z	C	E	A	G	S	E
H	J	D	T	Z	R	N	H	K	A	V	U	K
U	C	H	E	S	K	K	A	F	N	D	E	F
L	I	K	G	Z	T	A	M	H	L	A	R	O

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

1 = I · 6 = N · 8 = H · 9 = U · 10 = W · 13 = O · 15 = C · 21 = E · 26 = D

11 13 6 26 21 4 6 1 21 9 10 21

23 15 8 13 21 6 21 6 21 6 3 13 15 8

17 1 15 8 3 21 4

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

LES 27 · GELIJKHEID & RECHTVAARDIGHEID HET VERHAAL

De kras

Deel 1 · Op de parking

Op de parking staat de auto van meneer Deloor. Een oude grijze wagen. Iedereen kent hem. Na school rijden ze weg met de fiets. Jeroen rijdt te dicht langs de auto. Er klinkt een geluid. Kort en scherp. Een kras. Van de deur tot achteraan. Jeroen kijkt één keer om. Dan trapt hij door en lacht. Mounir rijdt achter hem. Hij zegt niets. De volgende ochtend staat meneer Deloor in de klas. Rustig. Maar zijn stem is anders. „Wie was er gisteren bij de fietsen?" Iedereen kijkt naar Wassim. Wassim stond daar te wachten op zijn bus. „Ik was het niet," zegt Wassim. Maar hij had vorig jaar al eens iets gedaan. En daarom gelooft niemand hem.

Iedereen kijkt naar Wassim. Mounir zwijgt.

kras = een streep in de lak · **parking** = plaats voor auto's

Deel 2 · Wij zijn toch vrienden

In de gang pakt Jeroen hem vast bij zijn arm. „Je zegt niks hè.” „We zijn toch vrienden.” Mounir knikt. Hij weet niet wat hij anders moet. Die nacht slaapt hij slecht. Hij ziet steeds hetzelfde: Wassim die zegt dat hij het niet was. En niemand die hem gelooft. Woensdag leest de meester een vers voor. „Wees rechtvaardig, ook al is het tegen jezelf of tegen je eigen mensen.” En daarna een hadith: „Wens voor een ander wat je voor jezelf wenst.” Mounir denkt één vraag. Als ik Wassim was, wat zou ik dan willen dat iemand deed?

> **Wens voor een ander wat je voor jezelf wenst.**

rechtvaardig = eerlijk voor iedereen · **vers** = regel uit de Koran

Deel 3 · Tot morgen

Donderdag blijft Mounir na de les staan. „Meneer,” zegt hij. „Wassim was het niet. Ik heb het zelf gezien.” „Wie was het dan?” vraagt meneer Deloor. Mounir zwijgt even. „Dat moet hij zelf komen zeggen. Geef hem tot morgen.” Meneer Deloor kijkt hem lang aan. Dan knikt hij. „Tot morgen dan.” ’s Avonds stuurt Mounir één bericht. „Morgen zeg jij het. Of ik zeg het.” Jeroen belt drie keer. Mounir neemt niet op. Vrijdagochtend gaat Jeroen naar de leraar. Hij zegt het zelf. Zacht en boos. Jeroen praat twee weken niet met Mounir. Wassim zegt ook niets. Maar in het atelier schuift hij zijn stoel een beetje dichterbij. Na twee weken zit Jeroen weer naast hem.

> **Eerlijk zijn kost soms iets.**

atelier = werkplaats op school · **zwijgen** = niets zeggen

💬 **Praatvraag:** wat doe jij als je vriend iets fout doet?

LES 27 · GELIJKHEID & RECHTVAARDIGHEID **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Niemand is beter

In zijn afscheidspreek in 632 zei de Profeet: een Arabier is niet beter dan een niet-Arabier, en wit is niet beter dan zwart. Alleen je goede daden tellen bij Allah.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat gebeurt er met de auto van meneer Deloor?

☐ er komt een kras op ☐ hij wordt gewassen

2. Wie heeft de kras gemaakt?

☐ Jeroen ☐ Wassim

3. Naar wie kijkt iedereen in de klas?

☐ naar Jeroen ☐ naar Wassim

4. Wat zegt Mounir tegen de meester?

☐ niets ☐ „Wassim was het niet."

5. Wat zei de Profeet over huidskleur?

☐ niemand is beter door kleur ☐ wit is beter

6. Wat telt bij Allah?

☐ je geld ☐ je goede daden

⭐ Onthoud dit

Rechtvaardig: voor iedereen hetzelfde, ook voor je vrienden.

📜 Hadith

„Wens voor een ander wat je voor jezelf wenst." (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 27 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ EERLIJK ☐ MEESTER ☐ PARKING ☐ GELIJK ☐ MOUNIR ☐ WASSIM
☐ JEROEN ☐ ZWART ☐ DADEN ☐ KRAS

G	S	Z	U	P	A	R	K	I	N	G	U	Z
O	C	W	H	A	M	K	S	H	A	B	P	J
U	E	A	M	P	E	M	R	T	G	Z	R	E
W	R	R	K	V	E	U	O	A	D	H	I	R
A	T	T	V	S	S	N	O	U	S	G	Z	O
S	R	A	S	D	T	N	I	D	N	O	E	E
S	O	J	B	S	E	N	F	W	E	I	V	N
I	H	E	E	F	R	B	Z	W	Z	V	R	R
M	A	G	B	S	M	D	A	D	E	N	A	V
G	O	G	T	L	D	J	L	M	D	A	I	K
L	N	B	L	G	D	E	E	R	L	I	J	K
F	A	L	W	C	P	C	O	G	A	A	K	J
B	Z	G	E	L	I	J	K	K	W	P	F	W

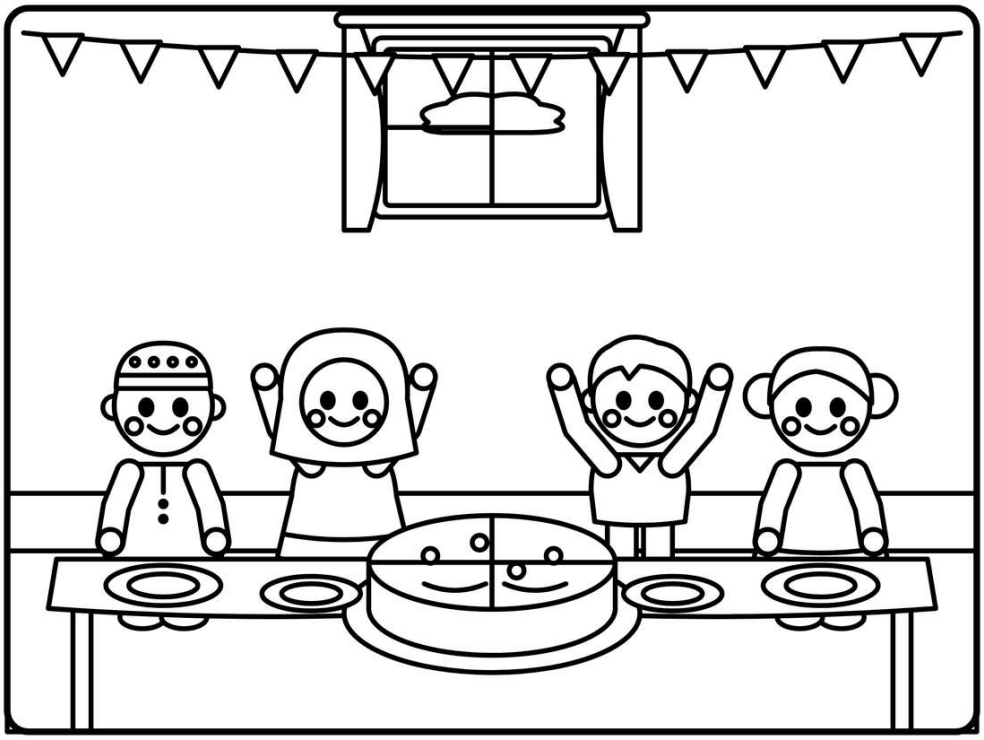
🔗 Verbind het woord met de uitleg

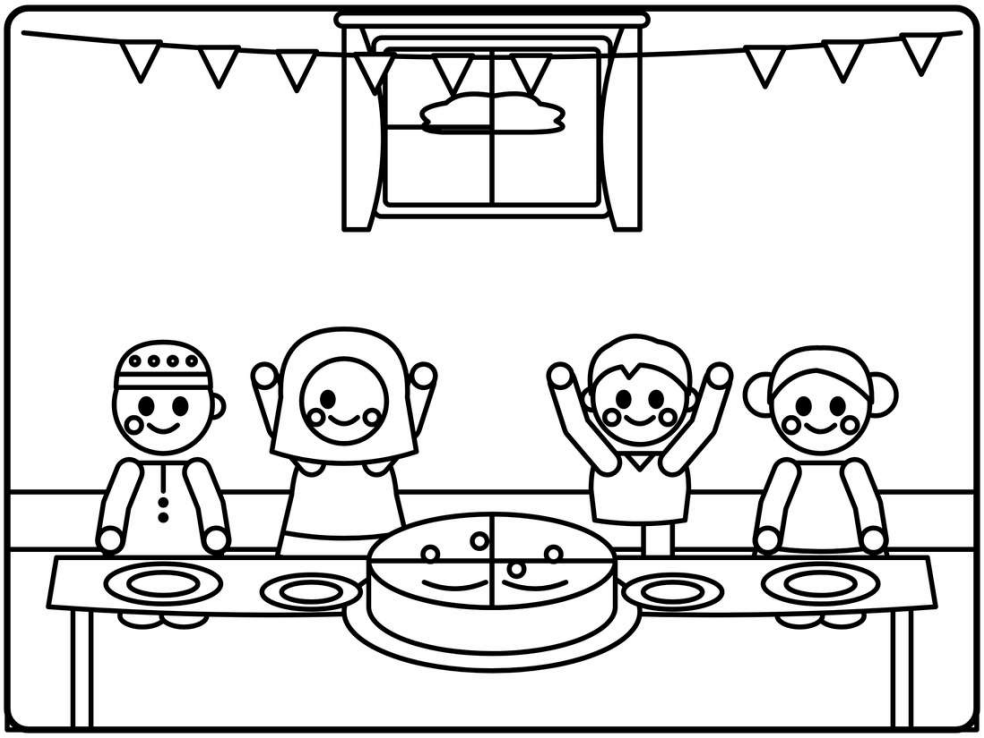
kras	werkplaats op school
parking	een streep in de lak
rechtvaardig	plaats voor auto's
vers	eerlijk voor iedereen
atelier	regel uit de Koran
zwijgen	niets zeggen

PUZZELPAUZE 9 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

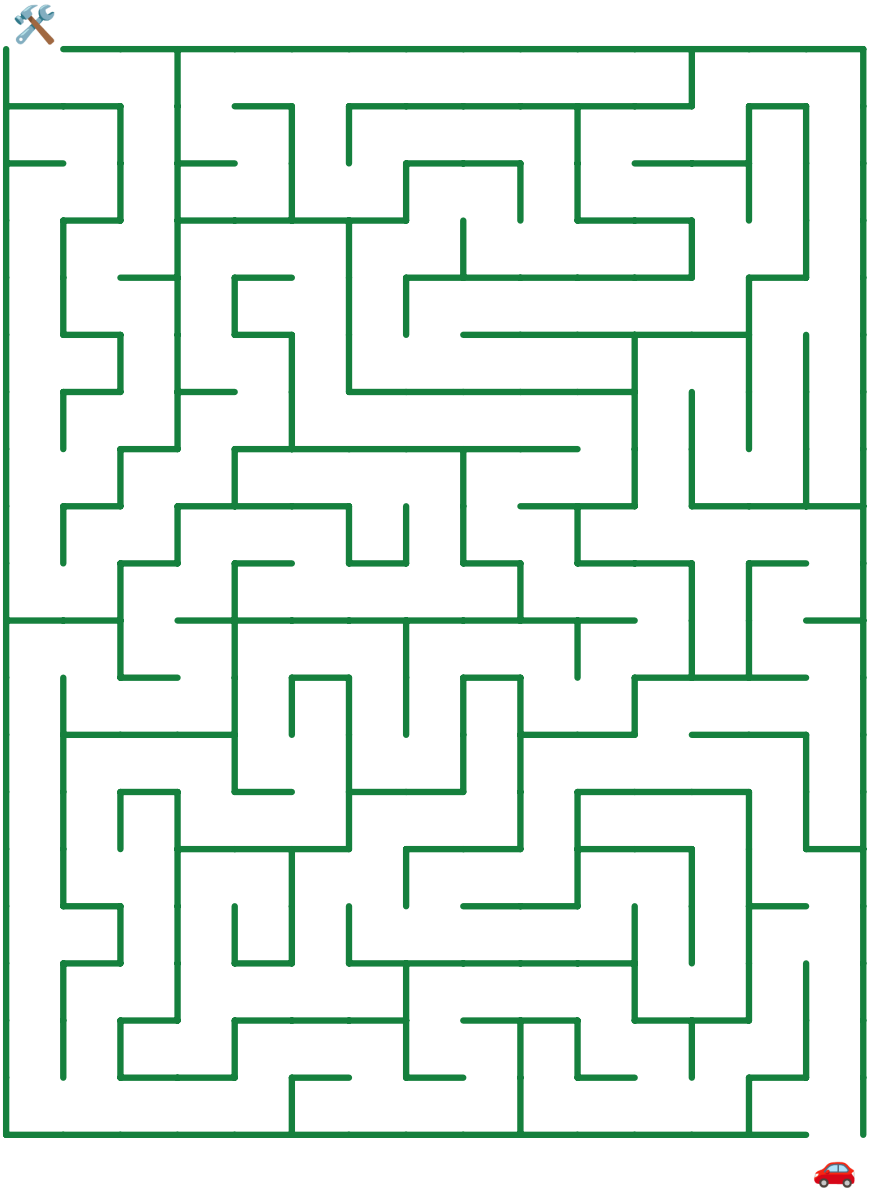

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 9 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Naar de garage

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

EKEIRLJ → _____ RSEETEM → _____ RNPIAKG → _____

IELKJG → _____ UIORMN → _____ IAWSSM → _____

Een halve dag

Deel 1 · De boterham

Het is de tweede week van de ramadan. Walid vast en eet dus niet in de refter. Hij zit er wel bij. Met een leeg blad voor zich. Thomas zit tegenover hem en eet zijn boterham. Half grappend zegt hij: „Doe niet zo raar. Neem gewoon een stuk. Niemand ziet het toch." Walid voelt iets warms omhoogkomen. En dan zegt hij het. „Jij gelooft toch nergens in. Jij snapt daar niks van." Het wordt stil aan de tafel. Thomas kijkt naar zijn brood. Hij zegt niets meer. Walid heeft zijn geloof verdedigd. Dat klopt. Maar het voelt niet goed. Hij heeft iemand geraakt om zelf gelijk te hebben.

> **Gelijk hebben en iemand raken zijn twee dingen.**

refter = eetzaal op school · **verdedigen** = opkomen voor iets

Deel 2 · Zes verzen

Woensdag leest de meester soera Al-Kafirun. Zes korte verzen. Ze eindigen met één zin: „Lakoem dienoekoem wa liya dien." „Voor jullie jullie geloof, en voor mij het mijne." De meester legt het blad neer. „Deze soera is duidelijk," zegt hij. „Maar ze is ook rustig. Er staat niet: jij bent dom. Er staat: dit is van jou, dit is van mij." „En in de Koran staat ook: er is geen dwang in het geloof." Walid denkt aan de refter. Aan wat hij tegen Thomas zei. Duidelijk was hij wel. Rustig was hij niet.

> **Duidelijk én rustig. Allebei tegelijk.**

dwang = iemand ergens toe verplichten · **vers** = regel uit de Koran

Deel 3 · Tot twee uur

Donderdag zoekt Walid hem op bij de fietsen. „Sorry voor gisteren." „Ik vroeg het gewoon," zegt Thomas. Dan vertelt Walid het rustig. Dat vasten van de ochtend tot zonsondergang gaat. Dat je leert wachten. Dat je merkt hoe het is om honger te hebben. Thomas luistert. „Dat is best hard," zegt hij. En dan vraagt hij iets wat Walid niet verwacht had. „Mag ik het eens een dag proberen?" Walid lacht. „Van mij mag alles. Maar het moet niet." Thomas houdt het vol tot twee uur. Dan eet hij een koek in de gang. „Sorry," zegt hij. „Ik kon niet meer." Ze lachen er allebei om. Ze geloven nog altijd niet hetzelfde. Dat hoeft ook niet. volhouden = niet opgeven · verwachten = denken dat het komt

> **Voor jullie jullie geloof, voor mij het mijne.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 28 · SOERA AL-KAFIRUN **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Een christelijke koning

Rond 615 vluchtte een groep moslims weg uit Mekka. Ze gingen naar Abessinië, in Afrika. Daar regeerde een christelijke koning, de Negus. Hij beschermde hen. Zo leefden moslims en christenen er in vrede samen.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat zegt Thomas in de refter?

☐ „Eet maar niets." ☐ „Neem gewoon een stuk."

2. Wat zegt Walid eerst terug?

☐ iets heel vriendelijks ☐ iets wat Thomas pijn doet

3. Welke soera leest de meester?

☐ Al-Kafirun ☐ Al-Fatiha

4. Hoelang houdt Thomas het vasten vol?

☐ tot twee uur ☐ een hele week

5. Naar welk land vluchtten de moslims?

☐ Abessinië ☐ Spanje

6. Wat deed de christelijke koning?

☐ hij joeg hen weg ☐ hij beschermde hen

⭐ Onthoud dit

Jouw geloof is jouw pad. Respect voor wie anders gelooft.

📜 Hadith

„Wie een niet-moslim onrecht aandoet, krijgt met mij te maken." (Aboe Dawoed)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 28 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ RESPECT ☐ RAMADAN ☐ GELOOF ☐ THOMAS ☐ REFTER ☐ RUSTIG
☐ AFRIKA ☐ WALID ☐ VREDE ☐ NEGUS

N	H	Z	O	B	A	E	E	N	Z	G	G	S
C	T	J	B	L	K	E	V	M	I	M	M	V
M	W	U	M	L	D	B	J	T	P	D	R	B
E	A	P	A	E	L	K	S	T	L	V	B	F
R	W	F	R	L	S	U	C	N	C	K	T	I
M	E	V	R	U	R	E	A	U	Z	B	H	I
K	F	F	G	I	P	K	V	E	L	N	O	A
Z	G	E	T	S	K	F	D	V	A	C	M	U
E	N	A	E	E	O	A	L	D	W	D	A	G
M	N	R	I	O	R	A	A	F	I	R	S	M
B	P	A	L	R	G	M	I	L	C	H	T	N
Z	D	E	D	U	A	B	A	E	E	I	C	E
O	G	G	T	R	N	W	D	M	H	L	U	T

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

2 = I · 9 = M · 16 = U · 17 = T · 21 = G · 23 = N

_	_	_	_		_	_	_	_	_	_		_	_	_	_	_	_						
3	10	10	12		22	16	1	1	2	11		22	16	1	1	2	11						
											,												
_	_	_	_	_	_		_	_	_	_		_	_	_		_	_	_					
21	11	1	10	10	19		3	10	10	12		9	2	22		13	11	17					
											.												
						_	_	_	_	_													
						9	2	22	23	11													

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

LES 29 · EID AL-ADHA HET VERHAAL

Het derde bord

Deel 1 · Zeven uur ’s ochtends

Op de ochtend van het offerfeest staat iedereen vroeg op. Souleyman trekt nieuwe kleren aan. Zijn broer klaagt over zijn stropdas. In de keuken staat de pot al op het vuur. Ze gaan samen naar het feestgebed. De moskee zit vol. Buiten geeft iedereen elkaar een hand. „Eid moebarak. Eid moebarak.” Thuis is het luid en warm. Ooms, tantes, neven, iedereen. Rond elf uur stuurt mama hem om brood. Buiten is het stil op straat. Boven de winkel brandt één licht. Achter het raam zit een jonge man. Alleen. Met een kop koffie. Souleyman kent hem niet goed. Hij weet alleen dat hij hier nog niet lang is.

> **Overal feest. En één licht boven de winkel.**

feestgebed = het gebed op de feestdag · **eid moebarak** = gezegend feest

Deel 2 · In drie delen

Thuis wordt het vlees verdeeld. Mama legt het in drie schalen. „Eén deel is voor ons," zegt ze. „Eén deel voor de familie. En één deel voor wie het nodig heeft." „Dat derde deel gaat naar de moskee." Souleyman denkt aan dat raam. Aan die ene lamp boven de winkel. „Mag ik één bord apart?" vraagt hij. „Waarvoor?" vraagt mama. „Voor iemand die alleen is." Mama kijkt hem even aan. Ze zegt niets. Lees rustig verder op de volgende bladzijde. Ze pakt een bord uit de kast. In de les had de meester het gezegd: „Eet ervan, bewaar ervan en geef ervan weg." Drie dingen. Niet twee.

> **Eet ervan, bewaar ervan en geef ervan weg.**

verdelen = in stukken verdelen · **schaal** = grote diepe bord

Deel 3 · De eerste verdieping

De trap naast de winkel is smal. Souleyman gaat langzaam naar boven. Het bord is warm door de doek heen. Hij twijfelt bij de deur. Hij kent die man niet. Misschien is het raar. Dan klopt hij toch. De man doet open. Hij kijkt verbaasd. „Eid moebarak," zegt Souleyman. „Van mijn moeder." De man zegt eerst niets. Dan zegt hij dank je in een taal die Souleyman niet kent. En daarna nog eens in het Nederlands. „Kom je even binnen?" Farid heet hij. Hij is hier twee jaar. Hij laat een foto zien op zijn telefoon. Zijn moeder en twee zussen. Ver weg. Thuis is het nog altijd luid. Maar Souleyman denkt aan die stille kamer. Volgend jaar brengt hij twee borden.

> **Het derde deel reikt het verst.**

verdieping = de laag boven de winkel · **twijfelen** = niet zeker zijn

💬 **Praatvraag:** wie ken jij die met een feest alleen is?

LES 29 · EID AL-ADHA **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Ibrahim en de Ka’ba

Eid al-Adha herinnert aan de profeet Ibrahim. Samen met zijn zoon Ismail bouwde hij de Ka’ba in Mekka. Nog altijd draaien pelgrims rond dat huis dat zij bouwden.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat valt Souleyman ’s ochtends op?

☐ maar één licht brandt bij de winkel ☐ een groot feest

2. Wie woont daar alleen?

☐ zijn oom ☐ buurman Farid

3. In hoeveel delen gaat het vlees?

☐ twee delen ☐ drie delen

4. Wat doet Souleyman uiteindelijk?

☐ hij brengt een bord naar Farid ☐ hij eet alles zelf op

5. Wie bouwden de Ka’ba?

☐ Umar en Ali ☐ Ibrahim en Ismail

6. Aan wie herinnert Eid al-Adha?

☐ aan Ibrahim ☐ aan Sinan

⭐ Onthoud dit

Eid al-Adha: delen in drie. Thuis, familie, wie alleen is.

📜 Hadith

„Eet ervan, bewaar ervan en geef ervan weg.” (Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 29 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ SOULEYMAN ☐ IBRAHIM ☐ WINKEL ☐ ISMAIL ☐ DELEN ☐ FARID
☐ VLEES ☐ FEEST ☐ DRIE ☐ EID

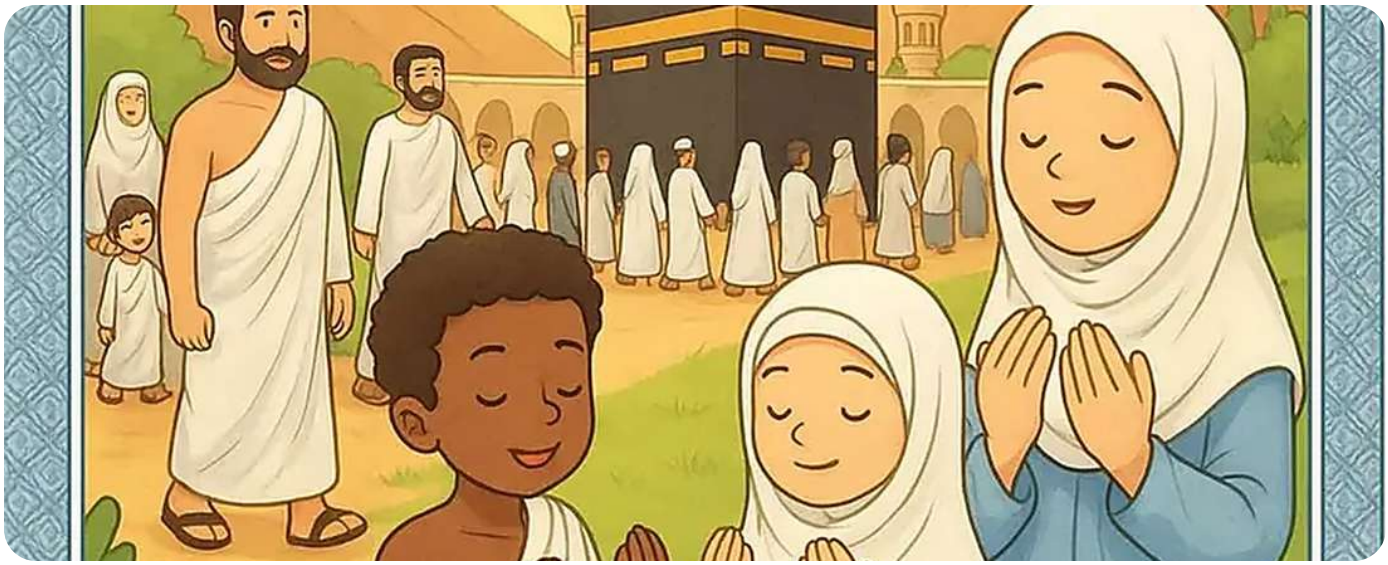
I	G	U	J	J	W	H	T	R	W	N	Z	U
L	E	K	J	S	H	I	D	D	R	I	E	B
U	A	U	R	Z	L	W	N	C	A	T	J	C
U	B	V	W	H	D	O	F	K	L	D	D	I
W	D	H	W	V	W	V	H	A	E	F	Z	S
U	D	M	K	T	I	D	G	R	R	L	O	M
S	G	J	S	F	B	E	W	E	G	I	N	A
B	Z	E	V	W	R	L	Z	V	I	S	D	I
E	E	G	C	T	A	E	P	L	M	D	P	L
F	J	R	J	I	H	N	H	E	I	H	A	K
P	S	S	S	V	I	R	H	E	H	Z	K	Z
D	H	C	A	Z	M	P	C	S	I	T	R	W
W	M	F	Z	S	O	U	L	E	Y	M	A	N

🔗 Verbind het woord met de uitleg

feestgebed	niet zeker zijn
eid moebarak	gezegend feest
verdelen	grote diepe bord
schaal	in stukken verdelen
verdieping	het gebed op de feestdag
twijfelen	de laag boven de winkel

LES 30 · HADJ HET VERHAAL

Voor hij vertrekt

Deel 1 · Elf jaar

Opa gaat op hadj. Hij heeft er elf jaar voor gespaard. In een blikken doos boven op de kast. Elke maand een beetje. Soms een maand niets. Nu is het zover. Volgende week vertrekt hij. Maar de week ervoor doet opa iets raars. Hij gaat bij mensen langs. Eerst bij de buurman van hiernaast. Zes jaar geleden hadden ze ruzie over een haag en een paal. Sindsdien groeten ze elkaar niet meer. Opa belt gewoon aan. Yusuf staat achter hem en wil weglopen. „Heb ik jou ooit onrecht gedaan?” vraagt opa aan de man. „Zeg het me nu. Ik ga op reis.”

> **Elf jaar sparen. En dan eerst langs de buren.**

sparen = geld opzij leggen · **haag** = rij struiken tussen twee tuinen

Deel 2 · Twee stukken stof

Ze gaan ook bij de man van de winkel langs. En bij een oude collega van opa. Overal dezelfde vraag. In de auto vraagt Yusuf het eindelijk. „Opa, waarom doe je dat? Het is toch lang geleden." Opa rijdt even zonder iets te zeggen. „Ik ga naar het huis van Allah," zegt hij. „Ik wil daar niet aankomen met een schuld." „Allah vergeeft wat tussen Hem en mij is. Maar wat tussen mij en een mens is, dat moet die mens vergeven." Thuis laat hij zijn koffer zien. Er zitten bijna geen kleren in. Twee stukken witte stof. Meer niet. „Daar loopt iedereen in," zegt opa. „Je ziet niet wie rijk is en wie arm. Iedereen loopt in hetzelfde rond de Ka'ba."

> **Wat tussen mensen is, moet een mens vergeven.**

schuld = iets wat je nog moet goedmaken · **stof** = een lap kleding

Deel 3 · Op de luchthaven

Op de luchthaven draagt opa de witte kleren. Geen horloge. Geen ring. Hij lijkt kleiner en groter tegelijk. Ze wachten bij de poort. Mama huilt een beetje. Vlak voor hij doorgaat draait opa zich naar Yusuf. „En jij?" vraagt hij. „Heb ik jou ooit onrecht gedaan?" Yusuf schrikt. „Nee, opa. Natuurlijk niet." Opa lacht. „Denk er nog eens over na. Ik ben veertien dagen weg." In de auto naar huis denkt Yusuf. Niet aan opa. Aan iemand anders. Drie dagen later stuurt hij één bericht. „Sorry voor toen. Ik meen het." Opa spaarde elf jaar voor zijn reis. Yusuf had maar drie dagen nodig om aan die van hem te beginnen.

> **Voor je vertrekt, maak je het eerst goed.**

luchthaven = waar de vliegtuigen vertrekken · **schrikken** = plots bang

💬 **Praatvraag:** bij wie zou jij iets moeten goedmaken?

LES 30 · HADJ **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Een reis van dertig jaar

In 1325 vertrok Ibn Battuta uit Tanger, in Marokko, op hadj naar Mekka. Na de hadj reisde hij verder: naar India, China en door de Sahara. Hij kwam pas bijna dertig jaar later terug.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Hoelang spaarde opa voor de hadj?

☐ één jaar ☐ elf jaar

2. Wat doet opa de week voor vertrek?

☐ alleen inpakken ☐ bij mensen langsgaan

3. Wat zit er in zijn koffer?

☐ twee stukken witte stof ☐ veel dure kleren

4. Wat doet Yusuf drie dagen later?

☐ hij gaat ook op hadj ☐ hij stuurt een sorry-bericht

5. Waar vertrok Ibn Battuta?

☐ in Gent ☐ in Tanger

6. Hoelang duurde zijn reis?

☐ bijna dertig jaar ☐ één week

⭐ Onthoud dit

Hadj = de reis naar Mekka. Iedereen draagt er dezelfde eenvoudige kleren.

📜 Hadith

„Wie de hadj goed doet, keert zo schoon terug als op de dag dat hij geboren werd.” (Boechari & Moesliem)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 30 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ VERGEVEN ☐ BATTUTA ☐ SPAREN ☐ TANGER ☐ MEKKA ☐ YUSUF
☐ KAABA ☐ HADJ ☐ OPA ☐ WIT

V	F	S	F	L	I	Z	N	H	J	K	R	M
N	A	T	I	C	S	C	D	N	S	H	W	G
O	V	F	S	U	P	S	S	O	Z	K	J	T
A	V	K	F	L	A	K	A	A	B	A	G	M
W	F	E	Z	G	R	E	L	C	D	N	K	A
I	Z	M	R	I	E	B	H	R	D	Z	P	E
T	F	M	E	G	N	A	A	O	A	Z	I	E
A	A	L	T	K	E	S	C	T	D	K	R	C
O	N	N	S	P	K	V	M	U	T	F	P	T
V	P	G	G	Z	E	A	E	U	M	U	G	A
Z	A	A	K	E	E	J	M	N	W	D	T	U
Y	U	S	U	F	R	U	V	I	R	C	D	A
W	H	A	D	J	C	G	S	N	Z	W	Z	F

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

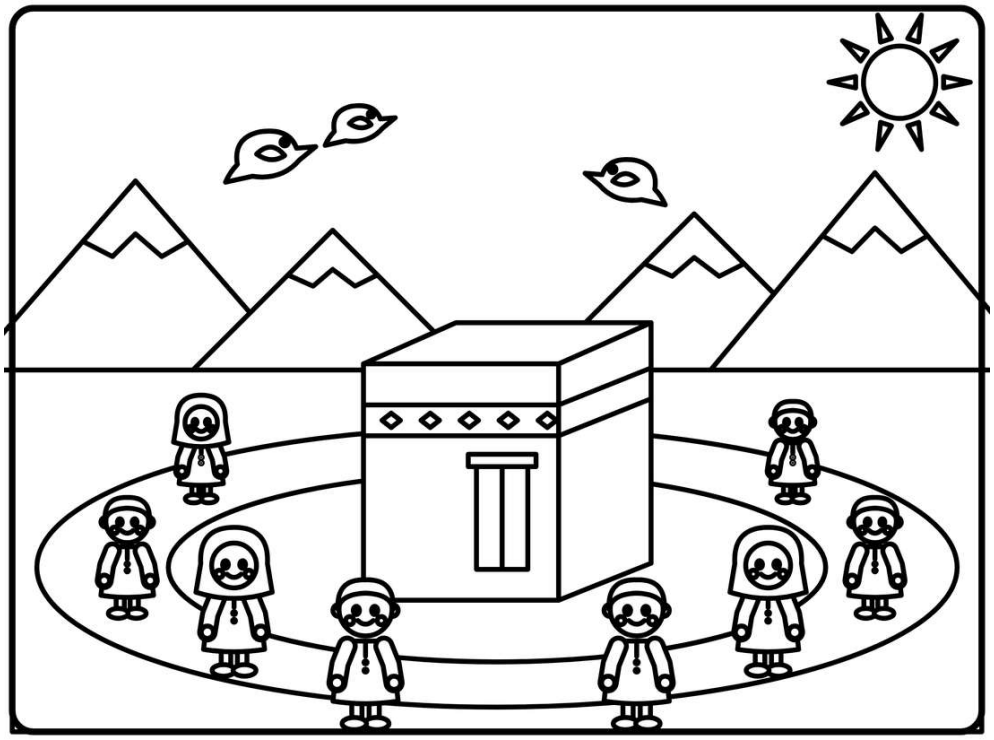
8 = T 14 = E 16 = J 23 = S 25 = G 26 = V

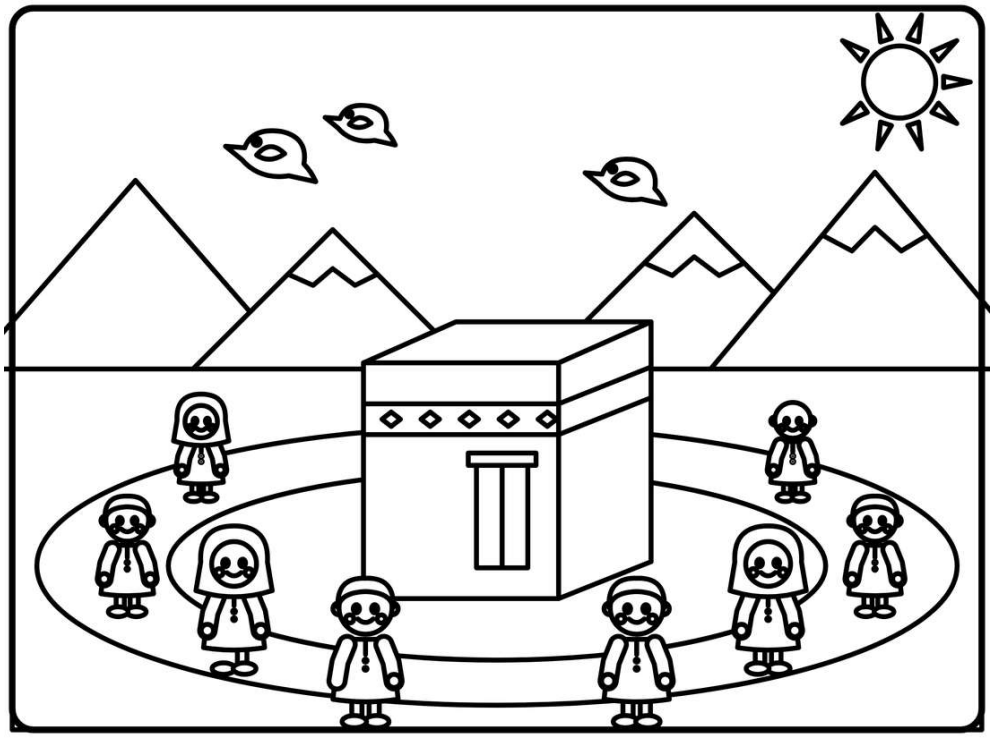
| | | | | | | | | | | | |

PUZZELPAUZE 10 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

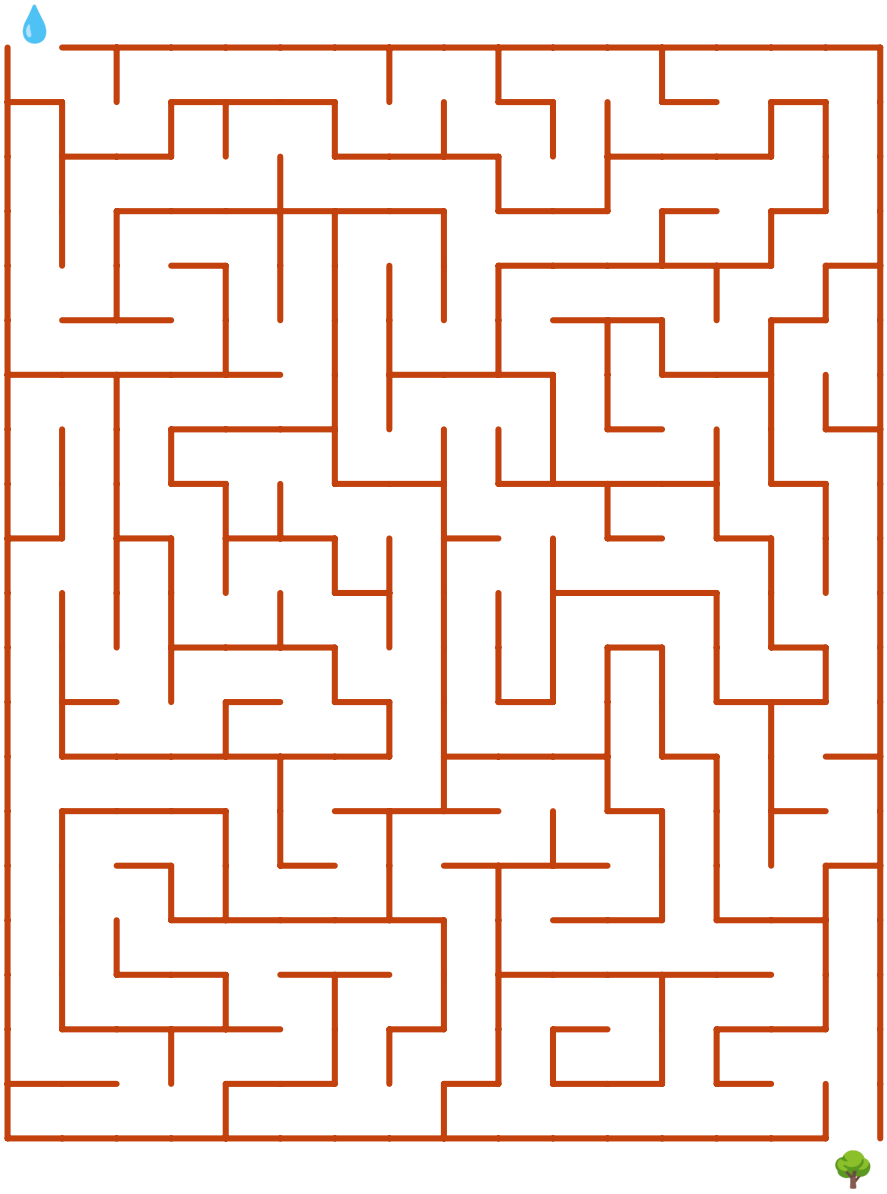

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 10 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Water voor de boom

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

RVGEEVNE → _____

TTUBAAT → _____

NARSPE → _____

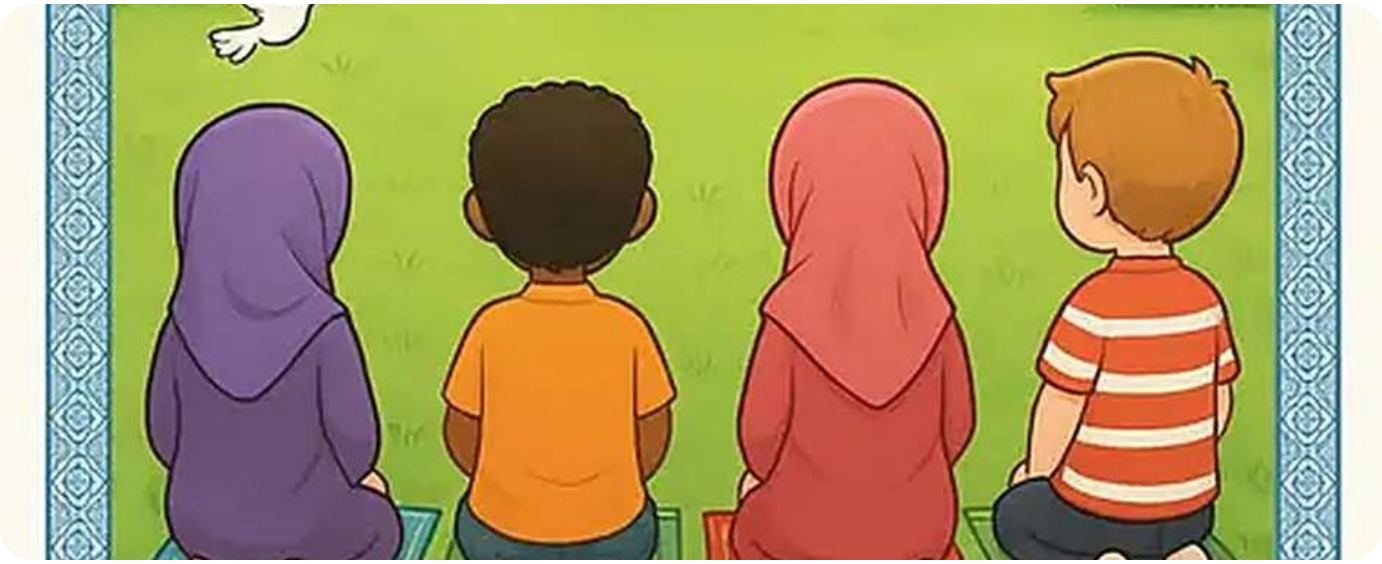
TANGRE → _____

KKEMA → _____

UYFSU → _____

LES 31 · DE QIBLA HET VERHAAL

Welke kant?

Deel 1 · De eerste avond

Drie dagen op bosklassen in de Ardennen. Ilias slaapt op een kamer met vijf jongens. De eerste avond wil hij bidden. Maar dan komt de vraag. Welke kant is het? Thuis weet hij het gewoon. In zijn kamer staat zijn bed ernaartoe. Hij hoeft nooit na te denken. Hier is alles vreemd. Andere muren. Andere ramen. Hij weet niet eens waar het noorden is. Hij zou het kunnen vragen. Maar dan kijkt iedereen op. En dan komen de vragen. En misschien een grapje. Dus doet hij niets. Hij zegt tegen zichzelf: morgen.

> **Hij weet welke woorden. Hij weet niet welke kant.**

bosklassen = een paar dagen met de klas weg · **vreemd** = nieuw en anders

Deel 2 · In de gang

De tweede avond gebeurt hetzelfde. En daarna ligt hij lang wakker. Hij denkt aan de les over de Qibla. Dat iedereen op de wereld zich naar dezelfde plaats draait. Miljoenen mensen. Eén richting. En hij vindt niet eens één kant. Dan denkt hij aan zijn telefoon. Daar zit een kompas op. De kamer is vol. Dus gaat hij de gang op. Daar staat juf Van Damme met een thermos. Ilias stopt zijn telefoon weg. „Zoek je iets?" vraagt ze. Hij aarzelt. Dan zegt hij het toch. „De richting van Mekka." „Ah," zegt ze. „Zuidoost, denk ik. Wacht." Ze pakt haar eigen telefoon erbij.

> **Vragen was moeilijker dan bidden.**

kompas = wijst waar het noorden is · **aarzelen** = twijfelen

Deel 3 · De lege kamer

Samen vinden ze de richting. Juf wijst naar een deur verderop. „Die kamer is leeg tot negen uur." Het is een kleine kamer. De vloer is koud. Ilias legt zijn jas neer als kleedje. Hij staat op en begint. En terwijl hij daar staat, denkt hij: in deze richting staan nu ook mensen in Marokko en in Turkije. Mensen in Indonesië. Mensen in Mekka zelf. En thuis in Gent, in de woonkamer, staat zijn moeder precies zo. De kamer is leeg. Maar hij is niet alleen. De volgende ochtend vraagt Lucas het. „Was jij gisteren aan het bidden?" Ilias zet zich schrap voor een grap. Lucas zegt: „Cool. Mijn oma bidt ook. Andere god, maar toch." Meer gebeurt er niet.

> **De kamer is leeg. Maar hij is niet alleen.**

kleedje = doek om op te bidden · **schrap zetten** = je voorbereiden

💬 **Praatvraag:** waar zou jij bidden als je niet thuis bent?

LES 31 · DE QIBLA **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Eerst naar Jeruzalem

In het begin baden de moslims richting Jeruzalem. Ongeveer anderhalf jaar na de hidjra werd de qibla de Ka'ba in Mekka. Geleerden zoals Al-Biruni rekenden later uit hoe je overal de richting vindt.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Waar is Ilias?

☐ thuis ☐ op bosklassen

2. Wat weet hij niet zeker?

☐ welke kant hij op moet bidden ☐ hoe laat het is

3. Aan wie vraagt hij het uiteindelijk?

☐ juf Van Damme ☐ niemand

4. Wat zegt Lucas de volgende ochtend?

☐ niets ☐ „Mijn oma bidt ook."

5. Naar welke stad baden de eerste moslims?

☐ Jeruzalem ☐ Bagdad

6. Wat is de qibla nu?

☐ de zon ☐ de Ka'ba in Mekka

⭐ Onthoud dit

De Qibla wijst naar de Ka'ba. Overal dezelfde richting.

📜 Hadith

„Wie ons gebed bidt en zich naar onze qibla keert…" (Boechari)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 31 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ JERUZALEM ☐ VRAGEN ☐ KOMPAS ☐ BIRUNI ☐ QIBLA ☐ KAABA
☐ MEKKA ☐ ILIAS ☐ LUCAS ☐ GEBED

A	Z	F	J	P	W	G	E	B	E	D	L	C
M	E	M	A	L	F	T	P	I	V	A	M	K
J	E	G	O	T	G	I	B	R	L	K	H	M
A	B	A	K	T	I	W	J	U	U	A	R	O
A	K	W	J	Z	A	P	E	N	F	A	C	N
Q	O	D	D	H	H	L	R	I	P	B	K	T
I	M	T	C	I	B	S	U	G	M	A	I	T
B	P	I	Z	I	A	N	Z	K	E	G	L	I
L	A	K	I	C	E	D	A	H	K	O	I	L
A	S	P	U	G	S	S	L	I	K	F	A	U
R	R	L	A	T	V	F	E	K	A	Z	S	E
K	V	R	F	V	H	W	M	E	P	L	I	C
U	V	O	C	I	T	O	B	S	B	Z	D	C

🔗 Verbind het woord met de uitleg

bosklassen	wijst waar het noorden is
vreemd	doek om op te bidden
kompas	nieuw en anders
aarzelen	je voorbereiden
kleedje	twijfelen
schrap zetten	een paar dagen met de klas weg

LES 32 · SOERA AL-INSHIRAH HET VERHAAL

Twee keer

Deel 1 · Drie weken

In oktober gaat alles tegelijk mis. Eerst twee toetsen. Allebei onvoldoende. Nizar had wel geleerd. Alleen te laat. Dan valt zijn stageplaats weg. De garage sluit. „Sorry jongen, het is voorbij." En dan verhuist Mehdi naar Antwerpen. Zijn beste vriend sinds het eerste jaar. „We bellen wel," zegt Mehdi. Dat zeggen ze altijd. Drie dingen in drie weken. Nizar stopt met proberen. Hij komt thuis en gaat op zijn bed liggen. Zijn boekentas blijft dicht. „Is er iets?" vraagt zijn moeder. „Niks aan de hand," zegt hij. Dat is niet waar. Maar hij zegt het toch.

> **Drie dingen in drie weken. Hij stopt met proberen.**

onvoldoende = te weinig punten · **stageplaats** = plek om te leren werken

Deel 2 · Twee keer dezelfde zin

Woensdag gaat de les over Al-Inshirah. Acht korte verzen. De meester wijst naar vers vijf en zes. „Lees eens hardop.” „Met moeilijkheid komt gemak.” „Met moeilijkheid komt gemak.” „Twee keer,” zegt de meester. „Waarom, denken jullie?” „Omdat het belangrijk is,” zegt iemand. „Ja,” zegt de meester. „En omdat je het de eerste keer meestal nog niet gelooft.” Nizar kijkt op van zijn bank. „En let op,” zegt de meester. „Er staat niet: ná de moeilijkheid. Er staat: mét de moeilijkheid. Het gemak zit er al in.” Na de les vraagt hij: „Gaat het, Nizar?” Nizar zegt voor het eerst: „Niet echt.”

> **Met moeilijkheid komt gemak. Twee keer gezegd.**

vers = een regel uit de Koran · **gemak** = als het weer makkelijk gaat

Deel 3 · De andere kant op

Er verandert niets in één dag. Zo werkt het niet. Maar hij mag één toets opnieuw doen. Elf op twintig. Geen feest. Maar ook geen vier meer. Meneer Yildiz kent iemand van een bakkerij. „Ga eens praten. Zeg dat ik je stuur.” Nizar mag beginnen na de vakantie. Op zondag belt Mehdi. Ze praten een uur. Over niks. Over alles. Drie kleine dingen in drie weken. Deze keer de andere kant op. Nizar schrijft de zin op een kaartje. Hij plakt het binnen in zijn locker. Zo ziet hij het elke ochtend. Het is nog altijd niet makkelijk. Sommige dagen zijn nog zwaar. Maar hij weet nu waarom die zin er twee keer staat.

> **Niet alle zware dagen blijven zwaar.**

locker = kastje op school · **kaartje** = klein stukje papier

💬 **Praatvraag:** aan wie vertel jij het als iets zwaar is?

LES 32 · SOERA AL-INSHIRAH **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: Na het zware kwam Medina

Na de boycot en het jaar van verdriet waren het zware tijden in Mekka. In 622 vonden de moslims een nieuw thuis in Medina. Daar groeide alles: een moskee, een markt en een gemeenschap.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat gebeurt er bij Nizar in drie weken?

☐ alles lukt ☐ drie dingen gaan mis

2. Welke zin staat er twee keer in de soera?

☐ „Met moeilijkheid komt gemak." ☐ „Bid en dank."

3. Waar plakt Nizar het kaartje?

☐ in zijn locker ☐ op de deur van de klas

4. Wat leert het verhaal?

☐ zware dagen duren altijd ☐ niet elke zware dag blijft zwaar

5. Waar vonden de moslims een nieuw thuis?

☐ in Taif ☐ in Medina

6. In welk jaar was dat?

☐ 622 ☐ 1453

⭐ Onthoud dit

Met moeilijkheid komt gemak. Dat staat er twee keer.

📜 Hadith

„Weet dat na het zware de opluchting komt." (Tirmidhi)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 32 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ INSHIRAH ☐ KAARTJE ☐ YILDIZ ☐ LOCKER ☐ MEDINA ☐ GEMAK
☐ NIZAR ☐ ZWAAR ☐ THUIS ☐ HOOP

B	M	K	H	V	N	I	Z	A	R	S	C	V
A	F	J	M	C	M	R	A	G	E	M	A	K
P	N	I	C	R	E	L	L	M	C	K	U	T
M	W	K	N	T	K	W	K	K	G	A	H	H
E	R	T	F	S	Z	M	C	D	E	A	L	U
D	V	M	K	L	H	W	V	O	A	R	O	I
I	L	O	N	I	R	I	A	F	M	T	C	S
N	V	T	N	F	L	S	R	A	V	J	K	Z
A	S	H	J	T	H	W	E	A	R	E	E	C
Y	I	L	D	I	Z	O	T	K	H	Z	R	U
J	G	B	H	V	W	K	O	D	A	F	J	U
D	H	H	T	P	J	P	D	P	V	J	P	T
C	G	D	H	C	P	T	Z	T	N	W	D	O

🔐 Geheime code

Elk getal is een letter. Kijk naar de sleutel en kraak de zin uit het verhaal.

6 = R · 13 = I · 19 = E · 20 = Z · 22 = T · 23 = B · 24 = J

15	13	19	22		21	26	26	19		20	9	21	6	19		25	21	18	19	15
																				.
23	26	13	24	12	19	15				20	9	21	21	6						

Niet alle letters staan in de sleutel. Raad de rest!

LES 33 · DE GOEDE MOSLIM HET VERHAAL

Eén gewone dinsdag

Deel 1 · De opdracht

Het is de laatste week van het schooljaar. Meneer Yildiz geeft nog één opdracht. Geen toets. Geen werkblad. „Schrijf morgen op wat je die dag goed gedaan hebt. Alles telt. Ook het kleinste.” Hij deelt lege blaadjes uit. Meer krijgen ze niet. Yassin kijkt naar zijn blad. Hij denkt: dat wordt niks. Hij is geen bijzondere jongen. Hij haalt geen hoge punten. Hij doet geen grote dingen. „Ik lever een leeg blad in,” zegt hij. „Dat mag,” zegt de meester. „Maar schrijf eerst één dag op.”

Yassin denkt dat hij niets te schrijven heeft.

opdracht = wat je moet doen · **bijzonder** = anders dan gewoon

Deel 2 · Dinsdag

Dinsdag begint zoals altijd. Aan de poort staat meneer Vanhees. Yassin zegt goedemorgen. Zoals elke dag. Op de bus staat hij op voor een vrouw met twee tassen. In de groepschat staat iets over Sara. Iets wat niemand zeker weet. Yassin leest het en stuurt het niet door. Bij de middag gaat hij zitten naast de jongen die altijd alleen zit. Ze praten over niks bijzonders. In het atelier stoot iemand zijn fles om. Zijn blad is nat. Zijn oren worden warm. Hij gaat zijn handen wassen. Als hij terugkomt is het over. Na school ligt er glas bij de fietsen. Hij loopt er eerst voorbij. Dan draait hij om en raapt het op.

> **Er gebeurt niets bijzonders. De hele dag niet.**

groepschat = berichtengroep op de telefoon · **atelier** = werkplaats

Deel 3 · Zes regels

's Avonds zit Yassin aan tafel. Het blad ligt er nog altijd leeg bij. Hij denkt: er is niets gebeurd vandaag. Dan schrijft hij toch één zin. Goedemorgen gezegd tegen de conciërge. En dan komt de tweede. En de derde. Het bericht niet doorgestuurd. Naast Kamal gaan zitten. Handen gewassen in plaats van geroepen. Het glas opgeraapt. Als hij klaar is, telt hij ze. Zes regels. Hij telt nog een keer. Toch zes. De volgende dag haalt de meester de blaadjes niet op. Hij vraagt alleen: „Wie dacht gisteren dat hij niets zou hebben?" Bijna alle handen gaan omhoog. „En wie heeft toch iets opgeschreven?" Dezelfde handen. conciërge = wie het gebouw verzorgt · tellen = kijken hoeveel het er zijn

> **Zes kleine dingen. Op een gewone dinsdag.**

💬 **Praatvraag:** wat zou jij doen?

LES 33 · DE GOEDE MOSLIM **GESCHIEDENIS EN VRAGEN**

🕰️ Uit de geschiedenis: De kalief die ’s nachts rondliep

Er wordt verteld dat kalief Umar ’s nachts door de stad liep. Hij wilde weten of er mensen honger hadden. Eén keer droeg hij zelf een zak meel naar een moeder met hongerige kinderen.

❓ Vragen: kruis het juiste antwoord aan

1. Wat moet de klas opschrijven?

☐ een toets maken ☐ wat ze die dag goed deden

2. Wat denkt Yassin eerst?

☐ dat hij heel veel te schrijven heeft ☐ dat hij niets te schrijven heeft

3. Wat doet hij bij de fietsen na school?

☐ glas oprapen ☐ meteen wegfietsen

4. Hoeveel regels schrijft hij ’s avonds?

☐ zes ☐ geen enkele

5. Wanneer liep kalief Umar door de stad?

☐ nooit ☐ ’s nachts

6. Wat droeg hij naar de moeder?

☐ een zak meel ☐ een gouden kroon

⭐ Onthoud dit

Een goede moslim: eerlijk, vriendelijk en geduldig, elke gewone dag.

📜 Hadith

„Wie het beste gedrag heeft, heeft het sterkste geloof.” (Tirmidhi)

✍️ Wat vind jij? Schrijf één zin.

LES 33 · PUZZELS **DIAGONAAL OOK!**

🔤 Woordzoeker: zoek de 10 woorden uit het verhaal

☐ VANHEES ☐ GEDRAG ☐ YASSIN ☐ YILDIZ ☐ KLEIN ☐ SAMEN ☐ NACHT ☐ GOED ☐ MEEL ☐ ZES

S	Z	T	S	O	S	V	G	N	R	A	C	U
Z	S	E	Y	Z	V	E	P	A	R	O	V	G
C	Z	G	I	I	D	V	C	F	Z	C	J	D
R	J	T	L	F	C	N	V	V	T	H	R	D
L	H	S	D	T	D	H	A	N	A	C	H	T
O	O	E	I	A	C	A	Y	A	S	S	I	N
R	O	M	Z	E	T	M	F	Z	E	S	N	E
G	G	E	D	R	A	G	J	E	H	T	E	S
T	J	E	K	U	Z	F	H	P	E	P	C	A
C	N	L	W	Z	I	N	E	K	L	J	A	P
D	A	M	V	K	A	C	A	V	H	H	M	T
A	A	C	K	V	V	A	Z	G	C	A	R	J
K	L	E	I	N	J	Z	S	A	M	E	N	Z

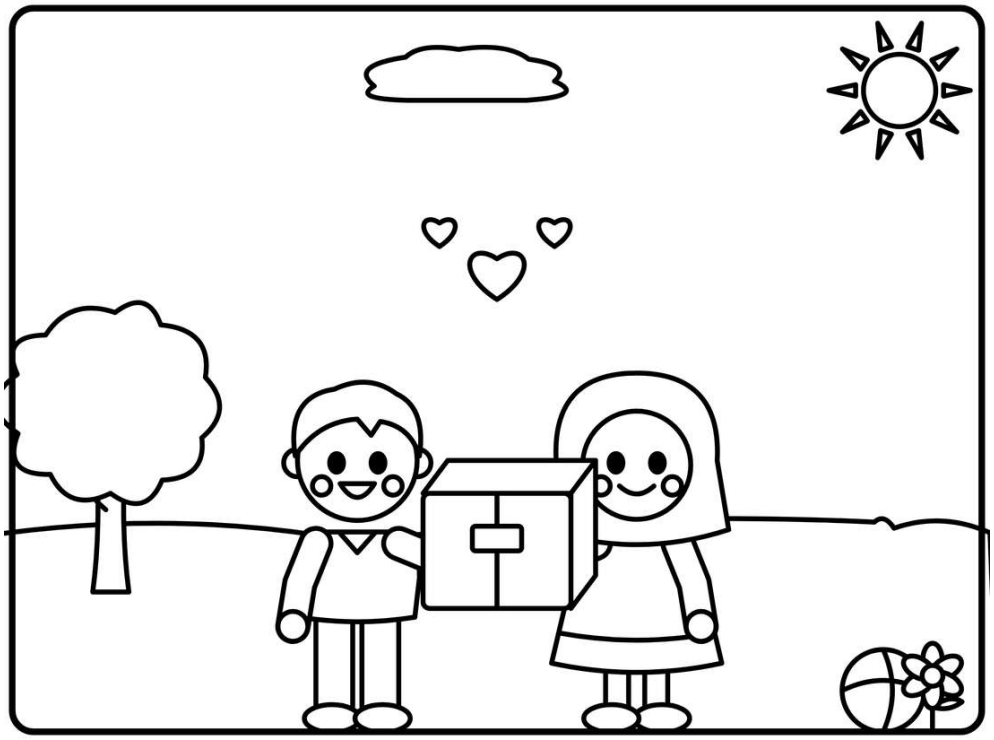
🔗 Verbind het woord met de uitleg

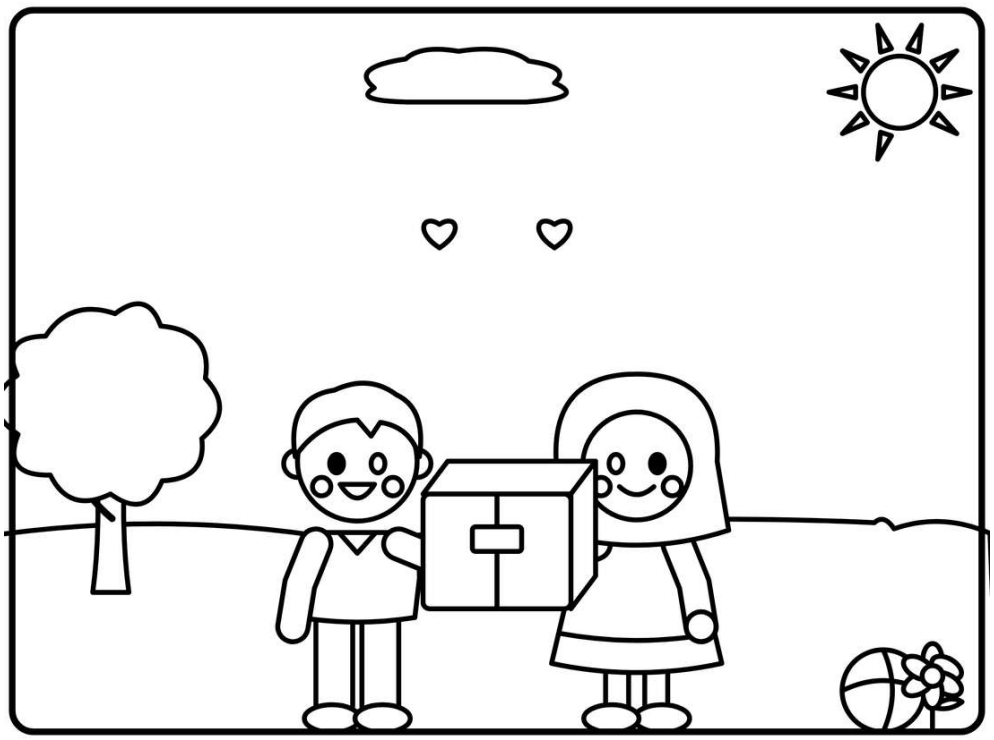
opdracht ●	● werkplaats
bijzonder ●	● wat je moet doen
groepschat ●	● berichtengroep op de telefoon
atelier ●	● anders dan gewoon

PUZZELPAUZE 11 **ZOEK DE VERSCHILLEN**

🔍 Zoek de 7 verschillen

Omcirkel in de onderste tekening wat anders is: iets is weg, groter, kleiner, gedraaid of gespiegeld. Daarna mag je kleuren.

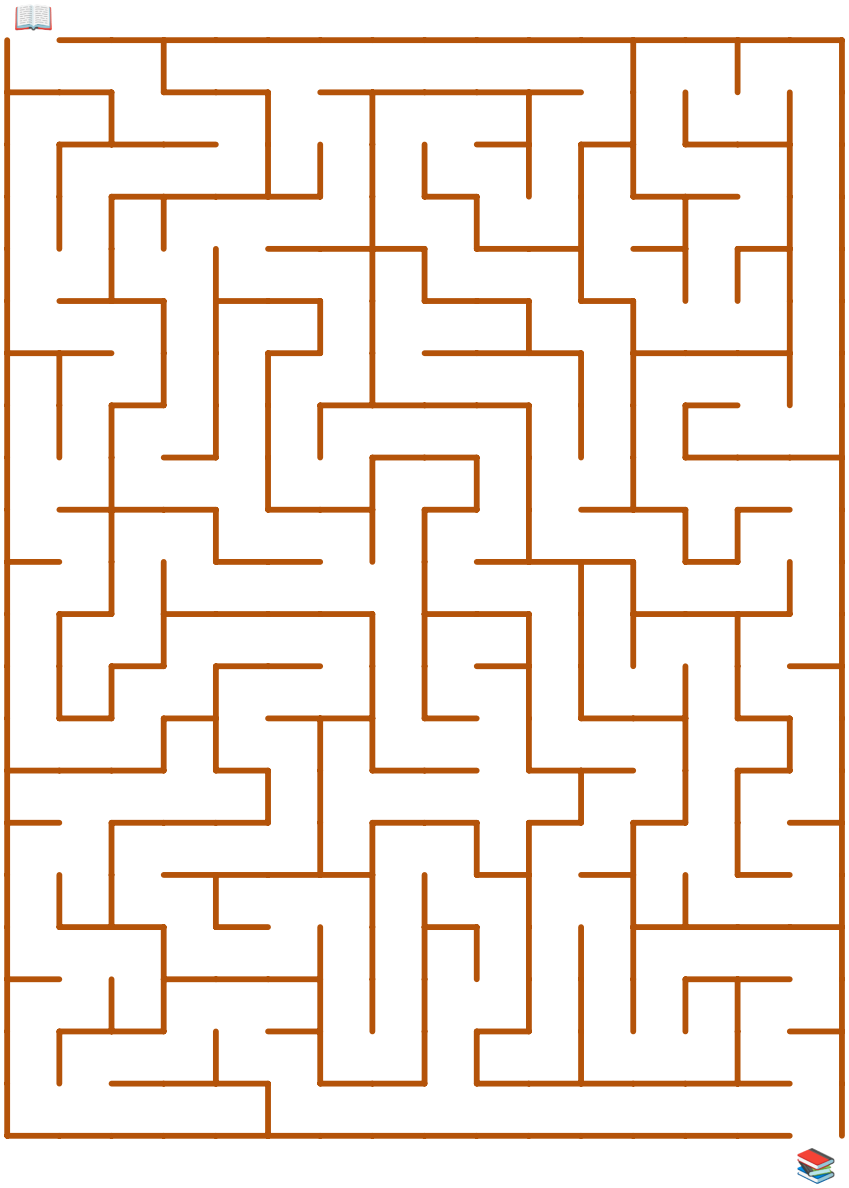

Gevonden: ☐☐☐☐☐☐☐

PUZZELPAUZE 11 **DOOLHOF EN HUSSELWOORDEN**

🌀 Doolhof: Naar de bibliotheek

🔀 Husselwoorden uit de vorige lessen

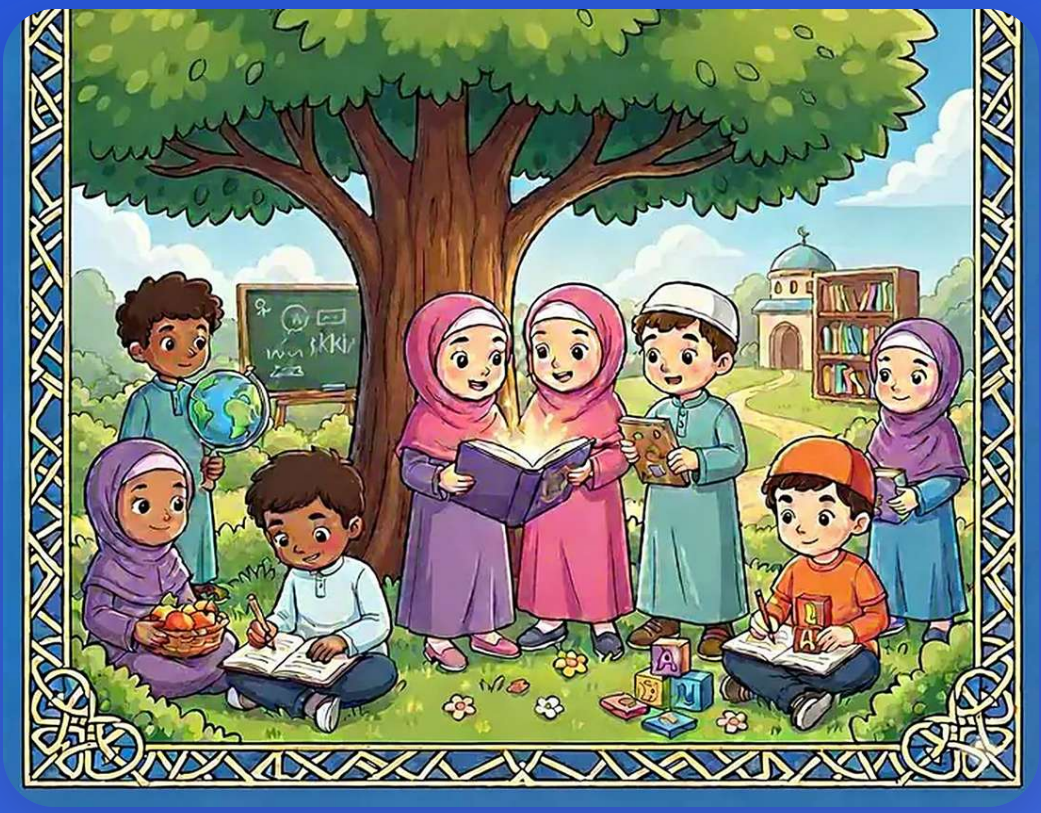
HVSNEAE → _____ GERDAG → _____ NIAYSS → _____

ZIYDIL → _____ LKINE → _____ EMANS → _____

Notities

DEEL 2

Wist je dat?

Islam in de wereld van nu: twintig onderwerpen met weetjes, woordenschat, oefeningen en een kruiswoordraadsel.

WIST JE DAT? · 1 **DE MAAN BEPAALT DE MAANDEN**

De islamitische kalender

Twaalf maanmaanden
Elke maand begint als de nieuwe maan te zien is.

Elf dagen korter
Een maanjaar duurt ongeveer 354 dagen. Ons jaar duurt er 365.

Ramadan schuift op
Daardoor begint ramadan elk jaar ongeveer elf dagen vroeger.

Jaar 1
De telling begint in 622, het jaar van de verhuizing naar Medina.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

HIDJRA	de verhuizing naar Medina	☐
MAANJAAR	een jaar van twaalf maanmaanden	☐
MOEHARRAM	de eerste maand van het jaar	☐
RAMADAN	de negende maand	☐
SJAWWAL	de maand na de ramadan	☐
NIEUWE MAAN	het begin van een maand	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. De islamitische kalender volgt de _____. (maan / zon)

2. Een maanjaar telt ongeveer _____ dagen. (400 / 354)

3. Dat is elf dagen _____ dan ons jaar. (korter / langer)

4. De eerste maand heet _____. (Sjawwal / Moeharram)

5. De telling begint in het jaar _____. (622 / 1922)

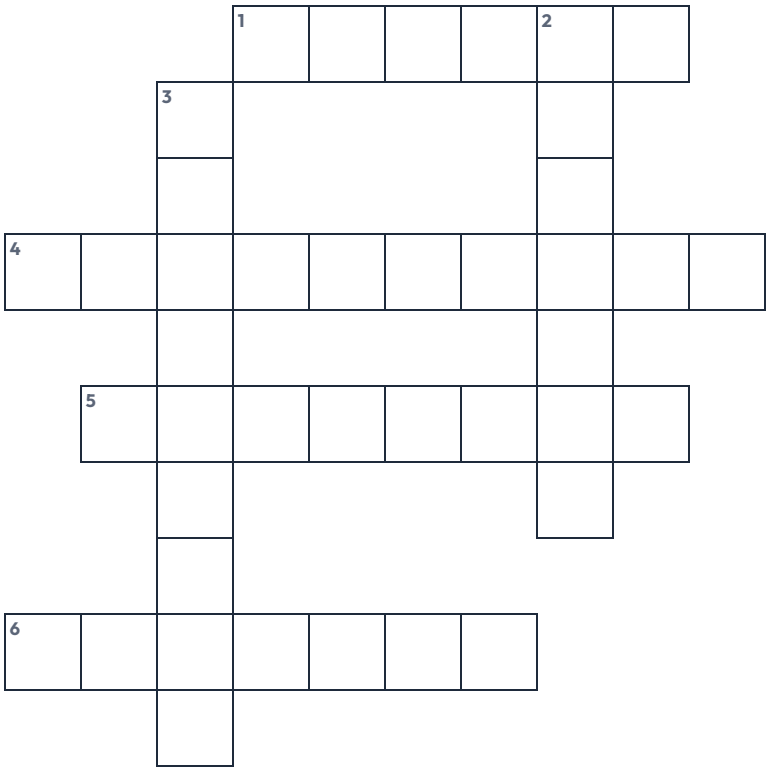
6. Elke maand begint bij _____ maan. (volle / nieuwe)

WIST JE DAT? · 1 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. De islamitische kalender volgt de maan.	◯	◯
2. Een maanjaar is even lang als ons jaar.	◯	◯
3. Ramadan valt elk jaar op dezelfde datum.	◯	◯
4. Ramadan is de negende maand.	◯	◯
5. Een nieuwe maand begint bij nieuwe maan.	◯	◯
6. De kalender heeft tien maanden.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

1. de verhuizing naar Medina (6)
4. het begin van een maand (10)
5. een jaar van twaalf maanmaanden (8)
6. de maand na de ramadan (7)

↓ Verticaal

2. de negende maand (7)
3. de eerste maand van het jaar (9)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 2 TALEN LENEN WOORDEN VAN ELKAAR

Arabische woorden in het Nederlands

Koffie
Het woord koffie komt van het Arabische woord qahwa.

Suiker en katoen
Ook suiker (soekkar) en katoen (qoetn) komen uit het Arabisch.

Magazijn
Magazijn komt van makhzan: een plaats om spullen op te slaan.

Meer dan je denkt
In het Nederlands staan honderden woorden met een Arabische wortel.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

QAHWA	koffie	☐
SOEKKAR	suiker	☐
QOETN	katoen	☐
MAKHZAN	opslagplaats, magazijn	☐
SOEFFA	bank om op te zitten, sofa	☐
LEENWOORD	een woord uit een andere taal	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Het woord koffie komt van _____. (kofta / qahwa)

2. Suiker komt van het woord _____. (soekkar / salaam)

3. Katoen komt van _____. (kanoen / qoetn)

4. Een magazijn is een _____. (opslagplaats / winkelkar)

5. Sofa komt van soeffa: een _____. (lamp / bank)

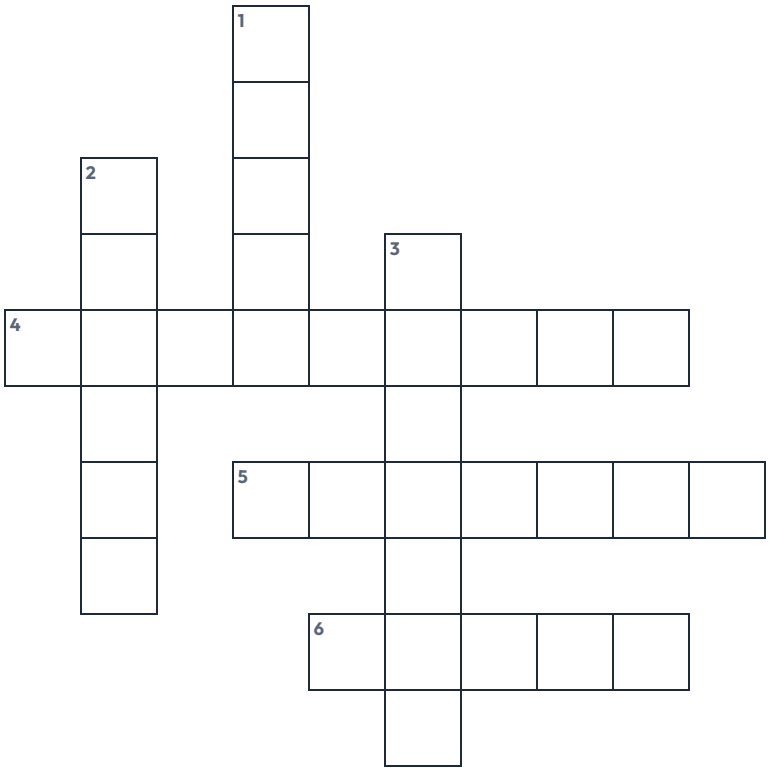
6. In het Nederlands staan _____ Arabische woorden. (honderden / twee)

WIST JE DAT? · 2 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Koffie komt van het Arabische qahwa.	◯	◯
2. In het Nederlands staan geen Arabische woorden.	◯	◯
3. Magazijn betekent opslagplaats.	◯	◯
4. Talen lenen woorden van elkaar.	◯	◯
5. Suiker heeft een Arabische wortel.	◯	◯
6. Een leenwoord moet je terugbetalen.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

4. een woord uit een andere taal (9)
5. opslagplaats, magazijn (7)
6. koffie (5)

↓ Verticaal

1. katoen (5)
2. bank om op te zitten, sofa (6)
3. suiker (7)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 3 **REKENEN DAT DE WERELD VERANDERDE**

Cijfers en algebra

Onze cijfers
1 De cijfers 1 2 3 kwamen via de Arabische wereld naar Europa.

Een boek over al-djabr
Rond het jaar 820 schreef Al-Khwarizmi een boek over rekenen.

Algebra
Uit het woord al-djabr in die titel komt ons woord algebra.

Algoritme
De naam Al-Khwarizmi leeft voort in het woord algoritme.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

ALGEBRA	rekenen met letters	☐
ALGORITME	een vast stappenplan	☐
CIJFER	een teken voor een getal	☐
NUL	het getal zonder waarde	☐
GELEERDE	iemand die veel weet en onderzoekt	☐
EEUW	honderd jaar	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Onze cijfers kwamen via de _____ wereld naar Europa. (Arabische / Amerikaanse)

2. Algebra komt van het woord _____. (al-bab / al-djabr)

3. Al-Khwarizmi schreef zijn boek rond het jaar _____. (820 / 1820)

4. Een algoritme is een _____. (rekenmachine / stappenplan)

5. Het getal _____ was een grote uitvinding. (nul / acht)

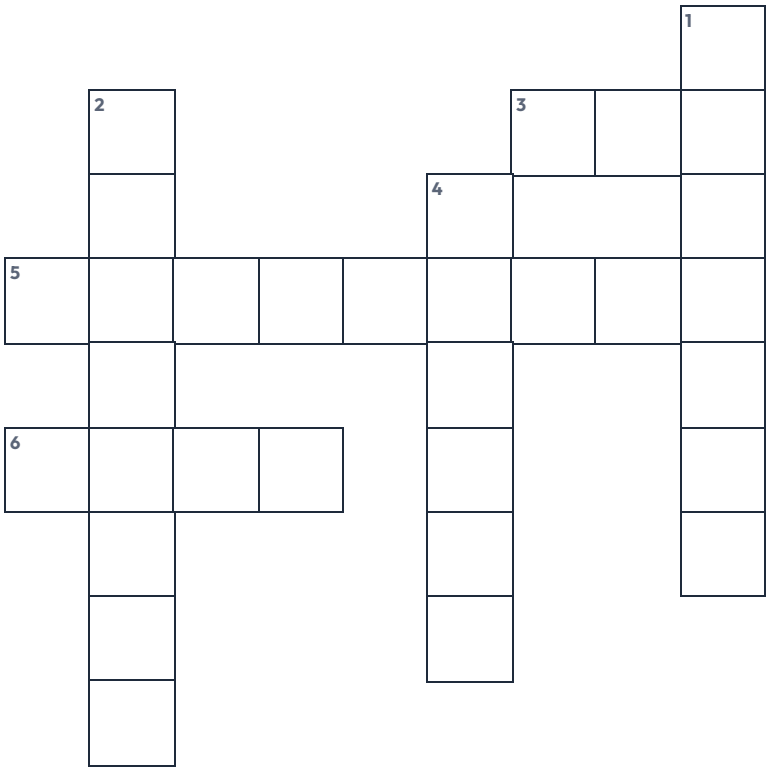
6. Ook een gsm werkt met _____. (kaarsen / algoritmes)

WIST JE DAT? · 3 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Algebra komt van het Arabische al-djabr.	◯	◯
2. Onze cijfers komen uit Australië.	◯	◯
3. Een algoritme is een stappenplan.	◯	◯
4. Al-Khwarizmi was een geleerde.	◯	◯
5. De nul bestond altijd al in Europa.	◯	◯
6. Een computer rekent met algoritmes.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

3. het getal zonder waarde (3)
5. een vast stappenplan (9)
6. honderd jaar (4)

↓ Verticaal

1. rekenen met letters (7)
2. iemand die veel weet en onderzoekt (8)
4. een teken voor een getal (6)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 4 OVERAL ANDERS, OVERAL HETZELFDE DOEL

Moskeeën in de wereld

Koepel en minaret
Veel moskeeën hebben een koepel en één of meer minaretten.

De mihrab
In de muur zit een nis. Die wijst de richting van Mekka aan.

Overal anders
In Mali bouwt men moskeeën van leem, in Turkije van steen.

De grootste
De grootste moskee staat in Mekka, rond de Ka'ba.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

MINARET	de toren van een moskee	☐
KOEPEL	het ronde dak	☐
MIHRAB	de nis die naar Mekka wijst	☐
MIMBAR	de trap waar de imam spreekt	☐
LEEM	gedroogde klei om mee te bouwen	☐
GEBEDSRUIMTE	de zaal waar men bidt	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. De toren van een moskee heet een _____. (mihrab / minaret)

2. Het ronde dak heet een _____. (koepel / kelder)

3. De _____ wijst de richting van Mekka aan. (mimbar / mihrab)

4. In Mali bouwt men met _____. (leem / glas)

5. De grootste moskee staat in _____. (Parijs / Mekka)

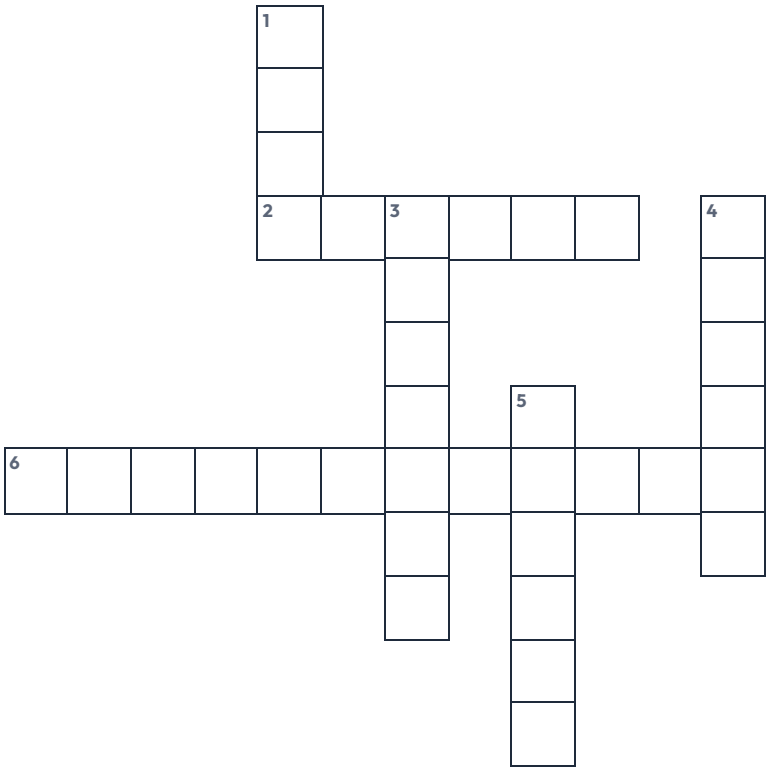
6. De imam spreekt vanaf de _____. (mimbar / trap naar boven)

WIST JE DAT? · 4 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Een minaret is een toren.	◯	◯
2. Alle moskeeën zien er hetzelfde uit.	◯	◯
3. De mihrab wijst naar Mekka.	◯	◯
4. In Mali bouwt men moskeeën van leem.	◯	◯
5. Een koepel is een rond dak.	◯	◯
6. De grootste moskee staat in België.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

2. de trap waar de imam spreekt (6)
6. de zaal waar men bidt (12)

↓ Verticaal

1. gedroogde klei om mee te bouwen (4)
3. de toren van een moskee (7)
4. het ronde dak (6)
5. de nis die naar Mekka wijst (6)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 5 WISKUNDE DIE JE KUNT ZIEN

Patronen en kalligrafie

Vormen in plaats van mensen
In moskeeën zie je vooral patronen, geen mensen of dieren.

Mooi schrijven is kunst
Mooi schrijven heet kalligrafie. Er bestaan hele scholen voor.

Van rechts naar links
Arabisch schrijf en lees je van rechts naar links.

Cirkels en achthoeken
De patronen worden opgebouwd met cirkels, sterren en achthoeken.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

KALLIGRAFIE	de kunst van mooi schrijven	☐
PATROON	een vorm die zich herhaalt	☐
ACHTHOEK	een vorm met acht zijden	☐
SPIEGELEN	omdraaien als in een spiegel	☐
RIETPEN	pen van riet om mee te schrijven	☐
TEGEL	een platte steen aan de muur	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Mooi schrijven heet _____. (kalligrafie / kaligram)

2. Arabisch lees je van _____ naar links. (boven / rechts)

3. Een patroon is een vorm die zich _____. (herhaalt / uitwist)

4. Een achthoek heeft _____ zijden. (zes / acht)

5. In moskeeën zie je vooral _____. (patronen / foto's)

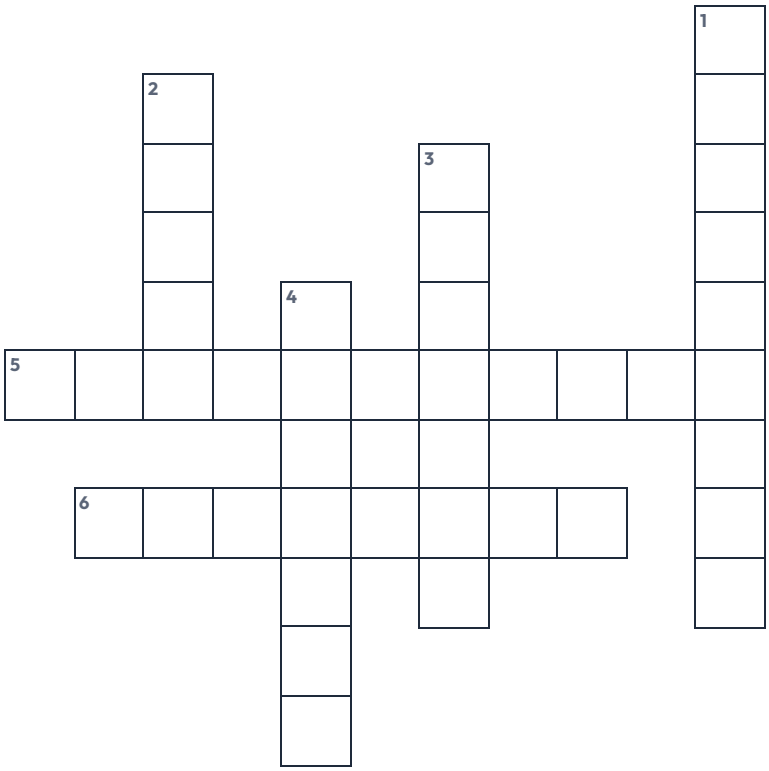
6. Kalligrafen schreven met een _____. (kwast van staal / rietpen)

WIST JE DAT? · 5 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Kalligrafie is de kunst van mooi schrijven.	◯	◯
2. Arabisch lees je van links naar rechts.	◯	◯
3. Een achthoek heeft acht zijden.	◯	◯
4. Patronen worden gemaakt met cirkels en sterren.	◯	◯
5. In moskeeën hangen vooral portretten.	◯	◯
6. Een patroon herhaalt zich.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

5. de kunst van mooi schrijven (11)
6. een vorm met acht zijden (8)

↓ Verticaal

1. omdraaien als in een spiegel (9)
2. een platte steen aan de muur (5)
3. een vorm die zich herhaalt (7)
4. pen van riet om mee te schrijven (7)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 6 LEREN LEZEN WAT ERIN ZIT

Halal op het etiket

Alles staat erop
Op elke verpakking staat een lijst van wat erin zit.

Let op gelatine
Gelatine kan van varken komen. Daarom lees je het etiket.

Een app helpt
Er bestaan apps die de streepjescode voor je nalezen.

Twijfel je?
Vraag het in de winkel of thuis. Vragen mag altijd.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

ETIKET	het label op een verpakking	☐
INGREDIËNT	iets wat in het product zit	☐
GELATINE	een bindmiddel uit dierlijk materiaal	☐
ALLERGEEN	stof waar iemand ziek van kan worden	☐
HOUDBAARHEID	tot wanneer je het mag eten	☐
STREEPJESCODE	de zwarte streepjes op de verpakking	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Het label op een verpakking heet een _____. (affiche / etiket)

2. Op het etiket staan de _____. (ingrediënten / buslijnen)

3. _____ kan van varken komen. (Water / Gelatine)

4. Een _____ kan de streepjescode nalezen. (app / lepel)

5. De _____ zegt tot wanneer je het mag eten. (prijs / houdbaarheid)

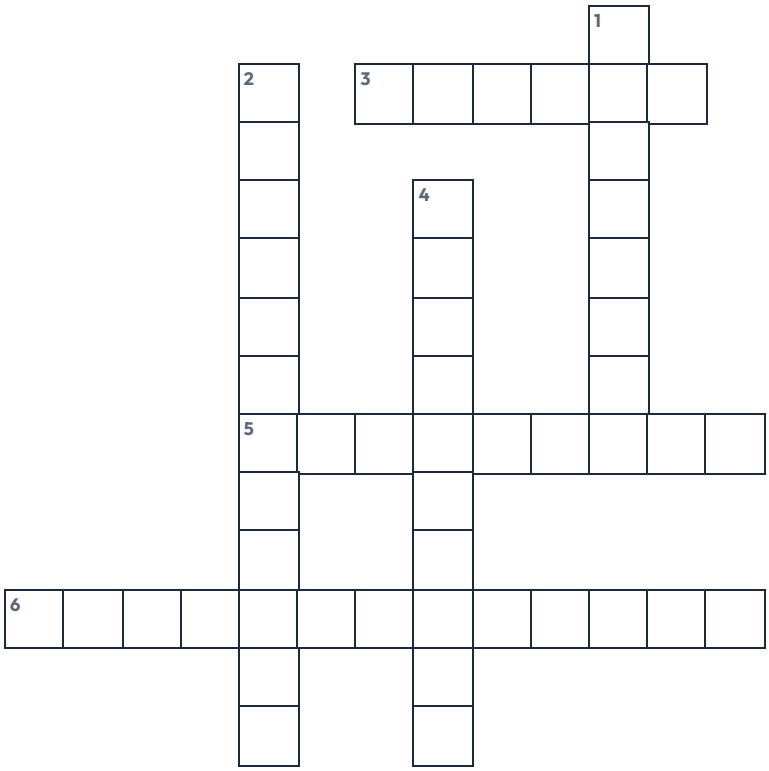
6. Twijfel je? Dan _____ je het. (vraagt / vergeet)

WIST JE DAT? · 6 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Op het etiket staan de ingrediënten.	◯	◯
2. Gelatine is altijd van planten.	◯	◯
3. De houdbaarheidsdatum staat op de verpakking.	◯	◯
4. Vragen als je twijfelt is verstandig.	◯	◯
5. Een etiket lezen is verboden.	◯	◯
6. Een app kan helpen bij het nalezen.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

3. het label op een verpakking (6)
5. stof waar iemand ziek van kan worden (9)
6. de zwarte streepjes op de verpakking (13)

↓ Verticaal

1. een bindmiddel uit dierlijk materiaal (8)
2. tot wanneer je het mag eten (12)
4. iets wat in het product zit (10)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 7 **NADENKEN VOOR JE KOOPT**

Geld en sparen

Sparen
Geld opzijzetten voor later heet sparen. Klein beginnen mag.

Rente
In de islam is geld verdienen met rente niet toegestaan.

Zakaat
Wie genoeg heeft, geeft elk jaar een deel weg aan wie minder heeft.

Let op reclame
Reclame wil dat je koopt. Denk eerst na: heb ik dit nodig?

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

SPAREN	geld opzijzetten voor later	☐
RENTE	extra geld dat je betaalt bij lenen	☐
LENEN	geld krijgen dat je moet teruggeven	☐
BUDGET	het geld dat je kunt uitgeven	☐
KORTING	minder betalen dan de gewone prijs	☐
REKENING	het overzicht van wat je moet betalen	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Geld opzijzetten heet _____. (sparen / stapelen)

2. Extra geld betalen bij lenen heet _____. (korting / rente)

3. Rente vragen is in de islam _____. (niet toegestaan / verplicht)

4. Je _____ is het geld dat je kunt uitgeven. (bankkaart / budget)

5. Reclame wil dat je _____. (koopt / slaapt)

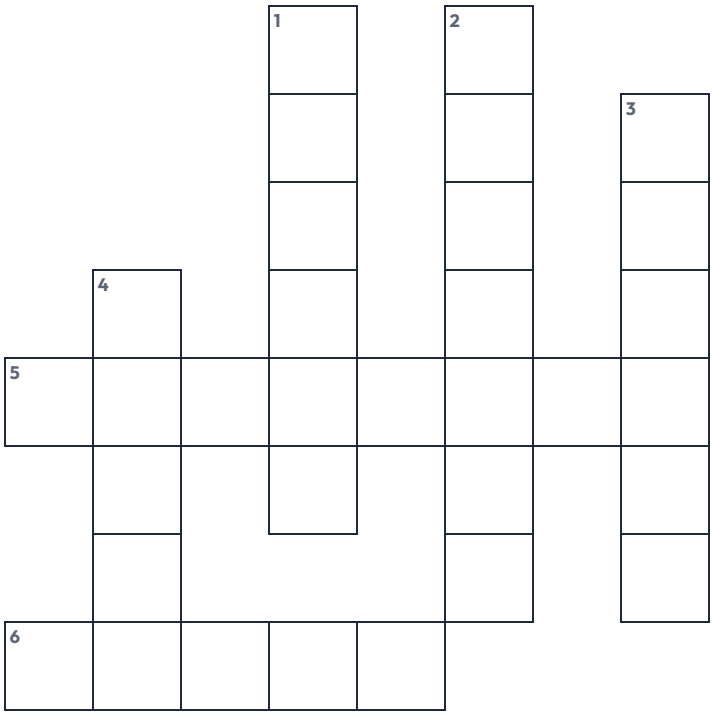
6. Wie genoeg heeft, geeft _____. (rente / zakaat)

WIST JE DAT? · 7 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Sparen is geld opzijzetten voor later.	◯	◯
2. Rente vragen is in de islam toegestaan.	◯	◯
3. Een budget is het geld dat je kunt uitgeven.	◯	◯
4. Reclame vertelt altijd de hele waarheid.	◯	◯
5. Zakaat is een deel weggeven.	◯	◯
6. Lenen betekent dat je moet teruggeven.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

5. het overzicht van wat je moet betalen (8)
6. geld krijgen dat je moet teruggeven (5)

↓ Verticaal

1. geld opzijzetten voor later (6)
2. minder betalen dan de gewone prijs (7)
3. het geld dat je kunt uitgeven (6)
4. extra geld dat je betaalt bij lenen (5)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 8 **ZORGEN VOOR JE LICHAAM**

Sport en beweging

Bewegen houdt je sterk
Je lichaam is je verantwoordelijkheid. Bewegen houdt het gezond.

Drink water
Na het sporten drink je het best gewoon water.

Sporten in de ramadan
Veel mensen sporten dan liever na zonsondergang.

Eerlijk spelen
Winnen is leuk. Eerlijk spelen is belangrijker.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

OPWARMING	rustig beginnen voor je sport	☐
UITHOUDING	lang kunnen volhouden	☐
TEAM	een groep die samen speelt	☐
SCHEIDSRECHTER	wie let op de regels	☐
BLESSURE	een kwetsuur door sport	☐
RUSTEN	even stoppen om bij te komen	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Rustig beginnen heet de _____. (afkoeling / opwarming)

2. Na het sporten drink je best _____. (water / cola)

3. Wie op de regels let, is de _____. (supporter / scheidsrechter)

4. Lang volhouden heet _____. (uithouding / opwarming)

5. In de ramadan sporten velen na _____. (de les / zonsondergang)

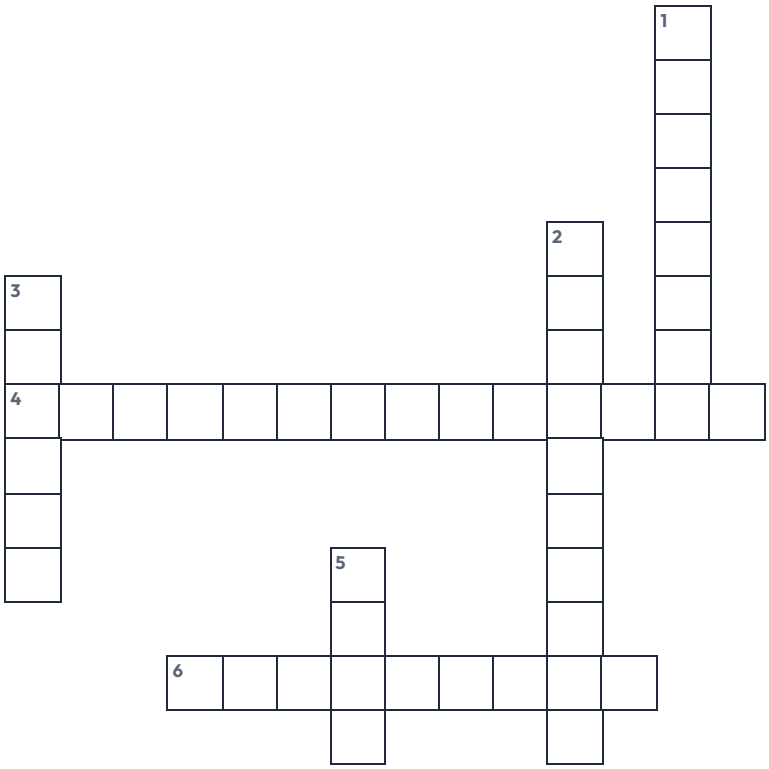
6. Eerlijk spelen is _____ dan winnen. (belangrijker / saaier)

WIST JE DAT? · 8 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Bewegen is goed voor je lichaam.	○	○
2. Je hoeft nooit op te warmen.	○	○
3. Water is de beste drank na het sporten.	○	○
4. Een scheidsrechter let op de regels.	○	○
5. Valsspelen hoort erbij.	○	○
6. Rust is ook nodig.	○	○

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

4. wie let op de regels (14)
6. rustig beginnen voor je sport (9)

↓ Verticaal

1. een kwetsuur door sport (8)
2. lang kunnen volhouden (10)
3. even stoppen om bij te komen (6)
5. een groep die samen speelt (4)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 9 DE HADJ VAN VANDAAG

Op reis naar Mekka

Vroeger maanden, nu uren
Met een karavaan duurde de reis maanden. Met het vliegtuig uren.

Alles op de gsm
Pelgrims krijgen een polsbandje en hun gegevens op een app.

Miljoenen mensen
Elk jaar komen meer dan een miljoen pelgrims samen in Mekka.

Drinken in de hitte
Het is er erg warm. Genoeg water drinken is levensbelangrijk.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

PELGRIM	iemand die op bedevaart gaat	☐
VISUM	toestemming om een land binnen te gaan	☐
IHRAM	de eenvoudige witte kleding	☐
TAWAF	zeven keer rond de Ka'ba lopen	☐
KARAVAAN	een lange rij reizigers	☐
GIDS	iemand die de groep begeleidt	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Iemand die op bedevaart gaat, is een _____. (pelgrim / piloot)

2. Je hebt een _____ nodig om het land binnen te gaan. (vismes / visum)

3. De witte kleding heet _____. (ihram / imam)

4. Zeven keer rond de Ka'ba lopen heet de _____. (tafel / tawaf)

5. Vroeger reisde men met een _____. (karavaan / metro)

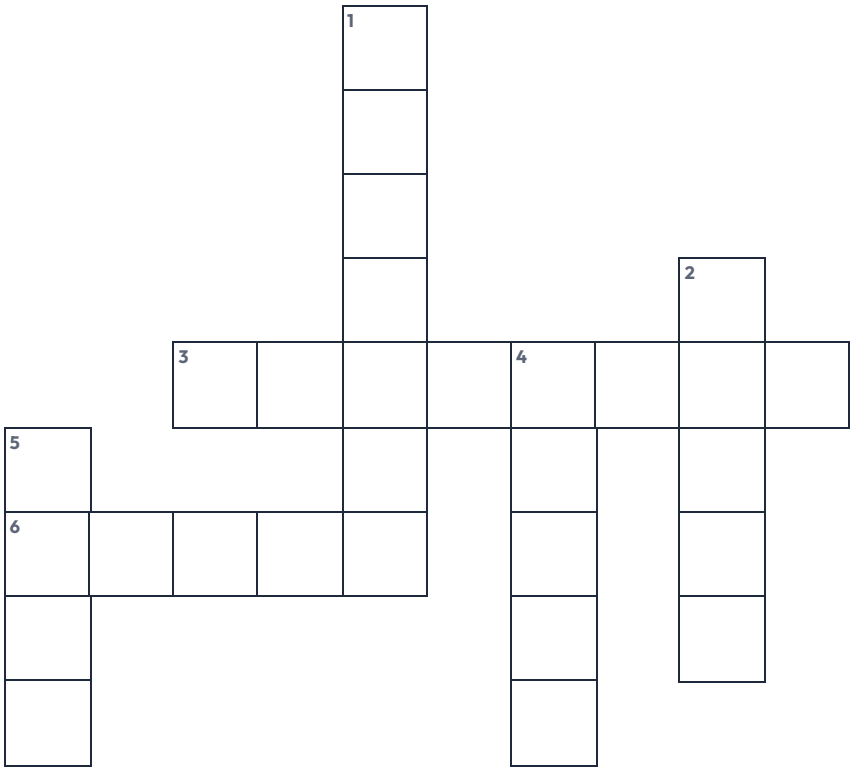
6. In de hitte drink je veel _____. (thee / water)

WIST JE DAT? · 9 **OEFENEN**

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Een pelgrim gaat op bedevaart.	◯	◯
2. Voor de reis heb je geen papieren nodig.	◯	◯
3. Ihram is eenvoudige witte kleding.	◯	◯
4. De tawaf is zeven keer rond de Ka'ba.	◯	◯
5. Vroeger duurde de reis maar één dag.	◯	◯
6. Water drinken is er heel belangrijk.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

3. een lange rij reizigers (8)
6. de eenvoudige witte kleding (5)

↓ Verticaal

1. iemand die op bedevaart gaat (7)
2. zeven keer rond de Ka'ba lopen (5)
4. toestemming om een land binnen te gaan (5)
5. iemand die de groep begeleidt (4)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 10 VAN MAROKKO TOT INDONESIË

Eten uit de moslimwereld

Overal brood
In Turkije pide, in Marokko khobz, in India naan.

Thee en koffie
In Marokko drinkt men munthee, in Turkije çay uit een klein glas.

Dadels
Veel mensen breken het vasten met dadels en water.

Samen uit één schaal
In veel families eet men samen van één grote schaal.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

PIDE	Turks plat brood	☐
KHOBZ	Marokkaans rond brood	☐
NAAN	plat brood uit India en Pakistan	☐
DADEL	zoete vrucht van de dadelpalm	☐
MUNTHEE	thee met verse munt	☐
GASTVRIJ	gasten graag ontvangen	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Turks plat brood heet _____. (pita van rijst / pide)

2. Marokkaans rond brood heet _____. (khobz / kroket)

3. In India eet men _____. (nougat / naan)

4. Velen breken het vasten met _____. (dadels / friet)

5. In Marokko drinkt men _____. (melk met zout / munthee)

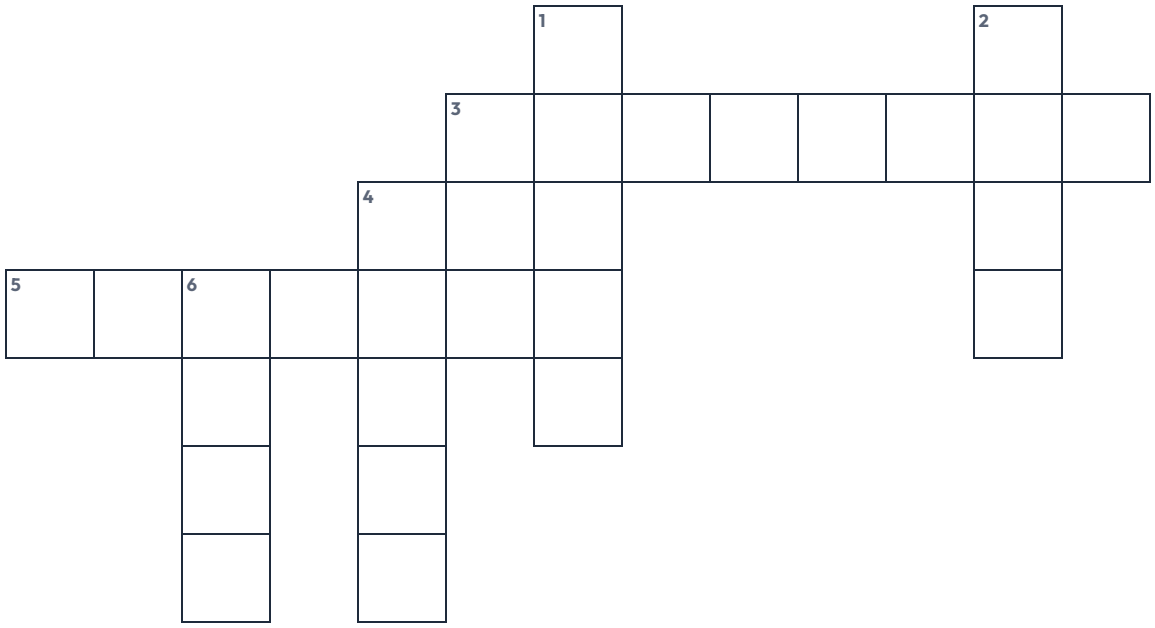
6. In veel families eet men uit één _____. (schaal / doos)

WIST JE DAT? · 10 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Pide is Turks plat brood.	◯	◯
2. Naan komt uit Noorwegen.	◯	◯
3. Dadels zijn zoete vruchten.	◯	◯
4. Munthee is thee met verse munt.	◯	◯
5. Overal ter wereld eet men hetzelfde.	◯	◯
6. Samen eten hoort bij gastvrijheid.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

3. gasten graag ontvangen (8)
5. thee met verse munt (7)

↓ Verticaal

1. zoete vrucht van de dadelpalm (5)
2. Turks plat brood (4)
4. Marokkaans rond brood (5)
6. plat brood uit India en Pakistan (4)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 11 KIJKEN NAAR DE HEMEL

De maan en de sterren

Ruim 29 dagen
De maan doet er ongeveer 29,5 dagen over om rond de aarde te gaan.

Wegwijzers
Reizigers vonden vroeger hun weg door naar de sterren te kijken.

De richting zoeken
Met de sterren en de zon vond men ook de richting van Mekka.

De tijd van het gebed
De stand van de zon bepaalt wanneer de gebedstijden vallen.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

NIEUWE MAAN	de maan is niet te zien	☐
VOLLE MAAN	de maan is helemaal rond	☐
WASSEND	de maan wordt groter	☐
AFNEMEND	de maan wordt kleiner	☐
STERRENBEELD	een groep sterren met een naam	☐
HORIZON	de lijn waar hemel en aarde elkaar raken	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. De maan draait in ongeveer _____ dagen rond de aarde. (29 / 90)

2. Bij _____ maan zie je de maan niet. (volle / nieuwe)

3. Bij volle maan is de maan helemaal _____. (rond / weg)

4. Als de maan groter wordt, is ze _____. (afnemend / wassend)

5. Reizigers keken vroeger naar de _____. (sterren / straatlampen)

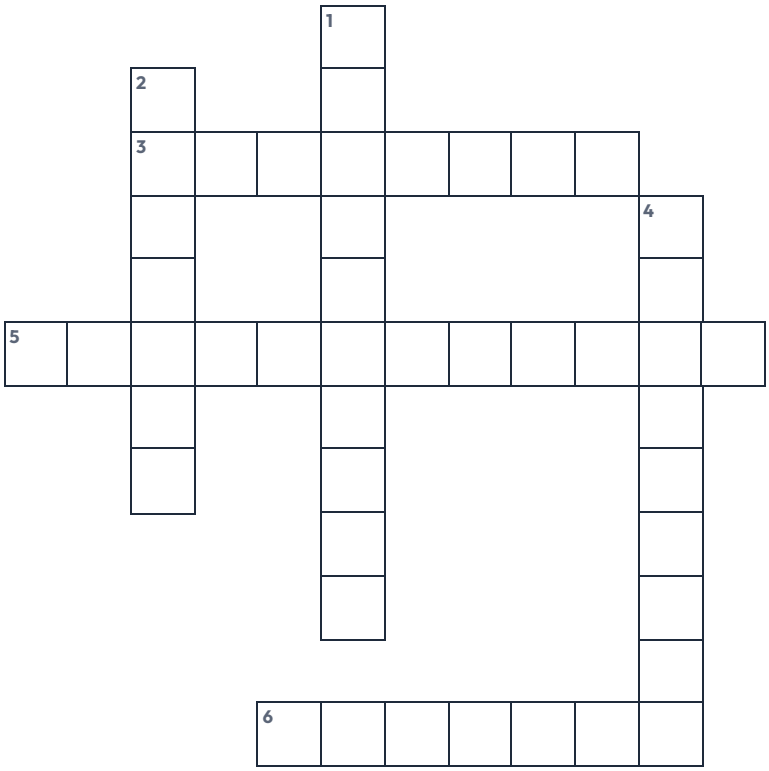
6. De stand van de _____ bepaalt de gebedstijden. (wolken / zon)

WIST JE DAT? · 11 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. De maan draait rond de aarde.	◯	◯
2. Bij nieuwe maan is de maan helemaal rond.	◯	◯
3. Een wassende maan wordt groter.	◯	◯
4. Sterren kunnen je de weg wijzen.	◯	◯
5. De maan geeft zelf licht.	◯	◯
6. De zonnestand bepaalt de gebedstijden.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

3. de maan wordt kleiner (8)
5. een groep sterren met een naam (12)
6. de lijn waar hemel en aarde elkaar raken (7)

↓ Verticaal

1. de maan is niet te zien (10)
2. de maan wordt groter (7)
4. de maan is helemaal rond (9)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 12 HIER, IN ONZE EIGEN STRAAT

Islam in België

In bijna elke stad
In bijna elke grote stad in België staat een moskee.

Les op school
Islamitische godsdienst is een vak dat je op school kunt volgen.

Veel achtergronden
Moslims in België komen uit heel verschillende landen.

Feest en werk
Voor een religieus feest kun je verlof vragen aan school of werk.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

ERKEND	officieel aanvaard door de overheid	☐
GEMEENSCHAP	een groep mensen die samenhoort	☐
VERLOF	toestemming om vrij te nemen	☐
BUURT	de straten rond je huis	☐
VERENIGING	een groep die samen iets organiseert	☐
RESPECT	waardering voor de ander	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

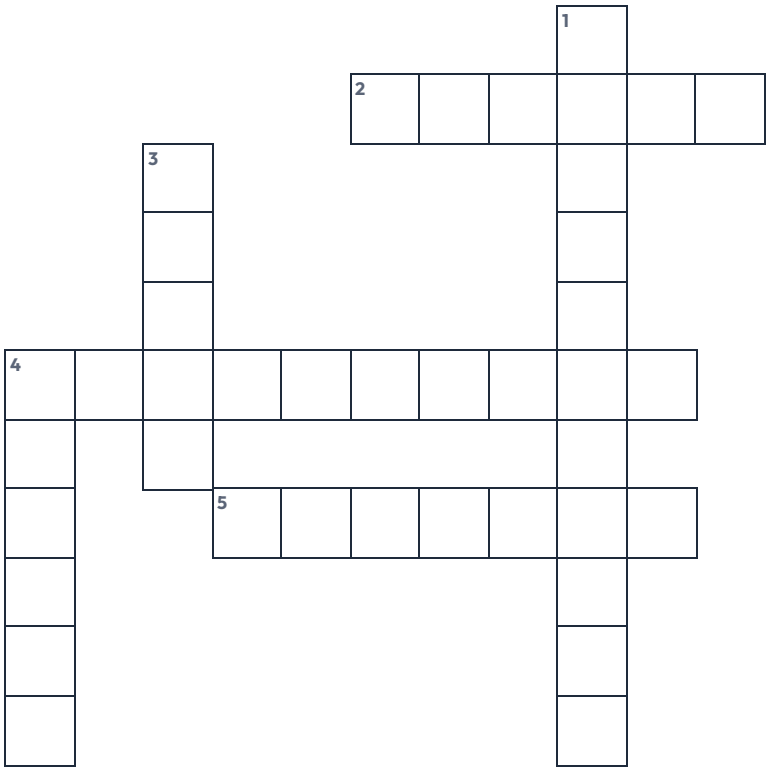
1. In bijna elke grote stad staat een _____. (piramide / moskee)
2. Islamitische godsdienst is een _____ op school. (vak / spel)
3. Moslims in België komen uit _____ landen. (twee / veel)
4. Voor een feest kun je _____ vragen. (verlof / geld)
5. De straten rond je huis zijn je _____. (bureau / buurt)
6. Samenleven begint met _____. (respect / lawaai)

WIST JE DAT? · 12 **OEFENEN**

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. In België staan moskeeën in veel steden.	◯	◯
2. Islamitische godsdienst bestaat niet als schoolvak.	◯	◯
3. Moslims in België hebben allemaal dezelfde achtergrond.	◯	◯
4. Je kunt verlof vragen voor een religieus feest.	◯	◯
5. Samenleven begint met respect.	◯	◯
6. Een vereniging organiseert samen iets.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

2. officieel aanvaard door de overheid (6)
4. een groep die samen iets organiseert (10)
5. waardering voor de ander (7)

↓ Verticaal

1. een groep mensen die samenhoort (11)
3. de straten rond je huis (5)
4. toestemming om vrij te nemen (6)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 13 WAT JE DRAAGT EN WAAROM

Kleren en kleding

Overal anders
In Marokko een djellaba, in Indonesië een sarong, hier een jas.

Een keuze
Of iemand een hoofddoek draagt, is een persoonlijke keuze.

Schone kleren
Voor het gebed trek je het liefst schone kleren aan.

Mode verandert
Kleding verandert met de tijd, ook in de moslimwereld.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

DJELLABA	lang gewaad met kap uit Marokko	☐
HOOFDDOEK	doek om het haar te bedekken	☐
SARONG	lange doek om de heupen	☐
BESCHEIDEN	niet opvallend, eenvoudig	☐
STOF	het materiaal van kleding	☐
KEUZE	zelf beslissen wat je doet	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Een lang gewaad met kap heet een _____. (djellaba / djembé)

2. Een _____ is een doek om het haar. (handdoek / hoofddoek)

3. In Indonesië draagt men een _____. (sarong / sjaal van wol)

4. Voor het gebed draag je _____ kleren. (natte / schone)

5. Een hoofddoek dragen is een persoonlijke _____. (keuze / straf)

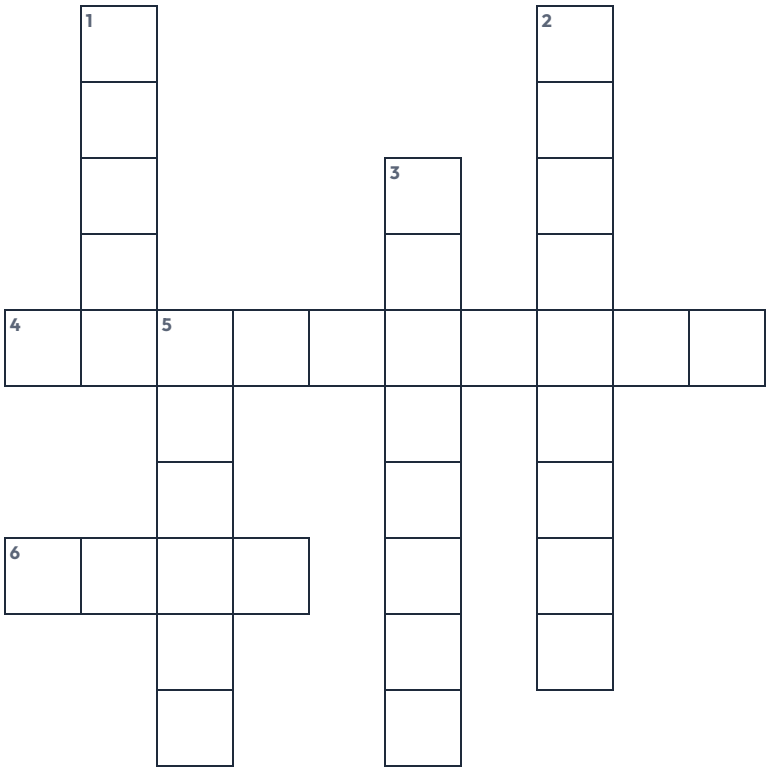
6. Kleding is gemaakt van _____. (papier / stof)

WIST JE DAT? · 13 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Kleding verschilt van land tot land.	◯	◯
2. Iedereen ter wereld draagt dezelfde kleren.	◯	◯
3. Voor het gebed draag je schone kleren.	◯	◯
4. Een sarong komt uit Indonesië.	◯	◯
5. Mode verandert nooit.	◯	◯
6. Bescheiden betekent eenvoudig.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

4. niet opvallend, eenvoudig (10)
6. het materiaal van kleding (4)

↓ Verticaal

1. zelf beslissen wat je doet (5)
2. doek om het haar te bedekken (9)
3. lang gewaad met kap uit Marokko (8)
5. lange doek om de heupen (6)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 14 **ÉÉN BOEK, VEEL MOEDERTALEN**

Talen van moslims

Ongeveer twee miljard
Wereldwijd zijn er ongeveer twee miljard moslims.

De Koran is Arabisch
De Koran is in het Arabisch. Toch is dat voor de meesten niet hun moedertaal.

Het grootste land
Indonesië is het land met de meeste moslims ter wereld.

Veel talen
Turks, Berbers, Urdu, Bengaals, Indonesisch, Somalisch en nog veel meer.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

MOEDERTAAL	de taal die je thuis leerde	☐
VERTALING	een tekst in een andere taal	☐
MILJARD	duizend miljoen	☐
WERELDWIJD	over de hele wereld	☐
TWEETALIG	twee talen spreken	☐
ALFABET	alle letters van een taal	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Wereldwijd zijn er ongeveer _____ miljard moslims. (tien / twee)

2. De Koran is geschreven in het _____. (Arabisch / Latijn)

3. _____ heeft de meeste moslims ter wereld. (IJsland / Indonesië)

4. De taal die je thuis leerde is je _____. (moedertaal / schooltaal)

5. Een tekst in een andere taal is een _____. (verhaal / vertaling)

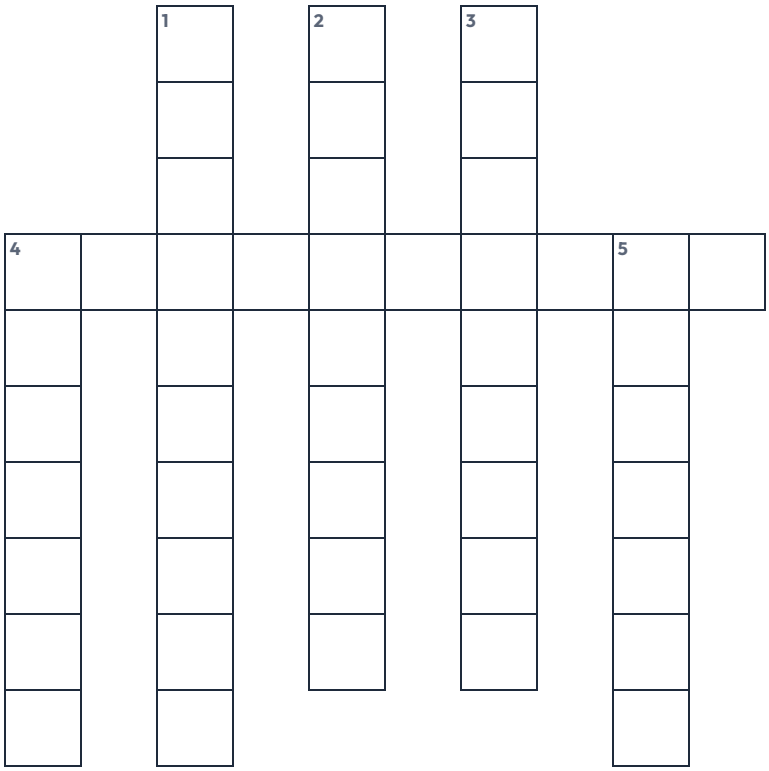
6. Wie twee talen spreekt, is _____. (tweetalig / tweemaal)

WIST JE DAT? · 14 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. De Koran is in het Arabisch geschreven.	◯	◯
2. Alle moslims spreken Arabisch als moedertaal.	◯	◯
3. Indonesië heeft de meeste moslims.	◯	◯
4. Een vertaling is een tekst in een andere taal.	◯	◯
5. Tweetalig zijn is een nadeel.	◯	◯
6. Wereldwijd zijn er ongeveer twee miljard moslims.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

4. de taal die je thuis leerde (10)

↓ Verticaal

1. over de hele wereld (10)
2. twee talen spreken (9)
3. een tekst in een andere taal (9)
4. duizend miljoen (7)
5. alle letters van een taal (7)

💪 **Ik kan het!** ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 15 **SOERA'S MET EEN DIERENNAAM**

Dieren in de Koran

De bij
Er is een soera die An-Nahl heet: de bij.

De olifant
Een korte soera draagt de naam Al-Fil: de olifant.

De mieren
Soera An-Naml gaat over een vallei vol mieren.

De spin
Al-Ankaboet betekent de spin, naar het broze spinnenweb.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

AN-NAHL	de bij	☐
AL-FIL	de olifant	☐
AN-NAML	de mieren	☐
AL-ANKABOET	de spin	☐
SOERA	een hoofdstuk van de Koran	☐
BROOS	dun en makkelijk stuk	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

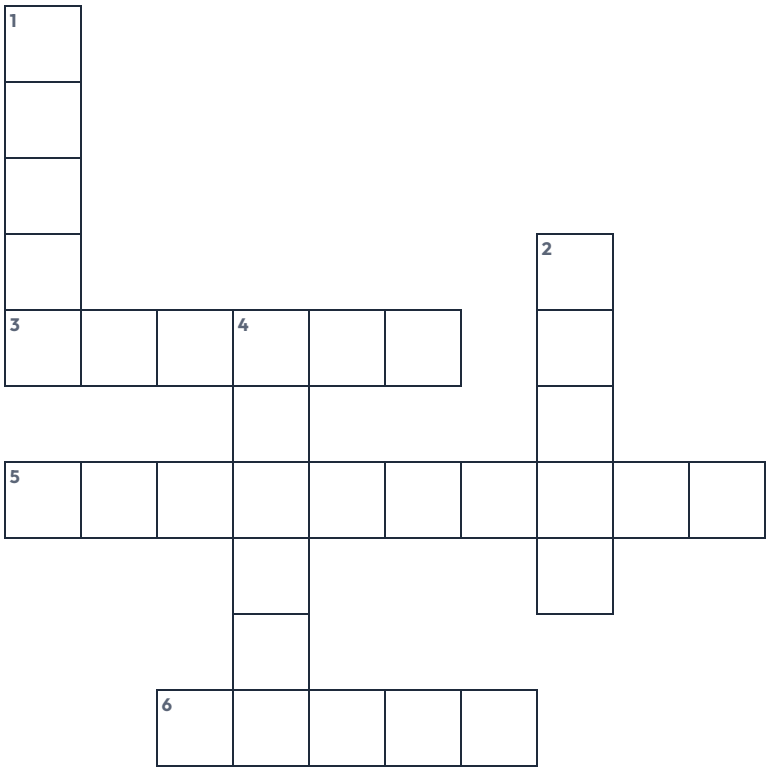
1. An-Nahl betekent de _____. (bij / bloem)
2. Al-Fil betekent de _____. (vis / olifant)
3. An-Naml gaat over de _____. (mieren / muizen)
4. Al-Ankaboet betekent de _____. (slang / spin)
5. Een hoofdstuk van de Koran heet een _____. (soera / vers)
6. Een spinnenweb is _____. (van staal / broos)

WIST JE DAT? · 15 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. An-Nahl betekent de bij.	◯	◯
2. Al-Fil betekent de vlinder.	◯	◯
3. An-Naml gaat over mieren.	◯	◯
4. Een soera is een hoofdstuk.	◯	◯
5. Er zijn geen soera's met dierennamen.	◯	◯
6. Een spinnenweb is broos.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

3. de mieren (6)
5. de spin (10)
6. de olifant (5)

↓ Verticaal

1. een hoofdstuk van de Koran (5)
2. dun en makkelijk stuk (5)
4. de bij (6)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 16 DE DEUR STAAT OPEN

Gastvrijheid en buren

De gast eren
Een gast goed ontvangen is in de islam een mooie gewoonte.

Iets aanbieden
Wie op bezoek komt, krijgt meestal iets te drinken of te eten.

Je buren tellen
Er wordt vaak gezegd: zorg goed voor wie naast je woont.

Kleine dingen
Een groet, een bord eten of hulp bij het dragen: het telt allemaal.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

GASTVRIJ	gasten graag ontvangen	☐
BEZOEK	mensen die langskomen	☐
BUUR	wie naast je woont	☐
UITNODIGEN	vragen om te komen	☐
WELKOM	blij dat je er bent	☐
BELEEFD	vriendelijk en netjes	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Gasten graag ontvangen heet _____. (gastvrij zijn kost geld / gastvrij)

2. Wie naast je woont, is je _____. (buur / baas)

3. Vragen om te komen heet _____. (uitlachen / uitnodigen)

4. Een gast krijgt vaak iets te _____. (drinken / dragen)

5. Vriendelijk en netjes zijn is _____. (braaf zwijgen / beleefd)

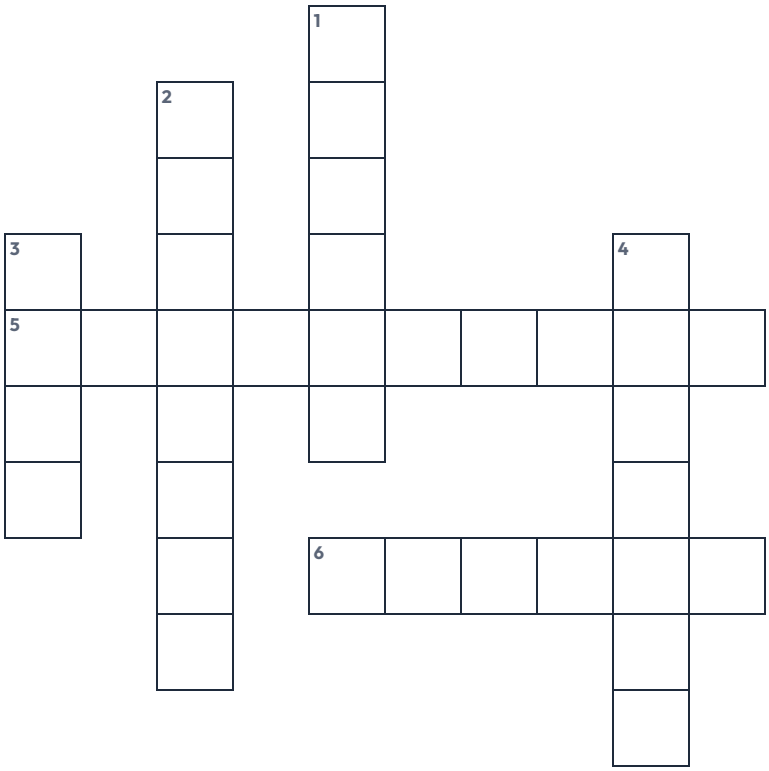
6. Een _____ kost niets en doet veel. (groet / gsm)

WIST JE DAT? · 16 **OEFENEN**

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Gastvrij zijn betekent gasten graag ontvangen.	○	○
2. Je buren gaan je niets aan.	○	○
3. Een gast krijgt vaak iets te drinken.	○	○
4. Een groet kost niets.	○	○
5. Alleen rijke mensen kunnen gastvrij zijn.	○	○
6. Helpen bij het dragen is een kleine goede daad.	○	○

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

5. vragen om te komen (10)
6. mensen die langskomen (6)

↓ Verticaal

1. blij dat je er bent (6)
2. gasten graag ontvangen (8)
3. wie naast je woont (4)
4. vriendelijk en netjes (7)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 17 **WAT JE DEELT, BLIJFT**

Sociale media en manieren

Het blijft staan
Een bericht of foto kan lang blijven bestaan, ook na het wissen.

Roddel doorsturen
Een verhaal doorsturen zonder het te weten kan iemand pijn doen.

Eerst nakijken
Klopt het wel? Zoek het na voor je iets doorstuurt.

Vraag het eerst
Zet geen foto van iemand online zonder te vragen.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

BERICHT	wat je stuurt of ontvangt	☐
RODDEL	praten over iemand achter zijn rug	☐
DOORSTUREN	aan iemand anders bezorgen	☐
NEPNIEUWS	nieuws dat niet waar is	☐
PRIVÉ	alleen voor jezelf	☐
BLOKKEREN	iemand tegenhouden op je gsm	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Praten over iemand achter zijn rug heet _____. (roddel / rondje)

2. Nieuws dat niet waar is, heet _____. (nachtnieuws / nepnieuws)

3. Voor je iets doorstuurt, _____ je het na. (kijk / gooi)

4. Een foto van iemand zet je online na _____. (wachten / vragen)

5. Wat _____ is, hoort niet in een groepschat. (privé / grappig)

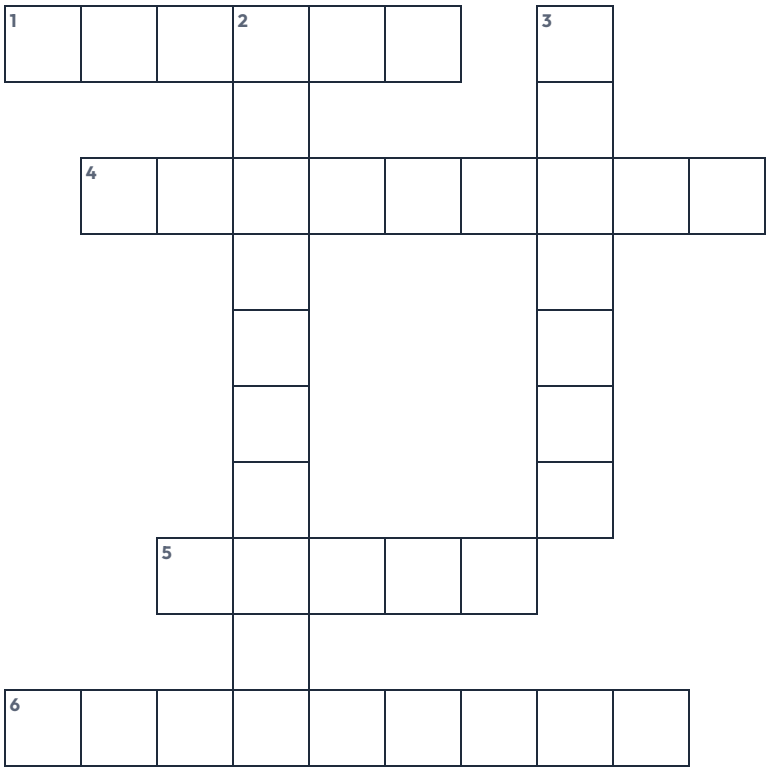
6. Iemand tegenhouden op je gsm heet _____. (bellen / blokkeren)

WIST JE DAT? · 17 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Een bericht kan lang blijven bestaan.	◯	◯
2. Roddel doorsturen is onschuldig.	◯	◯
3. Je moet vragen voor je een foto van iemand plaatst.	◯	◯
4. Alles op internet is waar.	◯	◯
5. Je kunt iemand blokkeren.	◯	◯
6. Nakijken voor je doorstuurt is verstandig.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

1. praten over iemand achter zijn rug (6)
4. iemand tegenhouden op je gsm (9)
5. alleen voor jezelf (5)
6. nieuws dat niet waar is (9)

↓ Verticaal

2. aan iemand anders bezorgen (10)
3. wat je stuurt of ontvangt (7)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 18 **ZORGEN VOOR JE LICHAAM**

Gezond blijven

Handen wassen
Handen wassen houdt ziektes tegen. Het hoort ook bij de wudu.

De miswak
Een twijgje om de tanden te reinigen wordt al eeuwen gebruikt.

Genoeg slaap
Een tiener heeft ongeveer negen uur slaap per nacht nodig.

Ziek? Niet vasten
Wie ziek is, hoeft niet te vasten. Gezondheid gaat voor.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

HYGIËNE	jezelf en je spullen schoon houden	☐
MISWAK	twijgje om de tanden te reinigen	☐
APOTHEEK	winkel voor medicijnen	☐
BIJSLUITER	het blaadje bij een medicijn	☐
VERMOEID	erg moe	☐
GENEZEN	weer beter worden	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Handen wassen houdt _____ tegen. (de bus / ziektes)

2. Een twijgje voor de tanden heet een _____. (miswak / mihrab)

3. Een tiener heeft ongeveer _____ uur slaap nodig. (vier / negen)

4. Wie ziek is, hoeft niet te _____. (vasten / slapen)

5. Medicijnen haal je bij de _____. (bakker / apotheek)

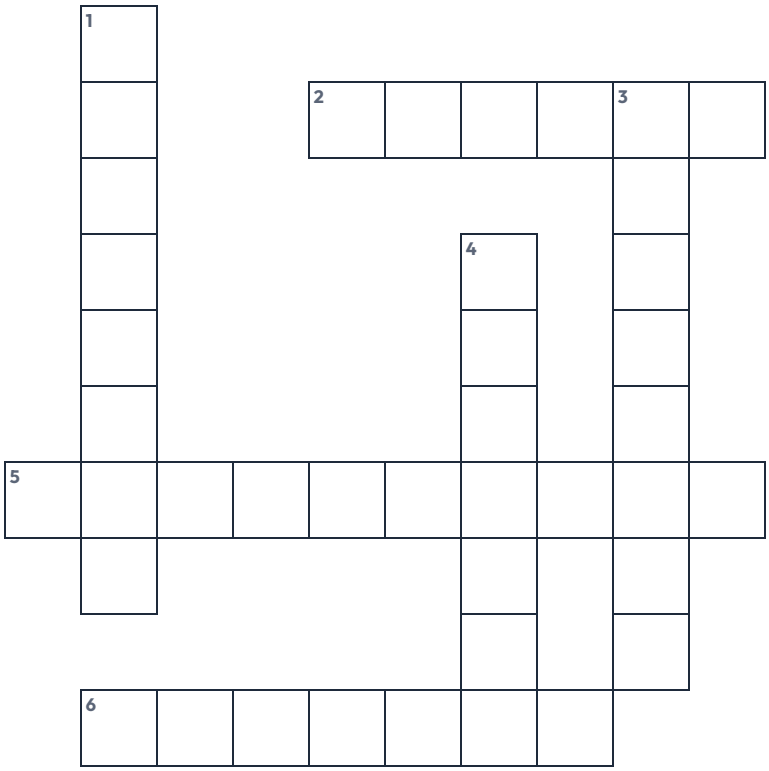
6. Het blaadje bij een medicijn heet de _____. (bijsluiter / brief)

WIST JE DAT? · 18 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Handen wassen helpt tegen ziektes.	◯	◯
2. Slaap is niet belangrijk.	◯	◯
3. Wie ziek is, hoeft niet te vasten.	◯	◯
4. Een bijsluiter hoort bij een medicijn.	◯	◯
5. Een miswak is een soort brood.	◯	◯
6. Gezondheid gaat voor.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

2. twijgje om de tanden te reinigen (6)
5. het blaadje bij een medicijn (10)
6. weer beter worden (7)

↓ Verticaal

1. erg moe (8)
3. winkel voor medicijnen (8)
4. jezelf en je spullen schoon houden (7)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 19 KENNIS BEWAREN EN DELEN

Boeken en bibliotheken

Het Huis van Wijsheid
In Bagdad bestond eeuwen geleden een groot centrum voor studie.

Papier uit het oosten
Papier maken leerde men uit China en bracht men verder westwaarts.

Een oude school
In Fez, Marokko, staat een school uit het jaar 859 die nog werkt.

Kopiëren met de hand
Voor de drukpers werd elk boek met de hand overgeschreven.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

BIBLIOTHEEK	plaats met veel boeken	☐
HANDSCHRIFT	een boek met de hand geschreven	☐
VERTALEN	in een andere taal overzetten	☐
DRUKPERS	machine die boeken drukt	☐
PERKAMENT	schrijfmateriaal van dierenhuid	☐
UITLENEN	iets meegeven om terug te brengen	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. In Bagdad stond het Huis van _____. (Wijsheid / Winkels)

2. Papier maken leerde men uit _____. (Canada / China)

3. In _____ staat een school uit 859. (Fez / Firenze)

4. Een boek met de hand geschreven is een _____. (hoofdstuk / handschrift)

5. Een plaats met veel boeken heet een _____. (bibliotheek / bakkerij)

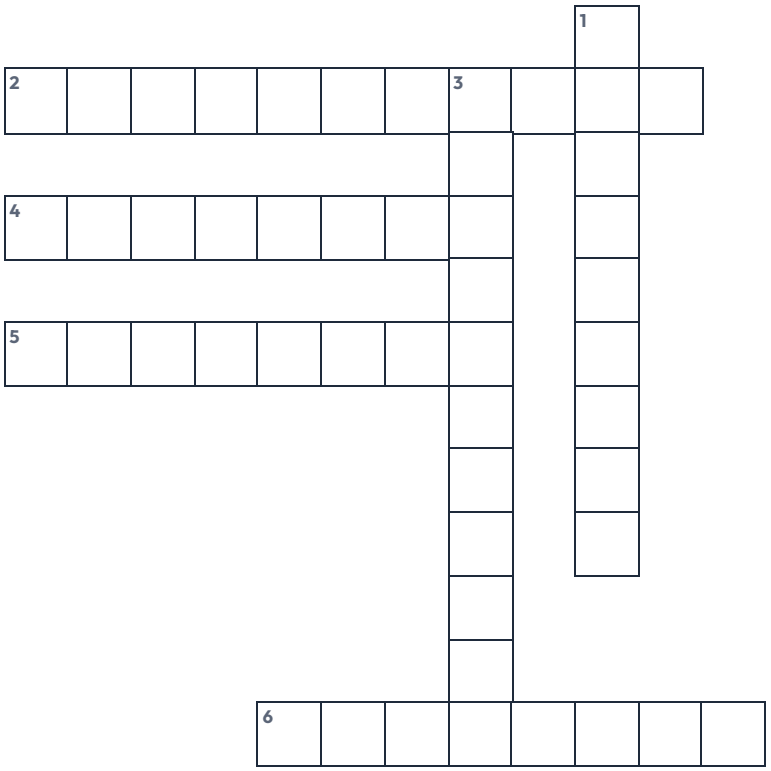
6. Een boek _____ betekent: meegeven en terugkrijgen. (uitgummen / uitlenen)

WIST JE DAT? · 19 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Het Huis van Wijsheid stond in Bagdad.	◯	◯
2. Papier komt oorspronkelijk uit België.	◯	◯
3. Voor de drukpers schreef men boeken over met de hand.	◯	◯
4. Een bibliotheek is een plaats met boeken.	◯	◯
5. Boeken vertalen bestond vroeger niet.	◯	◯
6. Uitlenen betekent terugbrengen.	◯	◯

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

2. plaats met veel boeken (11)
4. iets meegeven om terug te brengen (8)
5. machine die boeken drukt (8)
6. in een andere taal overzetten (8)

↓ Verticaal

1. schrijfmateriaal van dierenhuid (9)
3. een boek met de hand geschreven (11)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

WIST JE DAT? · 20 **IETS DOEN ZONDER BETAALD TE WORDEN**

Helpen als vrijwilliger

Zonder loon
Een vrijwilliger werkt zonder loon, gewoon om te helpen.

De voedselbank
Bij een voedselbank maken vrijwilligers pakketten klaar.

Ook dichtbij
Helpen begint vaak bij je eigen buurt of school.

Het doet iets met jou
Wie helpt, voelt zich achteraf meestal beter.

📘 Woordenschat kruis aan wat je al kent

VRIJWILLIGER	iemand die helpt zonder loon	☐
VOEDSELBANK	plaats die eten uitdeelt	☐
INZAMELEN	spullen bij elkaar brengen	☐
ACTIE	iets samen organiseren	☐
SORTEREN	op de juiste plaats leggen	☐
BEDANKEN	dank je wel zeggen	☐

✏️ Vul in: kies het juiste woord

1. Iemand die helpt zonder loon is een _____. (voorzitter / vrijwilliger)

2. Bij een _____ deelt men eten uit. (voedselbank / voetbalclub)

3. Spullen bij elkaar brengen heet _____. (inpakken / inzamelen)

4. Op de juiste plaats leggen heet _____. (sorteren / slapen)

5. Helpen begint vaak in je eigen _____. (bed / buurt)

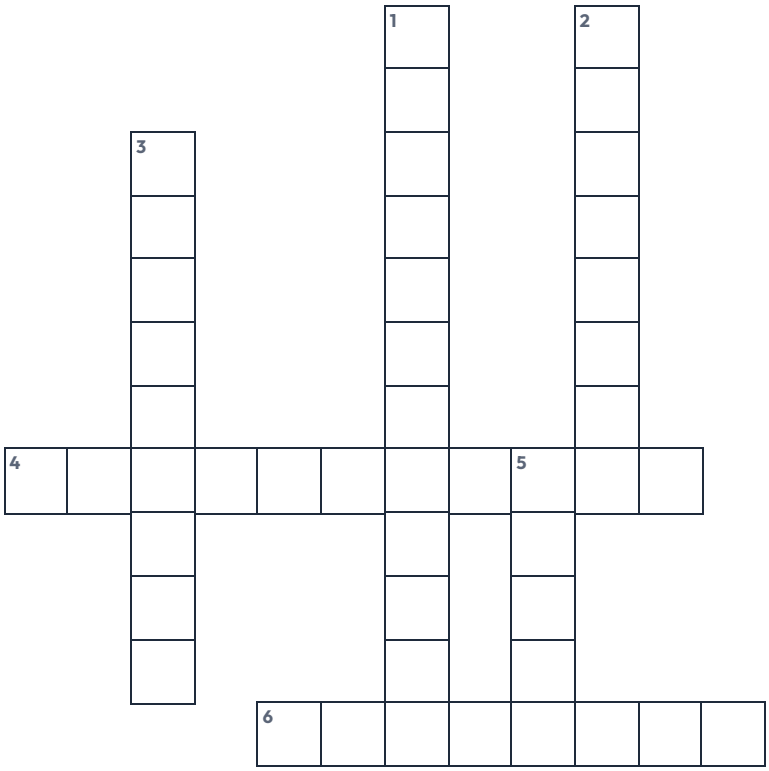
6. Na afloop _____ je de mensen. (bedankt / betaalt)

WIST JE DAT? · 20 OEFENEN

✅ Juist of fout? kleur groen = juist, rood = fout

	juist	fout
1. Een vrijwilliger krijgt geen loon.	○	○
2. Alleen volwassenen mogen vrijwilliger zijn.	○	○
3. Bij een voedselbank worden pakketten klaargemaakt.	○	○
4. Helpen kan ook in je eigen buurt.	○	○
5. Helpen kost altijd veel geld.	○	○
6. Bedanken hoort erbij.	○	○

🧩 Kruiswoordraadsel

→ Horizontaal

4. plaats die eten uitdeelt (11)
6. op de juiste plaats leggen (8)

↓ Verticaal

1. iemand die helpt zonder loon (12)
2. dank je wel zeggen (8)
3. spullen bij elkaar brengen (9)
5. iets samen organiseren (5)

💪 Ik kan het! ☐ weetjes gelezen ☐ woorden gekend ☐ oefeningen af

Notities

DEEL 3

Slim in het leven

Twintig korte onderwerpen voor thuis, op stage en onderweg.

SLIM IN HET LEVEN · 1 HETZELFDE WENSEN, IN VEEL TALEN

Groeten over de hele wereld

Vrede voor jou
As-salaamu alaikum betekent: vrede zij met jou.

En terug
Je antwoordt met wa alaikum as-salaam: en ook vrede voor jou.

Overal anders
In Turkije selam, in Marokko salam, in Indonesië salamualaikum.

Groeten kost niets
Een groet is de kortste manier om vriendelijk te zijn.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Salaam betekent vrede.	◯	◯
2. Op een groet antwoord je niet.	◯	◯
3. In Turkije zegt men selam.	◯	◯
4. Groeten kost veel geld.	◯	◯
5. Een groet maakt contact makkelijker.	◯	◯

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 2 DE ZON WIJST DE KLOK

De vijf gebedstijden

Vijf keer per dag
Fadjr, dhoehr, asr, maghrib en isha: vijf momenten op een dag.

De tijden schuiven
De tijden hangen van de zon af, dus ze veranderen elke dag een beetje.

Vroeg en laat
Fadjr is voor zonsopgang, isha valt na het donker.

Een app of een kalender
Veel mensen kijken de tijden na op een app of een papieren kalender.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Er zijn vijf gebedstijden op een dag.	○	○
2. De tijden zijn het hele jaar hetzelfde.	○	○
3. Fadjr valt voor zonsopgang.	○	○
4. Maghrib valt bij zonsondergang.	○	○
5. De zonnestand bepaalt de tijden.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 3 ELKE DRUPPEL TELT

Water: van de put tot de kraan

De put van Zamzam
In Mekka ligt een oude bron die Zamzam heet.

Weinig water volstaat
Voor de wudu heb je maar een kleine hoeveelheid water nodig.

Niet overal een kraan
Miljoenen mensen moeten hun water nog altijd gaan halen.

Een put schenken
Een waterput laten graven geldt als een blijvende goede daad.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Zamzam is een bron in Mekka.	○	○
2. Voor de wudu is heel veel water nodig.	○	○
3. Overal ter wereld is er een kraan in huis.	○	○
4. De kraan dichtdraaien spaart water.	○	○
5. Water is kostbaar.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 4 GEUREN DIE DE WERELD RONDGINGEN

Specerijen en de handel

Duurder dan goud
Saffraan is de duurste specerij. Ze wordt met de hand geplukt.

Lange routes
Kaneel en peper reisden vroeger maanden over land en zee.

Eerlijk wegen
Eerlijk wegen en meten is in de islam een duidelijke regel.

In je keuken
Komijn, kurkuma en kaneel staan in veel keukens in de kast.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Saffraan is een dure specerij.	○	○
2. Specerijen groeien allemaal in België.	○	○
3. Kaneel kwam vroeger van heel ver.	○	○
4. Eerlijk wegen hoort bij eerlijk handelen.	○	○
5. Kurkuma is een specerij.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 5 DINGEN DIE JE NU NOG GEBRUIKT

Uitvindingen uit de islamitische wereld

Harde zeep
In de islamitische wereld werd zeep verbeterd tot harde blokken.

Ziekenhuizen voor iedereen
Er werden ziekenhuizen gebouwd waar arm en rijk terechtkonden.

Licht en het oog
Ibn al-Haytham onderzocht hoe licht werkt en hoe wij zien.

Een school die nog werkt
De school van Fez uit het jaar 859 geeft vandaag nog les.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Zeep werd er tot harde blokken verbeterd.	○	○
2. Er bestonden toen geen ziekenhuizen.	○	○
3. Ibn al-Haytham onderzocht het licht.	○	○
4. De school van Fez bestaat niet meer.	○	○
5. Uitvindingen reizen van land naar land.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 6 — ELK DING ZIJN EIGEN BAK

Afval sorteren

Vier stromen
Papier, glas, PMD en restafval gaan elk in een andere bak of zak.

Spoel het uit
Een lege pot spoel je kort uit voor je hem wegdoet.

Papier wordt papier
Oud papier wordt in de fabriek weer nieuw papier.

De aarde geleend
We geven de aarde door aan wie na ons komt.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Papier en glas gaan in dezelfde bak.	○	○
2. PMD is de blauwe zak.	○	○
3. Oud papier kan opnieuw gebruikt worden.	○	○
4. Afval op de grond gooien mag.	○	○
5. Sorteren helpt de natuur.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 7 ZIEN EN GEZIEN WORDEN

Veilig op de fiets

Licht aan
Voor- en achterlicht zijn verplicht als het donker wordt.

Fluohesje
Met een fluohesje word je van veel verder gezien.

Steek je arm uit
Ga je afslaan? Steek je arm uit, dan weet iedereen het.

Geen gsm
Bellen of typen op de fiets: dat gaat niet samen.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Licht op de fiets is verplicht in het donker.	◯	◯
2. Een fluohesje maakt je minder zichtbaar.	◯	◯
3. Je steekt je arm uit voor je afslaat.	◯	◯
4. Bellen op de fiets is veilig.	◯	◯
5. Remmen moeten goed werken.	◯	◯

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 8 GRAM, LITER EN LEPEL

Koken: meten en wegen

Duizend gram
Eén kilogram is duizend gram. Dat staat op elke weegschaal.

Lepels meten
Een eetlepel is ongeveer 15 ml, een theelepel ongeveer 5 ml.

Liter en milliliter
Eén liter is duizend milliliter. Een brik melk is vaak één liter.

Timer aan
Zet een timer, dan brandt er niets aan.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Eén kilogram is duizend gram.	○	○
2. Een theelepel is groter dan een eetlepel.	○	○
3. Eén liter is duizend milliliter.	○	○
4. Een timer helpt bij het koken.	○	○
5. Meten hoeft niet, gokken is even goed.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 9 MAKEN MET JE HANDEN

Ambachten en handwerk

De pottenbakker
Uit klei draait hij een kom op een draaischijf en bakt die hard.

De wever
Op een weefgetouw ontstaat draad voor draad een tapijt.

De kalligraaf
Met een rietpen en inkt schrijft hij letters als kunstwerken.

Geduld
Een ambacht leer je niet op één dag. Het vraagt jaren oefening.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Een pottenbakker werkt met klei.	◯	◯
2. Een weefgetouw is om te koken.	◯	◯
3. Een ambacht leer je in één dag.	◯	◯
4. Een kalligraaf werkt met inkt.	◯	◯
5. Handwerk vraagt geduld.	◯	◯

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 10 VAN REGEN TOT HITTEGOLF

Het weer en de seizoenen

Vier seizoenen
Lente, zomer, herfst en winter volgen elkaar elk jaar op.

Regen is nodig
Zonder regen groeit er niets. Daarom wordt er ook om regen gebeden.

De thermometer
De thermometer meet hoe warm of koud het is, in graden.

Het weerbericht
Kijk het weerbericht na voor je je jas kiest.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Er zijn vier seizoenen.	○	○
2. Zonder regen groeit alles even goed.	○	○
3. Een thermometer meet de temperatuur.	○	○
4. In de winter is het meestal warmer dan in de zomer.	○	○
5. Het weerbericht helpt je kiezen wat je aandoet.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 11 DUIZENDEN KILOMETERS ZONDER KAART

Trekvogels op reis

Naar het zuiden
Ooievaars en zwaluwen vliegen in de herfst naar warmere streken.

Ze vinden de weg
Vogels gebruiken de zon, de sterren en het magnetisch veld.

Terug naar hetzelfde nest
Veel vogels keren in de lente terug naar dezelfde plek.

Kijk eens omhoog
In september zie je soms hele groepen samen vertrekken.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Trekvogels vliegen in de herfst naar het zuiden.	○	○
2. Vogels hebben een landkaart nodig.	○	○
3. Vogels oriënteren zich op de zon en de sterren.	○	○
4. Zwaluwen komen in de lente terug.	○	○
5. Alle vogels blijven het hele jaar hier.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 12 WAT EEN ZAADJE NODIG HEEFT

Van zaadje tot plant

Drie dingen
Een zaadje heeft water, licht en warmte nodig.

Eerst de wortel
Onder de grond komt eerst de wortel, daarna pas het blaadje.

Niet te veel water
Te veel water laat de wortels rotten. Voelen met je vinger helpt.

Een boom planten
Een boom planten waar anderen later van genieten is een goede daad.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Een zaadje heeft water nodig.	○	○
2. Licht is niet belangrijk voor een plant.	○	○
3. De wortel komt eerst.	○	○
4. Te veel water is slecht voor de wortels.	○	○
5. Een boom planten is een goede daad.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 13 KOPEN, KIEZEN EN AFDINGEN

Op de markt

Afdingen mag
Op veel markten in Marokko en Turkije hoort afdingen erbij.

Eerlijk gewicht
De verkoper hoort eerlijk te wegen. Dat staat duidelijk in de Koran.

Vers van de kraam
Groenten van de markt komen vaak van dichtbij en zijn goedkoper.

Vriendelijk blijven
Ook als je niets koopt, bedank je de verkoper.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Afdingen hoort op veel markten bij het kopen.	◯	◯
2. De verkoper mag vals wegen.	◯	◯
3. Groenten van de markt komen vaak van dichtbij.	◯	◯
4. Je bedankt ook als je niets koopt.	◯	◯
5. Op de markt betaal je altijd met een kaart.	◯	◯

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 14 JE WEG VINDEN IN DE STAD

Met bus, tram en trein

Eerst je ticket
Je valideert je ticket of kaart zodra je opstapt.

De uurregeling
Aan de halte hangt een bord met de uren van elke lijn.

De app kent de vertraging
Een reisapp toont waar je bus is en hoeveel later hij komt.

Plaats maken
Sta op voor wie moeilijk staat. Dat kost je één halte.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Je valideert je ticket bij het opstappen.	○	○
2. Aan de halte hangt geen informatie.	○	○
3. Een app kan de vertraging tonen.	○	○
4. Plaats maken voor iemand hoort erbij.	○	○
5. Zonder ticket rijden mag.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 15 WERKEN MET JE HANDEN EN JE HOOFD

Beroepen: wat wil jij worden?

Elk werk telt
Eerlijk werk is in de islam iets om trots op te zijn.

Leren op de werkvloer
Bij een stage leer je het vak van iemand die het al kan.

Wat past bij jou
Denk aan wat je graag doet, niet alleen aan wat het opbrengt.

Blijven bijleren
In bijna elk beroep blijf je je hele leven bijleren.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Eerlijk werk is iets om trots op te zijn.	◯	◯
2. Tijdens een stage leer je een vak.	◯	◯
3. Alleen kantoorwerk is echt werk.	◯	◯
4. Bijleren stopt na school.	◯	◯
5. Je mag kiezen wat bij jou past.	◯	◯

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 16 PRATEN WERKT BETER DAN ROEPEN

Vrienden maken en ruzie oplossen

Begin klein
Een naam onthouden en groeten is vaak al genoeg om te beginnen.

Sorry zeggen
Wie als eerste sorry zegt, is niet de zwakste maar de sterkste.

Drie dagen
Er wordt aangeraden om ruzie niet langer dan drie dagen te laten duren.

Vraag hulp
Lukt het niet samen? Vraag een leerkracht of een vriend erbij.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Een naam onthouden helpt bij vrienden maken.	○	○
2. Sorry zeggen is een teken van zwakte.	○	○
3. Ruzie mag jaren duren.	○	○
4. Praten werkt beter dan roepen.	○	○
5. Je mag hulp vragen bij een ruzie.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 17 **OP TIJD KOMEN IS EEN GEWOONTE**

Tijd lezen en plannen

Kleine en grote wijzer
De korte wijzer wijst de uren aan, de lange de minuten.

Digitaal of met wijzers
14:30 op je gsm is hetzelfde als half drie op een klok.

Een agenda helpt
Wat je opschrijft, vergeet je veel minder snel.

Tien minuten vroeger
Vertrek tien minuten vroeger, dan haal je je bus wel.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. De korte wijzer wijst de uren aan.	◯	◯
2. 14:30 is half drie.	◯	◯
3. Een agenda helpt om niets te vergeten.	◯	◯
4. Op tijd komen is niet belangrijk.	◯	◯
5. Vroeger vertrekken geeft je marge.	◯	◯

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 18 DUIDELIJK BEGINNEN EN EINDIGEN

Een brief of mail schrijven

Begin met een aanhef
Beste meneer, beste mevrouw: zo start een nette brief.

Kort en duidelijk
Schrijf in korte zinnen wat je wil vragen of vertellen.

Een mail heeft een onderwerp
Vul altijd het vakje onderwerp in, anders weet niemand waarover het gaat.

Eindig vriendelijk
Met vriendelijke groeten, en daaronder je naam.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Een brief begint met een aanhef.	○	○
2. Een mail heeft geen onderwerp nodig.	○	○
3. Korte zinnen lezen makkelijker.	○	○
4. Onder je brief zet je je naam.	○	○
5. Met vriendelijke groeten is een nette afsluiting.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 19 SAMEN VIEREN, OVERAL ANDERS

Feesten in de wereld

Twee grote feesten
Eid al-Fitr na de ramadan en Eid al-Adha na de hadj.

Elk land zijn gerecht
In Turkije baklava, in Marokko koekjes met amandel.

Eerst de familie
Op de feestdag ga je vaak eerst langs bij de oudste familieleden.

Ook voor de buren
Een bord eten naar de buren brengen hoort er in veel families bij.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. Eid al-Fitr komt na de ramadan.	○	○
2. Eid al-Adha komt na de hadj.	○	○
3. Overal ter wereld eet men hetzelfde op een feest.	○	○
4. Familie bezoeken hoort bij het feest.	○	○
5. Delen met de buren hoort erbij.	○	○

🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

SLIM IN HET LEVEN · 20 RUSTIG BLIJVEN EN JUIST BELLEN

Hulp bij nood: 112

Eén nummer
In heel Europa bel je 112 voor een ziekenwagen of de brandweer.

Zeg waar je bent
Het eerste wat ze vragen is: waar ben je precies?

Een leven redden
Wie één mens redt, is het alsof hij alle mensen redt.

Blijf aan de lijn
Leg pas neer als de operator het zegt.

✅ Juist of fout?

	juist	fout
1. 112 is het Europese noodnummer.	○	○
2. Je zegt eerst waar je bent.	○	○
3. Je mag meteen ophangen.	○	○
4. Voor de brandweer bel je ook 112.	○	○
5. Rustig blijven helpt de hulpverleners.	○	○

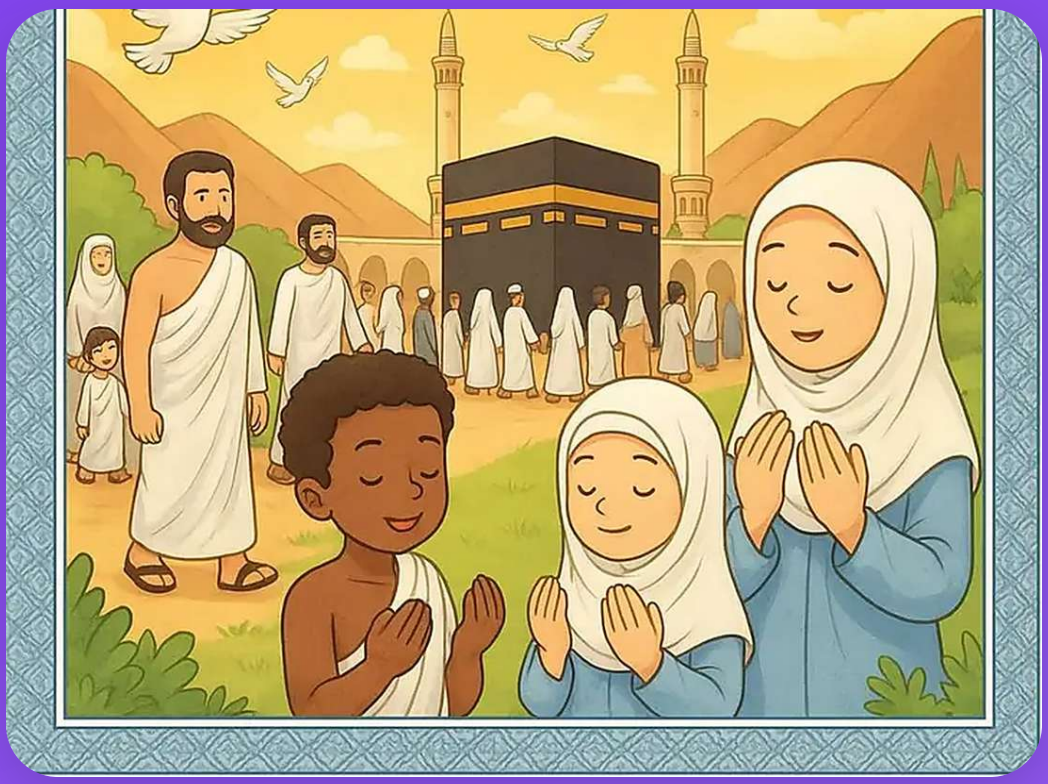
🙋 En jij?

Wanneer heb jij dit nodig: thuis, op school, op stage of onderweg? Schrijf het op.

Notities

DEEL 4

Grote puzzels

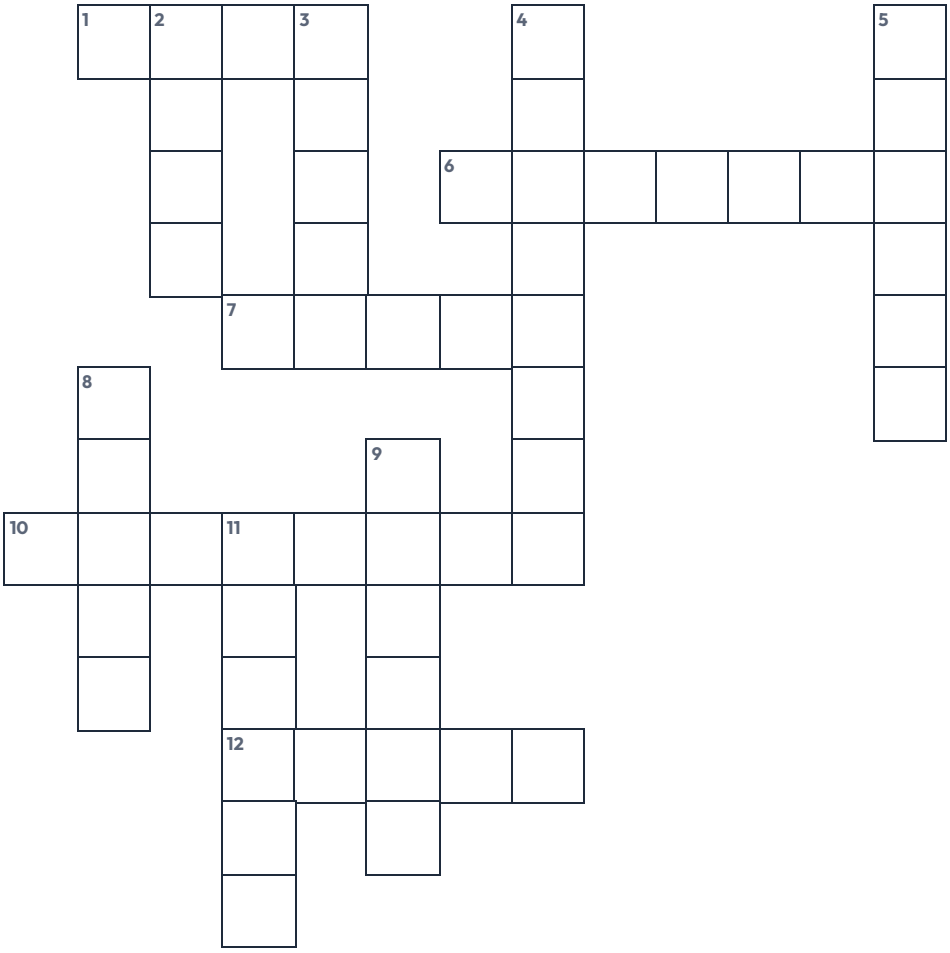
Kruiswoorden over de geschiedenis, grote woordzoekers, doolhoven en patronen om rustig in te kleuren.

KRUISWOORD 1 — **EEN STAD VAN HANDEL, WATER EN DE KA'BA**

🧩 Mekka voor de islam

Het oudste huis
De Ka'ba stond er al lang voordat de islam begon.

De put van Zamzam
Water was schaars. De bron Zamzam maakte de stad mogelijk.

→ Horizontaal

1. de Qoeraysj van Mekka (4)
6. kwam elk jaar naar Mekka (7)
7. Oekaz, de markt bij Mekka (5)
10. zo reisde men naar Mekka (8)
12. stond rond de Ka'ba (5)

↓ Verticaal

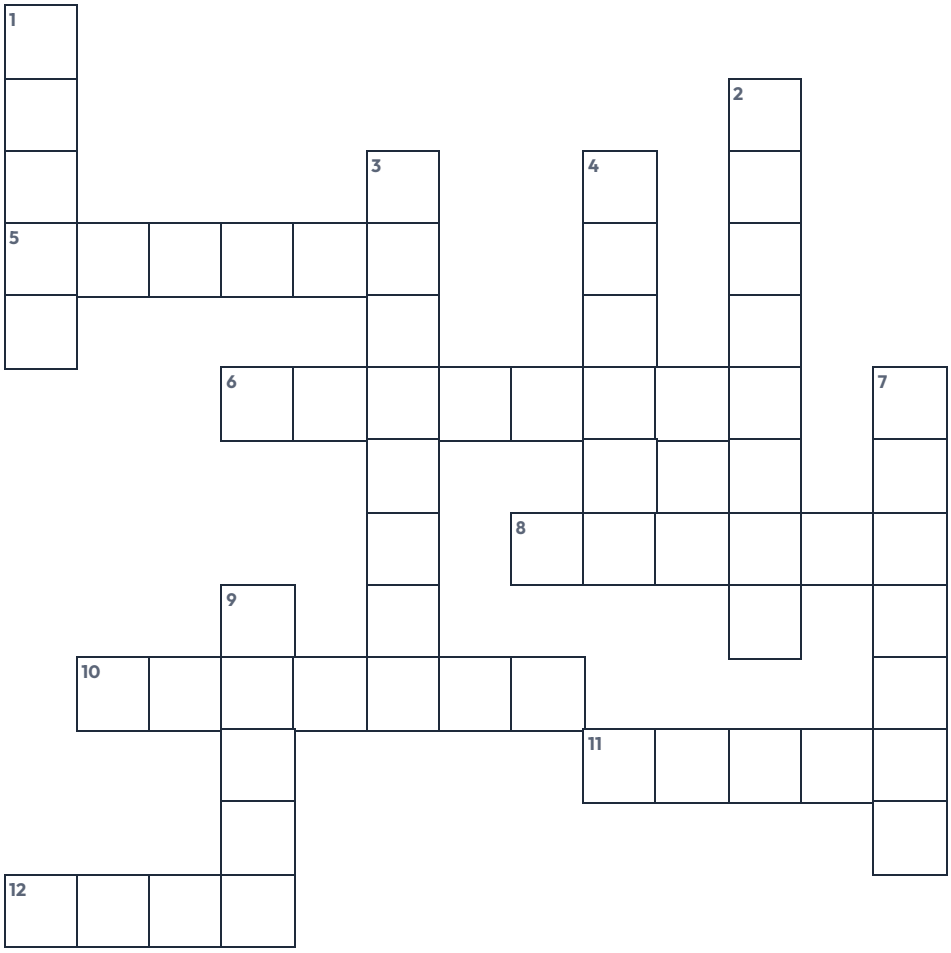
2. het huis van de bedoeienen (4)
3. de stad van de Ka'ba (5)
4. het land rond Mekka (8)
5. de bron van Hadjar en Ismail (6)
8. het huis van Ibrahim (5)
9. het werk van de Qoeraysj (6)
11. het land van de Profeet (6)

KRUISWOORD 2 — **HET JAAR 622, HET BEGIN VAN DE TELLING**

🧩 De hidjra naar Medina

Vierhonderd kilometer
Van Mekka naar Medina is het ongeveer 400 km door de woestijn.

Jaar 1
Vanaf dit vertrek telt de islamitische kalender de jaren.

→ Horizontaal

5. de tocht van het jaar 622 (6)
6. wat ze moesten oversteken (8)
8. droeg hen naar Medina (6)
10. de oude naam van Medina (7)
11. ruim 400 km door het zand (5)
12. Thawr, drie dagen verborgen (4)

↓ Verticaal

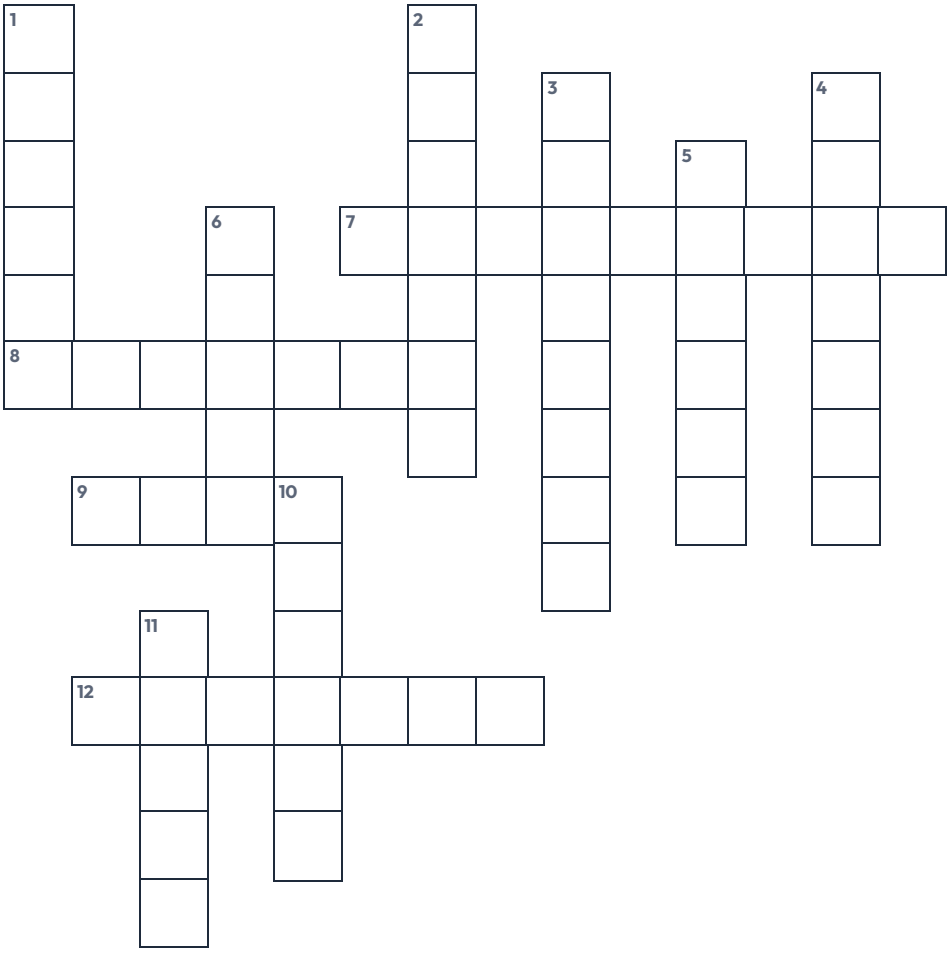
1. toen zij vertrokken (5)
2. Abu Bakr ging mee (8)
3. telt vanaf de hidjra (8)
4. de stad van de Profeet (6)
7. wat Medina had gegeven (7)
9. jaar 1 van de telling (5)

KRUISWOORD 3 — **HET JAAR 632, ZIJN LAATSTE TOESPRAAK**

🧩 De afscheidspreek

Tienduizenden luisterden
Op de vlakte bij Arafat stond een menigte van tienduizenden mensen.

Zorg voor elkaar
Hij drukte hen op het hart goed te zorgen voor wie zwakker staat.

→ Horizontaal

7. de afscheidspreek, 632 (9)
8. de Koran en zijn voorbeeld (7)
9. voor vrouwen en zwakken (4)
12. tienduizenden luisterden (7)

↓ Verticaal

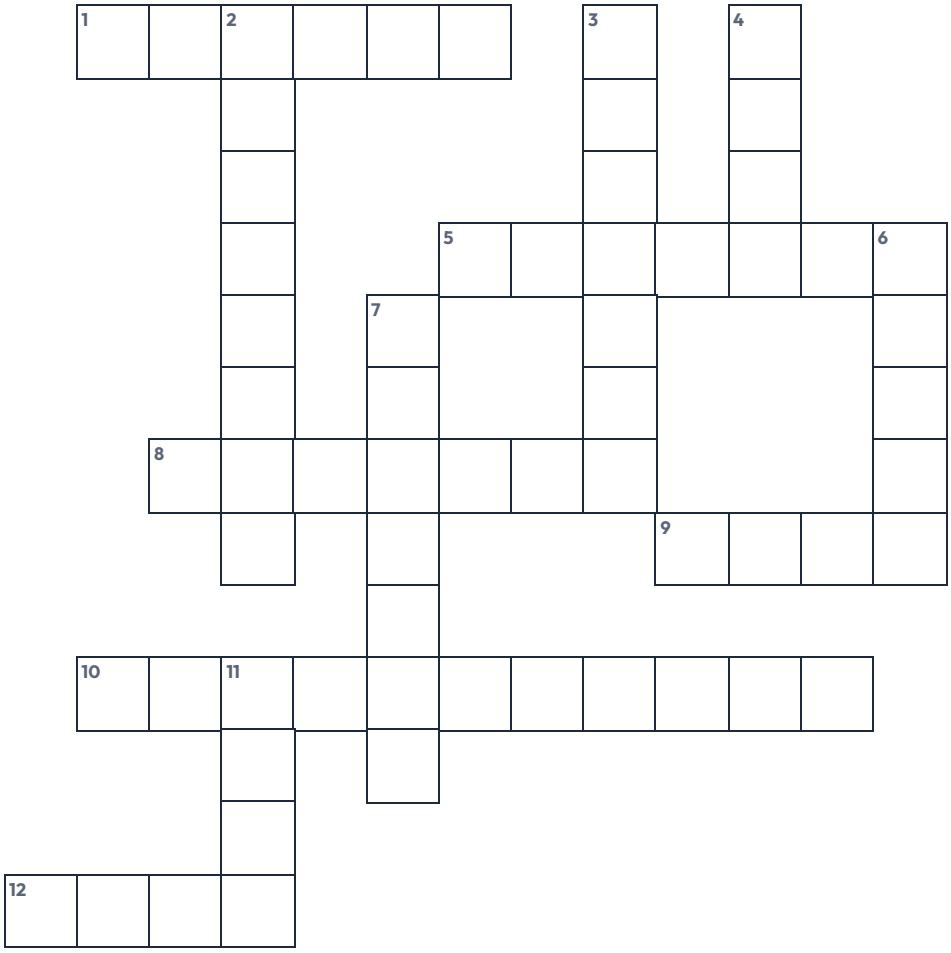
1. Arafat, waar hij sprak (6)
2. maakt je niet beter (7)
3. zijn laatste bedevaart (8)
4. zijn laatste jaar, 632 (7)
5. de vlakte bij Mekka (6)
6. telt niet voor Allah (5)
10. niemand is meer waard (6)
11. van wie zwakker staat (5)

KRUISWOORD 4 **SPANJE, VAN 711 TOT 1492**

🧩 Al-Andalus

De moskee van Cordoba
Honderden zuilen dragen bogen in rood en wit.

Eeuwenlang samen
Moslims, christenen en joden woonden er lange tijd naast elkaar.

→ Horizontaal

1. waar Al-Andalus lag (6)
5. islamitisch Spanje, 711 (7)
8. de laatste stad, 1492 (7)
9. met water en schaduw (4)
10. Cordoba had er vele (11)
12. de oude brug van Cordoba (4)

↓ Verticaal

2. het paleis van Granada (8)
3. stad van de grote moskee (7)
4. honderden in de moskee (4)
6. moslims, joden, christenen (5)
7. in de hoven van het paleis (7)
11. in rood en wit (4)

GROTE WOORDZOEKER 1 — **ALLE RICHTINGEN, OOK ACHTERSTEVOREN**

🔤 Vijf zuilen en het gebed

☐ SOEDJOED ☐ SJAHADA ☐ RAMADAN ☐ MAGHRIB ☐ ZAKAAT ☐ MOSKEE
☐ DHOEHR ☐ GEBED ☐ QIBLA ☐ ADHAN ☐ FADJR ☐ HADJ ☐ WUDU
☐ IMAM ☐ ISJA ☐ RAKA ☐ DOEA ☐ ASR

F	G	R	W	M	I	M	A	M	N	F	K	K	D	C
S	I	U	S	P	G	A	J	S	I	A	H	G	R	C
C	D	S	G	Z	S	O	U	Z	S	C	H	J	D	Z
U	Z	H	O	A	D	A	H	A	J	S	D	D	G	K
C	A	A	G	E	D	T	O	C	E	A	S	D	A	I
O	K	D	V	E	D	S	D	L	F	O	R	B	M	T
U	A	J	R	R	B	J	R	A	K	A	D	H	H	T
P	A	M	E	M	A	E	O	A	B	B	P	M	M	V
B	T	L	N	D	I	M	D	E	R	T	O	Z	A	P
B	V	P	Z	V	D	E	A	J	D	S	R	C	G	A
P	L	N	T	A	B	P	E	D	K	A	Z	A	H	H
C	A	L	B	I	Q	W	O	E	A	D	M	P	R	D
E	H	I	G	C	F	F	E	E	A	N	B	H	I	W
R	M	T	Z	U	N	P	D	H	O	E	H	R	B	R
I	U	D	P	U	N	J	R	S	A	S	I	J	O	G

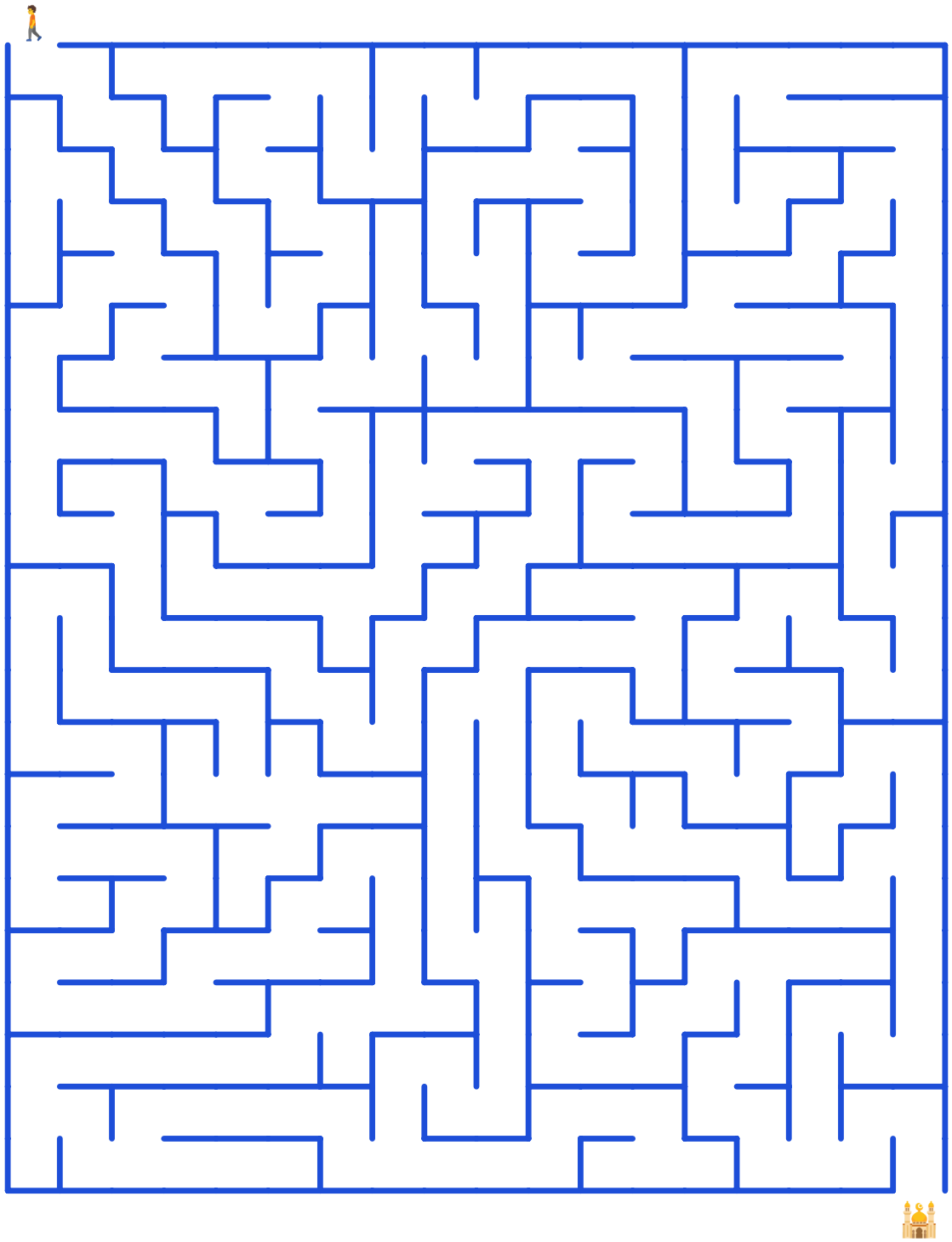
GROTE WOORDZOEKER 2 — **ALLE RICHTINGEN, OOK ACHTERSTEVOREN**

🔤 Waarden uit de lessen

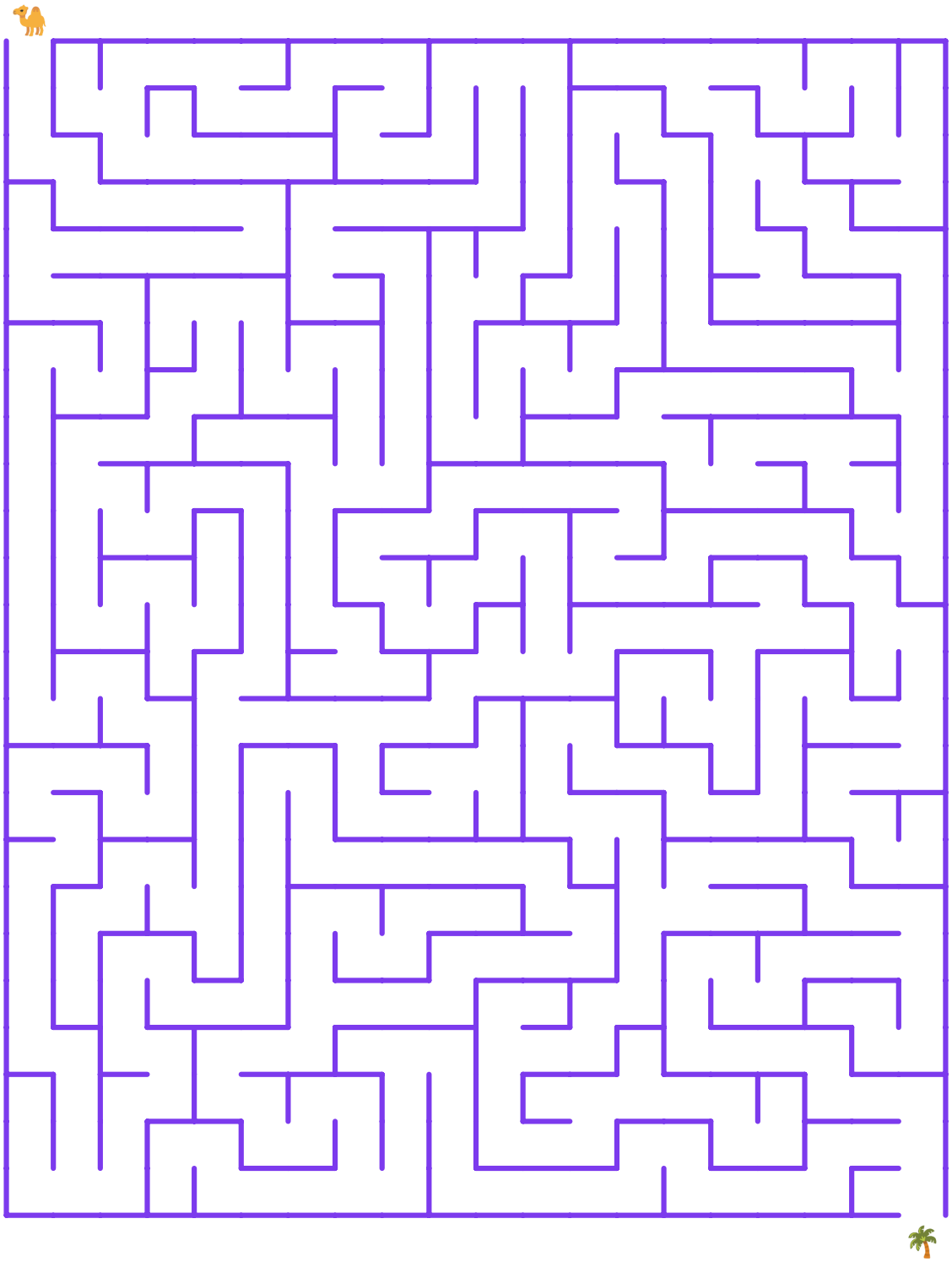
☐ RECHTVAARDIG ☐ VRIENDELIJK ☐ BESCHEIDEN ☐ DANKBAAR ☐ VERGEVEN
☐ GASTVRIJ ☐ EERLIJK ☐ RESPECT ☐ NEDERIG ☐ GEDULD ☐ HELPEN
☐ VREDE ☐ DELEN ☐ ZACHT ☐ TROUW ☐ MOED ☐ HOOP ☐ SABR

L N K D V V N M O E D Z F T F
L L N L B R G D G E O J R E U
V R E U I I R R Z F V O P R W
Z M V D C E E E R A U O D O W
L H E E N N C S C W O N N R E
G H G G B D H P W H W E A E A
T E R L E E T E K S S A R J D
W L E G S L V C S R B L V B G
M P V I C I A T F K I E A A D
O E N R H J A E N J C D J G O
Z N O E E K R A K R M E N E C
E S G D I N D P H P D R C G T
A A J E D K I G A S T V R I J
H B E N E K G J V H T H C A Z
D R P E N C T V A M N E L E D

🌀 Grote doolhof 1: Van huis naar de moskee: de lange weg

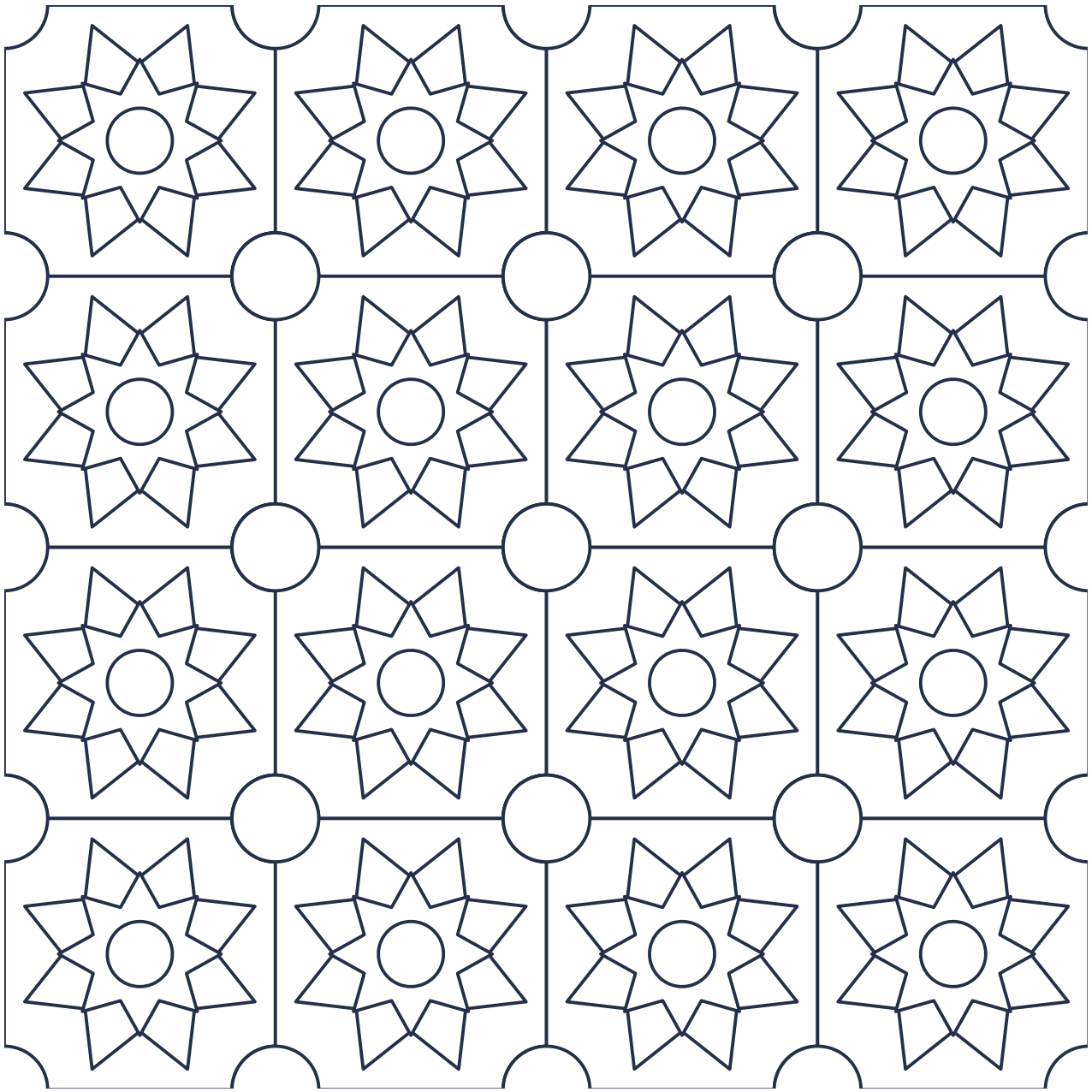

🌀 Grote doolhof 2: Door de woestijn naar de oase

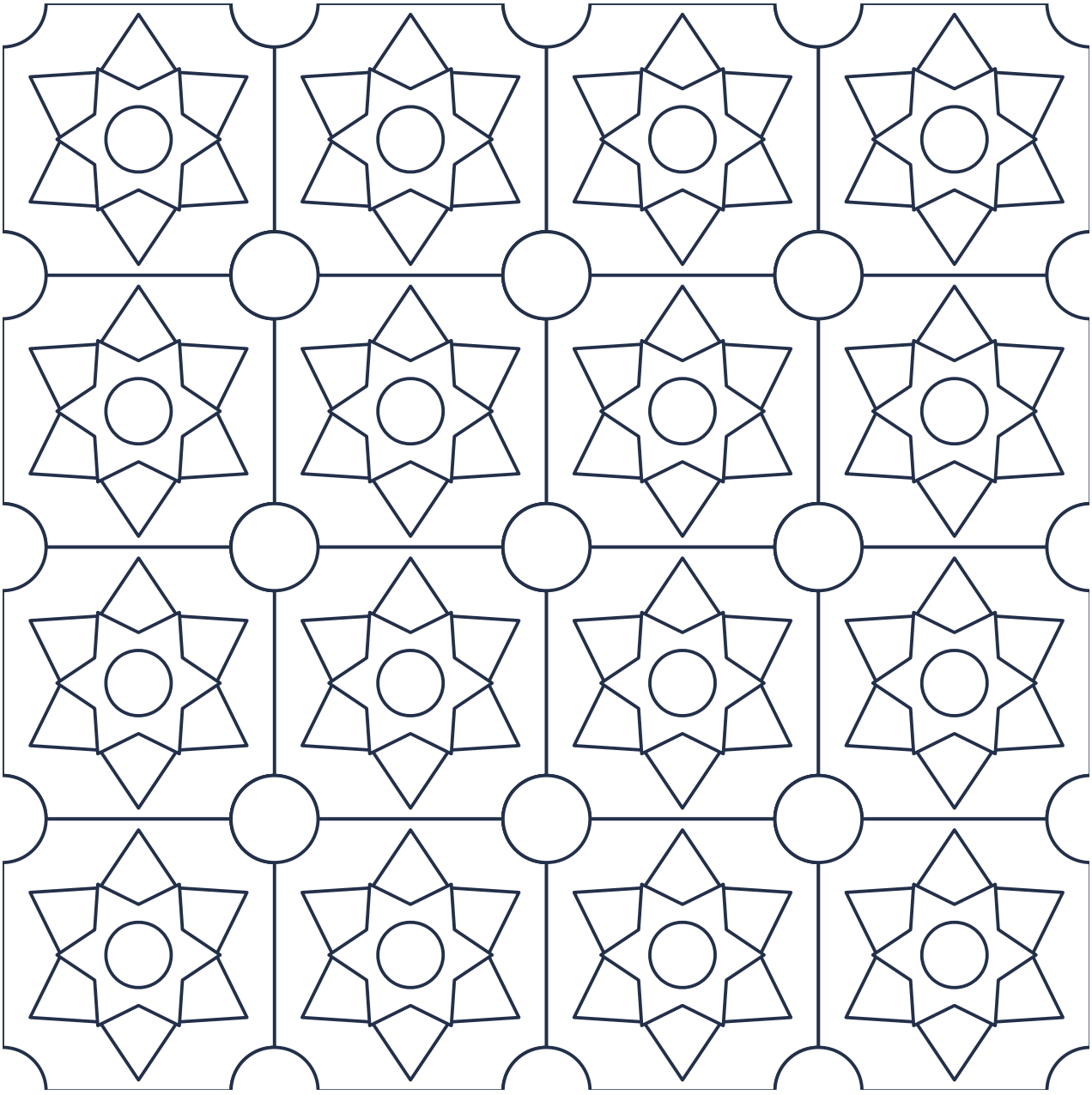
✨ Geometrisch patroon: Achtpuntige ster

Islamitische kunstenaars maakten zulke patronen met alleen een passer en een lat. Kleur rustig: kies drie of vier kleuren en herhaal ze.

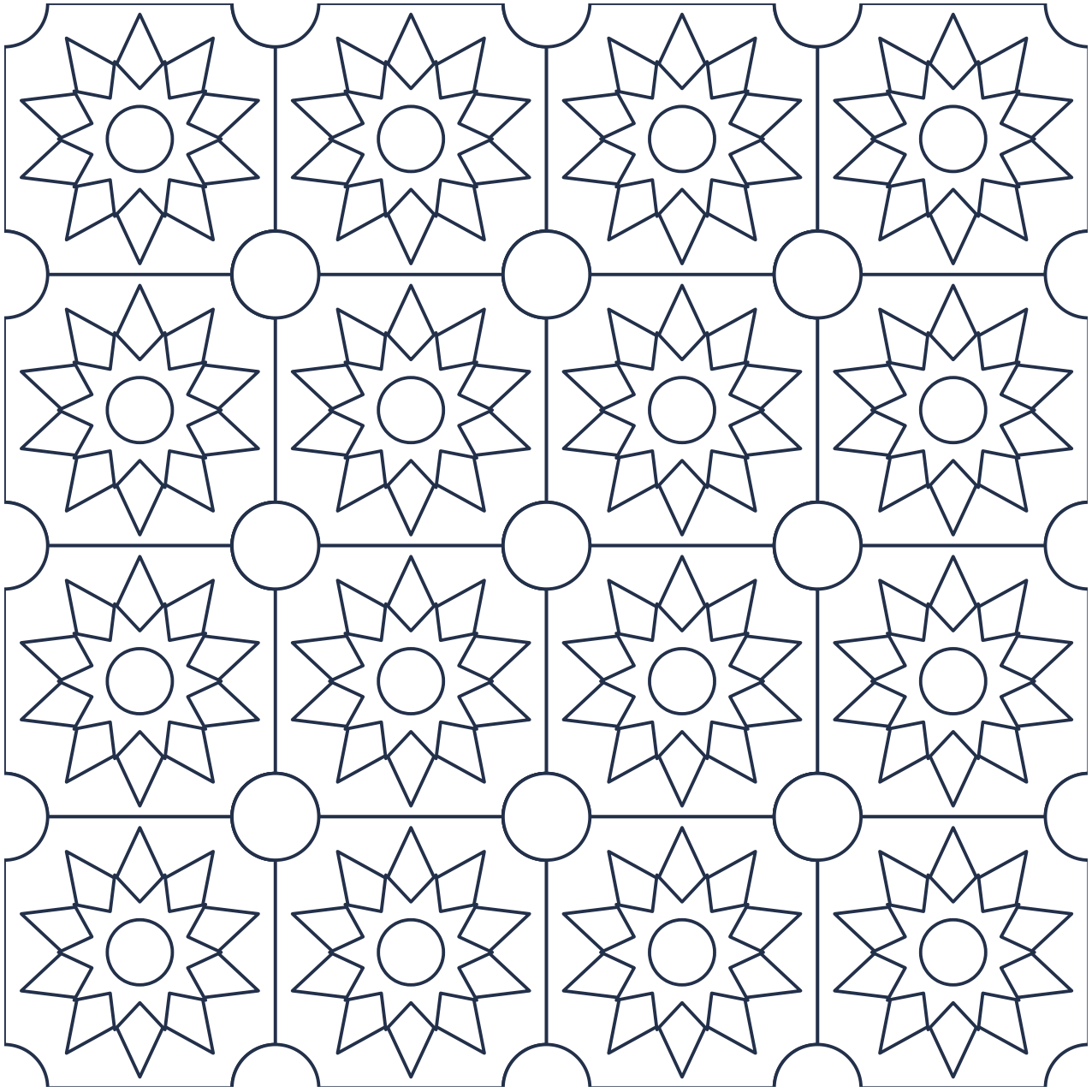
✨ Geometrisch patroon: Zespuntige ster

Islamitische kunstenaars maakten zulke patronen met alleen een passer en een lat. Kleur rustig: kies drie of vier kleuren en herhaal ze.

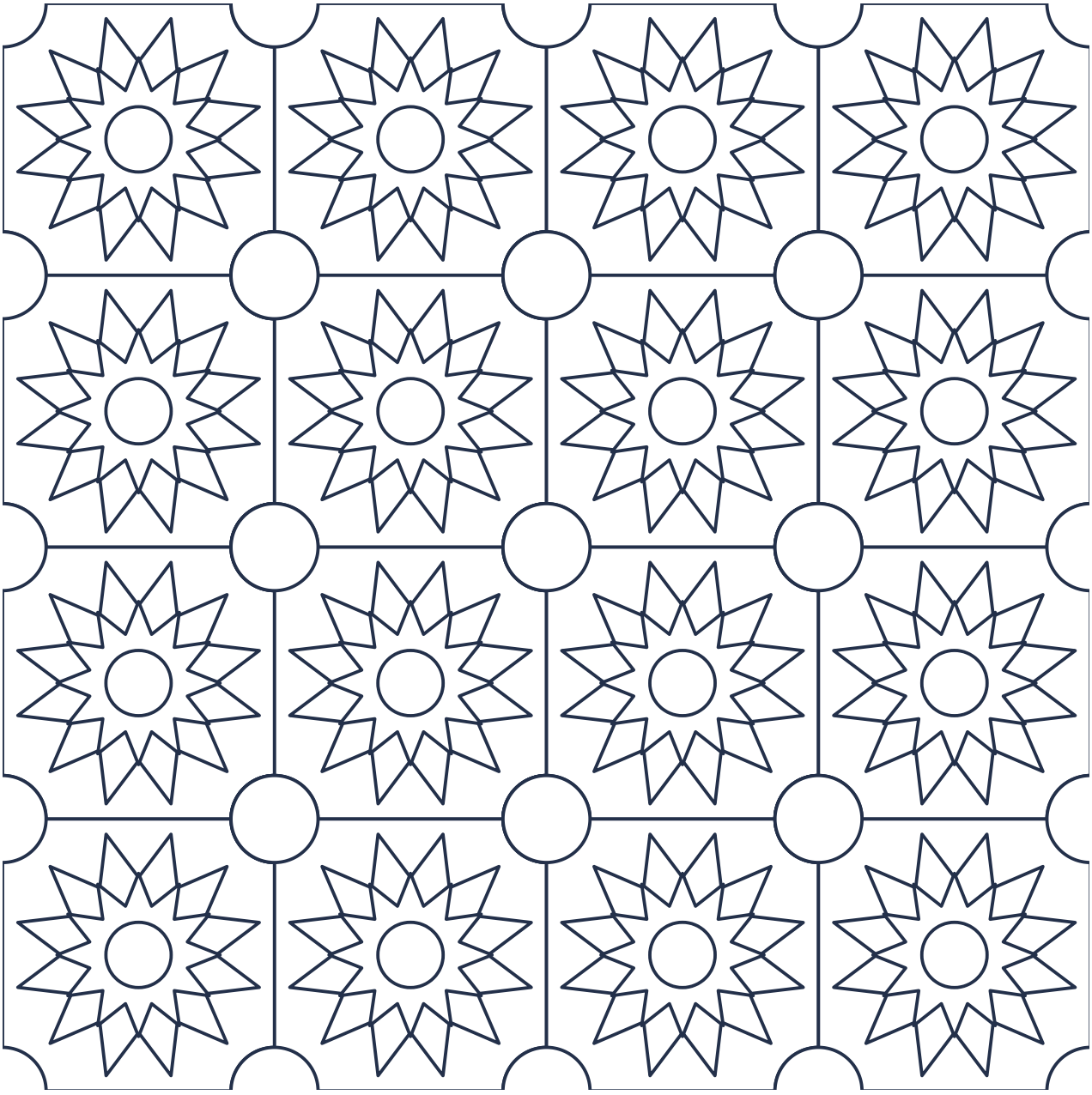
✨ Geometrisch patroon: Tienpuntige ster

Islamitische kunstenaars maakten zulke patronen met alleen een passer en een lat. Kleur rustig: kies drie of vier kleuren en herhaal ze.

✨ Geometrisch patroon: Twaalfpuntige ster

Islamitische kunstenaars maakten zulke patronen met alleen een passer en een lat. Kleur rustig: kies drie of vier kleuren en herhaal ze.

Notities

✅ Antwoorden: vragen bij de verhalen

1. De lange gang	1. cola · 2. zijn opa · 3. sterk zijn · 4. Samir · 5. 630 · 6. hij vergaf hen
2. Het raam van meneer Cools	1. op de parking · 2. het raam van de garage · 3. ze loopt weg · 4. ze belt aan bij meneer Cools · 5. beelden · 6. alleen Allah
3. Vijf woorden	1. in de moskee · 2. het doet pijn · 3. vijf · 4. een korte soera · 5. uit het hoofd · 6. Uthman
4. Het rechte pad	1. naar de nachtwinkel · 2. chips · 3. hij legt ze terug · 4. Yassin · 5. Hira · 6. lees
5. Eén zuil tegelijk	1. dat hij geen echte moslim is · 2. meneer Hamza · 3. met één gebed per dag · 4. vijf · 5. Bilal · 6. Abu Bakr
6. Koud water	1. hij werd boos en schreeuwde · 2. meneer Yildiz · 3. zijn handen en gezicht wassen · 4. het dooft het, zoals bij vuur · 5. Sinan · 6. bij moskeeën en fonteinen
7. De jongen die alles nadoet	1. de pet van Sami · 2. hij kijkt weg · 3. een profeet keek nooit weg · 4. hij geeft de rugzak terug aan Sami · 5. in Mekka · 6. de betrouwbare
8. Tweehonderdveertien likes	1. dozen · 2. Bram · 3. zijn telefoon · 4. niemand, alleen Allah · 5. mensen vrijkopen · 6. alleen voor Allah
9. De jas	1. een dun vest · 2. haar broer Hakan · 3. zonder haar naam erbij · 4. nee · 5. kalief Umar · 6. armen en wezen
10. Nummer zestien	1. een stageplaats · 2. elf keer · 3. sabrun jamil · 4. vegen · 5. drie jaar · 6. Khadidja en Abu Talib
11. Het park om tien uur	1. een donker park · 2. zijn zusje Nesrin · 3. Al-Falaq · 4. hij zegt de soera · 5. Thawr · 6. „Allah is met ons.”
12. De kar op de gang	1. ze poetst · 2. ze zwijgt · 3. alleen met goede woorden · 4. „Dit is mijn moeder.” · 5. zijn oom Abu Talib · 6. zijn hele leven

✅ Antwoorden: vragen bij de verhalen

13. De kat onder de container	1. onder een container · 2. hij gooit een steentje · 3. een bakje water · 4. de buurvrouw · 5. een waqf · 6. oude en zieke paarden
14. Twee emmers	1. de bestelwagen van zijn vader · 2. de tuinslang · 3. een dorp met maar één put · 4. emmers in plaats van de slang · 5. Al-Andalus · 6. het Alhambra
15. De groepschat	1. in de groepschat · 2. het bericht · 3. niets, het was onwaar · 4. niet meer zomaar doorsturen · 5. op de vlakte van Arafat · 6. iemands leven, bezit en eer
16. Het schild	1. dag drie en vier · 2. „Laat me met rust!" · 3. een schild · 4. hij haalt eerst rustig adem · 5. ramadan · 6. Laylat al-Qadr
17. De naam die niemand kon zeggen	1. uit Oekraïne · 2. sommigen lachen erom · 3. een vers uit de Koran · 4. hoe zeg je je naam · 5. het handvest · 6. elkaar beschermen
18. Drie dingen	1. over bijna alles · 2. drie goede dingen opschrijven · 3. „niks, niks, niks" · 4. onze keuken · 5. de ansar · 6. huizen en eten
19. De fietshoek	1. zijn toets · 2. meneer Yildiz · 3. in de fietshoek · 4. wie iets doorgeeft, leert het pas echt · 5. Bagdad · 6. boeken vertalen
20. Goedemorgen, meneer Vanhees	1. de conciërge · 2. de brombeer · 3. elke ochtend goedemorgen zeggen · 4. tweeëntwintig jaar · 5. 619 · 6. nee
21. De week zonder	1. de ketel · 2. in twee grote potten · 3. soera Qoeraysj · 4. alhamdulillah · 5. Zamzam · 6. haar zoontje Ismail
22. De rij	1. in de bakkerij · 2. met zijn oom · 3. meneer Chakir, zijn baas · 4. „Goed gewerkt vandaag." · 5. palmtakken · 6. stenen dragen
23. Drie seconden	1. een scherpe grap maken · 2. over de engelen · 3. hij zegt sorry · 4. tot drie tellen · 5. 23 jaar · 6. alles samen herhalen
24. De steen op het pad	1. iets scherps oprapen · 2. of zijn oma in het Paradijs is · 3. het is heel dichtbij · 4. hij raapt glas op · 5. tuinen met rivieren · 6. die van het Alhambra

✅ Antwoorden: vragen bij de verhalen

25. Vier uur	1. zijn stageverslag · 2. vier uur · 3. tijd en gezondheid · 4. „Kom, we doen het samen.” · 5. de hidjra · 6. kalief Umar
26. De portefeuille	1. een portefeuille met geld · 2. niemand · 3. hij brengt hem terug · 4. twintig euro · 5. het was nat · 6. wie bedriegt, hoort niet bij ons
27. De kras	1. er komt een kras op · 2. Jeroen · 3. naar Wassim · 4. „Wassim was het niet.” · 5. niemand is beter door kleur · 6. je goede daden
28. Een halve dag	1. „Neem gewoon een stuk.” · 2. iets wat Thomas pijn doet · 3. Al-Kafirun · 4. tot twee uur · 5. Abessinië · 6. hij beschermde hen
29. Het derde bord	1. maar één licht brandt bij de winkel · 2. buurman Farid · 3. drie delen · 4. hij brengt een bord naar Farid · 5. Ibrahim en Ismail · 6. aan Ibrahim
30. Voor hij vertrekt	1. elf jaar · 2. bij mensen langsgaan · 3. twee stukken witte stof · 4. hij stuurt een sorry-bericht · 5. in Tanger · 6. bijna dertig jaar
31. Welke kant?	1. op bosklassen · 2. welke kant hij op moet bidden · 3. juf Van Damme · 4. „Mijn oma bidt ook.” · 5. Jeruzalem · 6. de Ka’ba in Mekka
32. Twee keer	1. drie dingen gaan mis · 2. „Met moeilijkheid komt gemak.” · 3. in zijn locker · 4. niet elke zware dag blijft zwaar · 5. in Medina · 6. 622
33. Eén gewone dinsdag	1. wat ze die dag goed deden · 2. dat hij niets te schrijven heeft · 3. glas oprapen · 4. zes · 5. ’s nachts · 6. een zak meel

✅ Antwoorden: woordzoekers bij de verhalen

1. De lange gang

H M N I R S G O P A K V
W M E S B A L E G E V Z
S S W M G L I R K S E J
D Z V O C A M E J N R O
C R P S V A L S U E G N
W N R K K M A P A N A A
L T B E S L C E B P F S
L T A E A M H C H D S G
H R L B M I C T I G U S
S S E I I W J M E K K A
L K F K R D D E L E N T
T I K A B L A O I P V B

2. Het raam van meneer Cools

J V E R G E V I N G K D
T R S E D I C O O L S L
U B C A E R C B B L I S
B E H Z B M F A T V J J
I E E M K G G R R A A M
S L P N O S B M F U E T
M D P O K Z A H M S N H
I E I U A H L A W D T W
L N N R A C O R I N D T
L J G G B F M T K O C R
A P N O A L E I O I E H
H F J J C J R G D T R J

3. Vijf woorden

S O Z S R V K T W L M I
M Z A D A S I B P W F L
A U J L O V G A O F P W
R R A C H I D A B D T O
A D F S O A W N N L G O
B L K O R A N D P E S R
I W O E N S D A G Z F D
S K T U T H M A N E L E
C O O P D R O V A N N N
H P S K A R I M B P R V
S I D R J S O W A K N R
C E T T N S I H B O E K

4. Het rechte pad

W K O S L F S V D B S P
D H K B C U F G G A R N
O U S M R E Z W S A T F
I L V E H G E B E D T A
D P T K I L Y E D A P T
R M U E R Z A J C G N I
I N M V A N S D I P N H
S F W I B B S N M A F A
H C L N Z L I I T D T H
P M O O S R N P G R O T
M V A L L A H J A A W R
D O G T I U G L P J W D

5. Eén zuil tegelijk

S H W T U T O U N D A W
S C N P U W O P W H V H
E N Z D L F A M T E R W
S A L A H S Z A K A A T
H B O Z M A L I K K F B
I D N F A D H A N F L N
S F H H L M O S K E E W
Z F Z U I L E N I E P O
D S F B I K G F V A L M
S T S H A M Z A E F E E
U E J L I F H A D J S I
B M A D N A N M W C T R

6. Koud water

T T B R S U G R F R M O
H R E C B Z E F U U T O
R H Z R R E B P U S Y N
V P W C H U E C D T I K
W A T E R M D Z E I L G
U R N U K R A A N G D N
D F O N T E I N I M I E
U F L G C T H V Z J Z N
E S U O W I S I N A N K
V P V S O V R W G M H G
U T H A N D E N S U F S
L R B M D P F J C R M I

7. De jongen die alles nadoet

F P I I G P T A M Z I N
W R B W W K G E S A M I
E O A M I N O A R R P N
E F D B H G P E M P S U
S E U B S F C M A F D F
U E F U K P L R M U L G
R T S S H H P E T N V E
M J S V A A O N A A B A
I U G E D U L D L V T D
D I R F K J M F L L S A
E V N V C T L E A Z I M
F B S H U C W W H A N Z

8. Tweehonderdveertien likes

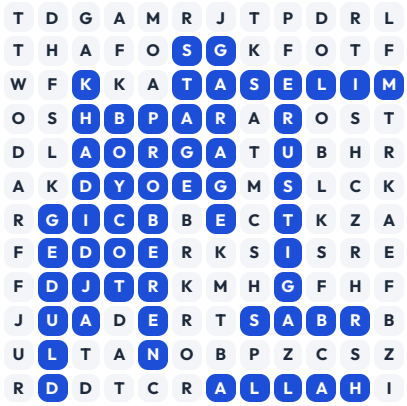
F V P A B F B Z U B G G
U Z I L U L M P Z A C Z
I A S L A I K H L A S B
B T F A W K R J G I I N
R E D H W V V R I J I T
A R V M C Z E C H T S S
M D T A D R V H H S K T
T A E R O A W P O W C E
L G H V Z N G N O O Z H
N P J G E E K M M P E H
P B O P N Z Y O U N E S
L M A B U B A K R S R C

9. De jas

K N H R S A D A Q A T R
K W S U G H H N W U A J
T C C V I G L Z J B R A
L Z H N W P V F B T I S
F Z A K A A T T F V K N
O I T V B F G M F K T J
L M K H S E T D J Z H G
U A I A O P N P U C H E
M N S K O D E L E N S V
A P T A P H L W T I M E
R R Z N R E K A U C A N
D I B V N T U D P N R H

✅ Antwoorden: woordzoekers bij de verhalen

10. Nummer zestien

11. Het park om tien uur

12. De kar op de gang

13. De kat onder de container

14. Twee emmers

15. De groepschat

16. Het schild

17. De naam die niemand kon zeggen

18. Drie dingen

✅ Antwoorden: woordzoekers bij de verhalen

19. De fietshoek

20. Goedemorgen, meneer Vanhees

21. De week zonder

22. De rij

23. Drie seconden

24. De steen op het pad

25. Vier uur

26. De portefeuille

27. De kras

✅ Antwoorden: woordzoekers bij de verhalen

28. Een halve dag

29. Het derde bord

30. Voor hij vertrekt

31. Welke kant?

32. Twee keer

33. Eén gewone dinsdag

✅ Antwoorden: verbinden en geheime codes

🔗 Verbinden

Les 1: vuisten → D · trillen → F · spijt → A · pesten → B · adem halen → E · licht → C

Les 3: de letters dansen → A · fluisteren → F · wedstrijd → B · beetje bij beetje → C · uit het hoofd → E · plank → D

Les 5: vasten → B · een grapje → A · zuil → E · binnenkoer → C · zakgeld → F · nul → D

Les 7: halte → B · vervelend → E · farao → F · beschermen → D · rugzak → A · gerust laten → C

Les 9: vriezen → B · inzamelen → C · spaargeld → D · verbaasd → F · zorgjuf → E · over → A

Les 11: lantaarn → B · schaduw → C · bescherming → A · dageraad → F · op een kier → E · foutje → D

Les 13: container → B · mager → D · put → F · beloning → A · stoeprand → C · dierenasiel → E

Les 15: groepschat → E · bewijs → F · refter → B · radiator → C · fluisteren → D · fietsenstalling → A

Les 17: expres → A · refter → C · vers → D · volken → E · bord → F · een begin → B

Les 19: toets → E · rapport → A · tandwiel → C · plicht → B · een band plakken → D · uitleggen → F

Les 21: ketel → A · huisbaas → D · deken → B · verzen → C

Les 23: scherp → C · traag → A · spijt → D · goedmaken → B

Les 25: verslag → E · blijven hangen → D · verlies → B · volhouden → F · gsm → A · af → C

Les 27: kras → B · parking → C · rechtvaardig → D · vers → E · atelier → A · zwijgen → F

Les 29: feestgebed → E · eid moebarak → B · verdelen → D · schaal → C · verdieping → F · twijfelen → A

Les 31: bosklassen → F · vreemd → C · kompas → A · aarzelen → E · kleedje → B · schrap zetten → D

Les 33: opdracht → B · bijzonder → D · groepschat → C · atelier → A

De letters A, B, C … tellen de uitleg van boven naar onder.

🔐 Geheime codes

Les 2: Het moeilijkste is aanbellen. Dat heeft Nour gedaan.

Les 4: Je vraagt het rechte pad elke dag opnieuw.

Les 6: Niets gebeurd. En dat is de winst.

Les 8: Niemand zag het. Allah wel. Dat is genoeg.

Les 10: Sabr is rustig blijven bij nummer vijftien.

Les 12: „Dit is mijn moeder.” Meer moest het niet zijn.

Les 14: Dezelfde wagen. De helft van het water.

Les 16: Nu weet Enes waar het schild voor dient.

Les 18: Overvloed is: zien wat je hebt.

Les 20: Hij is niet de brombeer. Hij is meneer Vanhees.

Les 22: Vier woorden. De eerste keer in vier maanden.

Les 24: Een gewoonte leeft langer dan een mens.

Les 26: Zonder nieuwe schoenen. En toch lichter.

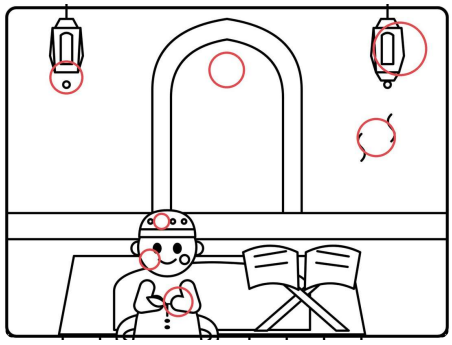
Les 28: Voor jullie jullie geloof, voor mij het mijne.

Les 30: Voor je vertrekt, maak je het eerst goed.

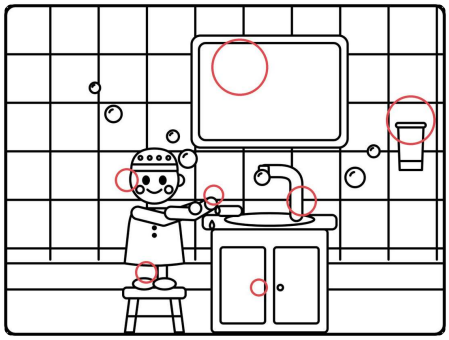
Les 32: Niet alle zware dagen blijven zwaar.

✅ Antwoorden: zoek de verschillen

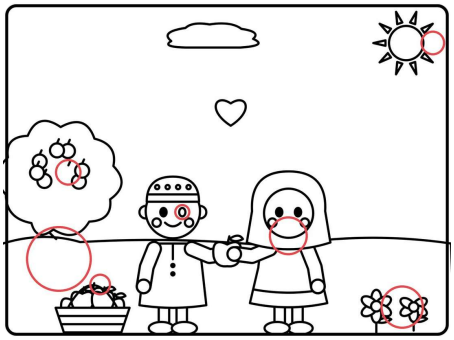
Puzzelpauze 1 (les 3)

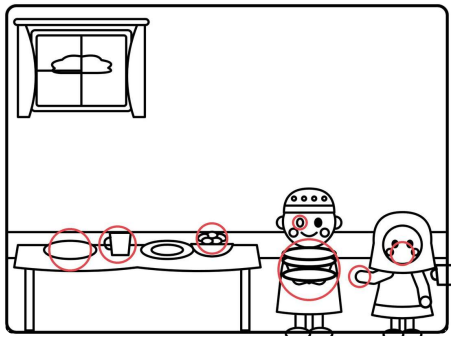
Puzzelpauze 2 (les 6)

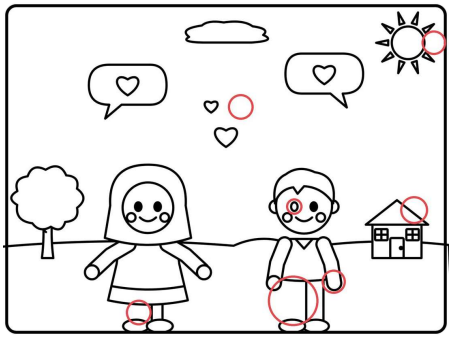
Puzzelpauze 3 (les 9)

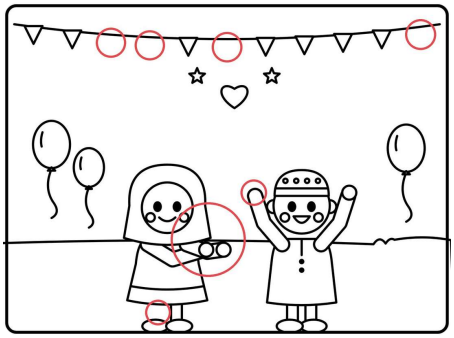
Puzzelpauze 4 (les 12)

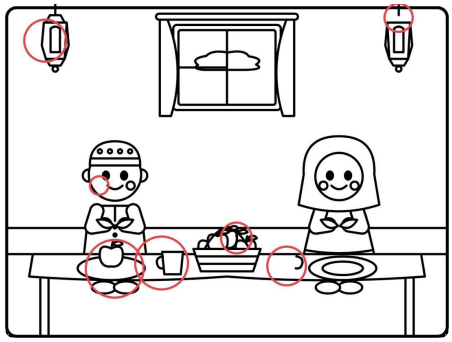
Puzzelpauze 5 (les 15)

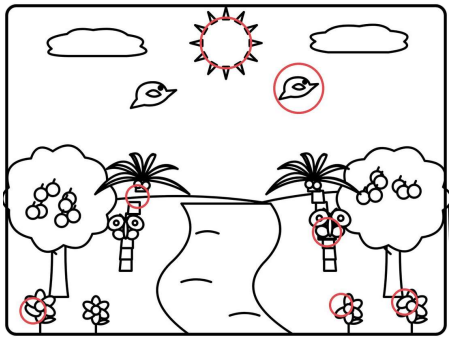
Puzzelpauze 6 (les 18)

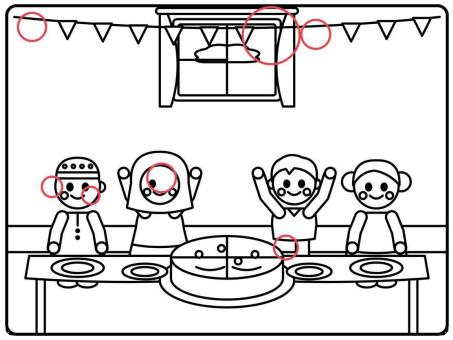
Puzzelpauze 7 (les 21)

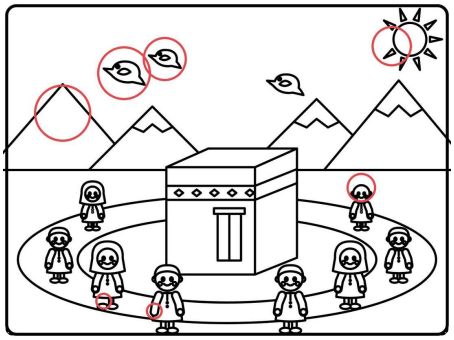
Puzzelpauze 8 (les 24)

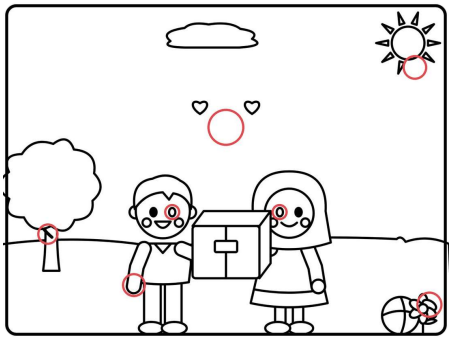
Puzzelpauze 9 (les 27)

Puzzelpauze 10 (les 30)

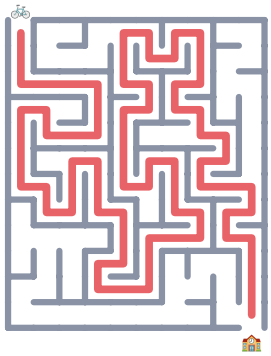

Puzzelpauze 11 (les 33)

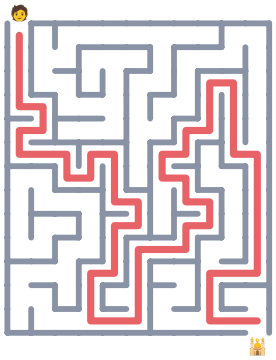
✅ Antwoorden: doolhoven en husselwoorden

Pauze 1

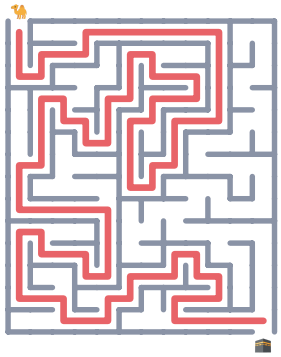
WOENSDAG · ARABISCH · WOORDEN · RACHID · UTHMAN · KORAN

Pauze 2

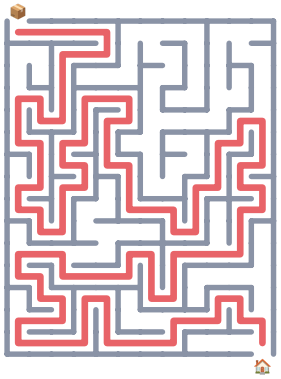
FONTEIN · RUSTIG · YILDIZ · HANDEN · WATER · DENIZ

Pauze 3

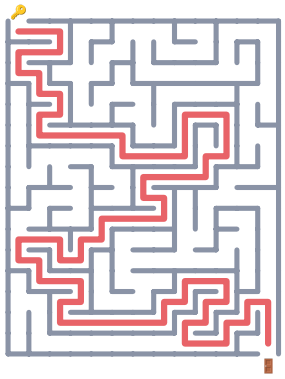
SCHATKIST · ZAKAAT · SADAQA · DELEN · GEVEN · TARIK

Pauze 4

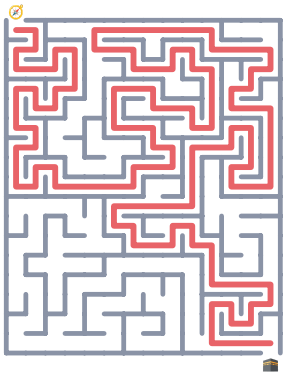
LUISTEREN · RESPECT · OUDERS · MOEDER · HELPEN · AMINA

Pauze 5

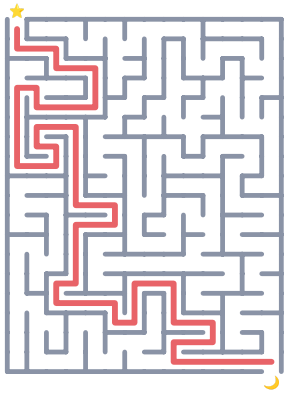
GROEPSCHAT · BERICHT · ZEYNEP · ARAFAT · ANNAS · SORRY

Pauze 6

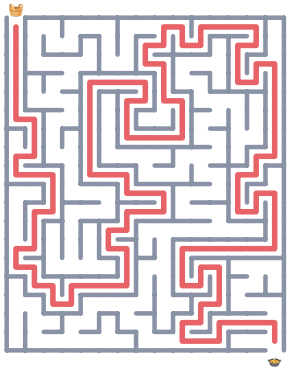
KAWTHAR · KEUKEN · KLAGEN · MAART · ANSAR · BROER

Pauze 7

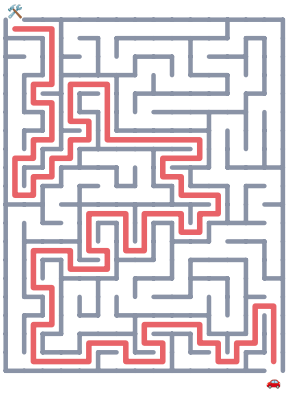
POTTEN · DOUCHE · ZAMZAM · SHUKR · ILHAN · KETEL

Pauze 8

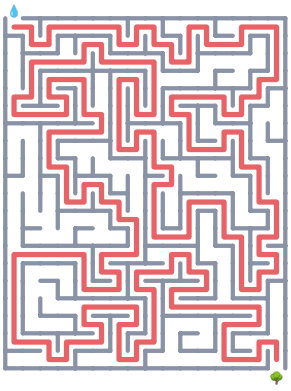
ALHAMBRA · DJANNA · RIVIER · RAYAN · ALLAH · GOED

Pauze 9

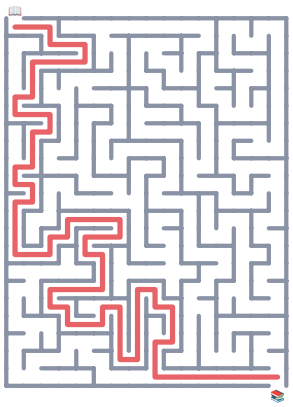
EERLIJK · MEESTER · PARKING · GELIJK · MOUNIR · WASSIM

Pauze 10

VERGEVEN · BATTUTA · SPAREN · TANGER · MEKKA · YUSUF

Pauze 11

VANHEES · GEDRAG · YASSIN · YILDIZ · KLEIN · SAMEN

✅ Antwoorden: Wist je dat? – invullen

1. De islamitische kalender	1. maan · 2. 354 · 3. korter · 4. Moeharram · 5. 622 · 6. nieuwe
2. Arabische woorden in het Nederlands	1. qahwa · 2. soekkar · 3. qoetn · 4. opslagplaats · 5. bank · 6. honderden
3. Cijfers en algebra	1. Arabische · 2. al-djabr · 3. 820 · 4. stappenplan · 5. nul · 6. algoritmes
4. Moskeeën in de wereld	1. minaret · 2. koepel · 3. mihrab · 4. leem · 5. Mekka · 6. mimbar
5. Patronen en kalligrafie	1. kalligrafie · 2. rechts · 3. herhaalt · 4. acht · 5. patronen · 6. rietpen
6. Halal op het etiket	1. etiket · 2. ingrediënten · 3. Gelatine · 4. app · 5. houdbaarheid · 6. vraagt
7. Geld en sparen	1. sparen · 2. rente · 3. niet toegestaan · 4. budget · 5. koopt · 6. zakaat
8. Sport en beweging	1. opwarming · 2. water · 3. scheidsrechter · 4. uithouding · 5. zonsondergang · 6. belangrijker
9. Op reis naar Mekka	1. pelgrim · 2. visum · 3. ihram · 4. tawaf · 5. karavaan · 6. water
10. Eten uit de moslimwereld	1. pide · 2. khobz · 3. naan · 4. dadels · 5. munthee · 6. schaal
11. De maan en de sterren	1. 29 · 2. nieuwe · 3. rond · 4. wassend · 5. sterren · 6. zon
12. Islam in België	1. moskee · 2. vak · 3. veel · 4. verlof · 5. buurt · 6. respect
13. Kleren en kleding	1. djellaba · 2. hoofddoek · 3. sarong · 4. schone · 5. keuze · 6. stof
14. Talen van moslims	1. twee · 2. Arabisch · 3. Indonesië · 4. moedertaal · 5. vertaling · 6. tweetalig
15. Dieren in de Koran	1. bij · 2. olifant · 3. mieren · 4. spin · 5. soera · 6. broos
16. Gastvrijheid en buren	1. gastvrij · 2. buur · 3. uitnodigen · 4. drinken · 5. beleefd · 6. groet
17. Sociale media en manieren	1. roddel · 2. nepnieuws · 3. kijk · 4. vragen · 5. privé · 6. blokkeren
18. Gezond blijven	1. ziektes · 2. miswak · 3. negen · 4. vasten · 5. apotheek · 6. bijsluiter
19. Boeken en bibliotheken	1. Wijsheid · 2. China · 3. Fez · 4. handschrift · 5. bibliotheek · 6. uitlenen
20. Helpen als vrijwilliger	1. vrijwilliger · 2. voedselbank · 3. inzamelen · 4. sorteren · 5. buurt · 6. bedankt

✅ Antwoorden: juist of fout

D1. 1J 2F 3F 4J 5J 6F De islamitische kalender

D2. 1J 2F 3J 4J 5J 6F Arabische woorden in het Nederlands

D3. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Cijfers en algebra

D4. 1J 2F 3J 4J 5J 6F Moskeeën in de wereld

D5. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Patronen en kalligrafie

D6. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Halal op het etiket

D7. 1J 2F 3J 4F 5J 6J Geld en sparen

D8. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Sport en beweging

D9. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Op reis naar Mekka

D10. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Eten uit de moslimwereld

D11. 1J 2F 3J 4J 5F 6J De maan en de sterren

D12. 1J 2F 3F 4J 5J 6J Islam in België

D13. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Kleren en kleding

D14. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Talen van moslims

D15. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Dieren in de Koran

D16. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Gastvrijheid en buren

D17. 1J 2F 3J 4F 5J 6J Sociale media en manieren

D18. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Gezond blijven

D19. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Boeken en bibliotheken

D20. 1J 2F 3J 4J 5F 6J Helpen als vrijwilliger

S1. 1J 2F 3J 4F 5J Groeten over de hele wereld

S2. 1J 2F 3J 4J 5J De vijf gebedstijden

S3. 1J 2F 3F 4J 5J Water: van de put tot de kraan

S4. 1J 2F 3J 4J 5J Specerijen en de handel

S5. 1J 2F 3J 4F 5J Uitvindingen uit de islamitische wereld

S6. 1F 2J 3J 4F 5J Afval sorteren

S7. 1J 2F 3J 4F 5J Veilig op de fiets

S8. 1J 2F 3J 4J 5F Koken: meten en wegen

S9. 1J 2F 3F 4J 5J Ambachten en handwerk

S10. 1J 2F 3J 4F 5J Het weer en de seizoenen

S11. 1J 2F 3J 4J 5F Trekvogels op reis

S12. 1J 2F 3J 4J 5J Van zaadje tot plant

S13. 1J 2F 3J 4J 5F Op de markt

S14. 1J 2F 3J 4J 5F Met bus, tram en trein

S15. 1J 2J 3F 4F 5J Beroepen: wat wil jij worden?

S16. 1J 2F 3F 4J 5J Vrienden maken en ruzie oplossen

S17. 1J 2F 3J 4F 5J Tijd lezen en plannen

S18. 1J 2F 3J 4J 5J Een brief of mail schrijven

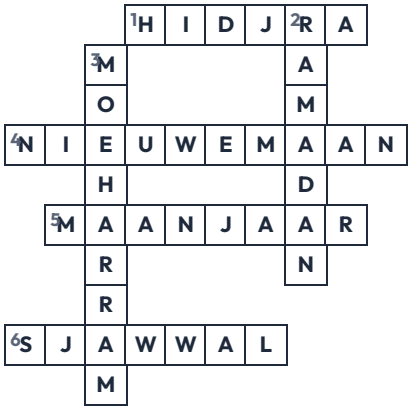
S19. 1J 2J 3F 4J 5J Feesten in de wereld

S20. 1J 2J 3F 4J 5J Hulp bij nood: 112

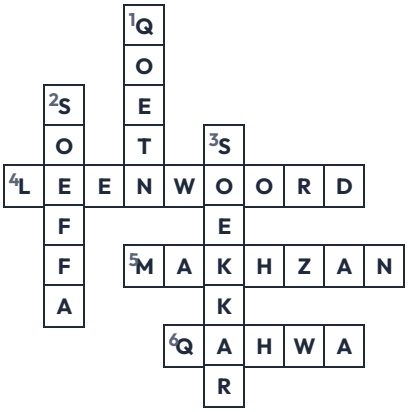
D = Wist je dat? (deel 2) · S = Slim in het leven (deel 3) · J = juist · F = fout

✅ Antwoorden: kruiswoorden Wist je dat?

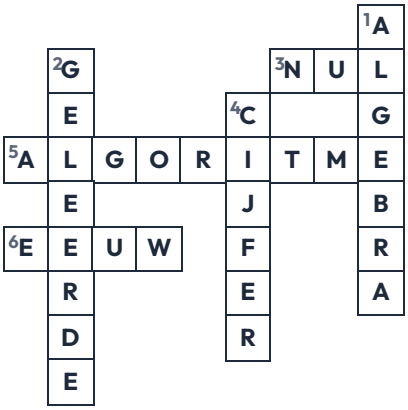
1. De islamitische kalender

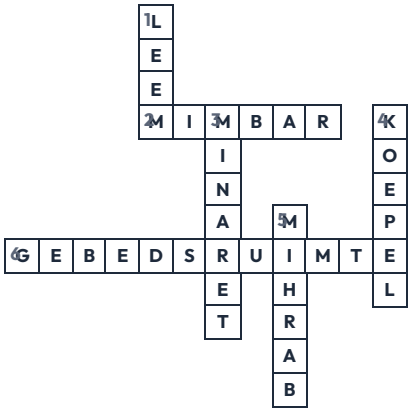
2. Arabische woorden in het Nederlands

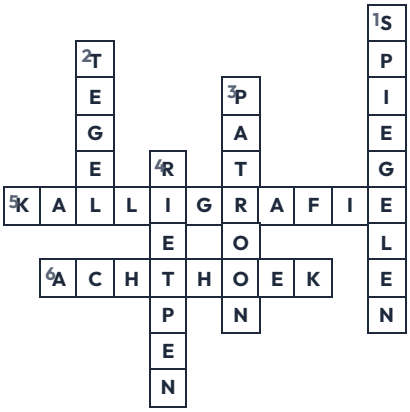
3. Cijfers en algebra

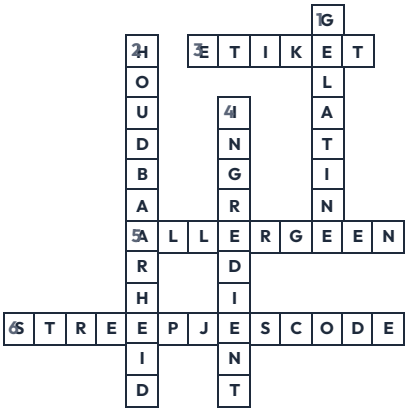
4. Moskeeën in de wereld

5. Patronen en kalligrafie

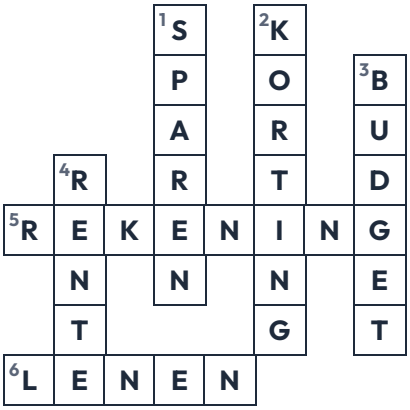

6. Halal op het etiket

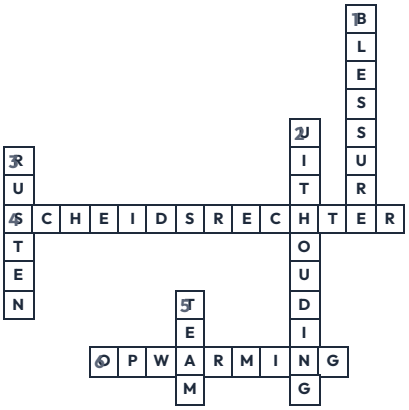

✅ Antwoorden: kruiswoorden Wist je dat?

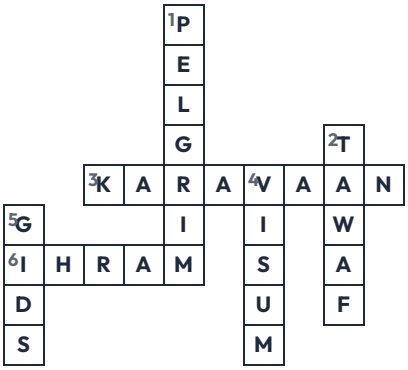
7. Geld en sparen

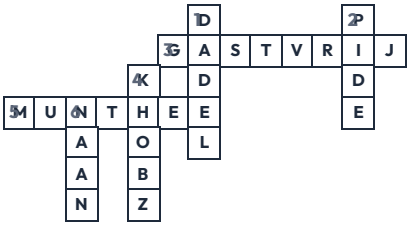
8. Sport en beweging

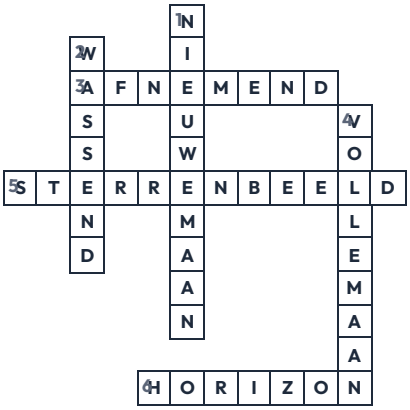
9. Op reis naar Mekka

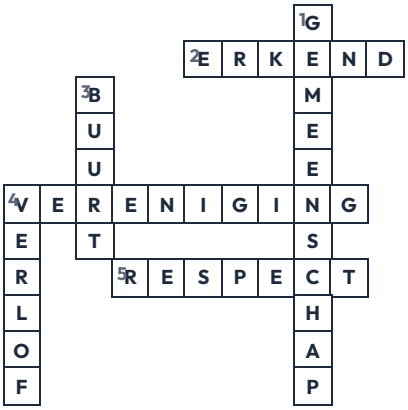
10. Eten uit de moslimwereld

11. De maan en de sterren

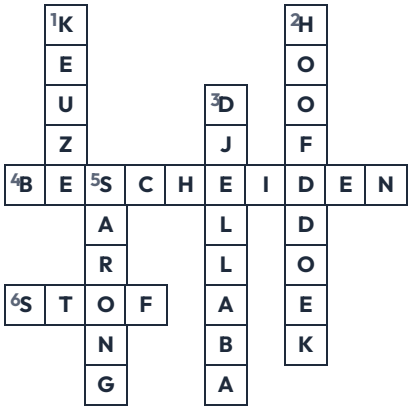

12. Islam in België

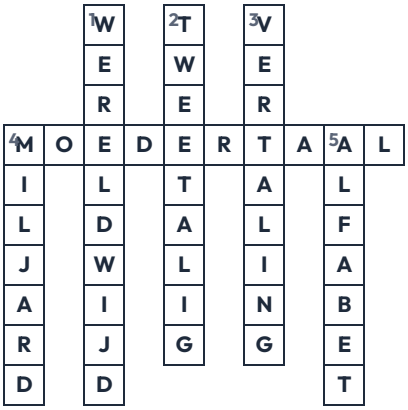

✅ Antwoorden: kruiswoorden Wist je dat?

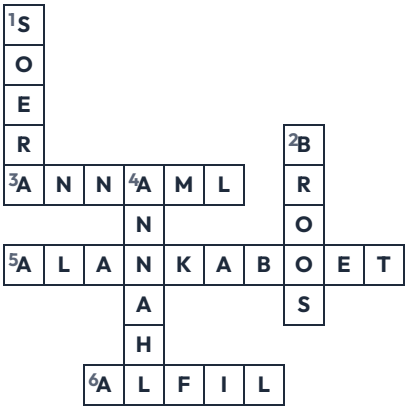
13. Kleren en kleding

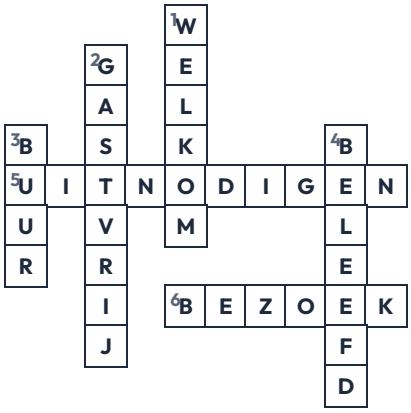
14. Talen van moslims

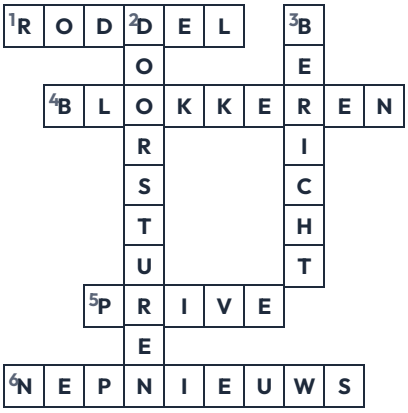
15. Dieren in de Koran

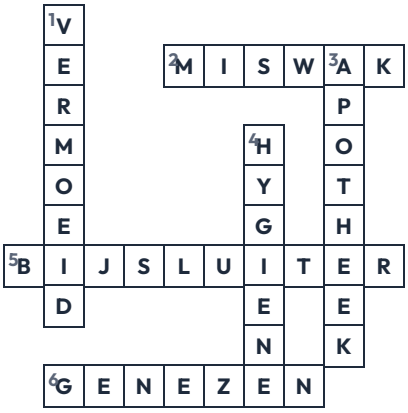
16. Gastvrijheid en buren

17. Sociale media en manieren

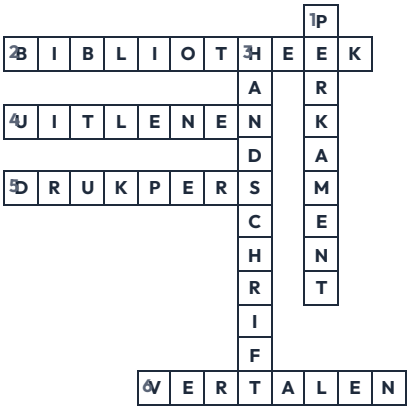

18. Gezond blijven

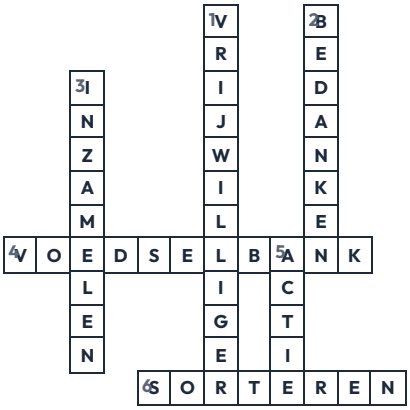

✅ Antwoorden: kruiswoorden Wist je dat?

19. Boeken en bibliotheken

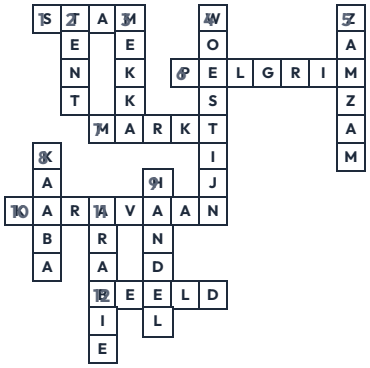

20. Helpen als vrijwilliger

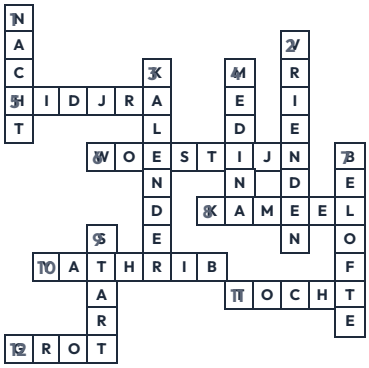

✅ Antwoorden: grote puzzels

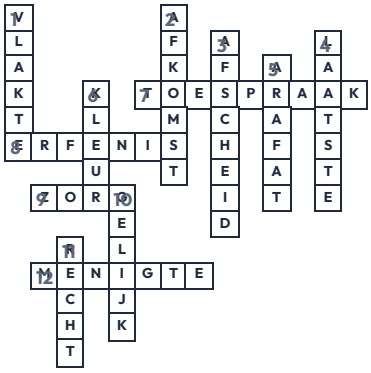
Mekka voor de islam

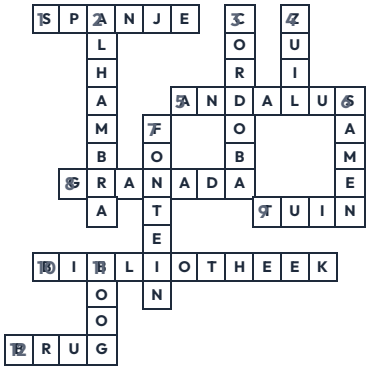
De hidjra naar Medina

De afscheidspreek

Al-Andalus

✅ Antwoorden: grote woordzoekers en doolhoven

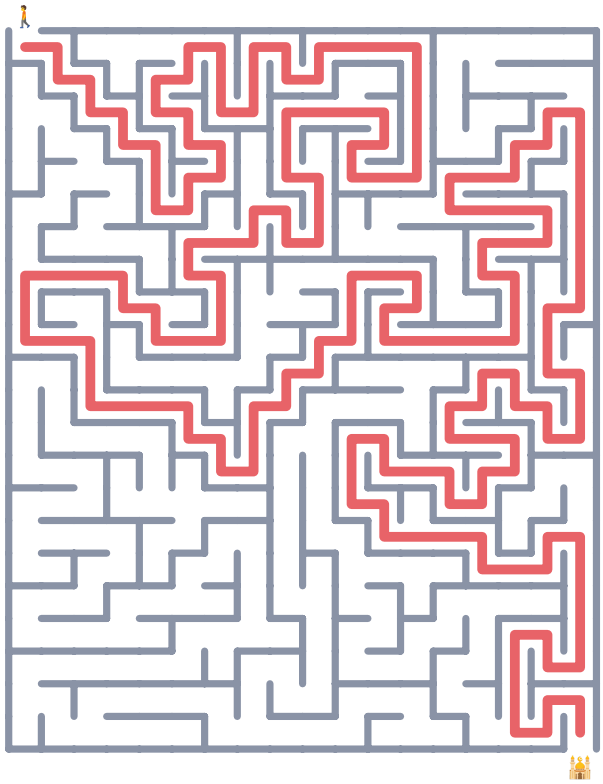
Vijf zuilen en het gebed

F G R W M I M A M N F K K D C
S I U S P G A J S I A H G R C
C D S G Z S O U Z S C H J D Z
U Z H O A D A H A J S D D G K
C A A G E D T O C E A S D A I
O K D V E D S D L F O R B M T
U A J R R B J R A K A D H H T
P A M E M A E O A B B P M M V
B T L N D I M D E R T O Z A P
B V P Z V D E A J D S R C G A
P L N T A B P E D K A Z A H H
C A L B I Q W O E A D M P R D
E H I G C F F E E A N B H I W
R M T Z U N P D H O E H R B R
I U D P U N J R S A S I J O G

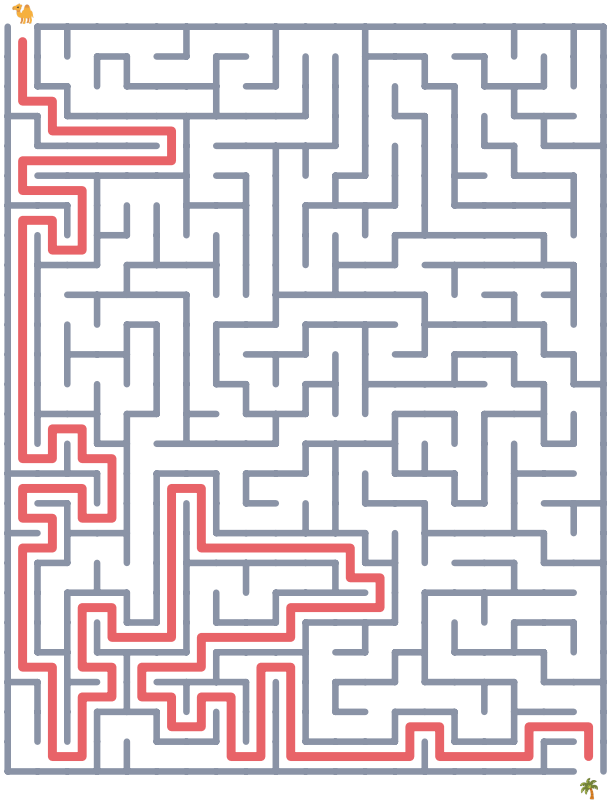
Waarden uit de lessen

L N K D V V N M O E D Z F T F
L L N L B R G D G E O J R E U
V R E U I I R R Z F V O P R W
Z M V D C E E E R A U O D O W
L H E E N N C S C W O N N R E
G H G G B D H P W H W E A E A
T E R L E E T E K S S A R J D
W L E G S L V C S R B L V B G
M P V I C I A T F K I E A A D
O E N R H J A E N J C D J G O
Z N O E E K R A K R M E N E C
E S G D I N D P H P D R C G T
A A J E D K I G A S T V R I J
H B E N E K G J V H T H C A Z
D R P E N C T V A M N E L E D

Van huis naar de moskee: de lange weg

Door de woestijn naar de oase

Over de auteur

Fatih Koçoğlu is leerkracht islamitische godsdienst in het buitengewoon secundair onderwijs in Gent en schrijver. Hij maakt al jaren eigen lesmateriaal voor jongeren die extra ondersteuning nodig hebben: herkenbare verhalen, korte zinnen, veel herhaling en vooral respect voor wie ze zijn.

Meer van Islam voor Iedereen

- *Het grote doeboek*: voor kleuters en de lagere school
- *Kennisboek secundair*: geschiedenis, de Profeet, Koran en wetenschap voor 12–18
- Gratis spelletjes, kleurplaten en werkbladen in 20 talen: **islamvooriedereen.be**

